

Krivično procesno pravo - sudska praksa Bosne i Hercegovine
Pretpostavka nevinosti - Pri odlučivanju o pritvoru zaključci suda se
mogu kretati samo u okvirima osnovane sumnje da je osumnjičeni
učinio krivično djelo - član 3. stav 1. ZKP FBiH

**POSTOJI KRŠENJE PRETPOSTAVKE NEVINOSTI IZ ČLANA 3. STAV 1. ZKP
FBiH I ČLANA 6. STAV 2. EVROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI LJUDSKIH
PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA KADA RJEŠENJE O PRODUŽENJU
PRITVORA OSUMNJIČENIMA SADRŽI KONSTATACIJE KOJE PO SVOJOJ
SADRŽINI PREDSTAVLJAJU JASNU SUDSKU OBJAVU DA SU OSUMNJIČENI
UČINILI KRIVIČNA DJELA ZBOG KOJIH SE PROTIV NJIH VODI ISTRAGA.**

Iz obrazloženja:

"U cilju provjere prednjih žalbenih prigovora ovaj sud je izvršio detaljan uvid u relevantne dijelove obrazloženja prvostepenog rješenja, te je ustanovio da (počev od 85. stranice u njenom trećem pasusu pa do posljednje stranice rješenja), kod ocjene opšteg uslova, ali i kod iznošenja razloga u odnosu na posebni pritvorski osnov iz člana 146. stav 1. tačke c) ZKP FBiH i u odnosu na svih deset osumnjičenih, prvostepeni sud iznosi brojne konstatacije koje se odnose na njihovo inkriminisano djelovanje, koje objektivno ostavljaju snažan utisak da se radi o jasnoj sudskoj objavi da su ovi osumnjičeni izvršili predmetna krivična djela (obuhvaćena naredbom o sprovođenju istrage), iako se u ovoj fazi postupka zaključivanje suda kada je u pitanju osnovana sumnja kao opšti uslov može kretati isključivo u okvirima izjave da su ova lica samo osumnjičena da su izvršili konkretna krivična djela zbog kojih je protiv njih otvorena istraga. Da je riječ o kardinalnom kršenju prezumpcije nevinosti slikovito ilustruje sadržaj obrazloženja iz posljednjeg pasusa na 86. strani u kome se, pored ostalog, navodi da je nesporno da su osumnjičeni u konkretnoj pravnoj stvari u period od šest mjeseci u sastavu grupe za organizovani kriminal nabavljali veću količinu opojne droge, a potom istu transportovali na razne lokacije, skrivali i prepakivali u manja pakovanja, zatim da su u periodu od šest mjeseci preduzeli niz krivičnihopravnih radnji

što ukazuje da se navedenim nisu bavili sporadično s vremena na vrijeme nego je to bila vrsta zanimanja za sve učesnike u nesporno uigranoj i razgranatoj mreži nabavki i preprodaje opojne droge, te da je nesporno da se radi o organizovanoj grupi ljudi sa podijeljenim ulogama, te da je sasvim siguran zaključak da su sve naprijed navedene radnje osumnjičeni preduzimali u cilju pribavljanja imovinske koristi na nedozvoljen način prodajom i imajući u vidu sve naprijed navedeno radi se o sasvim utvrđenim činjenicama iz kojih proizilazi upornost, drskost i bezobzirnost lica. Potpuno istovjetne konstatacije sadržane su i u nastavku obrazloženja u odnosu na svakog pojedinog osumnjičenog.

Dakle, po ocjeni ovog suda opisanim konstatacijama (kod razmatranja osnovane sumnje ali i posebnog pritvorskog osnova i u odnosu na svih deset osumnjičenih) izraženim u postupku odlučivanja o trajanju pritvora prema osumnjičenim, kada sud cijeni samo postojanje osnovane sumnje ali ne i apsolutnu dokazanost odlučnih činjenica od kojih zavisi ocjena suda o krivici osumnjičenih, sud je postupio suprotno odredbi člana 6. stav 2. EKLJP (koja propisuje da se svako ko je optužen za krivično djelo smatra nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica shodno zakonu), kao i odredbi člana 3. stav 1. ZKP FBiH (koja propisuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi njegova krivica), te je na taj način povrijedio pretpostavku nevinosti osumnjičenih A.A., E.R., E.V. i H.M., kojom je sud vezan sve dok se njihova krivica pravosnažno ne dokaže u skladu sa zakonom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 0035796 20 Kž 2 od 08.05.2020. g.)

<----->

Zakonnost dokaza - Zakonnost nalaza i mišljenja o vještačenju mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica - član 11. stav 2. u vezi sa članom 65. stav 2., 76. stav 1. i 165. ZKP FBiH

NALAZ I MIŠLJENJE O VJEŠTAČENJU MOBILNIH TELEFONSKIH APARATA I SIM KARTICA, KOJI SU PRIVREMENO ODUZETI OD OSUMNJIČENIH OSOBA PRILIKOM PRETRESA STANA, PREDSTAVLJA NEZAKONIT DOKAZ U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH KADA PRIJE UPUĆIVANJA NA VJEŠTAČENJE NISU PRETRESANI U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 65. STAV 2. ZKP FBiH NITI SU SASTAVLJENI ZAPISNICI O PRETRESU ISTIH U SKLADU SA ODREDBAMA ČLANA 76. STAV 1. I 165. ZKP FBiH, RADI ČEGA SE NE MOŽE POUZDANO PROVJERITI NJIHOVA SADRŽINA U TRENUTKU PRIVREMENOG ODUZIMANJA.

Iz obrazloženja:

"Branilac optuženog u žalbi navodi da je pogrešno primijenjena odredba člana 76. ZKP FBiH jer nije sačinjen zapisnik o pretresanju telefonskih uređaja i memorijskih kartica, iako je vršeno vještačenje mobilnih telefonskih uređaja oduzetih od optuženih, te da je, slijedom toga nalaz i mišljenje vještačenja istih, pribavljen suprotno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH i da predstavlja nezakonit dokaz na kome se ne može zasnivati odluka suda. Zbog toga je, po stavu branioca, ostala u cijelosti nepoznata činjenica na koji su način prenošeni podaci sa telefona i memorijskih kartica i je li korišten uređaj koji bi spriječio zloupotrebu na štetu optuženog, koja sumnja bi bila otklonjena da je izvršen pretres mobilnih telefona i o tome sačinjen zapisnik.

Ovi žalbeni prigovori branioca optuženog su osnovani. Iz stanja u spisu proizilazi da je od majke optuženog Dž.Z., M.Z., prilikom pretresanja stana u kome stanuje optuženi Dž. oduzet ultra certifikat, korisničkog broja ..., serijski broj ... U zapisniku o pretresanju je konstatovano da je oduzet naprijed navedeni certifikat, nakon čega je izdata potvrda o privremenom oduzimanju istog. Iz nalaza i mišljenja vještačenja mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica Federalne uprave policije, Centra za forenzička ispitivanja, vještačenja i istraživanja broj ... od ..., vidi se da je navedeno vještačenje izvršeno na osnovu naredbe Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu broj ... od ..., uz koju naredbu su na vještačenje dostavljeni privremeno oduzeti mobilni telefonski aparati sa pripadajućim SIM karticama oduzeti od tada osumnjičenih: A.F., S.V., D.Z., Z.F., M.H., J.J. i A.Č., te ultra certifikat oduzet od M.Z., prilikom pretresa kuće u kojoj stanuje optuženi Dž.Z..

Odredbom člana 65. stav 2. ZKP FBiH je propisano da pretresanje pokretnih stvari u smislu odredbe stava 1. istog člana, obuhvata i pretresanje kompjuterskih sistema, uređaja za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka, kao i mobilnih telefonskih aparata, odredbom člana 76. stav 1. istog zakona je propisano da će se o svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastaviti zapisnik, a odredbom člana 165. istog zakona da će se o svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastaviti zapisnik istovremeno kada se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga. Iz stanja u spisu proizilazi da naprijed navedeni mobilni telefonski aparati sa pripadajućim SIM karticama, koji su privremeno oduzeti od tada osumnjičenih lica, nisu prije upućivanja na vještačenje pretreseni u skladu sa odredbom člana 65. stav 2. ZKP FBiH i s tim u vezi nisu sastavljeni ni zapisnici o pretresu istih, radi čega nalaz i mišljenje vještačenja mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica Federalne uprave policije, Centra za forenzička ispitivanja, vještačenja i istraživanja

broj ... od ..., predstavlja nezakonit dokaz u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, jer je pribavljen povredom odredbe člana 65. stav 2. ZKP FBiH, te su nezakoniti i svi dokazi koji su proistekli iz navedenog nalaza u smislu stava 3. istog člana, pa se na tim dokazima se ne može zasnivati sudska odluka."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 027699 19 Kž 14 od 03.12.2020. g.)

<----->

**Zakonnost dokaza - Zakonnost privremenog oduzimanja predmeta
kada nije izvršeno otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta -
član 11. stav 2. u vezi sa članom**

85. stav 1. ZKP FBiH

**U SLUČAJU KADA SU PREDMETI, KOJI SU PRIVREMENO ODUZETI
PRILIKOM PROVOĐENJA RADNJE PRETRESANJA KUĆE, POPISANI (PRI
TOME I FOTOGRAFIRANI) I KAO TAKVI NAVEDENI KAKO U ZAPISNIKU O
PRETRESANJU TAKO I U POTVRDI O PRIVREMENOM ODUZIMANJU
PREDMETA, ČIME JE IZVRŠENA NJIHOVA POJEDINAČNA IDENTIFIKACIJA,
NIJE BILO POTREBE DA SE, U SMISLU ODREDBE IZ ČLANA 82. STAV 2.
ZKP FBiH, PREDMETI STAVLJAJU U OMOT I PEČATE NITI JE SLIJEDOM
TOGA BILO POTREBE ZA PROVOĐENJEM PROCEDURE OTVARANJA I
PREGLEDA PRIVREMENO ODUZETIH PREDMETA U SMISLU ČLANA 85.
ZKP FBiH, TE SU TAKO PRIBAVLJENI PREDMETI ZAKONIT DOKAZ.**

Iz obrazloženja:

"Neosnovan je i žalbeni prigovor kojim se ukazuje da predmeti privremeno oduzeti od R.Š. (oca od optuženog H.Š.) predstavljaju nezakonite dokaze na kojima sud nije mogao zasnovati svoju odluku iz razloga što "su se dokazi oduzeti od Š.R., morali uz naredbu tužioca otvoriti i pregledati uz prisustvo Š.R., bez obzira što Š.H. živi u ovoj kući, nije se moglo samo pretpostaviti, da ove stvari oduzete od njegovog oca, pripadaju Š.H.." Ovo iz razloga što su u konkretnom slučaju predmeti koji su privremeno oduzeti prilikom provođenja radnje pretresanja kuće od R.Š. popisani (pri tome su i fotografisani) i kao takvi navedeni kako u Zapisniku o pretresanju broj ... od ..., tako i u Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta broj ... od

... (koju je bez primjedbi potpisao R.Š.), čime je izvršena njihova identifikacija, pa slijedi da uopće nije primjenjena, niti je za tim bilo potrebe, odredba iz člana 82. stav 2. ZKP FBiH, koja propisuje da se predmeti i dokumentacija stavljaju u omot i pečate u situaciji kada popis istih nije moguć, niti je slijedom toga bilo potrebe za provođenjem procedure otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta u smislu člana 85. ZKP FBiH, kako se to neosnovano ukazuje žalbom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 009994 19 Kž od 17.07.2020. g.)

<----->

**Zakonnost dokaza - Zakonnost zapisnika o saslušanju svjedoka u istrazi
- član 11. stav**

2. ZKP FBiH u vezi sa članom 100. stav 7. ZKP FBiH.

**OKOLNOST DA U ZAPISNICIMA O SASLUŠANJU SVJEDOKA U ISTRAZI
NISU DOSLOVNO UNESENA PITANJA I ODGOVORI SVJEDOKA NA TA
PITANJA, NE ČINI, SAMA PO SEBI, TE ZAPISNIKE NEZAKONITIM
DOKAZIMA.**

Iz obrazloženja:

"Neosnovano se žalbom branitelja tvrdi da su iskazi svjedoka N.L., N.K. i M.M, dati ovlaštenim službenim osobama, nezakoniti dokazi i zbog toga što nisu uzeti na način koji propisuje odredba članka 100. stavak 7. ZKP FBiH tj. zbog toga što u navedene zapisnike nisu doslovno unesena pitanja i dati odgovori. Branitelji, naime, u žalbi ističu da iz tih zapisnika proizlazi da su zapisnici o izjavama navedenih svjedoka diktirani od strane ovlaštenih službenih osoba suprotno navedenoj zakonskoj odredbi, pri čemu se ne navode doslovno pitanja i odgovori koji se prepričavaju. Međutim, odredba članka 100. stavak 7. ZKP FBiH, koja se izričito odnosi na tok saslušanja svjedoka u istrazi, propisuje da se poslije općih pitanja svjedok poziva da iznese sve što mu je u predmetu poznato a da mu se pitanja postavljaju samo radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Pravilnim tumačenjem navedene odredbe proizlazi da nakon što svjedok, u smislu ove odredbe iznese sve što mu je o predmetu poznato to treba zabilježiti u zapisniku. Iz sadržaja zapisnika o izjavama navedenih svjedoka proizlazi da je upravo tako postupljeno. Iz tog razloga, okolnost da u zapisnicima o iskazima ovih svjedoka nisu konstatirana posebna pitanja i odgovori svjedoka na ta pitanja, ne čini te zapisnike nezakonitim dokazima."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 005736 18 Kž 9 od 26.08.2019. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza - Sadržina zapisnika o uviđaju i zakonitost iskaza
svjedoka sadržanih u zapisniku o uviđaju - član 11. stav 2. u vezi sa
članom 106., članom 234. stav 3. i**

članom 236. stav 1. ZKP FBiH

**BUDUĆI DA SE, U SKLADU SA ČLANOM 106. ZKP FBiH, UVIĐAJ
PREUZIMA KADA JE ZA UTVRĐIVANJE NEKE VAŽNE ČINJENICE U
POSTUPKU POTREBNO NEPOSREDNO OPAŽANJE ORGANA KOJI VODI
POSTUPAK, ZAPISNIK O UVIĐAJU MOŽE DA SADRŽI SAMO ONO ŠTO JE
REZULTAT NEPOSREDNOG OPAŽANJA ORGANA KOJI VODI POSTUPAK, A
NE I REZULTATE ONOGA ŠTO JE ONAJ KO VRŠI UVIĐAJ SAZNAO OD
OČEVIDACA DOGAĐAJA PRILIKOM VRŠENJA UVIĐAJA. KADA OVLAŠTENA
SLUŽBENA OSOBA, KOJA JE SASTAVILA ZAPISNIK O UVIĐAJU, PRILIKOM
"PRIKUPLJANJA INFORMACIJA OD STRANE OČEVIDACA" NIJE POSTUPILA
U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 100. ZKP FBiH, TAKVE IZJAVE SE,
SHODNO ODREDBI ČLANA 234. STAV 3. ZKP FBiH, NE MOGU
UPOTRIJEBITI KAO DOKAZ U KRIVIČNOM POSTUPKU.**

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 106. ZKP FBiH je propisano da se uviđaj preuzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje organa koji vodi postupak. Iz

navedenog slijedi da zapisnik o uviđaju može da sadrži samo ono što je rezultat neposrednog opažanja organa koji vodi postupak, a ne i rezultate onoga što je onaj koji vrši uviđaj saznao od očevidaca događaja prilikom vršenja uviđaja. Pored toga, izjave osoba, sadržane u zapisniku u uviđaju, budući da im nisu prethodila upozorenja iz člana 100. ZKP FBiH, ne mogu se smatrati iskazima svjedoka (vidjeti presudu Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 K 005471 11 KŽ od 15.02.2012. g., objavljeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH broj 1-2 iz 2012. g.). U konkretnom slučaju iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud zaključak da je optuženi izvršitelj predmetnog krivičnog djela izveo dovodenjem u vezu odjeće pronađene pretresom kuće njegovog oca (gdje i optuženi živi) i opisa odjeće koji je naveden u Zapisniku o uviđaju PS K. broj ... od ... (strana 5. deveti pasus pobijane presude) gdje je za isti navedeno da predstavlja "informacije dobivene od očevidaca događaja". Iz sadržaja ranije navedenog Zapisnika o uviđaju proizilazi da su određene informacije službenoj osobi koja je vršila uviđaj dali očevici inkriminiranog događaja - A.M., B.M. i A.K.. Dalje, u skladu sa prethodno datim tumačenjem zakonskih odredbi koje se odnose na preduzimanje uviđaja takve izjave ne mogu biti dio uviđaja kao radnje dokazivanja propisane članom 106. ZKP FBiH. S druge strane, kako ovlaštena službena osoba koja je sastavila zapisnik o uviđaju prilikom prikupljanja "informacija od strane očevidaca" nije postupila u skladu sa odredbom člana 100. ZKP FBiH, iako se očito radilo o osobama za koje je postojala vjerovatnoća da svojim iskazima mogu dati obavijesti o krivičnom djelu i učiniteljima (član 95. stav 1. ZKP FBiH), takve izjave se, shodno odredbi člana

234. stav 3. ZKP FBiH, ne mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku. S obzirom da prvostepeni sud upravo na ovako prikupljenim izjavama zasniva identifikaciju optuženog kao jednog od izvršitelja predmetnog krivičnog djela, slijedi da se pobijana presuda zasniva na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana

312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na što je pravilno ukazano žalbom braniteljice optuženog."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 009994 19 KŽ od 17.07.2020. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza - Zakonitost izvještaja o pregledu i obdukciji leša -
član 11. stav 2. u vezi sa članom 118. stav 1. i 2. ZKP FBiH
IZVJEŠTAJ O PREGLEDU I OBDUKCIJI LEŠA JE NEZAKONIT DOKAZ
UKOLIKO PREGLED I OBDUKCIJU NIJE IZVRŠILA SPECIJALIZIRANA
MEDICINSKA USTANOVA NITI LIJEČNIK SPECIJALISTA SUDSKE MEDICINE.**

Iz obrazloženja:

"Žalbom optuženikova branitelja je ukazano i na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1.

točka i) ZKP FBiH. Tako branitelj u prilog opravdanosti ranije iznesene tvrdnje u žalbi ističe da je u članu 118. ZKP FBiH propisano da pregled i obdukciju leša vrši specijalizirana medicinska ustanova (stav 1.), te da, kada se vještačenje ne vrši u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, pregled i obdukcija leša vrši liječnik specijalista sudske medicine (stav 2.); da "Iz Nalaza i mišljenja vještaka Dr. A.S. proizilazi da je dr.

A.S. specijalista patologije, dakle specijalista određene medicinske struke.", da, dalje, "Prvostupanjska presuda u obrazloženju navodi da je uzrok smrti oštećene utvrđen upravo iz nalaza i mišljenja vještaka dr. A.S. koji nije vještak sudske medicine, niti je u njegovom nalazu

i mišljenju, te tijekom davanja iskaza tokom glavnog pretresa navedeno i utvrđeno da jeste" ..., da je predmetna obdukcija obavljena suprotno odredbi člana 118. stav 2. ZKP FBiH što tu radnju kao i naknadno izjašnjenje vještaka dano na glavnom pretresu čini nezakonitim dokazima, te da je navedenim propustima počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH. Branitelj se pri tom pozvao na odluku Vrhovnog suda FBiH broj: 03 0 K 012762 15 KŽ 12.11.2015. g.. Ovaj sud prethodno istaknute žalbene navode ocjenjuje osnovanim. Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je dr. A.S., postupajući po naredbi Zamjenice Glavnog kantonalnog tužitelja iz L., dana 06.03.2016. g. u prostorijama mrtvačnice Županijske bolnice ... u L. izvršio obdukciju mrtvog tijela oštećenog J.R., te da je sa istim danom pod brojem ... o ovoj radnji sačinio odgovarajući pismeni Izvještaj. Valja istaći da je u ranije navedenom Izvještaju vidljiva jasna naznaka da je obducent u konkretnom slučaju bio dr. A.S. - specijalista patolog. Ovdje se očigledno radi o tome da predmetna obdukcija nije izvršena u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, odnosno da obdukciju nije obavio liječnik specijalista sudske medicine, čime je ova radnja dokazivanja obavljena uz bitnu povredu odredbe člana 118. stav 2. ZKP FBiH, na što je ukazano u žalbi optuženikova branitelja. Ovim se Izvještaj o vanjskom pregledu i obdukciji tijela J.R. broj ... (kako ga je naslovio obducent dr. A.S., a branitelj optuženog V.U. ga u žalbi označava Nalazom i mišljenjem) pokazuje dokazom koji je pribavljen na nezakonit način, a na nezakonitim dokazima se (sukladno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH) sudska odluka ne može zasnovati. Zbog nezakonitosti ovog primarnog dokaza nezakonitim se, dalje, po principu "plodova otrovne voćke", pokazuje i izjašnjenje koje je od strane dr. A.S. kao obducenta (sud imenovanog na raspravnom zapisniku označava vještakom - ali bez navođenja struke i oblasti za koju je ovlašten vršiti vještačenja) izneseno na glavnom pretresu održanom dana 14.11.2016. g.. Ovim propustima prvostupanjski sud je počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 0 K 003439 20 KŽ 2 od 23.06.2020. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza - Uzimanje uzoraka krvi na osnovu naredbe tužitelja -
član 123. stav 3. i 5. ZKP FBiH
UZIMANJE UZORAKA KRV I RAD I ANALIZE MOŽE SE, U SKLADU SA
ČLANOM 123. STAV 3. ZKP FBIH, IZVRŠITI NA OSNOVU NAREDBE
TUŽITELJA SAMO AKO JE POSTOJALA OPASNOST OD ODLAGANJA ŠTO
MORA BITI KONSTATOVANO U SPISIMA.**

Iz obrazloženja:

"Nadalje, od strane ovog suda iz dokazne građe nije preuzeta naredba koju je županijski tužitelj izdao za uzimanje krvi pod brojem ... od ..., uz zapisnik o vađenju krvi i to uzoraka krvi od A.P.L. i A.S. dana 25.12.2012. g.. Također nije preuzeta ni naredba Kantonalnog/Županijskog tužiteljstva HNK Mostar za vještačenje nespornih uzoraka krvi od optužene A.P.L. i A.S. u KBC M. broj ... od

... JU Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika KS, nalazeći da su u tom dijelu osnovani prigovori odbrane, jer navedena naredba o uzimanju krvi od optužene A.P.L. i

A.S. nije zakonita, jer je ista donijeta od strane županijskog tužitelja. Odredbom člana 123. stav 3. ZKP FBiH je propisano da takvu naredbu naređuje sud, a tužiteljstvo samo kada postoji opasnost od odlaganja. Kako u konkretnom slučaju nije postojala opasnost od odlaganja, niti se opasnost od odlaganja navodi u naredbi, onda nije bilo opravdane osnove za davanje naredbe od strane tužiteljstva, koje postupanje je u suprotnosti sa navedenom

zakonskom odredbom. Imajući u vidu da je odredbom člana 123. stav 5. ZKP FBiH izričito propisano da "ako je postupljeno protivno odredbama ovoga člana na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnivati sudska odluka", pa kako ovaj sud cijeni da je povrijeđena odredba člana 123. stav 3. ZKP FBiH i da je prethodno navedena naredba za uzimanje krvi broj ... od ... od optužene A.P.L. i A.S. nezakonit dokaz, a slijedom toga je nezakonita i naredba za vještačenje od ..., kojom je određeno da se provede vještačenje nespornih uzoraka krvi uzeti u KBC M. u Javnoj ustanovi Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP KS, uz zapisnik o vađenju krvi i to uzoraka krvi uzetih od A.P.L. i A.S. dana ... u 21,40 sati, a s tim u vezi se ukazuje nezakonitim i provedeno biološko vještačenje koje se odnosi na nespornu krv uzetu od A.P.L. i A.S., a koje je proizišlo iz nezakonite naredbe. Radi se o vještačenju FUP Centra za forenzičku i informatičku podršku Sarajevo broj ... od ..., koje je u pomenutim dijelovima nezakonito i na tome se ne može zasnivati sudska odluka. Također i vještačenje alkohola sa nalazom i zaključkom JU Zavoda za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP KS broj ... od ... je nezakonit dokaz, jer je proizišlo iz pomenute nezakonite naredbe. Nadalje, nije preuzeta ni službena zabilješka MUP, PU M. od ..., sačinjena od strane policijske službenice Đ.I., koja službena zabilješka i nije dokazno sredstvo, posebno cijeneći da je svjedok Đ.I. ispitana na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, a koji iskaz ove svjedokinje je preuzet u dokaznu građu od strane ovog suda, kako je to prethodno navedeno."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 007925 19 Kžk od 06.07.2020. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza - Određivanje tjelesnog pregleda oštećene od strane ovlaštenih službenih osoba - član 123. stav 3. i 5. ZKP FBiH
BUDUĆI DA TJELESNI PREGLED OŠTEĆENE, SHODNO ČLANU 123. STAV 3. ZKP FBIH, MOŽE NAREĐITI SAMO SUD A, AKO POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA - TUŽITELJ, TJELESNI PREGLED OŠTEĆENE ODREĐEN OD STRANE OVLAŠTENE SLUŽBENE OSOBE POVODOM PRIJAVE OŠTEĆENE DA JE NAD NJOM UČINJENO KRIVIČNO DJELO JE NEZAKONITA RADNJA DOKAZIVANJA.**

Iz obrazloženja:

"Od strane prvostupanjskog suda, suprotno tvrdnji iz žalbe kantonalne tužiteljice, na konkretni slučaj nije pogrešno primijenjena odredba člana 123. ZKP FBiH. Inače, kada je u pitanju ocjena osnovanosti predmetnih žalbenih prigovora, primarno treba poći od sadržaja i cilja ranije navedene odredbe na koju se, utvrđujući da su nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo u Sarajevu od 06.01.2018. g. (koji je izdan na ime mldb. M.M.), te Nalaz i mišljenje vještaka dr. H.Ž. od 21.03.2018. g., zbog toga što kantonalni tužitelj za ginekološki pregled mldb. M.M. nije izdao naredbu, nezakoniti dokazi, u svojoj presudi određeno pozvao prvostupanjski sud. Naime, u članu 123. ZKP FBiH su propisani uvjeti za zakonito obavljanje tjelesnog pregleda i drugih radnji, odnosno određen je okvir u kojem se organi koji provođenjem ove radnje pribavljaju materijalne dokaze sa ili iz ljudskog tijela nužno moraju kretati da bi tako pribavljeni dokazi bili zakoniti. Nije sporno da radnja na koju se odnosi predmetna odredba (definirana kao "Tjelesni pregled i druge radnje") samim svojim nazivom sugerira da se njenim provođenjem dira u pravo na privatnost pojedinca, te da je, kada se ista provodi, uvijek potrebno postupati s posebnim oprezom i uz puno poštivanje ljudskog dostojanstva. Upravo je ovo razlog zbog čega se kod provođenja ranije navedene radnje iz

člana 123. ZKP FBiH uvijek traži poštivanje propisane forme (pribavljanje naredbe suda ili tužitelja), gdje postupanje koje izlazi iz zadanih okvira nužno dovodi do nezakonitosti pribavljenih dokaza. Tako je u stavu 1. ove odredbe propisano da će se tjelesni pregled poduzeti i bez pristanka

osumnjičenog, odnosno optuženog ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za kazneni postupak, a da se tjelesni pregled drugih osoba može bez njihovog pristanka poduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određeni trag ili posljedica kaznenog djela. Stav 3. iste odredbe propisuje da poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja - tužitelj, dok je u stavu 5. propisano da ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnovati sudska odluka. Dakle, kontrola provođenja predmetne radnje je primarno sudska, a samo u slučaju kada to zahtijevaju razlozi hitnosti naredba može biti izdana i od strane tužitelja. U žalbi kantonalna tužiteljica iznosi ocjenu da je član 123. ZKP FBiH na konkretni slučaj pogrešno primijenjen. Tako je po navodima iz ove žalbe prvostupanjski sud pogrešno interpretirao stav 3. prethodno navedene odredbe, a iz razloga jer se ovdje ... "radi o tjelesnom pregledu oštećene, a ne osumnjičenog i to dobrovoljnom pregledu oštećene koji je izvršen u prisustvu zakonskog zastupnika - majke" ..., što sve upućuje na zaključak da se u danim okolnostima nikako ne može govoriti o nezakonitom dokazu. Po nalaženju ovoga suda ranije navedena žalbena tvrdnja kantonalne tužiteljice nije prihvatljiva. Ovo zbog toga jer nije navodna dragovoljnost ono

što tjelesni pregled, na koji je oštećena upućena od strane ovlaštenih službenih osoba povodom svoje prijave kaznenog djela, čini zakonitim, nego je to pismeno izdana naredba suda ili tužitelja. Na takvo što upućuje i sadržaj stava 3. odredbe člana

123. ZKP FBiH u kojem je, kako je to prethodno već rečeno, propisano da poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a za slučaj da postoji opasnost od odlaganja - tužitelj. Dakle, postojanje sudske ili tužiteljske naredbe predstavlja preduvjet za dopustivost tjelesnog pregleda i drugih radnji iz člana 123. ZKP FBiH, odnosno za njihovo zakonito provođenje. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je svoj stav o nezakonitosti spornih dokaza sasvim određeno vezao za činjenicu da je ... "za obavljanje radnje ginekološkog pregleda malodobne MM, bila potrebna naredba suda ili tužilaštva, koja nije bila izdata.", pri čemu je dalje zaključio da su, vezano za ranije navedeni propust, kao dokaz nezakoniti i ... "medicinski nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo broj ... od ... izdat na ime malodobne MM obzirom da je ginekološki pregled obavljen bez naredbe, kao i nalaz i mišljenje vještaka dr. H.Ž. od ..., jer se isti zasniva isključivo na nalazu Klinike za ginekologiju i akušerstvo od ..., kao i iskaz vještaka dr. H.Ž. dat na glavnom pretresu dana 19.03.2019. g.." Na opravdanost ove ocjene svakako ukazuje i sadržaj člana

123. stav 5. ZKP FBiH u kojem je propisano da se, ako je postupljeno protivno odredbama sadržanim u tom članu, na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnovati sudska odluka."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 030076 20 KŽ od 26.05.2020. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza - Zakonitost nalaza o vještačenju uzorka krvi - član
11. stav 2. u vezi sa članom 236. stav 1. i 110. stav 1. ZKP FBiH
NEZAKONIT JE DOKAZ NALAZ O VJEŠTAČENJU UZORKA KRV I KOJI JE
RAĐEN NA OSNOVU ZAHTJEVA OVLAŠTENE SLUŽBENE OSOBE
DOSTAVLJENOG USTANOV I KOJA JE VRŠILA VJEŠTAČENJE KADA TO**

VJEŠTAČENJE NIJE ODREĐENO PRILIKOM VRŠENJA UVIĐAJA I NJEGOVO
ODREĐIVANJE NIJE KONSTATIRANO U ZAPISNIKU O UVIĐAJU

Iz obrazloženja:

"Ovlaštene službene osobe u smislu

člana 236. stav 1. ZKP FBiH mogu izvršiti uviđaj na licu mjesta i odrediti potrebna vještačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša, nakon obavještenja tužioca, a diskreciona je odluka tužioca da li će prisustvovati uviđaju. Preduzete uviđajne radnje moraju se dokumentovati i konstatovati u zapisniku o uviđaju i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju. Iz zapisnika o uviđaju vidi se da je tužilac obaviješten, ali da nije izašao na lice mjesta, tako da su po ovlaštenju tužioca uviđaj izvršile ovlaštene službene osobe u skladu sa odredbom člana

106. i 236. ZKP FBiH. U zapisniku o uviđaju je konstatovano da je od oba vozača, učesnika saobraćajne nezgode, uzeta krv, međutim, u zapisniku nije konstatovano i dokumentovano da je ta krv poslata na analizu Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP Kantona S. (u daljem tekstu: Zavodu za zdravstvenu zaštitu), kao akreditovanoj instituciji za tu vrstu analiza i vještačenja u Federaciji BiH. Takođe se iz stanja u spisu vidi da je uzeta krv, uz zahtjev Policijske uprave M., Policijske Stanice za bezbjednost saobraćaja od 01.10.2015. g., dakle 18 dana nakon izvršenog uviđaja na licu mjesta, dostavljena Zavodu za zdravstvenu zaštitu, radi analize. Radi toga pravilno je prvostepeni sud našao da je nalaz vještačenja krvi nezakonit dokaz u smislu člana 11.

stav 2. ZKP FBiH, jer u zapisniku o uviđaju nije konstatovano i dokumentovano da je uzeta krv od optuženog dostavljena Zavodu za zdravstvenu zaštitu radi analize, kako to propisuje odredba člana 236. stav 1. ZKP FBiH, pa slijedom toga, obzirom da je krv poslata na analizu po proteku 18 dana, od dana uzimanja krvi i okončanog uviđaja, za predmetno vještačenje je bila potrebna naredba tužioca ili suda u smislu člana 110. stav 1. ZKP FBiH. Slijedom navedenog, kako je nalaz alkohola u krvi pribavljen protivno odredbi člana 110. stav 1. i člana 236. stav 1. ZKP FBiH, taj nalaz predstavlja nezakonit dokaz na kome se u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH ne može zasnivati sudska odluka.

Kako u smislu člana 11. stav 3. istog zakona sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na osnovu dokaza iz stava 2. ovog člana, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je našao da i dokazi (nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra prof. dr. A.K., dopuna nalaza i mišljenja istog vještaka, iskaz vještaka E.Č. i A.K.) koji su proizašli iz nalaza vještačenja alkohola u krvi optuženog, predstavljaju nezakonit dokaz. Slijedom navedenog nalazeći u pobijanoj presudi da je nalaz vještačenja alkohola u krvi nezakonit dokaz u smislu člana 11.

stav 2. ZKP FBiH jer je pribavljen uz povredu odredaba člana 236. stav 1. i člana 110. stav 1. istog zakona i da su dokazi koji su dobijeni na

osnovu toga dokaza, u smislu
člana 11. stav 3. ZKP FBiH nezakoniti, prvostepeni sud nije počinio bitnu
povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa
članom 11. stav 2. i 3.,
članom 110. stav 1. i članom 236. stav 1. istog zakona."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 013549 19 Kž od
09.07.2020. g.)

<----->

Izuzeće vještaka - Razumna sumnja u nepristrasnost vještaka - član 44.
stav 1. i član
112. ZKP FBiH

POSTOJE OKOLNOSTI KOJE IZAZIVAJU RAZUMNU SUMNJA U
NEPRISTRASNOST VJEŠTAKA U SMISLU ODREDBE ČLANA 39. TAČKA F)
ZKP FBiH I, SLIJEDOM TOGA, I RAZLOZI ZA NJEGOVO IZUZEĆE U SMISLU
ČLANA 44. ZKP FBiH U SLUČAJU KADA JE VJEŠTAK, IAKO NIJE FORMALNO
U RADNOM ODNOSU KOD OŠTEĆENOG U SMISLU STAVA 2. ČLANA 112.
ZKP FBiH, PRIJE NEGO JE ANGAŽIRAN OD STRANE TUŽITELJA, BIO
ANGAŽIRAN I OD STRANE OŠTEĆENOG U ISTOM KRIVIČNOM POSTUPKU,
TE SAČINIO NALAZ I MIŠLJENJE
ČIJU IZRADU JE I NAPLATIO OD OŠTEĆENOG.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 112. ZKP FBiH je propisano da se za vještaka ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (član 96.) ili osoba koja je oslobođena od dužnosti svjedočenja (član 97.), kao ni osoba prema kojoj je krivično djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena na njenom nalazu i mišljenju se ne može zasnivati sudska odluka, dok je u stavu 2. tog člana propisano da razlog za izuzeće vještaka (član 44. ZKP FBiH) postoji i za osobu koja je zajedno s osumnjičenim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzeću ili drugoj pravnoj osobi ili kod samostalnog privrednika, kao i za osobu koja je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog odnosno optuženog. Prema tome, iako vještak B.E. nije formalno u radnom odnosu kod oštećenog u smislu stav 2. člana 112. ZKP FBiH, okolnosti da je taj vještak prije nego je angažovan od strane tužitelja, bio angažovan i od strane oštećenog u ovom krivičnom postupku - predstavnika Sindikata TE K., te da je sačinio nalaz i mišljenje čiju izradu je i naplatio od Sindikata TE K., što je vještak i potvrdio u svom iskazu, po nalaženju ovog suda, izaziva sumnju u njegovu nepristrasnost u smislu odredbe člana 39. tačka f) ZKP FBiH, te slijedom navedenog i razloge za njegovo izuzeće u smislu člana 44. ZKP FBiH. Stoga, okolnost da je vještak B.E. prije istrage, bio angažovan od strane oštećenih u ovom krivičnom predmetu - članova Sindikata TE K. da sačini nalaz i mišljenje, a zatim je i po naredbi tužitelja sačinio nalaz i mišljenje, ima za posljedicu da prvostepeni sud u toku glavnog pretresa nije pravilno primijenio odredbu člana 112. stav 2. u vezi sa članom 44. stav 1. i članom 39. tačka f) ZKP FBiH, a to je, po nalaženju ovog suda, moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, uslijed čega je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 009308 19 Kž od
17.02.2020. g.)

<----->

Mjere zabrane - Uvjeti za izricanje mjere zabrane - član 140a. stav 1.
tačka c) ZKP FBiH

PRI IZRICANJU ODREĐENE MJERE ZABRANE UMJESTO PRITVORA SUD JE
DUŽAN UTVRDITI DA SE SVRHA PRITVORA MOŽE OSTVARITI I
PRIMJENOM MJERA ZABRANE S OBZIROM NA KONKRETNI PRITVORSKI
OSNOV I OKOLNOSTI NA OSNOVU KOJIH JE ZAKLJUČIO DA ON POSTOJI.

Iz obrazloženja:

"Iz obrazloženja pobijanog rješenja slijedi da prvostepeni sud nalazi da u konkretnom predmetu postoje razlozi za pritvor iz osnova propisanog u članu 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH ali se, prema stavu prvostepenog suda, ista svrha može postići i mjerama zabrane koje su izrečene optuženom, obzirom da optuženi ne smije posjećivati Općinu V. gdje je bio načelnik i neće moći uticati na svjedoke kroz razgovor o predmetu optužbe, da se neće smjeti sastajati sa drugim optuženim i svjedocima i da je Općina V. dužna obavijestiti sud ako dođe do kršenja izrečenih mjera. Međutim, izneseni stav prvostepenog suda osnovano se dovodi u pitanje navodima u žalbi kantonalnog tužitelja da je nejasno na koji način će se izrečenim mjerama zabrane otkloniti opasnost skrivanja i krivotvorenja dokaza, odnosno spriječiti uništavanje, skrivanje i krivotvorenje dokaza i tragova važnih za krivični postupak a koja opasnost, prema stavu prvostepenog suda, i dalje postoji. Također se izneseni stav prvostepenog suda da će se mjerama zabrane sastajanja sa svjedocima osigurati nesmetano vođenje krivičnog postupka zabranom posjećivanja optuženog službi Općine V. žalbom dovodi u pitanje imajući u vidu navode iz žalbe da većina svjedoka predloženih u ovom predmetu nisu uposlenici općine V., te da mnogi svjedoci žive na adresama u drugim gradovima, u inostranstvu i dr., jer ni iz pobijanog rješenja ne proizilazi da su svjedoci koje je potrebno ispitati uposlenici općine. Kod utvrđenja od strane prvostepenog suda da je optuženi i do sada vršio uticaj na svjedoke i to putem e-maila, te da je svjedoku govorio da se buduća komunikacija nastavi putem vibera, što je sigurnije osnovano se žalbom ukazuje da sud nije dao razloge kako će se izrečenim mjerama zabrane osigurati uticaj na svjedoke na navedeni način. Stoga ovaj sud nalazi da se pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja i pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda iznesenih u pobijanom rješenju žalbenim navodima osnovano dovodi u pitanje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 008379 20 Kž 2 od 29.01.2020.)

<----->

Mjere zabrane - Sadržaj mjere zabrane sastajanja s određenim osobama
- član 140c. stav 4. ZKP FBiH

U RJEŠENJU KOJIM SE IZRIČE MJERA ZABRANE SASTAJANJA SA
ODREĐENIM OSOBAMA SUD JE DUŽAN ODREDITI RAZDALJINU ISPOD
KOJE SE OSUMNJIČENI ILI OPTUŽENI NE SMIJE PRIBLIŽITI ODREĐENOJ
OSOBI.

Iz obrazloženja:

"Ovim žalbenim navodima kantonalnog tužitelja se, po ocjeni ovog suda, dovodi u pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Odredbom člana 140 a) stav 1. tačka c) ZKP FBiH propisano je

da se može izreći mjera zabrane sastajanja sa određenim osobama dok je prema odredbi člana 140 c) stav 4. istog zakona propisano da će se u rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa određenim osobama sud odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičeni ili optuženi ne smiju približiti određenoj osobi. Međutim, u pobijanom rješenju prvostepeni sud nije odredio razdaljinu ispod koje se optuženi ne smije približiti određenoj osobi, pa se i time dovodi u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda da će se izrečenim mjerama zabrane postići svrha pritvora odnosno da će se otkloniti opasnost od uticaja optuženog na svjedoke."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 008379 20 Kž 2 od 29.01.2020.)

<----->

Pritvor - Pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke - član 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH
KADA SE ISTRAGA VODI PROTIV VIŠE OSUMNJIČENIH OSOBA, POSTOJANJE OSNOVA ZA PRITVOR IZ ČLANA 146. STAV 1. TAČKA B) ZKP FBiH MORA SE CIJENITI U ODNOSU NA SVAKOG POJEDINOG OSUMNJIČENOG PA, U SLUČAJU DA SE RADI O RADNJAMA KOJIMA JE POKUŠAN UTJECAJ NA ODREĐENE SVJEDOKE, ONE MOGU BITI OSNOV ZA PRITVOR I U POGLEDU OSUMNJIČENOG KOJI IH NIJE NEPOSREDNO PREDUZEAO SAMO AKO SE PREDUZIMANJE TIH RADNJI MOŽE POVEZATI I SA TIM OSUMNJIČENIM.

Iz obrazloženja:

"Suprotno prethodno navedenom, opravdano je od strane branitelja osumnjičenog S.K. u žalbi istaknuto da zaključak prvostupanjskog suda o postojanju naročitih okolnosti koje ukazuju da bi njegov branjenik za slučaj boravka na slobodi ometao kazneni postupak utjecajem na svjedoke, odnosno da postoji ozbiljan rizik od takvog osumnjičeničkog ponašanja, nije zasnovan na dokazima sadržanim u spisu predmeta. Kada se prvostupanjski sud referira na konkretni posebni pritvorski osnov onda u obrazloženju svog rješenja ističe: "Naime, u prilog zaključka suda stoji i činjenica da je osumnjičeni S.Dž. preko svog sina A. već pokušao da utiče na svjedoke ovog krivičnog djela, pa je tako mldb. S.A. dana 11.05.2020. g. obavijestila policijske službenike da je njen momak zaprimio poruku putem mobilnog telefona od strane Dž. sina A. u kojoj A. navodi da je A. kriva što je njegov otac u pritvoru, jer je ona dala izjavu protiv njega, te da će doći i zaklati je, a poruku sličnog sadržaja od strane S.A. je zaprimila i druga svjedokinja G.D., a što proizilazi iz službene zabilješke MUP-a TK od ... Nadalje, iz službene zabilješke MUP-a TK-a od ... i presretnutog razgovora pod rednim brojem 1460 proizilazi da je dana ... B.G. nakon što su policijski službenici sa istom obavili informativni razgovor u vezi prostitucije u ugostiteljskom objektu "PM", o sadržaju razgovora odmah obavijestila osumnjičenog S.Dž., a što dodatno potkrepljuje činjenicu da je, s obzirom na specifičnost krivičnog djela koje se stavlja na teret osumnjičenima, riječ o veoma osjetljivim osobama na koje se veoma lako može uticati, iz kojih razloga postoje naročite okolnosti da će osumnjičeni S.Dž. i K.S. ometati krivični postupak utjecajem na svjedoke oštećene, kako i na koji način da daju svoj iskaz vezano za saznanja koja imaju." Iz ovako danog obrazloženja je vidljivo da se prezentirani dokazi, kojima se opravdava zaključak o egzistiranju posebnog razloga za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH, isključivo odnose na osumnjičenika Dž.S.. Zbog toga, po nalaženju ovoga suda, za sada postoji sumnja u pravilnost činjenične osnove iz koje je izvedena ocjena da bi osumnjičeni S.K., za slučaj da mu pritvor bude ukinut, ometao predmetni kazneni postupak utjecajem na svjedoke, odnosno da postoji ozbiljan rizik od takvog utjecaja."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 020298 20 Kž 2 od 10.09.2020. g.)

<----->

Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza - Mogućnost čitanja na glavnom pretresu i korištenja kao dokaza iskaza svjedoka koji se ne može pronaći - član 288. stav 2. ZKP FBiH
BUDUĆI DA JE, PREMA ČLANU 288. STAV 2. ZKP FBiH, ZA ODSUPANJE OD NAČELA NEPOSREDNOSTI U IZVOĐENJU DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU I KORIŠTENJE KAO DOKAZA ISKAZA SVJEDOKA IZ ISTRAGE JEDAN OD UVJETA DA SE SVJEDOK NE MOŽE PRONAĆI, PRIMJENA TOG IZUZETKA OD NEPOSREDNOG IZVOĐENJA DOKAZA UVJETOVANA JE ULAGANJEM NAPORA OD STRANE NADLEŽNIH ORGANA DA SE SVJEDOK PRONAĐE.

Iz obrazloženja:

"Prema odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, a kojom su propisani izuzeci od načela kontradiktornosti krivičnog postupka, zapisnici o iskazima dati u istrazi mogu biti na glavnom pretresu pročitani i korišteni kao dokaz, samo u situacijama kada su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka, ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnoj raspravi. Iz obrazloženja pobijane presude kao i podataka u sudskom spisu proizilazi da je prvostepeni sud izvršio pozivanje svjedoka oštećenog N.T. na glavni pretres koji je bio zakazan pred tim sudom za dan 11.06.2018. g., i to na adresu koju je oštećeni naveo na zapisnik od 14.06.2017. g. o ispitivanju u istrazi, ali da svjedok oštećeni N.T. koji nije pronađen na ovoj adresi i kome nije bilo moguće izvršiti uručenje poziva, na glavni pretres nije pristupio. Prema podacima iz sudskog spisa, radi obezbjeđenja prisustva svjedoka oštećenog N.T. na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom koji je bio zakazan za dan 27.06.2018. g., od strane Kantonalnog tužiteljstva L. zatražene su provjere prebivališta, odnosno boravišta oštećenog kroz službene evidencije i na terenu od nadležne Policijske uprave Ž., a koja je dopisom broj 08-05/6-2-1016/18 od 15.06.2018. g. obavijestila Kantonalno tužiteljstvo L. da se oštećeni N.T. ne nalazi na prijavljenoj adresi (...), da boravi negdje na području općine N. ali da bliža adresa stanovanja istog nije poznata. Obzirom da svjedok oštećeni zbog nemogućnosti uručivanja poziva istom nije pristupio ni na zakazani pretres za dan 27.06.2018. g., od strane Kantonalnog tužiteljstva L. zatražena je operativna potraga prebivališta, odnosno boravišta oštećenog N.T. od MUP ... Policijske uprave ... Policijske stanice N., a koja je dopisom broj ... od ... obavijestila Kantonalno tužiteljstvo L. da nisu mogli utvrditi mjesto boravka oštećenog. U konkretnoj situaciji, obzirom da svjedok oštećeni N.T. nije pristupio ni na zakazani pretres za dan 29.08.2018. g., jer se nije mogao pronaći, na istom pretresu, po odluci sudskog vijeća, a pozivanjem na odredbu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, iskaz svjedoka oštećenog N.T. dat na zapisnik MUP Policijska uprava T. broj ... od ... je pročitao. Polazeći od naprijed izloženog, obzirom da je i po ocjeni ovog suda učinjeno dovoljno napora u pogledu pronalaska adrese svjedoka oštećenog i njegovog pozivanja da pristupi na glavni pretres, u situaciji kada se svjedok oštećeni N.T. i unatoč provjera izvršenih putem Policijske uprave Ž. i Policijske uprave Č. Policijska stanica N., nije mogao pronaći i nije pristupio na pretrase zakazane pred prvostepenim sudom za dan 11.06.2018. g., 27.06.2018. g. i 29.08.2018. g., prvostepeni sud je postupio u skladu sa odredbom člana 288. stav 2. ZKP FBiH kada je na glavnom pretresu, pročitao iskaz svjedoka oštećenog N.T. dat u istrazi, te time nije počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH, na koju se ukazuje žalbom branitelja optuženog."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 0 K 004093 20 Kž 2 od 02.07.2020. g.)

<----->

Vežanost presude za optužbu - Subjektivni identitet presude i optužbe - član 295. stav

1. ZKP FBiH

ZA OCJENU DA LI POSTOJI SUBJEKTIVNI IDENTITET PRESUDE I OPTUŽBE OD ZNAČAJA JE DA LI SE PRESUDA ODNOSI NA OSOBU KOJA JE OPTUŽENA A NE SA KOJIM STEPENOM SIGURNOSTI

SU UTVRĐENI LIČNI PODACI OPTUŽENE OSOBE.

Iz obrazloženja:

"Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 295. stav 1. ZKP FBiH, kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da je prvostepeni sud na temelju pogrešnog tumačenja odredbe člana 295. stav 1. ZKP FBiH donio oslobađajuću presudu, zbog čega takvu presudu smatra nezakonitom i nepravilnom. S tim u vezi, kantonalna tužiteljica ističe da su osobni podaci optuženog utvrđeni na način predviđen odredbom člana 92. stav 1. (u istrazi) i člana 273. stav 1. ZKP FBiH (na glavnom pretresu), da je nesporno da se presuda odnosi upravo na osobu koja je optužena i za koju je prvostepeni sud utvrdio da je počinila krivičnopravne radnje iz optužnice, pa smatra da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da je zbog sumnje u određene osobne podatke optuženog I.M. povrijeđen subjektivni identitet optužnice i presude u konkretnom slučaju.

Ovaj žalbeni prigovor je osnovan.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud ocjenom dokaza utvrdio da je, kako se to navodi u obrazloženju, osoba koja se u konkretnom krivičnom postupku predstavlja kao I.M. počinila krivičnopravne radnje opisane u izreci presude, ali da je u konkretnom slučaju ostao neutvrđen "identitet optuženog", tj. da je ostala sumnja u tačnost osobnih podataka kojima je ovaj optuženi identifikovan u optužnici. Slijedom navedenog, prvostepeni sud je zaključio da su ostali nedokazani osobni podaci optuženog I.M., usljed čega se ne može utvrditi "da se presuda odnosi na lice koje je optuženo", pa je primjenom odredbe člana 295. stav 1. i člana 299. tačka c) ZKP FBiH donio presudu kojom je optuženog oslobodio od optužbe. Ovaj sud podsjeća da se odredba člana 295. stav 1. ZKP FBiH, odnosi na pitanje vezanosti presude za optužbu, i pored ostalog, propisuje da se presuda može odnositi samo

na osobu koja je optužena potvrđenom, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenom optužnicom (subjektivni identitet). Iz navedenog slijedi da je za postojanje subjektivnog identiteta optužbe i presude bitno da se optužba i presuda odnose na istu osobu. Pri tome, osobni podaci osumnjičene, odnosno optužene osobe u krivičnom postupku služe za utvrđivanje njenog identiteta i određuju osobu protiv koje se vodi krivični postupak. Osim na taj način, identitet osumnjičene, odnosno optužene osobe, se može utvrđivati i na druge načine (npr. daktiloskopskim ili drugim vještačenjem ili drugim dokazima). Ključno pitanje za ocjenu postojanja subjektivnog identiteta optužbe i presude jeste da li se presuda odnosi na osobu koja je identifikovana određenim podacima koje je tužitelj naveo u optužnici, pri čemu će povreda subjektivnog identiteta postojati ako se presuda odnosi na drugu, a ne na onu osobu koja je optužena. Osobni podaci optužene osobe se utvrđuju na način predviđen odredbom člana 92. stav 1. (u istrazi) i člana 273. stav 1. ZKP FBiH (na glavnom pretresu), pri čemu optužnica, a samim tim i presuda, moraju minimalno sadržavati podatke koji će omogućiti identifikaciju optužene osobe na način da se ista razlikuje od drugih osoba. U konkretnom slučaju, kako to proizilazi iz obrazloženja pobijane presude, prvostepeni sud je utvrdio da je predmetne krivičnopravne radnje počinila upravo ona osoba koja je optužena potvrđenom optužnicom (na osnovu ocjene iskaza saslušanih svjedoka i rezultata DNK vještačenja tragova krvi na odjeći optuženog), koja je na glavnom pretresu o sebi dala osobne podatke, koji su kao takvi navedeni u optužnici (optuženi I.M., sin M. i majke F., djevojačko prezime majke H., rođen ... g. u mjestu T.K., u Alžiru, ul. H.S.B.Y. 7, po nacionalnosti A., državljanin Alžira, i dr.). Slijedom obrazloženja prvostepenog suda, u konkretnom slučaju ne postoji sumnja da je počinilac predmetnih krivičnopravnih radnji neka druga osoba, a ne ona koja je u potvrđenoj optužnici identifikovana na temelju osobnih podataka koje je dala o sebi (koji su u pogledu imena, prezimena i države porijekla optuženog potvrđeni i od strane više svjedoka ispitanih na glavnom pretresu). Međutim, zbog apstraktne sumnje u tačnost osobnih podataka optuženog, koju izvodi iz činjenice da se u dostavljenom dopisu Ambasade

Alžira u Rimu navodi da ista nije u mogućnosti potvrditi identitet optuženog I.M. na osnovu dostavljenih daktiloskopskih podataka, prvostepeni sud zaključuje da nije bilo moguće utvrditi da se presuda odnosi na osobu koja je optužena potvrđenom optužnicom i donosi presudu kojom optuženog oslobađa od optužbe. Takav zaključak prvostepenog suda se ne može prihvatiti u situaciji kada sam prvostepeni sud nalazi dokazanim da je počinitelj predmetnih krivičnopравnih radnji upravo osoba koja je prisustvovala glavnom pretresu i o sebi dala osobne podatke, koji su kao takvi navedeni u potvrđenoj optužnici i čije oglašavanje krivim u prvostepenoj presudi ne bi predstavljalo povredu subjektivnog identiteta presude i optužbe. Okolnost da u konkretnom slučaju tačnost osobnih podataka optuženog nije potvrđena dokazom koji proizilazi iz službene evidencije njegove države porijekla (dopis Ambasade Alžira iz Rima), ne može, po ocijeni ovog suda, u datim okolnostima dovesti u sumnju zaključak samog prvostepenog suda da je počinitelj predmetnog krivičnog djela upravo ona osoba koja je optužena potvrđenom optužnicom, od čega jedino i zavisi postojanje identiteta optužbe i presude u slučaju oglašavanja te osobe krivom. Iz navedenog slijedi da je prvostepeni sud u konkretnom slučaju pogrešno primijenio odredbu člana 295. stav 1. ZKP FBiH, što je bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, jer je upravo ta okolnost bila razlog za donošenje oslobađajuće presude. Postupajući na opisani način, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 295. stav 1. ZKP FBiH, na što je pravilno ukazano žalbom kantonalne tužiteljice."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 0 K 013786 19 Kž 7 od 17.12.2019. g.)

<----->

Vezanost presude za optužbu - Objektivni identitet presude i optužbe - član 295. stav 1. ZKP FBiH

NIJE UČINJENA POVREDA OBJEKTIVNOG IDENTITETA PRESUDE I OPTUŽBE PA TIME NI BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA J) ZKP FBiH KADA SU SE MODIFIKACIJE U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE, KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO RAZBOJNIŠTVO IZ ČLANA 289. STAV 2. KZ FBiH U ODNOSU NA OPIS DJELA IZ OPTUŽNICE ODNOSILE SAMO NA POJEDINOSTI UPOTRIJEBLJENOG SREDSTVA PRIJETNJE I POJEDINOSTI NAČINA NA KOJI JE OŠTEĆENA PREDALA NOVAC OPTUŽENOM.

Iz obrazloženja:

"Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, braniteljica optuženog žalbom ukazuje da je prvostepeni sud samoinicijativno umjesto riječi "uz prijetnju pištoljem" naveo riječi "uz primjenu predmeta koji izgleda kao pištolj, kakvim ga je djelatnica i poprimila", te umjesto riječi "izvadila novac u iznosu oko 1.300,00 KM", u presudi naveo riječi "izvadila novac u iznosu oko 300 KM, a i dala mu kovertu sa iznosom od 1.000,00 KM". Braniteljica smatra da je prvostepeni sud suprotno odredbi člana 295. ZKP FBiH samoinicijativno izmijenio činjenični opis iz optužnice i počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH. Ovi žalbeni navodi braniteljice optuženog S.V. nisu osnovani. Iz optužnice proizilazi da je tužitelj optuženom stavio na teret krivično djelo Razbojništvo iz člana 289. stav 2. KZ FBiH a da je pobijanom presudom optuženi oglašen krivim za krivično djelo Razbojništvo iz stava 1.

člana 289. KZ FBiH. Iz pobijane presude također proizilazi da je prvostepeni sud u izreci svoje presude izmijenio činjenični opis krivičnog djela u odnosu na opis iz optužnice na način kako to braniteljica optuženog u žalbi ukazuje, te, nakon toga, djelo optuženog pravno kvalifikovao na navedeni način. Pri ocjeni osnovanosti žalbenih navoda braniteljice potrebno je, prije svega, imati u vidu da se, prema članu 295. ZKP FBiH, presuda može odnositi samo na osobu

koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Navedenom odredbom osigurava se primjena akuzatorskog načela, u smislu da je tužitelj taj koji određuje predmet postupka, pa, prema tome, i predmet presude, te pravo odbrane optuženog čija je pretpostavka da optuženi bude obavješten o djelu za koje se tereti. Na taj način omogućava se i kontradiktornost glavnog pretresa. Osim toga, ova odredba ima za cilj i da osigura potpuno objektivni položaj suda tokom suđenja. Stoga se pri ocjeni da li je izvršenim činjeničnim modifikacijama opisa djela u presudi u odnosu na opis djela u optužnici povrijeđen identitet presude i optužbe mora voditi računa o učincima izvršenih izmjena na ova načela.

S obzirom na navedeno, problem objektivnog identiteta presude i optužbe svodi se na pitanje da li je u određenom slučaju riječ o modifikaciji činjeničnog opisa djela koja je dopuštena. Ovaj sud smatra, da se u konkretnom slučaju ne radi o nedopuštenoj modifikaciji djela u pobijanoj presudi u odnosu na onu iz optužnice, s obzirom da se ona sastoji u izmjeni navoda iz optužnice "uz prijetnju pištoljem" navodom u presudi "uz primjenu predmeta koji izgleda kao pištolj, kakvim ga je djelatnica i poprimila", te izmjenom navoda iz optužnice "izvadila novac u iznosu oko 1.300,00 KM", navodom u presudi "izvadila novac u iznosu oko 300 KM, a i dala mu kovertu sa iznosom od 1.000,00 KM", a koje izmjene se odnose samo na pojedinosti upotrebljenog sredstva prijetnje i pojedinosti načina na koji je oštećena predala novac optuženom. Navedenim izmjenama činjeničnog opisa djela u izreci presude u odnosu na opis djela u optužnici nije povrijeđeno načelo akuzatornosti jer sud, budući da one predstavljaju konkretizaciju navoda iz optužnice koja je rezultat ocjene izvedenih dokaza, nije preuzeo funkciju krivičnog gonjenja. Iz istog razloga nije povrijeđeno pravo odbrane optuženog tim prije što se optuženi branio alibijem. S obzirom na to, izvršenim činjeničnim modifikacijama nije povrijeđen ni objektivni položaj suda pa se neosnovano žalbom braniteljice tvrdi da je prvostepeni sud na navedeni način prekoračio optužbu i učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 011589 19 Kž 2 od 24.02.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nepropisno sastavljen sud - član 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH

SUD JE BIO NEPROPISNO SASTAVLJEN I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA A) ZKP FBiH KADA JE RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI NAKON POTVRĐIVANJA OPTUŽNICE DONIJELA PREDsjednica VIJEĆA, A NE, U SKLADU SA ČLANOM 17. STAV 4. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM, VIJEĆE KRIVIČNOG ODJELJENJA.

Iz obrazloženja:

"Osporavajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, branitelj u žalbi prigovara da je pobijano rješenje donijela sudija pojedinac, iako je za donošenje rješenja u ovoj fazi postupka bilo nadležno krivično vijeće u smislu člana 17. stav 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Smatra da je u ovoj fazi postupka jedino vijeće bilo nadležno i ovlašteno da donese rješenje, jer je za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ FBiH) propisana kazna zatvora od najmanje tri g., zbog čega pobijano rješenje nije mogla donijeti sudija pojedinac. Kako je pri donošenju rješenja sud bio nepropisno sastavljen, smatra da je time učinjena navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka. Ovi žalbeni navodi branitelja su osnovani. Iz stanja spisa prvostepenog suda slijedi da se postupak protiv

optuženih M.F., H.G., A.H., A.J., S.N. i pravne osobe "Jk" d.o.o. L., po predmetnoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva u T. broj ... od ..., nalazi u fazi glavnog pretresa. Pobijanim rješenjem se odlučivalo o prijedlogu tužitelja za produženje mjere osiguranja u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Prema odredbi člana 17. stav 4. ovog zakona, rješenje kojim se određuje mjera osiguranja, do podizanja optužnice donosi sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice do njenog potvrđivanja sudija za prethodno saslušanje, a nakon potvrđivanja optužnice, sudija pojedinac ili vijeće krivičnog odjeljenja suda u skladu sa ZKP FBiH. Prema odredbi

člana 25. stav 1. ZKP FBiH, u prvom stepenu sudi vijeće krivičnog odjeljenja suda sastavljeno od troje sudija (s obzirom da se optuženim stavljaju na teret krivična djela za koje se može izreći kazna zatvora preko deset godina, nadležno je vijeće), dok prema odredbi člana 25. stav 6. istog zakona, vijeće sastavljeno od troje sudija donosi odluke izvan glavnog pretresa. Kako je u konkretnom

predmetu pobijano rješenje donijela predsjednica sudećeg vijeća, a ne vijeće iz

člana 25. stav 1. ili iz člana 25. stav 6. ZKP FBiH, osnovano se u žalbi branitelja ukazuje da je takvo postupanje prvostepenog suda suprotno navedenoj zakonskoj odredbi što pobijano rješenje čini nezakonitim. Na osnovu navedenog, i po ocjeni ovog suda, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, na koju branitelj u žalbi ukazuje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 017016 20 Kž 2 od 09.10.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

POSTOJI POVREDA PRAVA NA ODBRANU KADA SUD U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA O ODREĐIVANJU ILI PRODUŽENJU PRITVORA PROPUSTI DATI OCJENU OSNOVANOSTI NAVODA ODBRANE IZNESENIH NA ROČIŠTU ODRŽANOM POVODOM PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA.

Iz obrazloženja:

"S tim u vezi ovaj sud podsjeća da je obaveza suda da odgovori na konkretne i relevantne prigovore odbrane kojima se osporava prijedlog tužitelja za određivanje, odnosno, produženje pritvora, jer se zanemarivanjem ocjene takvih navoda iznesenih na ročištu, dovodi u pitanje svrha njegovog održavanja, koje upravo služi tome da se suprotnoj strani, odnosno braniteljima i osumnjičenim (optuženim) omogući da se izjasne o svim, za njih bitnim pitanjima povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora. Radi se, dakle, o kontradiktornom raspravljanju pred sudom tokom kojeg se odbrani daje mogućnost da koristi svoje zakonsko pravo da osporava okolnosti koje su bitne za odlučivanje o pritvoru, pa je obaveza suda da takve prigovore ocijeni na odgovarajući način. Kako prvostepeni sud to u pobijanom rješenju nije učinio, čime je odbrana onemogućena da efektivno osporava navode iz prijedloga za produženje pritvora, onda je na taj način povrijeđeno pravo na odbranu osumnjičenih J.M., K.M., T.N. i M.S., odnosno, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana

312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH na koju se žalbama njihovih branitelja osnovano ukazuje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 020089 20 Kž od 02.12.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

PRAVO SUDA DA ODBIJE DOKAZNI PRIJEDLOG STRANAKA (ČLAN 278. ZKP FBiH) PODRAZUMIJEVA I DUŽNOST SUDA DA TAKVU SVOJU ODLUKU OBRAZLOŽI I TO U ODNOSU NA OKOLNOSTI NA KOJIMA SE ZASNIVAO KONKRETNI DOKAZNI PRIJEDLOG PA NEDOSTATAK RAZLOGA ZA TAKVU ODLUKU SUDA I TO UPRAVO S OBZIROM NA OKOLNOSTI KOJIMA JE OBRAZLOŽEN KONKRETNI DOKAZNI PRIJEDLOG ODBRANE PREDSTAVLJA POVREDU PRAVA OPTUŽENOG NA ODBRANU.

Iz obrazloženja:

"Iz stanja spisa slijedi da su branitelji na glavnom pretresu koji je održan 03.06.2019. g. iznijeli dokazni prijedlog na koji branitelji u žalbi ukazuju. Iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud odbio taj dokazni prijedlog uz argumentaciju da je odbrana predložila vještačenje na iste okolnosti povodom kojih je vještak odbrane P.K. sačinila svoj nalaz i mišljenje a koji je kao dokaz odbrane preuzet od strane prvostepenog suda. Međutim, kako se to osnovano žalbom branitelja ukazuje odbrana je isticala taj prijedlog nakon što je relevantna dokumentacija prevedena sa engleskog jezika na bosanski jezik i nakon što je vještaku D. data mogućnost da izradi svoj nalaz i mišljenje u vezi sa prevedenom relevantnom dokumentacijom. Kako su se okolnosti promijenile, obzirom da je izvršen prijevod relevantne dokumentacije (materijal- nih dokaza) od trenutka izdavanja naredbe za vještačenje u ranijem postupku vještaku odbrane P.K., te kako je vještaku optužbe data mogućnost da nakon toga izradi svoj nalaz i mišljenje, po nalaženju ovog suda, osnovano se žalbom branitelja optuženog

B.H. ukazuje da je pod takvim okolnostima, odbijanjem dokaznog prijedloga odbrane, s navedenim razlozima prvostepenog suda i davanjem finansijskog tumačenja revidiranih finansijskih izvještaja od strane prvostepenog suda za što je potrebno stručno znanje, povrijeđeno pravo na odbranu i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 026779 19 Kž 39 od 03.02.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

**PROPUST SUDA DA ODLUČI O DOKAZNOM PRIJEDLOGU ODBRANE
PREDSTAVLJA POVREDU PRAVA OPTUŽENOG NA ODBRANU I TIME
BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312.
STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH.**

Iz obrazloženja:

"Iz stanja u spisu proizilazi da je na glavnom pretresu dana 23.11.2018. g. branilac optuženog predložio da se kao svjedok odbrane ispita oštećeni R.E., jer je odbrana namjeravala da ga direktno ispita na okolnosti događaja. Branilac je na tom pretresu naveo da će se pismenim podneskom izjasniti o dokazima koje namjerava izvesti na glavnom pretresu, te da će u tom podnesku obrazložiti svoj prijedlog. Iz pismenog podneska od 25.11.2018. g. vidi se da je branilac dostavio sudu prijedlog dokaza koje namjerava izvesti na glavnom pretresu, pa je tako predložio i saslušanje oštećenog R.E., kao svjedoka odbrane. Na glavnom pretresu dana 13.12.2018. g., prvostepeni sud je procesnim rješenjem odlučio da će se o prijedlogu odbrane za provođenje dokaza saslušanjem oštećenog R.E., kao svjedoka odbrane, naknadno odlučiti, međutim o tome prijedlogu prvostepeni sud nije odlučio, a u pobijanoj presudi nije

obrazloženo zašto je tako postupljeno. Tako postupajući prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer o dokaznom prijedlogu odbrane nije odlučio, što predstavlja povredu prava na odbranu, na koju povredu je branilac ukazao, zbog koje se presuda mora ukinuti."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 028992 19 Kž od 02.07.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nerazumljiva izreka presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA JER NE SADRŽI SVE ŠTO JE POTREBNO DA SE DJELO OPTUŽENOG ODREDI TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TOČKA K) ZKP FBiH KADA ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO UČINJENO U PREKORAČENJU NUŽNE ODBRANE NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI POSTOJANJE ISTOVREMENOG PROTIVPRAVNOG NAPADA OŠTEĆENOG NA OPTUŽENOG TE ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE OPTUŽENI RADNJE ZBOG KOJIH JE OGLAŠEN KRIVIM PREDUZEO U ODBIJANJU TAKVOG NAPADA.

Iz obrazloženja:

"Međutim, osnovano se u žalbi kantonalnog tužitelja navodi da je izreka pobijane presude nerazumljiva i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Naime, potvrđenom optužnicom je optuženom na teret stavljeno da je radnjama opisanim u dispozitivu iste počinio krivično djelo Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa

članom 28. KZ FBiH. Kako je ocjenom izvedenih dokaza prvostepeni sud utvrdio da je optuženi E.S. predmetno krivično djelo počinio u prekoračenju granica nužne odbrane, izvršio je određene izmjene u

činjeničnom opisu krivičnog djela i to na načinda je iza riječi: " ... nakon kraće verbalne prepirke i međusobnog naguravanja sa M.E.", dodao riječi: "odbijajući istovremeni protivpravni napad M.E., iako je bio svjestan da M.E. može usmrтити, na što je i pristao", što po mišljenju kantonalnog tužitelja ne predstavlja opis konkretnih radnji odbijanja istovremenog protivpravnog napada i prekoračenja granica nužne odbrane od strane optuženog, nego samo konstataciju da su takve radnje kritične prilike preduzete. I ovaj sud je stava da je, postupajući na prethodno opisani način, prilikom modifikovanja opisa krivičnog djela radi usklađivanja sa činjeničnim utvrđenjima do kojih je došao ocjenom dokaza, prvostepeni

sud propustio da opiše kako radnje oštećenog E.M. koje predstavljaju istovremeni protivpravni napad na optuženog (bez čega nema prekoračenja granice nužne odbrane), tako i konkretne radnje optuženog iz kojih bi proizilazilo da je on postupao u prekoračenju granice nužne odbrane (član 26. stav 3. KZ FBiH), za što ga je pobijanom presudom oglašio krivim. Ovi nedostaci čine izreku pobijane presude nerazumljivom, na što je pravilno u žalbi ukazao kantonalni tužitelj, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 017172 19 Kž od 25.02.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nerazumljivost izreke presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG

POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH KADA ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA ZBOG UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM NEPRILAGOĐENOM BRZINOM NE SADRŽI KONKRETNE ČINJENICE I OKOLNOSTI KOJE SE ODOSE NA POSTOJEĆU PROMETNU SITUACIJU IZ KOJIH PROIZILAZI DA BRZINA KOJOM JE OPTUŽENI UPRAVLJAO MOTORNIM VOZILOM NIJE BILA PRILAGOĐENA POSTOJEĆOJ PROMETNOJ SITUACIJI.

Iz obrazloženja:

"Izreka presude je nerazumljiva kada se u njoj navodi samo konstatacija da je optuženi vozio neprilagođenom brzinom za konkretnu saobraćajnu situaciju, a da se pri tome ne opisuju konkretne okolnosti iz kojih proizilazi neprilagođenost brzine kretanja vozila optuženog saobraćajnim uslovima. Iz

činjeničnog opisa krivičnog djela u izreci presude, vidi se da umjesto činjenica i okolnosti koje bi predstavljale bitno obilježje djela, izreka presude sadrži navode koji su sadržina odredbe člana 43. stav 1. ZOOPS na putevima, kada je u pitanju neprilagođena brzina kao bitno obilježje krivičnog djela za koje je optuženi osuđen u pobijanoj presudi. Naime, u izreci pobijane presude je navedeno da je optuženi propustio brzinu kretanja svoga vozila prilagoditi osobinama i stanju puta, gustoći saobraćaja i slabijoj vidljivosti u noćnim uslovima, dakle, navodi se zakonski opis blanketne norme iz člana 43. stav 1. ZOOPS na putevima, dok se ne precizira u

čemu se ogledaju konkretne osobine i stanje ceste i gustoće saobraćaja, prema kojim optuženi nije prilagodio svoju vožnju, koji nedostaci su po svojoj prirodi takvi, da izreku presude čine nerazumljivom i predstavljaju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH zbog koje se presuda mora ukinuti."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 013549 19 Kž od 09.07.2020. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - nerazumljivost izreke presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

UKOLIKO ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO TEŠKA TJELESNA POVREDA IZ ČLANA 172. STAV 5. U VEZI SA STAVOM 1. KZ FBiH NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI NEHAT OPTUŽENOG U ODNOSU NA SMRT POVRIJEĐENOG KAO TEŽU POSLJEDICU, IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA JER NE SADRŽI SVE ŠTO JE POTREBNO DA SE DJELO OPTUŽENOG ODREDI PA JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

"... u činjeničnom opisu djela u izreci prvostupanjske presude konstatirano je da je optuženi otvorenom šakom lijeve ruke udario oštećenog u desni obraz od kojeg udarca je Dž. zateturao i rekao da mu zuji u ušima, a potom Dž. naredio da mu priđe i popne se na podij i da spusti ruke niz tijelo, pa iako svjestan da zadajući mu snažan udarac u predjelu glave i u takvom ošamućenom stanju može da mu nanese teške tjelesne ozljede na to i pristao i stisnutom pesnicom desne ruke, udario ga u lijevi obraz nakon čega je Dž.Dž. od tako snažnog udarca pao na pod i izgubio svijest, kojom prilikom je zadobio ozljede navedene u izreci pobijane presude posljedicom kojih je naknadno preminuo. Slijedom toga, radnje ovog optuženog su pravno kvalificirane kao kazneno djelo Teška tjelesna ozljeda iz članka 172. stavak 5. u vezi sa stavkom 1. KZ FBiH i pored toga što izreka presude ne sadrži okolnosti vezane za nehatno postupanje optuženog u vezi sa posljedicom smrti oštećenog. Pored toga, protivno odredbi članka 305. stavak 7. ZKP FBiH, kojom je propisano da obrazloženje presude mora sadržavati razloge kojima se sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri

utvrđivanju da li postoji kazneno djelo i krivnja optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba kaznenog zakona na optuženog i njegovo djelo, obrazloženje pobijane presude ne sadrži razloge na osnovu kojih je prvostupanjski sud utvrdio da je optuženi bio svjestan da zbog njegovog

činjenja može nastupiti zabranjena posljedica u vidu smrti oštećenog, ali je olako držao da ona neće nastupiti ili da će je moći spriječiti, ili da nije bio svjestan nastupanja zabranjene posljedice iako je prema okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti. Prvostupanjski sud je optuženog oglasio krivim za kazneno djelo Teška tjelesna ozljeda iz članka 172. stavak 5. u vezi sa stavkom 1. KZ FBiH koje podrazumijeva umišljaj u odnosu na tešku tjelesnu ozljedu i nehat u odnosu na smrtnu posljedicu nastalu nanošenjem teške tjelesne ozljede. U prvostupanjskoj presudi je izostalo izjašnjenje prvostupanjskog suda iz kojih činjenica i okolnosti sadržanih u činjeničnom opisu djela proizlazi subjektivni odnos optuženog u vezi sa smrtnom posljedicom koji je zakonsko obilježja kaznenog djela za koje je optuženi A.Š. oglašen krivim. Uslijed navedenih propusta prvostupanjskog suda osnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da pobijana presuda ne sadrži razloge o ovim odlučnim činjenicama pa je i time učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 005736 18 Kž 9 od 26.08.2019. g.)

<----->

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PRESUDA NEMA RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH UKOLIKO SUD U OBRAZLOŽENJU PRESUDE, PRI IZNOŠENJU RAZLOGA ZA SVOJ PRAVNI ZAKLJUČAK DA NISU OSTVARENA ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZA KOJE SE OPTUŽENI TERETI, PROPUSTI IZVRŠITI OCJENU KONKRETNIH ARGUMENATA TUŽITELJA ZBOG KOJIH TUŽITELJ SMATRA DA RADNJE OPTUŽENOG SADRŽE OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG DJELA.

Iz obrazloženja:

"Istovjetnu bitnu povredu odredaba krivi-

čnog postupka kantonalni tužitelj vidi i u propustu prvostepenog suda da u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH navede razloge kojima se rukovodio pri utvrđivanju da ne postoji krivično djelo koje je optuženom stavljeno na teret. Stav je kantonalnog tužitelja da je prvostepeni sud samo paušalno naveo da se u radnjama optuženog nisu ostvarila obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa

članom 30. stav 2. KZ SFRJ, da nije razmotrio argumetnaciju koju je optužba iznijela po pitanju kvalifikacije prisilnog nestanka kao nečovječnog postupanja, te da je takvo obrazloženje prvostepenog suda nejasno i neuvjerljivo.

Ovaj žalbeni prigovor je osnovan.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud donio presudu kojom je optuženog I.K., na osnovu člana 299. tačka a) ZKP

FBiH, oslobodio od optužbe da je počinio

predmetno krivično djelo jer je našao da "prisilni nestanak nije obilježje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana

142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. KZ SFRJ koje se optuženom

stavlja na teret da ga je počinio nečinjenjem." S tim u vezi je prvostepeni sud obrazložio da je prisilni nestanak elemenat krivičnog djela Zločin protiv

čovječnosti iz člana 172. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), koje se može počiniti samo kao dio širokog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog stano- vništva, da je u stavu 2. tačka h) pomenutog

člana data i definicija prisilnog nestanka, te da se "propuštanja za koja se optuženi tereti ne mogu podvesti pod krivično djelo Zločin protiv čovječnosti." Prvostepeni sud je istaknuo da se "ne mogu obilježja jednog krivičnog djela (prisilni nestanak kao obilježje krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti) označiti kao nešto nečovječno i na taj način tim činjenicama i okolnostima dati obilježja drugog krivičnog djela (nečovječno postupanje kao obilježje Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva)." Kako u konkretnom slučaju činjenični opis krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret ne sadrži navode o nanošenju teške fizičke ili duševne patnje, niti povrede dostojanstva ili tjelesnog integriteta (što je po mišljenju prvostepenog suda neophodno za postojanje nečovječnog postupanja), takvo djelo ne predstavlja krivično djelo.

Međutim, dajući ovakvo obrazloženje prvo- stepeni sud je propustio da navede suštinske razloge za neprihvatanje teze optužbe da pri- silni nestanak oštećenog M.Ž. u konkretnom slučaju (u činjeničnom opisu krivičnog djela u optužnici opisan riječima: " ... nakon saznanja o nečovječnom postupanju prema civilnom licu srpske nacionalnosti Ž.M.

koji je dana 16.08.1992. g. od strane njemu podre- đenog policajca G.M. obaviješten da se mora javiti u Stanicu javne bezbjednosti O., što je Ž.M. i učinio, da bi potom, bez pravnog osnova, od strane dežurnog policajca I.H. bio zaključan u prostoriju za zadržavanje Stanice javne bezbjednosti O., odakle je u večernjim satima od strane NN njemu podređenih policajaca Stanice javne bezbjednosti O. predan NN licima, od kada mu se gubi svaki trag ...") pred- stavlja nečovječno postupanje, koje je članom 142. stav 1. KZ SFRJ propisano kao radnja izvršenja tog krivičnog djela. Takvu tezu je optužba zastupala tokom čitavog postupka i u završnim riječima je iznijela konkretne argu- mente, uključujući i pozivanje na sudsku praksu, što je dovela u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja u smislu tvrdnji da opisani prisilni nestanak oštećenog predstavlja nečov- ječno postupanje. U tom smislu se kantonalni tužitelj u završnim riječima pozvao na sudsku praksu Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriju bivše Jugoslavije od 1991. g. (MKSJ) i Suda Bosne i Hercegovine, prema kojoj definiciju nečovječnog postupanja ne daju zakonske niti konvencijske odredbe, nego se ista

izvodi uzimajući u obzir tumačenja data u sudskoj praksi. Tako je ukazano da se u više presuda MKSJ (presuda u predmetima protiv osuđenog Tihomira Blaškića i u predmetu "Čelebići") navodi da nečovječno postupanje predstavljaju namjerne radnje ili propust kojima se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja ili povreda, ili predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo, dok je u nizu predmeta MKSJ (presuda protiv osuđenog Zorana Kupreškića) i Suda Bosne i Hercegovine (presuda broj S1 01 K 008241 12 Krl od 26.02.2016. g.) zauzet stav da nečovječno postupanje, između ostalog, obuhvata i nestajanje ljudi pod prisilom. U svjetlu navedenog, kantonalni tužitelj je iznio stav da i prisilni nestanak oštećenog M.Ž., na način kako je opisan u optužnici izmjenjenoj na glavnom pretresu, s obzirom da uključuje stavljanje oštećenog izvan zaštite zakona, zadovoljava navedene kriterije i predstavlja nečovječno postupanje u smislu radnje izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ. Prvostepeni sud se u obrazloženju nije bavio ovim argumentima, nego je obrazloženje ograničio na formalno ukazivanje da prisilni nestanak kao takav nije izričito propisan kao radnja izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana člana 142. stav 1. KZ SFRJ, nego samo kao radnja izvršenja krivičnog djela Zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 172. stav 1. tačka j) KZ BiH, koje optuženom nije stavljeno na teret, kao i na tvrdnju da činjenični opis djela ne sadrži navode o nanošenju teške duševne ili tjelesne patnje, niti o povredi ljudskog dostojanstva, bez da je pri tome u kontekstu tih kriterija razmotrio konkretnu radnju izvršenja krivičnog djela koja se optuženom stavlja na teret optužnicom izmjenjenom na glavnom pretresu. Takvo obrazloženje je i po ocjeni ovog suda paušalno jer je izostala suštinska ocjena i s tim u vezi iznošenje razloga za zaključak da radnje koje se optuženom stavljaju na teret u konkretnom slučaju (prisilni nestanak oštećenog na način opisan u optužnici) ne predstavljaju nečovječno postupanje u smislu radnje izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, na kojoj odlučnoj činjenici se temelji odluka prvostepenog suda. Slijedom navedenog učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju je osnovano ukazano žalbom kantonalnog tužitelja."

Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 008731 20 KŽ 2 od 09.07.2020. g.)

<----->

Povreda krivičnog zakona - Djelo za koje se optuženi goni nije krivično djelo - član 313. tačka a) ZKP FBiH

OGLAŠAVANJEM OPTUŽENOG KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO KOJE ČINI ONAJ KO BEZ ODOBRENJA NABAVI, DRŽI ILI NOSI VATRENO ORUŽJE, DIJELOVE ZA VATRENO ORUŽJE ILI MUNICIJU, KADA JE ZA NABAVLJANJE TOG ORUŽJA, DIJELOVA ZA ORUŽJE I MUNICIJE POTREBNO ODOBRENJE ŠTO PODRAZUMIJEVA POSTOJANJE SVIJESTI KOD UČINITELJA DA JE ZA NABAVLJANJE ILI DRŽANJE TOG ORUŽJA POTREBNO ODOBRENJE NADLEŽNOG ORGANA, IAKO ČINJENIČNI OPIS DJELA NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE OPTUŽENI BIO SVJESTAN DA JE PREDMETNO ORUŽJE MOGAO NABAVITI SAMO NA OSNOVU ODOBRENJA NADLEŽNOG ORGANA I DA JE ZA DRŽANJE TAKVOG ORUŽJA POTREBNO ODOBRENJE NADLEŽNOG ORGANA, UČINJENA JE POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TOČKA A) ZKP FBiH JER DJELO ZA KOJE SE OPTUŽENI GONI NIJE KRIVIČNO DJELO

Iz obrazloženja:

"Član 52. stav 1. tačka a) Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 38/07, 43/08 i 23/10), koji je bio na snazi u vrijeme kada je optuženi S.K. preduzeo radnje koje mu se stavljaju na teret, propisuje da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije g. kazniti za krivično djelo ko bez odobrenja nabavi, drži ili nosi vatreno oružje, dijelove za vatreno oružje ili municiju, kada je za nabavljanje tog oružja, dijelova za oružje i municije potrebno odobrenje (član 8. stav 1., 2., 4., 5. i 6.). Članom 8. stav 1. istog zakona je, pored ostalog, propisano da se vatreno i vazdušno oružje, municija za pušku sa olučenim cijevima, pištolji i revolveri mogu nabavljati samo na osnovu odobrenja policijske stanice. Iz činjeničnog opisa ovog krivičnog djela u izreci pobijane presude slijedi da nisu navedene činjenice i okolnosti koje čine obilježje tog krivičnog djela, kao i one od kojih zavisi primjena određene odredbe krivičnog zakona, kako to zahtijeva odredba člana 300. stav 1. tačka a) ZKP FBiH. Činjenični opis djela u izreci pobijane presude ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi subjektivni odnos optuženog prema tom krivičnom djelu, odnosno ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je optuženi bio svjestan da je pištolj marke "Crvena zastava", tip "M57" cal. 7,62 mm mogao nabaviti samo na osnovu odobrenja nadležnog organa, odnosno policijske uprave i da je za držanje takvog oružja potrebno odobrenje nadležnog organa. Dakle, kako

činjenični opis djela u izreci pobijane presude ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos optuženog S.K. prema tom krivičnom djelu, on ne sadrži zakonska obilježja krivičnog djela iz člana 52. Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo, za koje je optuženi S.K. oglašen krivim pobijanom presudom. Iz tih razloga oglašavanje krivim pobijanom presudom S.K. za navedeno krivično djelo, prvostepeni sud je učinio povredu krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka a) ZKP FBiH na štetu optuženog. Na povredu krivičnog zakona na štetu optuženog ovaj sud, kao drugostepeni sud, u skladu sa članom 321. ZKP FBiH pazi po službenoj dužnosti. Stoga je ovaj sud, povodom žalbi branitelja optuženog S.K. i kantonalnog tužitelja, po službenoj dužnosti, u odnosu na ovo krivično djelo, na osnovu člana 329. ZKP FBiH, preinačio pobijanu presudu tako što je optuženog S.K., na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH, oslobodio od optužbe za krivično djelo iz člana 52. Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo, jer djelo za koje se optužuje (onako kako je opisano u optužnici) zakonom nije propisano kao krivično djelo."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. g.)

<----->

Povreda krivičnog zakona - Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu odlukom suda o mjeri sigurnosti - član 313. tačka e) ZKP FBiH

SIGURNOSNA MJERA JE KRIVIČNOPRAVNA SANKCIJA KOJA SE, U SKLADU SA ČLANOM 4A. KZ FBiH, MOŽE IZREĆI SAMO AKO JE UČINITELJ KRIV ZA KRIVIČNO DJELO, PA JE IZ TIH RAZLOGA

IZRICANJEM OPTUŽENOM SIGURNOSNE MJERE ODUZIMANJA PREDMETA, KOJI SU U VEZI SA KRIVIČNIM DJELOM U ODNOSU NA KOJE JE PREMA OPTUŽENOM ODBIJENA OPTUŽBA, SUD PREKORAČIO OVLAŠTENJE KOJE IMA PO ZAKONU PRI IZRICANJU SIGURNOSNE MJERE.

Iz obrazloženja:

"Međutim, kako je pobijanom presudom prema optuženom S.K. optužba odbijena u odnosu na krivično djelo iz člana 3. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posjedovanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo (radi se o nedozvoljenom nabavljanju i držanju bojeve municije), ovaj sud nalazi da se predmeti koji su u vezi sa navedenim krivičnim djelom, a koji se odnose na sigurnosnu mjeru oduzimanja predmeta, nisu mogli oduzeti primjenom odredbe člana 78. KZ FBiH na koju se pozvao prvostepeni sud budući da je sigurnosna mjera krivičnopravna sankcija koja se, u skladu sa članom 4a. KZ FBiH, može izreći samo ako je učinitelj kriv za krivično djelo. Iz tih razloga donošenjem odluke o sigurnosnoj mjeri oduzimanja predmeta, koji su u vezi sa krivičnim djelom iz člana 3. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posjedovanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo ("34 kom bojevih metaka, cal 19x19 mm i 1 metak cal. 7,65x17 mm"), prvostepeni sud je učinio povredu krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka e) KZ FBiH na štetu optuženog. Stoga je ovaj sud, povodom žalbi kantonalnog tužitelja i branitelja optuženog S.K., po službenoj dužnosti, prvostepenu presudu preinačio tako što je pomenutu sigurnosnu mjeru, u odnosu na predmete oduzete u vezi sa navedenim krivičnim djelom, ukinuo."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. g.)

<----->

Povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH - Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izricanju odluke o mjeri sigurnosti

IZRICANJE MJERE SIGURNOSTI ODUZIMANJA PREDMETA IZ ČLANA 78. KZ FBiH BEZ PRETHODNOG UTVRĐENJA DA JE PREDMET KOJI SE ODUZIMA UPOTRIJEBLJEN ILI JE BIO NAMIJENJEN DA BUDE UPOTRIJEBLJEN ZA UČINJENJE KRIVIČNOG DJELA ILI JE NASTAO UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PREDSTAVLJA PREKORAČENJE OVLAŠTENJA KOJE SUD IMA PO ZAKONU PRI IZRICANJU OVE MJERE SIGURNOSTI I TIME POVREDU KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TAČKA E) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

"Iz obrazloženja pobijane presude (...) proizilazi da je prvostepeni sud donio odluku o oduzimanju predmeta od optuženog I.H., pa, između ostalog, i mobilnog telefona marke Samsung, model GT 19301 I IMEI broj

... sa pripadajućom SIM karticom broja ..., zato što su predmeti upotrijebljeni za izvršenje krivičnog djela. Međutim, iz razloga pobijane presude ne proizilazi da je sud utvrdio da je navedeni oduzeti predmet od optuženog upotrijebljen ili da je bio namijenjen za učinjenje krivičnog djela ili da je nastao učinjenjem djela. Pošto sud nije utvrdio da su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti za oduzimanje predmeta mobilnog telefona marke Samsung, model GT 19301 I IMEI broj ... sa pripadajućom SIM karticom broja ..., donošenjem takve odluke u odnosu na optuženog I.H. učinjena je povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH na štetu optuženog, na koju povredu se osnovano ukazuje u žalbi branitelja."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 028041 19 Kž 22 od 18.11.2019. g.)

<----->

Postupak u slučaju neuračunljivosti - Privremeno određivanje prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi - član 410. stav 3. ZKP FBiH

ODREDBA ČLANA 410. STAV 3. ZKP FBiH, KOJOM JE PROPISANO DA ĆE SUD, AKO NAKON PROVEDENE GLAVNE RASPRAVE UTVRDI DA JE OPTUŽENI UČINIO PROTIVPRAVNO DJELO U STANJU NEURAČUNLJIVOSTI, POSEBNIM RJEŠENJEM PRIVREMENO MU ODREDITI PRISILNI SMJEŠTAJ U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU OD ŠEST MJESeci, MORA SE TUMAČITI I PRIMJENJIVATI U VEZI SA ODREDBOM STAVA 1. ISTOG ČLANA, KOJOM JE PROPISANO DA TUŽITELJ MOŽE U OPTUŽNICI PREDLOŽITI SUDU DA OPTUŽENOM, KOJI JE PROTIVPRAVNO DJELO UČINIO U NEURAČUNLJIVOM STANJU, PRIVREMENO ODREDI PRISILNI SMJEŠTAJ U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU SAMO AKO SU ISPUNJENI UVJETI ZA ODREĐIVANJE PRISILNOG SMJEŠTAJA OSOBE SA TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA U ZDRAVSTVENU USTANOVU, PA, UKOLIKO JE SUD, PRI PRIVREMENOM ODREĐIVANJU PRISILNOG SMJEŠTAJA OPTUŽENOG U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU, PROPUSTIO UTVRDIRI DA SU ISPUNJENI UVJETI ZA ODREĐIVANJE PRISILNOG SMJEŠTAJA OSOBA SA TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU, ČINJENIČNO STANJE JE OSTALO NEPOTPUNO UTVRĐENO.

Iz obrazloženja:

"Iz relevantnih zakonskih odredaba (član 410. stav 1. i 3. ZKP FBiH) proizilazi da će sud, ako nakon provedene glavne rasprave utvrdi da je optuženi učinio protupravno djelo u stanju neuračunljivosti i ako utvrdi da su ispunjeni uvjeti za određivanje prisilnog smještaja osoba sa težim duševnim smetnjama u zdravstvenoj ustanovi, posebnim rješenjem mu privremeno odrediti prisilni smještaj u zdravstvenoj ustanovi u trajanju od šest mjeseci. Međutim, iz obrazloženja pobijanog rješenja ne proizilazi da je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju utvrdio da su ispunjeni uvjeti za određivanje prisilnog smještaja osoba sa težim duševnim smetnjama u zdravstvenoj ustanovi te je, uslijed toga, činjenično stanje u ovoj kaznenopravnoj stvari nepotpuno i za sada pogrešno utvrđeno."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 034448 20 Kž od 21.05.2021. g.)

<----->

Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

Važenje Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom - vremensko važenje materijalnopравnih odredaba - član 41. Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

U POGLEDU MATERIJALNOPRAVNIH UVJETA ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM OD OSOBA NA KOJE JE PRENESENA, PRIMJENJUJU SE MATERIJALNOPRAVNE ODREDBE KOJE SU VAŽILE U VRIJEME PRENOŠENJA TE IMOVINSKE KORISTI.

Iz obrazloženja:

"... treba ukazati da je Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (Službene novine FBiH, broj 71/14) objavljen dana 03.09.2014. g., a odredbom člana 41. je propisano da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH" i da će se početak primjenjivati nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu. Kako slijedi iz pobijane presude, prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je putničko motorno vozilo marke "VW Golf 5", registarskih oznaka broj ..., registrovano na Se.K. majku optuženog, koje se pobijanom presudom oduzima od optuženog S.K., kupljeno 12.10.2013. g., dakle prije nego što je navedeni zakon donesen i počela njegova primjena. Zbog toga se taj zakon nije u konkretnom slučaju mogao primijeniti u pogledu materijalnopравnih odredaba sadržanih u njemu, kao što je odredba ko se smatra povezanom osobom i koji su uvjeti za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od povezanih osoba. Naime,

odredba člana 38. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom propisuje da postupci u predmetima osiguranja oduzimanja i donošenja odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u kojem je do dana početka primjene ovog zakona donesena prvostepena presuda nastaviti će se prema odredbama propisa koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja tih postupaka, a stavom 2. istog člana ovog zakona je propisano da ako na dan početka primjene ovog zakona nije donesena odluka o osiguranju oduzimanja ili oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili ako je prvostepena odluka iz stava 1. ovog člana ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, primijenit će se odredbe ovog zakona. Iz navedenog proizilazi da se, pod uvjetima propisanim u toj odredbi, na radnje koje su preduzete prije početka njegove primjene mogu primijeniti samo procesne odredbe iz tog zakona. Stoga, kada su u pitanju materijalnopravni uvjeti za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od osoba na koje je prenesena, primjenjuju se materijalnopravne odredbe koje su važile u vrijeme prenošenja te imovinske koristi. U konkretnom slučaju, to je odredba člana 115. stav 1. ZKP FBiH. Stoga se osnovano žalbom branitelja ističe da je prvostepeni sud pogrešno postupio kada se pozvao na odredbe navedenog zakona. Nadalje, odredbom člana 78. stav 1. KZ FBiH je propisano da će se predmeti koji su na bilo koji način, u cjelini ili djelimično, upotrijebljeni ili su bili namijenjeni da budu upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela, oduzeti ako su vlasništvo učinitelja. Iz pobijane presude slijedi da nije utvrđeno daje pomenuto vozilo upotrijebljeno, namijenjeno ili nastalo izvršenjem krivičnog djela i stoga nije moglo biti oduzeto primjenom ovih odredaba koje se odnose na sigurnosnu mjeru oduzimanja predmeta, pa ni odredbe člana 78. stav 2. KZ FBiH. Iz tih razloga je nepravilno pozivanje prvostepenog suda na odredbe Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine u vezi sa odredbom člana 71. stav 1. tačka c) i člana 78. stav 1. KZ FBiH. Stoga se izricanje optuženom S.K. ove sigurnosne mjere pokazuje kao povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH, učinjene na štetu optuženog. Budući da je ovo vozilo vlasništvo majke optuženog S.K. Se.K., onda je od nje moglo biti oduzeto kao imovinska korist pribavljena krivičnim djelom i prenesena na nju samo ako su ispunjeni uvjeti iz člana 115. stav 1., druga rečenica, KZ FBiH i proveden postupak u skladu sa članom 414. ZKP FBiH. Kako iz prvostepene presude ne proizilazi da je to utvrđeno, nisu bili ispunjeni uvjeti za to, pa je izricanjem mjere oduzimanja navedenog vozila od optuženog povrijeđen zakon tj. učinjena je povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH, pa je ta odluka, uvažavanjem žalbe branitelja optuženog S.K., ukinuta."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. g.)

<----->

Sadržaj rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi - proporcionalnost između vrijednosti imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - član 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

PRIVREMENA MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM MORA BITI SRAZMJERNA CILJU KOJI SE ŽELI POSTIĆI NJENIM ODREĐIVANJEM TE STOGA RJEŠENJE O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM MORA SADRŽAVATI PODATKE O VRIJEDNOSTI IMOVINSKE KORISTI ZA KOJU SE SUMNJA DA JE PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM I VRIJEDNOSTI IMOVINE KOJA JE PREDMET PRIVREMENIH MJERA RADI OSIGURANJA ODUZIMANJA TE IMOVINSKE KORISTI.

Iz obrazloženja:

"Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj optužene M.N. u žalbi dalje ističe da je prema optuženoj M.N. i njenom suprugu

M.E. u istom predmetu određeno nekoliko privremenih mjera osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, pa tako navodi da je odlukom Općinskog suda u T., broj: ... od ... g., određeno nekoliko privremenih mjera osiguranja u odnosu na optužene supružnike, i to, blokada, zabrana prenosa i raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskim računima (u odnosu na optuženu N. sa njenog privatnog računa), te zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine i stvarnih prava (porodična kuća optuženih) i drugo. Nadalje, branitelj u žalbi navodi da je optuženoj M.N. iz sefa Raiffeisen banke oduzet novac u iznosu od 10.000,00 KM na ime ušteđevine. S tim u vezi branitelj prigovara, da sud u obrazloženju pobijanog rješenja nije dao razloge da li je određivanjem mjera osiguranja pobijanim rješenjem, kada se ima u vidu da je sva pokretna i nepokretna imovina optužene M.N. i njenog supruga blokirana, dovedena u pitanje njihova egzistencija, odnosno da li je optužena

neutemeljeno previše opterećena, o kojim odlučnim činjenicama u pobijanom rješenju nema razloga. Takođe ukazuje da pobijano rješenje ne sadrži vrijednost nekretnina i pokretnih stvari na kojima su određene privremene mjere osiguranja, niti su navedene vrijednosti nekretnina i pokretnih stvari na kojima od ranije egzistiraju privremene mjere osiguranja, tako da je prema tvrdnji branitelja iz žalbe, optuženoj stavljen prevelik teret, a što je protivno stavu iz odluke Ustavnog suda BiH broj AP-2753/13 od 30.09.2015. g., prema kojem stavu mijesanje u pravo na imovinu ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitimni cilj i mora održati razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti.

Međutim, ovaj sud nalazi da se osnovano u žalbi branitelja optužene prigovara da pobijano rješenje ne sadrži vrijednost nekretnine i pokretne stvari na kojima su određene privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, niti se u pomenutom rješenju navodi da su prema optuženoj M.N. u istom predmetu ranije određene privremene mjere osiguranja koje egzistiraju, a za koje se takođe ne navodi vrijednost nekretnina i pokretnih stvari, niti se navode privremene mjere osiguranja koje egzistiraju u odnosu na optuženog M.E. (supruga optužene N.) i njihova vrijednost, te u odnosu na optužene M.N. i M.E. privremene mjere osiguranja imovinske koristi koje se ogledaju u zabrani prenosa i raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskim računima za koje se ne navodi visina novčanih sredstava, pa su time izostali razlozi o odlučnim činjenicama. Naime, iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da su optuženoj M.N. zajedno sa M.E. i optuženim pravnim licem OZ IM p.o. T. kao saizvršiteljima stavljeni na teret krivična djela navedena u optužnici, te da je pribavljena imovinska korist 919.177,65 KM i da je u optužnici predloženo da se optuženi obavežu na vraćanje imovinske koristi u iznosu od 474.113,04 KM, te da prema nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke, kao i rezultatima finansijske istrage, isti ne raspolazu drugom imovinom, a koji prijedlog iz optužnice je prihvatio prvostepeni sud. Nadalje proizilazi da se sud nije izjašnjavao u pogledu okolnosti da li je egzistencija optužene i njene porodice dovedena u pitanje, odnosno da li je optužena neutemeljeno previše opterećena, tako da u pobijanom rješenju u tom dijelu nisu dati razlozi iz kojih bi se vidjelo da je u pomenutom odnosu uspostavljen "razuman odnos proporcionalnosti". U konkretnom slučaju zbog navedenih propusta u pogledu izostanka navođenja vrijednosti imovine koja je predmet mjera osiguranja, kao i navođenja ukupne vrijednosti imovine koja je određena mjerama osiguranja prema optuženim a koje mjere egzistiraju, ne može se ni ocijeniti da li je određivanjem mjera osiguranja u pobijanom rješenju (kao i u ostalim rješenjima kojima su određene mjere optuženim a koje mjere egzistiraju) stavljen preveliki teret na optuženu, odnosno, da li je na štetu optužene povrijeđen princip proporcionalnosti, a što je u skladu sa

stavom iz navedene odluke Ustavnog suda BiH da na isto nije bilo moguće odgovoriti da li mijesanje u pravo na imovinu ide ili ne ide dalje od potrebnog. Radi navedenog pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama pa je time, i po ocjeni ovog suda, učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 019918 20 Kž od 24.02.2020. g.)

<----->

Povezana osoba - Utvrđivanje statusa povezane osobe - član 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine

RJEŠENJE SUDA KOJIM SU PREMA POVEZANOJ OSOBI ODREĐENE PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH KADA JE PRVOSTEPENI SUD PROPUSTIO PRI DONOŠENJU TOG RJEŠENJA CIJENITI DOKAZE KOJIMA JE OSPORAVANO DA OSOBA PREMA KOJOJ SU TE MJERE ODREĐENE IMA STATUS POVEZANE OSOBE U SKLADU SA POMENUTOM ODREDBOM.

Iz obrazloženja:

"Nasuprot tome, osnovano se žalbom punomoćnice ukazuje da se prvostepeni sud nije očitovao o dokazima koje je A.V., kao povezana osoba, u toku ovog postupka priložio, osporavajući zaključak prvostepenog suda da on ima svojstvo povezane osobe u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, čime je, i po ocjeni ovog suda učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Ujedno, osnovano se žalbom ukazuje i to da, u vezi sa navedenim, prvostepeni sud nije u cijelosti postupio po uputi ovog suda iz rješenja broj 09 0 K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. g., pa je onda pobijanim rješenjem učinjena i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 331a. stav 4. ZKP FBiH, što je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno odlučivanje, jer nisu otklonjeni nedostaci koji su se odnosili na utvrđivanje svojstva povezane osobe. Naime, A.V. je u ovom postupku, nastojeći opovrgnuti zaključak prvostepenog suda da je on povezana osoba u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, a koji zaključak je zasnovan na nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke D.B. od 30.11.2015. g., u spis suda priložio dokaze s ciljem dokazivanja načina na koji je stekao predmetnu nekretninu i time opovrgavanja stava prvostepenog suda da je on povezana osoba. S tim u vezi ovaj sud je u svojm rješenju broj 09 0 K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. g., između ostalog, utvrdio da je prvostepeni sud bio u obavezi da cijeni i dokaze koje je A.V. putem punomoćnice uložio u spis kako bi mogao izvesti pravilan i zakonit zaključak u smislu odredbe člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, imajući pri tom u vidu i ostale relevantne odredbe ovog Zakona. Međutim, prvostepeni

sud u pobijanom rješenju tu povredu nije otklonio, jer se ponovo nije izjasnio da li su i od kakvog su značaja dokazi koji su uloženi od strane punomoćnice A.V. u odnosu na način na koji je sud utvrdio njegovo svojstvo povezane osobe."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 021547 19 Kž 13 od 13.02.2020. g.)

<----->

Predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - Zakonito stečena imovina kao predmet privremenih mjera osiguranja -

član 17. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

ODREDBA ČLANA 17. STAV 1. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE

KRIVIČNIM DJELOM NE OGRANIČAVA ODREĐIVANJE PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA SAMO NA IMOVINSKOJ KORISTI ODNOSNO IMOVINI NEPOSREDNO PRIBAVLJENOJ KRIVIČNIM DJELOM PA JE PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA MOGUĆE ODREDITI NA IMOVINI IZ KOJE SE MOŽE NAMIRITI IMOVINSKA KORIST PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM ŠTO UKLJUČUJE I ZAKONITO STEČENU IMOVINU.

Iz obrazloženja:

"Niti daljnji žalbeni navodi braniteljice osumnjičenog da je njen branjenik vozilo koje je predmet privremene mjere osiguranja stekao novcem od prodaje dva vozila marke "Passat" u toku 2016. i 2017. g., te sredstvima od zajma MKR "Sunrise" Ilijaš u iznosu od 5.000,00 KM i drugim kreditima, kao i ranije stečenim novcem i pomoći od djece koja su u radnom odnosu, nisu doveli u pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Ovaj sud prije svega ukazuje da odredbe člana 17. stav 1. ZONSIKD ne ograničava određivanje privremenih mjera osiguranja samo na imovinskoj koristi, odnosno imovini neposredno pribavljenoj krivičnim djelom, nego je privremene mjere moguće odrediti na imovini iz koje se može namiriti imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, što, dakle, uključuje i zakonito stečenu imovinu."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 009398 20 Kž 3 od 24.11.2020. g.)

<----->

Zaštita prava treće osobe - Obaveza razmatranja odgovora tužitelja na prigovor treće osobe - član 23. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom
DOSTAVLJANJE TUŽITELJU OD STRANE SUDA PRIGOVORA TREĆE OSOBE PODNESENOG PROTIV RJEŠENJA O ODREĐIVANJU PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM, DONIJETIM NA OSNOVU PRIJEDLOGA TUŽITELJA, PODRAZUMIJEVA OBAVEZU SUDA DA PRI ODLUČIVANJU O OSNOVANOSTI PRIGOVORA TREĆE OSOBE UZME U RAZMATRANJE NAVODE TUŽITELJA IZNESENE U ODGOVORU NA PRIGOVOR TREĆE OSOBE I DA U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA NAVEDE RAZLOGE O OSNOVANOSTI ILI NEOSNOVANOSTI TIH NAVODA.

Iz obrazloženja:

"Međutim, osnovano je u žalbi kantonalnog tužitelja ukazano da se sud nije očitovao o navodima iznesenim u odgovoru na prigovor treće osobe, već da je samo konstatovano (strana 3. pasus drugi) da je na navedeni prigovor treće osobe Kantonalno tužiteljstvo ... dana 11.10.2019. g. dostavilo odgovor u kojem osporava navode iz prigovora treće osobe i predlaže da se taj prigovor odbije kao neosnovan. Pri tome je u pobijanom rješenju izostala analiza i ocjena navoda iz tog odgovora na prigovor. Ovo je posebno značajno, imajući u vidu da se podnesenim prigovorom treća osoba naknadno uključuje u postupak odlučivanja o

osnovanosti određene mjere osiguranja, tako da za argumente iznesene u prigovoru, kantonalni tužitelj saznaje tek nakon što mu je od strane prvostepenog suda dostavljen taj prigovor radi podnošenja odgovora. Zanimarivanjem prvostepenog suda da se očituje o navodima iz odgovora kantonalnog tužitelja na prigovor treće osobe i da iznese razloge u tom pravcu, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju je opravdano ukazano u žalbi kantonalnog tužitelja. Iz tog razloga, valjalo je pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 031067 20 Kž 8 od 27.03.2020. g.)

<----->

Uvjeti za određivanje, trajanje i produženje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom - Sadržaj rješenja o određivanju ili produženju privremenih mjera osiguranja - član 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

BUDUĆI DA JE POSTOJANJE SUMNJE DA JE UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PRIBAVLJENA IMOVINSKA KORIST UVJET ZA ODREĐIVANJE I PRODUŽAVANJE PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM, OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA KOJIM SE TE MJERE ODREĐUJU ILI PRODUŽAVAJU MORA, SHODNO ČLANU 305. STAV 7. ZKP FBiH, SADRŽAVATI RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH JE SUD UTVRADIO DA POSTOJI SUMNJA DA JE UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PRIBAVLJENA IMOVINSKA KORIST.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 17. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom propisano je da u cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, tužitelj može u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se najefikasnije može postići svrha osiguranja.

Iz navedene zakonske odredbe proizilazi da je uvjet za podnošenje prijedloga za određivanje mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od strane tužitelja, postojanje sumnje da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist. Takav uvjet mora postojati tokom čitavog trajanja određenih privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, tako da obrazloženje rješenja kojim se određuju ili produžuju takve privremene mjere osiguranja mora, u smislu odredbe članu 305. stav 7. ZKP FBiH, sadržavati razloge iz kojih proizilazi postojanje sumnje da je optužena u odnosu na koju se određuju privremene mjere osiguranja učinila krivično djelo i da je tim krivičnim djelom pribavljena imovinska korist. S tim u vezi se u obrazloženju rješenja moraju navesti razlozi u pogledu dokaza na osnovu kojih je sud utvrdio da su pomenuti uvjeti ispunjeni i da se u bitnom ukaže na kratku sadržinu dokaza koja potkrepljuje zaključak prvostepenog suda o ispunjenju prednjeg uvjeta.

Nasuprot tome, prvostepeni sud je u obrazloženju pobijanog rješenja konstatovao da postoji sumnja da je optužena, prema kojoj su određene privremene mjere osiguranja, izvršila krivična djela zajedno sa ostalim optuženim, koja djela su joj

potvrđenom optužnicom stavljena na teret i da je tom prilikom pribavljena imovinska korist u iznosu od 919.177,65 KM. Dalje je naveo da je tužiteljstvo priložilo dokaze o blokiranju imovini optuženih uz optužnicu (strana 70. i 71.), sa ukupnom vrijednošću imovine, kao i iznos neblokiranog imovine, te su samo pobrojani dokazi vezano za imovinu optužene, pa je na osnovu toga sud izveo zaključak o postojanju sumnje da se na osnovu finansijske istrage, dokaza o zakonitim prihodima radi o postojanju očigledne nesrazmjere između imovine i prihoda. Navodi se i konstatacija da je sud prihvatio prijedlog tužitelja za određivanje privremenih mjera osiguranja, jer je našao da su ispunjeni uvjeti za njihovo određivanje, ali bez navođenja dokaza na osnovu kojih je sud utvrdio da su pomenuti uvjeti ispunjeni i ukazivanjem u bitnom na sadržinu dokaza koja potkrepljuje izvedeni zaključak. Na navedeni način, prvostepeni sud je postupio suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, pa se osnovano žalbom branitelja ukazuje da pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Radi naprijed izloženog, ovaj sud nalazi da je dovedeno u pitanje i ispunjenje uvjeta o vjerovatnosti potraživanja Federacije BiH, za koju je potrebno postojanje sumnje da je optužena izvršila krivična djela, koja joj se stavljaju na teret i kojim djelima je pribavljena imovinska korist, te prema kojoj su određene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi, a sve u smislu Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim

djelom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 019918 20 Kž 2 od 29.04.2020. g.)

<----->

Trajanje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom - Nemogućnost određivanja ili produženja privremenih mjera osiguranja na neodređeno vrijeme - član 17. stav 3. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NE MOGU SE ODREDITI NITI PRODUŽITI NA NEODREĐENO VRIJEME.

Iz obrazloženja:

"Naime, odredbom člana 17. stav 3. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine propisano je da rješenje kojim se određuju mjere osiguranja mora sadržavati i tačno vrijeme na koje je mjera određena "nakon čega sud u zavisnosti od ishoda krivičnog postupka ili posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi donosi rješenje o produženju privremenih mjera ili rješenje o ukidanju privremenih mjera".

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 017016 20 Kž 2 od 09.10.2020. g.)

<----->

Slobodna ocjena dokaza - Utvrđivanje identiteta optužene osobe na osnovu njenog iskaza - član 16. ZKP FBiH

SLIJEDOM NAČELA SLOBODNE OCJENE DOKAZA, IDENTITET OPTUŽENE OSOBE SE MOŽE UTVRDITI NA OSNOVU NJENOG ISKAZA JER ZKP FBiH, U POGLEDU UTVRĐIVANJA IDENTITETA OSUMNJIČENE ODNOSNO OPTUŽENE OSOBE, NE SADRŽI ODREDBU KOJA BI PREDSTAVLJALA IZUZETAK OD TOG NAČELA ODNOSNO KOJOM BI BILO PROPISANO DA SE IDENTITET OSUMNJIČENE ODNOSNO OPTUŽENE OSOBE MOŽE UTVRDITI SAMO NA OSNOVU ODREĐENE VRSTE DOKAZA.

Iz obrazloženja:

„Prema stanju u spisu slijedi da je identitet optuženog u konkretnom predmetu utvrđen na osnovu izjave samog optuženog koji je ovlaštenim službenim osobama saopćio svoje osobne podatke. Te podatke optuženi je potvrdio i na ročištu održanom povodom prijedloga tužiteljstva za produženje pritvora, kako to slijedi iz sadržine zapisnika sačinjenog dana 09.09.2019. g.. Tačnost podataka o identitetu optuženog se ni žalbom branitelja ne dovodi u pitanje. Stoga se neosnovanim ukazuju žalbeni navodi branitelja u kojima ističe da je identitet optuženog utvrđen isključivo na osnovu njegovog iskaza i da to predstavlja „tešku povredu ZKP FBiH i osnov za ukidanje pobijanog rješenja“ jer ni branitelj u žalbi ne ukazuje eventualno koja odredba ZKP FBiH je povrijeđena postupanjem na navedeni način, pa je iznesena žalbena tvrdnja paušalnog karaktera.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 019222 19 Kž 2 od 30.09.2019. g.)

<----->

Zakornitost dokaza - Uvjeti za podnošenje usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje i uvjeti za izdavanje naredbe za pretresanje na osnovu usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe – član 70. i član 71. ZKP FBiH

PREMA ODREDBI ČLANA 70. STAV 1. ZKP FBiH, USMENI ZAHTJEV ZA PRETRESANJE MOŽE SE PODNIJETI SAMO AKO POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA I, U SLUČAJU NJEGOVOG PODNOŠENJA, SUD JE DUŽAN POSTUPITI NA NAČIN PROPISAN U ČLANU 70. STAV 2. I ČLANU 71. ZKP FBiH, ČIME SE, IZMEĐU OSTALOG, OSIGURAVA UTVRĐIVANJE POSTOJANJA NAVEDENOG UVJETA ZA PODNOŠENJE USMENOG ZAHTJEVA ZA PRETRESANJE, PA, UKOLIKO, NAKON PODNOŠENJA USMENOG ZAHTJEVA ZA PRETRESANJE, NIJE POSTUPLJENO NA NAČIN PROPISAN U ZAKONU, DOKAZI PRIBAVLJENI TIM PRETRESANJEM SU NEZAKONITI DOKAZI.

Iz obrazloženja:

„... kada je u pitanju pretres vozila marke „Chevrolet“ koje je koristio optuženi M.B., a tokom kojeg pretresa je u vozilu pronađen trag koji je asocirao na krv i koji je bio predmetom DNA analize izvršene od strane Centra za forenzičku i informatičku podršku Sarajevo, ovaj sud nalazi da je u postupku izdavanja i realizacije naredbe za pretres navedenog vozila učinjeno nekoliko ozbiljnih propusta koji navedeni postupak čine nezakonitim.

Naime, iz sadržaja spisa predmeta, naredbe Policijske uprave Lj. broj ... od 22.12.2013. g. za pretres porodične kuće optuženog M.B., okućnice, pratećih objekata i vozila, kao ni iz službene zabilješke sudije za prethodni postupak Županijskog suda u ... od 22.12.2013. g. na koju se prvostepeni sud pozvao, ne proizilazi da je pretresanje vozila marke „Chevrolet“ koje je koristio optuženi, a koje je izvršeno van redovne procedure na osnovu usmenog zahtjeva, izvršeno iz razloga što je izvođenju ove radnje prijetila opasnost od odlaganja. Pri tome je neophodno ukazati da je krivično djelo Razbojništvo iz člana 289. stav 2. u vezi sa stavom 1. i članom 31. KZ FBiH za koje se optuženi tereti izvršeno dana 20.12.2013. g. u 18,50 sati, da je pretresanje vozila marke „Chevrolet“ izvršeno dana 22.12.2013. g. u 09,15 sati i da se predmetno vozilo u vrijeme pretresanja nalazilo na parking prostoru Policijske uprave Lj., te da u spisu nema podataka (pismene naredbe suda za prevoz vozila), kada i na koji način je predmetno vozilo dospjelo na parking prostor Policijske uprave Lj., a niti je evidentirano gdje su se nalazili predmeti, odnosno tragovi izuzeti tokom pretresa vozila radi naknadnih vještačenja.

Smisao odredbe člana 70. i 71. ZKP FBiH je, da se omogući pretresanje na osnovu usmenog zahtjeva i van redovne procedure, samo u vanrednim situacijama kada postoji opasnost od odlaganja, tj. opasnost da se ova radnja neće moći uspješno izvršiti u redovnoj proceduri propisanoj odredbama člana 65. do 69. ZKP FBiH. Upravo iz tog razloga, zbog redukcije uloge suda i pojednostavljivanja redovne procedure, zakonom su propisana vrlo formalna proceduralna postupanja pri izdavanju naredbe za pretres na osnovu usmenog zahtjeva. Stoga je, u takvoj situaciji kada je ovlaštena službena osoba podnijela usmeni zahtjev za pretresanje, sudija za prethodni postupak sukladno odredbi člana 70. stav 2. ZKP FBiH je bio u obavezu da daljnji tok razgovora zabilježi, kao i da je podnositelj usmenog zahtjeva za pretres bio u obavezi da sam sastavi naredbu i sadržaj iste u cijelosti pročita sudiji za prethodni postupak, koja procedura nije ispoštovana, što istu čini manjkavom...

Kako iz naprijed izloženog proizilazi da pretres vozila marke „Chevrolet“ izvršen protivno odredbama člana 70. i 71. ZKP FBiH, tj. na nezakonit način, to se ni predmeti, odnosno tragovi, pronađeni prilikom takvog pretresa ne mogu prihvatiti kao zakonito pribavljeni dokazi, pa se slijedom toga i nalaz i mišljenje Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova Centar za forenzičku i informatičku podršku Sarajevo od 30.04.2014. g. o izvršenoj DNA analizi bioloških tragova među kojima i izolata traga označenog brojem 2 prikupljenog sa unutrašnje strane vozačevih vrata vozila marke „Chevrolet“ prilikom pretresa istog, ne može prihvatiti kao zakonit dokaz.

Obzirom je prvostepeni sud pobijanu presudu temeljio i na ovako pribavljenom nalazu vještačenja, to se osnovano žalbom branitelja optuženog M.B. ukazuje da je pobijanom presudom i u ovom dijelu počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 08 0 K 002599 16 Kž od 14.08.2018. g..)

<----->

Zakonitost dokaza – Pretresanje bez naredbe suda – član 11. stav 2. u vezi sa članom 78. stav 3. ZKP FBiH

BUDUĆI DA ODREDBOM ČLANA 78. STAV 3. ZKP FBiH NIJE PRECIZIRAN ROK U KOJEM JE TUŽITELJ DUŽAN DOSTAVITI SUDIJI ZA PRETHODNI POSTUPAK IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOM PRETRESANJU BEZ NAREDBE, SAMA ČINJENICA DA JE TO TUŽITELJ UČINIO PO PROTEKU PET DANA OD IZVRŠENOG PRETRESANJA, NE MOŽE BITI OSNOV ZA ZAKLJUČAK DA JE IZVRŠENO PRETRESANJE BILO NEZAKONITO I DA SU DOKAZI PRIBAVLJENI TIM PRETRESANJEM NEZAKONITI DOKAZI.

Iz obrazloženja:

„U žalbi branitelja optuženog V.E. se također navodi da je pretres njegovog branjenika, kao i svjedoka Č. i M. izvršen dana 15.02.2018. g., a da je obavijest o tome dostavljena sudiji za predhodni postupak tek 20.02.2018. g., dakle pet dana poslije i da je time došlo do „grube“ povrede odredbe člana 78. tačka 3. ZKP FBiH, zbog čega je stava da je pobijano rješenje zasnovano na nezakonitim dokazima i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Ni ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Odredbom člana 78. stav 3. ZKP FBiH je propisano da nakon izvršenja pretresanja bez naredbe za pretresanje i bez prisustva svjedoka, ovlaštena službena osoba mora odmah podnijeti pismeni izvještaj tužitelju, koji će o tome obavijestiti sudiju za predhodni postupak. Kako navedenom odredbom nisu precizirani rokovi u kojim će se izvještaj dostaviti sudiji za predhodni postupak, to se na samoj činjenici da je dostavljanje izvještaja sudiji za prethodni postupak izvršeno po proteku pet dana od izvršenog pretresa, ne može zasnivati tvrdnja o nezakonitosti tih dokaza i slijedom toga nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 029462 Kž 27 od 04.12.2019. g.)

<----->

Zakonnost dokaza – Izostanak obavješćavanja osumnjičenog prilikom prvog ispitivanja o djelu za koje se tereti – član 92. stav 2. i stav 6. ZKP FBiH

UKOLIKO OSUMNJIČENI PRIJE ISPITIVANJA NIJE, U SKLADU SA ČLANOM 92. STAV 2. ZKP FBiH, UPOZNAT O DJELU ZA KOJE SE TERETI, NA TAKVOM ISKAZU OSUMNJIČENOG, SLIJEDOM ODREDBE ČLANA 92. STAV 6. ZKP FBiH, NE MOŽE SE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.

Iz obrazloženja:

„Međutim, osnovano se žalbom braniteljice optuženog H.D. navodi da se zaključak prvostepenog suda o postojanju osnovane sumnje temelji i na iskazima optuženih, datim prilikom ispitivanja u Kantonalnom tužiteljstvu ... 21.08.2017. g., a koji ne sadrže sve potrebne elemente propisane članom 92. stav 2. ZKP FBiH jer niti jedan optuženi nije poučen u pogledu činjeničnog supstrata i radnji izvršenja koje im se stavljaju na teret, već su isti samo paušalno poučeni da im se stavlja na teret krivično djelo Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH, te da se stoga na istima ne može zasnivati niti jedna sudska odluka, pa ni pobijano rješenje, kako je to propisano odredbama člana 92. stav 6. ZKP FBiH i člana 11. stav

2. ZKP FBiH.

Naime, uvidom u zapisnike o ispitivanju svih optuženih, tada osumnjičenih, sačinjenih u prostorijama Kantonalnog tužiteljstva ..., broj ... od 21.08. 2017. g., utvrđeno je da tada osumnjičenim nije bio saopšten činjenični supstrat i radnje izvršenja koje im se stavljaju na teret, već su isti samo paušalno poučeni da im se stavlja na teret krivično djelo Ubistvo iz člana

166. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH. Članom 92. stav 2. ZKP FBiH je određeno da će se na početku ispitivanja osumnjičenom saopštiti za koje krivično djelo se tereti i osnovi sumnje protiv njega. Da ta obaveza podrazumijeva i obavezu saopštenja osumnjičenom za koje se djelo tereti tj. koje mu se činjenice i okolnosti koje čine to krivično djelo stavljaju na teret vidljivo je iz odredbe člana 92. stav 2. tačka c) ZKP FBiH koji propisuje da se osumnjičeni može izjasniti o dijelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist. Osim toga, odredbom člana 6. stav 1. ZKP FBiH je propisano da osumnjičeni već na prvom ispitivanju mora biti obavješćen o djelu za koje se tereti i o osnovama sumnje protiv njega. Članom 92. stav 6. ZKP FBiH je propisano da ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka. Kako iz navedenih dokaza (zapisnici o ispitivanju tada osumnjičenih) slijedi da osumnjičenima nije bio saopšten činjenični supstrat i radnje izvršenja koje im se stavljaju na teret, slijedi da se radi o dokazima koji su pribavljeni protivno odredbi člana 92. stav 2. ZKP FBiH, i da se na takvim dokazima nije moglo zasnivati pobijano rješenje. Kako se pobijano rješenje pri donošenju zaključka o postojanju osnovane sumnje na strani optuženih temelji i na ovim dokazima, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na koju se osnovano ukazuje žalbom braniteljice optuženog H.D.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 029226 19 Kž od 23.01.2019. g.)

<----->

Zakonnitost dokaza - Nesporni rukopis osumnjičenog kao nezakoniti
dokaz – član 92. stav
2. i stav 6. ZKP FBiH

**NESPORNI RUKOPIS OSUMNJIČENOG KOJI JE OD NJEGA UZET PRIJE NEGO
ŠTO JE UPOZOREN U SMISLU ČLANA 92. STAV 2. ZKP FBiH PREDSTAVLJA
DOKAZ NA KOME SE, U SKLADU SA ČLANOM 92. STAV 6. ZKP FBiH, NE
MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.**

Iz obrazloženja:

„Prema navodima žalbe branitelja optuženih, vještak grafolog je pri izradi svog nalaza i mišljenja koristio nesporne potpise i rukopise osumnjičenih A.C. i J.K. koji su uzeti od osumnjičenih povredom osnovnih odredaba ZKP FBiH, jer pri uzimanju nespornih potpisa i rukopisa osumnjičeni nisu upozoreni i poučeni u smislu odredbe člana 92. ZKP FBiH, tj. da imaju mogućnost da uskrate davanje potpisa i rukopisa. Obzirom da se sukladno odredbi člana

11. ZKP FBiH presuda ne može temeljiti na nezakonitom dokazu, zasnivanjem presude na nalazu i mišljenju vještaka grafologa, prema tvrdnjama žalbe, prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Navedeni žalbeni prigovori branitelja optuženih su osnovani.

Iz zapisnika Policijske uprave P. od 18.05.2016. g. i zapisnika Županijskog tužiteljstva od 11.08.2016. g. o uzimanju nespornih potpisa i rukopisa od tada osumnjičenih A.C. i J.K., proizilazi da je uzimanje potpisa, odnosno rukopisa od osumnjičenih izvršeno, a da osumnjičeni prije toga nisu poučeni i upozoreni u smislu odredbi člana 92. ZKP FBiH o pravima koja im u predmetnom krivičnom postupku pripadaju, odnosno konkretno o pravu da imaju mogućnost da uskrate davanje potpisa, odnosno rukopisa. Uvidom u zapisnike o ispitivanju osumnjičenih u istrazi, a koje je ovaj sud postupajući u smislu odredaba člana 318. stav 2. ZKP FBiH pribavio od županijskog tužiteljstva putem prvostepenog suda radi provjere žalbenih prigovora branitelja optuženih, proizilazi da su osumnjičeni A.C. i J.K. u istrazi prvi puta ispitani na zapisnik Županijskog tužiteljstva ... broj ... od 30.09.2016. g., kada su osumnjičeni poučeni o pravima u smislu odredbe člana 92. ZKP FBiH. Obzirom da je ispitivanje osumnjičenih u istrazi izvršeno nakon uzimanja od osumnjičenih nespornih potpisa, odnosno rukopisa (18.05.2016. g. i 11.08.2016. g.), proizilazi da osumnjičeni prije uzimanja od njih nespornih potpisa, odnosno rukopisa, nisu bili upoznati o pravima u smislu odredbe člana 92. ZKP FBiH koja im u krivičnom postupku pripadaju.

Stoga, kada je predmetni nalaz i mišljenje vještaka grafologa A.F. zasnovan na potpisu, odnosno rukopisu osumnjičenih, koji su uzeti od osumnjičenih protivno odredbi člana 92. ZKP FBiH, tj. na nezakonit način, upravo zbog ovog propusta se predmetni nalaz opravdano ocjenjuje nezakonitim dokazom, pa kako je prvostepeni sud pobijanu presudu zasnovao i na ovako pribavljenom nalazu vještačenja, to je pobijanom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 08 0 K 002894 17 Kž od 18.04.2019. g.)

<----->

Zakonnitost dokaza – Prepoznavanje predmeta - član 11. stav 2. u vezi
sa članom 99. stav

3. i 4. ZKP FBiH

RADNJA PREPOZNAVANJA PREDMETA KOJA JE OBAVLJENA BEZ POKAZIVANJA PREDMETA ZAJEDNO SA PREDMETIMA ISTE VRSTE IAKO JE POSTOJALA MOGUĆNOST PRIBAVLJANJA TAKVIH PREDMETA ODNOSNO AKO TO NIJE BILO MOGUĆE, BEZ POKAZIVANJA FOTOGRAFIJE TOG PREDMETA SA FOTOGRAFIJAMA PREDMETA ISTE VRSTE, PREDSTAVLJA SUŠTINSKU POVREDU ZAKONSKIH ODREDBA O PREPOZNAVANJU KOJIMA JE CILJ OSIGURATI POUZDANOST IZVRŠENOG PREPOZNAVANJA I ZATO ZAPISNIK O IZVRŠENOM PREPOZNAVANJU PREDSTAVLJA NEZAKONIT DOKAZ U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Ovaj sud nalazi da je ovakvo tumačenje odredbi kojima je uređen postupak provođenja radnje prepoznavanja pogrešno. Ovo zbog toga što se iz sadržaja člana 99. st. 3. i 4. ZKP FBiH nikako nije mogao izvesti zaključak kakav je u odnosu na spornu procesnu situaciju izveo drugostupanjski sud – da je prepoznavanje na zakonit način moguće provesti i u situacijama kada se osobi koja prepoznavanje vrši pokaže samo jedan predmet. To što u konkretnom slučaju

... „policija nije raspolagala sa više motornih pila zbog čega nije ni bilo moguće pokazati više komada motorne pile“ nema utjecaja na ranije navedeni stav. Ovdje je potrebno istaći i to da je od strane drugostupanjskog suda olako zaključeno da se u konkretnom slučaju nisu mogle osigurati druge motorne pile i pokazati svjedoku koji je vršio prepoznavanje, odnosno da je to u praksi neizvodljivo i da to opravdava provođenje ove radnje na onaj način kako je ista realno obavljena. Žalbom je osporena radnja prepoznavanja predmeta. U članu 99. stav 3. ZKP FBiH je određena obveza organa koji provodi ovu radnju da osobi koja vrši prepoznavanje (radnja se provodi da bi se utvrdilo poznaje li svjedok predmet), nakon što opiše kako predmet izgleda uz navođenje znakova po kojima se isti razlikuju od drugih predmeta, taj predmet pokaže radi prepoznavanja ako je to moguće zajedno sa predmetima iste vrste, dok stav 4. predmetne odredbe na izričit način nalaže da će se u situacijama kada prepoznavanje nije moguće na ranije navedeni način svjedoku predložiti fotografije predmeta iste vrste. Dakle, očigledno je da ova radnja prepoznavanja nije obavljena na način propisan u ranije navedenoj odredbi i da to dovodi u pitanje njenu zakonitost. Iz sadržaja Zapisnika o prepoznavanju PU Mostar broj ... od 11.04.2014. g. proizlazi da je svjedoku K.M. prilikom provođenja predmetne radnje pokazana jedna motorna pila. Svako pokazivanje samo jednog predmeta u sebi sadrži skrivenu poruku osobi koja prepoznavanje vrši da je pokazani predmet upravo onaj koji se treba prepoznati. Ovo je u suprotnosti s potrebom da se svjedoku koji sudjeluje u provođenju radnje prepoznavanja osigura potpuno nesmetano (bez utjecaja sa strane) izjašnjenje na okolnost poznaje li između više pokazanih predmeta onaj zbog kojeg se konkretna radnja i provodi. Zbog toga je ovako obavljeno prepoznavanje nezakonito kao i dokaz koji je proizašao iz te radnje – konkretno Zapisnik o prepoznavanju PU Mostar broj ... od 11.04.2014. g.. Time

je drugostupanjski sud i u ovom slučaju počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 58 0 K 155518 17 Kžž od 16.07.2019. g.)

<----->

Zaklonitost dokaza - Prepoznavañje na osnovu fotografija - član 99. stav 4. ZKP FBiH

PREMA ODREDBI ČLANA 99. STAV 4. ZKP FBiH, UVJET ZA RADNJU PREPOZNAVANJA OSOBE NA OSNOVU FOTOGRAFIJA JE DA NIJE MOGUĆE NEPOSREDNO PREPOZNAVANJE OSOBE KOJE SE VRŠI U SKLADU SA ČLANOM 99. STAV 3. ZKP FBiH, PA, KADA U SPISU NE POSTOJE DOKAZI NI PODACI IZ KOJIH BI PROIZILAZILO DA NEPOSREDNO PREPOZNAVANJE OSOBE NIJE BILO MOGUĆE, PREPOZNAVANJE OSOBE NA OSNOVU FOTOGRAFIJE JE NEZAKONIT DOKAZ I NA TOM DOKAZU SE NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.

Iz obrazloženja:

„Naime, odredbom člana 99. stav 3. ZKP FBiH propisano je da se prepoznavanje vrši ako je potrebno utvrditi poznaje li svjedok osobu, pa se dosljedno tome od njega prvo traži da je opiše ili navede znakove koje je karakteriziraju, a poslije toga mu se, radi prepoznavanja, pokaže ta osoba zajedno sa njemu drugim nepoznatim osobama. Stavom 4. iste zakonske odredbe propisano je da ukoliko prepoznavanje nije moguće u skladu sa navedenim stavom 3., ono će se provesti na osnovu prepoznavanja fotografija te osobe postavljenih među fotografijama svjedoku nepoznatih osoba. Iz navedenih zakonskih odredbi jasno je da zakonodavac prioritet daje neposrednom prepoznavanju koje je u stavu 3. utvrđeno kao pravilo, dok se prepoznavanje na osnovu fotografija može primijeniti samo izuzetno, i to isključivo onda kada neposredno prepoznavanje nije moguće. I pored ovakvog izričitog zakonskog određenja, provedene istražne radnje o kojima su sačinjeni naprijed navedeni zapisnici i fotodokumentacija o prepoznavanju optuženih Đ.S. i Š.J., od strane svjedoka B.N. i B.V., nisu provedene na takav način, nego je izvršeno prepoznavanje na osnovu fotografija u smislu stava 4. odredbe člana 99. ZKP FBiH, bez ikakve konstatacije zbog čega nije bilo moguće neposredno prepoznavanje na osnovu člana 99. stav 3. istog zakona.

Pošto u spisu prvostepenog suda, a niti u samim zapisnicima o prepoznavanju nema bilo kakvih naznaka da se prepoznavanje u konkretnom slučaju nije moglo izvršiti u smislu odredbe člana

99. stav 3. ZKP FBiH, odnosno, zbog čega je bilo neophodno da se ova istražna radnja provede na osnovu fotografija u smislu stava 4. istog zakona, onda slijedi da za prepoznavanje koje je

provedeno na osnovu odredbe člana 99. stav 4. ZKP FBiH, nisu bili ispunjeni zakonom propisani uvjeti. Radi se, dakle, o suštinskom kršenju relevantnih odredbi procesnog zakona, koja za posljedicu ima nezakonitost dokaza pribavljenog tim kršenjem, zbog čega se u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, na takvim dokazima ne može zasnivati sudska odluka. Kako su iz navedenih razloga pomenuti dokazi ocijenjeni nezakonitim i izdvojeni iz spisa, onda su postali bespredmetni prigovori branitelja optuženih i optuženog Š.J. kojima se osporavala autentičnost i vjerodostojnost tih dokaza.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 004624 18 Kžk od 15.10.2018. g.)

<----->

Zakonitost dokaza - Pribavljanje dokaza radnjom pregleda prijevoznih sredstava - član

11. stav 2. u vezi sa članom 234. stav 1. ZKP FBiH

AKO JE PRIJE PREGLEDA VOZILA U SMISLU ČLANA 234. STAV 1. ZKP FBiH OPTUŽENI DOBROVOLJNO OTVORIO ZATVORENE DIJELOVE VOZILA ON JE TIME OTKLONIO POTREBU ZA IZDAVANJE SUDSKE NAREDBE ZA PROVOĐENJE RADNJE PRETRESANJA TIH DIJELOVA VOZILA, PA JE ZA OCJENU ZAKONITOSTI DOKAZA PRIBAVLJENIH TOM RADNjom NEOPHODNO UTVRDITI POSTOJANJE TAKVE DOBROVOLJNOSTI JER JE, U SLUČAJU NJENOG IZOSTANKA, ZA PREGLED ZATVORENIH DIJELOVA VOZILA BILO NEOPHODNO PRIBAVITI NAREDBU ZA PRETRESANJE.

Iz obrazloženja:

„Sporni zaključak drugostupanjskog suda, da su aktivnosti ovlaštenih djelatnika policije kritične prilike ostale na nivou neformalne radnje pregleda i da pretresa kao radnje dokazivanja u konkretnom slučaju nije ni bilo, ne odražava realno stanje spisa predmeta. Ovo zbog toga jer je drugostupanjski sud svoju ocjenu o optuženikovom dragovoljnom pristajanju na pregled vozila (njegove unutrašnjosti i prtljažnika) zasnovao na polaznim osnovama na kojima se ista iz razloga koji slijede realno nije mogla zasnovati. Naime, po nalaženju drugostupanjskog suda, na optuženikovu dragovoljnost ukazuju dvije okolnosti, prva, da je optuženi na poziv policije sam otvorio i svoje vozilo i prtljažnik i time pristao na ograničavanje osobnih prava, te, druga, da pristajanje optuženog na pregled vozila proizlazi iz činjenice da na potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta nije zabilježeno da je odbio mogućnost da prtljažnik sam otvori. Ranije navedene okolnosti su po svom karakteru međusobno različite i za ocjenu dragovoljnosti optuženikovih radnji nemaju isti značaj. Ako je prije pregleda vozila optuženi to vozilo dragovoljno otvorio on je tim činom legitimirao radnje policijskih djelatnika i ujedno otklonio potrebu za izdavanje sudske naredbe za njihovo provođenje. Ovo sve pod uvjetom da je sud ovakvo optuženikovo dragovoljno otvaranje vozila u provedenom postupku utvrdio na potpuno pouzdan način. Za slučaj da je utvrđenje ove okolnosti izostalo (da je otvaranje vozila rezultat slobodne volje optuženog) onda se sa sigurnošću ne može utvrditi ni postojanje dragovoljnosti optuženog u odnosu na poduzete radnje ovlaštenih službenih osoba. Kada nema dragovoljnosti nema ni optuženikova pristanka na odricanje od osobnih prava, pa njegova privatnost u ovakvim situacijama mora biti na odgovarajući način zaštićena. Ovo znači da su ovlaštene službene osobe, kada kod vršenja pregleda naiđu na prostor koji je zbog njegove vizualne nepristupačnosti potrebno otvoriti, u izostanku dragovoljnog otvaranja vozila od strane vlasnika i odgovarajućeg dokumentiranja te okolnosti, uvijek dužne radi zaštite privatnosti osobe prema kojoj je konkretna radnja usmjerena zastati sa poduzetom radnjom i zatražiti izdavanje naredbe suda kojom bi se pretres tako zatvorenih prostora dopustio i učinio zakonitim.

U drugostupanjskoj presudi je postojanje dragovoljnosti na strani optuženog opravdano navođenjem da je optuženi sam otvorio svoje vozilo i njegov prtljažnik bez da je u prilog prihvatljivosti ovog utvrđenja ukazano na bilo koji dokaz koji bi to utvrđenje opravdao ili ga učinio prihvatljivim. Na ovaj način nije bilo moguće izvesti pravilan zaključak o ovoj bitnoj činjenici, odnosno zaključiti da dragovoljnost, koja je temelj za reduciranje forme po kojoj se predmetne radnje provode, na strani optuženog doista postoji. Ni iz druge okolnosti, one da u

potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta nije konstatirano da je optuženi odbio mogućnost da sam otvori prtljažnik i da iz sadržaja te potvrde proizlazi da je oduzete predmete predao dragovoljno, se nije mogao izvesti zaključak da je optuženi dragovoljno pristao na provođenje radnji od strane policijskih djelatnika. Ovo zbog toga jer ovakva činjenična utvrđenja ne slijedi elementarna pravila logike (to što predmetna potvrda ne sadrži konstataciju da se optuženi nije

protivio provođenju spornih radnji nikako ne znači da takvog protivljenja nije bilo), te što, kao takva, suštinski vodi određenoj proizvoljnosti u zaključivanju. Ovdje treba ukazati na činjenicu da se potvrda o privremenom oduzimanju predmeta (u situacijama kao što je ova koja se razmatra) uvijek izdaje u okviru poduzete radnje pregleda ili nakon njenog završetka. Pristanak na provođenje radnji ovlaštenih službenih osoba ne smije biti rezultat prikrivene ili otvorene prisile, isti se u pravilu daje prije otpočinjanja njihovog provođenja, te važi samo za konkretno poduzetu radnju. Kako se ovakvom odlukom osoba protiv koje su usmjerene predmetne radnje odriče svojih osobnih prava (u prvom redu prava na privatnost) onda je takvo odricanje isključivo osobne naravi i uvijek mora biti jasno izraženo i vidljivo. Da je određena osoba protiv koje se provodi neformalna radnja pregleda, kada je ista poprimila elemente pretresa, pristala na njeno daljnje provođenje bez sudske naredbe, svakako treba biti konstatirano u zapisniku ili službenoj zabilješci policijskih djelatnika koji su radnju obavili. Konstatacija ove vrste u potvrdi kojom su označeni privremeno oduzeti predmeti nije pravno relevantna.

U ranije navedenoj analizi su sadržani razlozi za konačan stav ovog suda da zaključak iz osporene presude o postojanju dragovoljnosti na strani optuženog za provođenje radnji koje su kritične prilike obavile ovlaštene službene osobe nije prihvatljiv, odnosno da se isti nije mogao zasnovati na utvrđenjima na kojima je u konkretnom slučaju zasnovan. Zbog toga se predmetne radnje ocjenjuju nezakonitim kao i dokazi koji su proizašli iz njihovog provođenja – u konkretnom slučaju potvrda o privremenom oduzimanju predmeta PU Mostar broj ... od 10.04.2014. g. i fotodokumentacija iste PU od 17.04.2014. g.. Zasnivajući svoju presudu između ostalog i na ovim dokazima drugostupanjski sud je time počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 58 0 K 155518 17 Kžž od 16.07.2019. g.)

<----->

Vještačenje - Nadležnost za određivanje vještačenja u toku glavnog pretresa – član 110. stav 1. ZKP FBiH

**BUDUĆI DA SUDIJA ODNOSNO PREDsjedNIK VIJEĆA RUKOVODI
GLAVNIM PRETRESOM I ODLUČUJE O TOME KOJI ĆE SE DOKAZI
PRIBAVITI I IZVESTI NA GLAVNOM PRETRESU, TUŽITELJ NIJE OVLAŠĆEN
DA TOKOM GLAVNOG PRETRESA IZDAJE NAREDBU ZA VJEŠTAČENJE.**

Iz obrazloženja:

„Najprije, a obzirom na date navode u pobijanoj presudi, ovaj sud nalazi da se neosnovano u žalbi kantonalnog tužitelja tvrdi da je prvostepeni sud povrijedio odredbe člana 110. stav 1. ZKP FBiH kada je odbio prihvatiti kao dokaz dodatno vještačenje od strane vještaka ekonomske struke obavljeno po naredbi tužiteljstva datoj u toku glavnog pretresa. Naime, odredbom člana 110. stav 1. ZKP FBiH je propisano da pisanu naredbu za vještačenje izdaje tužitelj ili sud. Iz sadržine te zakonske odredbe ne proizilazi da tužiteljstvo u svakoj fazi krivičnog postupka može izdati naredbu za određeno vještačenje pa je značaj navedene

zakonske odredbe je nužno cijeniti u vezi sa ostalim odredbama navedenog zakona. Ovdje treba imati u vidu da je u konkretnom krivičnom predmetu u toku glavnog pretresa kantonalni tužitelj izdao pisanu naredbu za dopunsko vještačenje od strane vještaka ekonomske struke, što se ni žalbom ne dovodi u pitanje. Nakon otvaranja glavnog pretresa sudija, odnosno predsjednik vijeća, rukovodi glavnim pretresom (član 245. stav 1. ZKP FBiH), te ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano odlučuje o prijedlozima stranaka i branitelja (član 245. stav 3. ZKP

FBiH). Dakle, iz sadržine navedenih zakonskih odredaba slijedi da je sud taj koji u toku glavnog pretresa odlučuje koji dokazi će se pribaviti i izvesti na glavnom pretresu. S tim u vezi, prvostepeni sud nije postupio suprotno navedenim zakonskim odredbama kada je odbio kao dokaz prihvatiti dopunski nalaz i mišljenje vještaka urađen po naredbi kantonalnog tužitelja izdatoj u toku trajanja glavnog pretresa.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 014295 16 Kž od 11.11.2019. g.)

<----->

Posebne istražne radnje - Identifikacija osobe na koju se odnosi naredba o određivanju posebnih istražnih radnji - član 132. stav 1. ZKP FBiH

IDENTIFIKACIJA OSOBE NA KOJU SE ODNOSI NAREDBA O ODREĐIVANJU POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI MOŽE SE IZVRŠITI NE SAMO NAVOĐENJEM NJENIH OSOBNIH PODATAKA NEGO I OZNAČAVANJEM BROJA TELEFONA KOJI ONA KORISTI ILI DRUGIH POGODNIH SREDSTAVA ILI NAČINA IDENTIFIKACIJE.

Iz obrazloženja:

„Nadalje, bez konačnog uticaja na zakonitost naredbi o provođenju posebnih istražnih radnji Opštinskog suda u Sarajevu (...) su ostala i žalbena isticanja branilaca kojima se zakonitost tih naredbi pokušava dovesti u pitanje tvrdnjom da se posebne istražne radnje ne mogu određivati prema NN licima i da je to suprotno odredbi člana 132. stav 1. ZKP FBiH kojom je propisano da naredba sudije za prethodni postupak (u vezi istražnih radnji iz člana 130. stav 2. ZKP FBiH), pored ostalog, sadrži podatke o licu protiv koga se radnja preduzima. Ovo stoga što je ovaj sud izvršio uvid u ranije navedene naredbe te ustanovio da se niti u jednoj od ovih naredbi ne radi o isključivom određenju da se posebne istražne radnje odnose na NN lice, jer se izrekom tih naredbi posebne istražne radnje određuju najprije protiv osumnjičenih sa punim ličnim podacima, zatim protiv NN lica koji koriste konkretno određene telefonske brojeve odnosno NN lica za koja se osim telefonskog broja u naredbi navodi i nadimak tog lica (...), a što sve u daljem ukazuje da je u naredbama i za ta NN lica sadržano dovoljno individualnih podataka koji u konačnici predstavljaju osnovu za njihovu identifikaciju, pri čemu posebno treba istaći da iz obrazloženja tih naredbi takođe proizilazi da se do takvih djelimičnih podataka došlo pregledom relevantnih dijelova nadziranih telefonskih razgovora (što je sve u prijedlogu tužilaštva zadokumentovano odgovarajućim službenim zabilješkama službenih lica koja su izvršila insertovanje iz tih nadziranih komunikacija).“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 027665 19 Kž 22 od 10.09.2019. g.)

<----->

Jamstvo - Rješenje o određivanju jamstva - član 141. i 142. ZKP FBiH

IZRIČITA NAZNAKA DA SE OSUMNJIČENOM ODNOSNO OPTUŽENOM ODREĐUJE JAMSTVO TE NOVČANOG IZNOSA NA KOJI GLASI JAMSTVO SU NUŽNI ELEMENTI RJEŠENJA O ODREĐIVANJU JAMSTVA KAO MJERE ZA OSIGURANJE PRISUSTVA OSUMNJIČENOG/OPTUŽENOG U KRIVIČNOM POSTUPKU I USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA I, U SLUČAJU NJIHOVOG IZOSTANKA, IZREKA TAKVOG RJEŠENJA JE NERAZUMLJIVA ŠTO PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Ispitujući osnovanost ovih žalbenih navoda ovaj sud je utvrdio da je pobijanim rješenjem, tačkom 1. izreke, odlučeno: „Usvaja se prijedlog branioca optuženog A.D., pa se radi obezbjeđenja dolaska na sud optuženog A.D. umjesto mjere pritvora iz osnova člana 146. stav

1. tačka a) ZKP FBiH određuje založno pravo – hipoteka na nekretninama...“, dok u izreci rješenja nije navedeno da se umjesto mjere pritvora određuje jamstvo, niti novčani iznos na koji bi glasilo jamstvo. Nadalje, u obrazloženju pobijanog rješenja (na strani 3.) konstatovano je da je branitelj optuženog A.D. podnio prijedlog za određivanje jamstva i mjera zabrane umjesto pritvora prema optuženom. Također, na strani 35. obrazloženja rješenja, prvostepeni sud navodi da je prijedlog branitelja optuženog o određivanju jamstva osnovan i da se „u odnosu na izrečenu mjeru jamstva...“ imajući u vidu da je pritvor prema optuženom A.D. određen a kasnije produžavan iz osnova propisanih u članu 146. stav 1. tačka a) ZKP FBiH (opasnosti od bjekstva), po mišljenju prvostepenog suda, ta opasnost može otkloniti primjenom pravnog instituta jamstva, jer ono predstavlja surogat pritvora i služi kao zamjena za pritvor određen zbog bojazni od bjekstva.

Obzirom na navedeno, te imajući u vidu odredbu člana 141. ZKP FBiH prema kojoj se optuženom kojem se pritvor ima odrediti ili mu je pritvor već određen samo zbog bojazni da će pobjeći može pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jamstvo, te odredbu člana 142. stav 1. ZKP FBiH kojom je izričito propisano da jamstvo uvijek glasi na novčani iznos, osnovano se u žalbi kantonalnog tužitelja ističe da je tačka 1. izreke pobijanog rješenja nerazumljiva. Naime, iz tačke 1. izreke pobijanog rješenja ne proizilazi da je optuženom A.D. uopće određeno jamstvo radi obezbjeđenja dolaska na sud umjesto pritvora jer takvu odluku ne sadrži izreka pobijanog rješenja niti je naveden novčani iznos na koji jamstvo glasi. Kako, dakle, u izreci pobijanog rješenja nije naznačeno da se optuženom A.D. određuje jamstvo, niti se navodi novčani iznos na koji jamstvo glasi ... to izreku pobijanog rješenja čini nerazumljivom, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav

1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026508 19 Kž 45 od 25.01.2019. g.)

<----->

Jamstvo - Okolnosti relevantne za određivanje visine iznosa jamstva – član 142. stav 1. ZKP FBiH

BUĐUĆI DA ODREDBA ČLANA 142. STAV 1. ZKP FBiH VISINU NOVČANOG IZNOSA NA KOJI GLASI JAMSTVO VEZUJE UZ TEŽINU KRIVIČNOG DJELA, OSOBNE I PORODIČNE PRILIKE OPTUŽENOG I IMOVNO STANJE OSOBE

**KOJA DAJE JAMSTVO, OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA O ODREĐIVANJU
JAMSTVA MORA SADRŽAVATI RAZLOGE KOJIMA SE SUD RUKOVODIO PRI
ODREĐIVANJU NOVČANOG IZNOSA NA KOJI GLASI JAMSTVO JER U
PROTIVNOM OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA NE SADRŽI RAZLOGE O
ODLUČNIM ČINJENICAMA I TO PREDSTAVLJA BITNU POVREDU
ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP
FBIH.**

Iz obrazloženja:

„Međutim, odredbom člana 142. stav 1. ZKP FBiH propisano je da se jamstvo koje uvijek glasi na novčani iznos, određuje, pored ostalog, i s obzirom na lične i porodične prilike optuženog. Iz datih razloga u pobijanom rješenju slijedi da sud uopće nije dao razloge o tome kakve su lične i porodične prilike optuženog. Stoga, o tim odlučnim činjenicama pobijano rješenje ne sadrži razloge. Kako je, dakle, prvostepeni sud pri razmatranju prijedloga branitelja optuženog o određivanju jamstva propustio dati razloge o odlučnim činjenicama, time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026508 19 Kž 45 od 25.01.2019. g.)

<----->

Jamstvo - Obaveza ocjene dokaza o imovini osobe koja daje jamstvo – član 142. stav 3. ZKP FBiH

**SLIJEDOM ODREDBE ČLANA 142. STAV 3. ZKP FBiH, KOJA OBAVEZUJE
OSOBU KOJA DAJE JAMSTVO DA DOSTAVI DOKAZE O SVOM IMOVNOM
STANJU, PORIJEKLU IMOVINE, VLASNIŠTVU I POSJEDU NAD IMOVINOM
KOJA SE DAJE KAO JAMSTVO, SUD JE DUŽAN U RJEŠENJU O
ODREĐIVANJU JAMSTVA DA ODGOVARAJUĆE RAZLOGE U VEZI SA
TIM DOKAZIMA A SA ASPEKTA ISPUNJENOSTI UVJETA ZA ODREĐIVANJE
JAMSTVA KAO MJERE ZA OSIGURANJE PRISUSTVA
OSUMNJIČENOG/OPTUŽENOG U KRIVIČNOM POSTUPKU I USPJEŠNO
VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA.**

Iz obrazloženja:

„Iz obrazloženja pobijanog rješenja (strana 35. pasus 5.) slijedi da prvostepeni sud, na osnovu zemljišnoknjižnih uložaka i izvadaka iz knjiga položenih ugovora, zaključuje da su E.D., M.D. i H.D. vlasnici založenih nepokretnosti. Prvostepeni sud dalje navodi da nema razloga da sumnja u zakonitost njihovog sticanja te da iz tih razloga smatra neosnovanim prigovor kantonalnog tužiteljstva kojim je ukazivano da osobe koje daju jamstvo nisu dostavili podatke o porijeklu i posjedovanju imovine. Međutim, odredbom člana 142. stav 3. ZKP FBiH je propisano da osoba koja daje jamstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jamstvo. Obzirom na takvu zakonsku odredbu prvostepeni sud je bio dužan zatražiti od osoba koje traže jamstvo, pored ostalog, da dostave dokaze i o porijeklu imovine kao i njenom posjedu te u vezi sa tim dati odgovarajuće razloge od kakvog je to značaja za odlučivanje o prijedlogu branitelja optuženog za određivanje jamstva. Kako je prvostepeni sud propustio postupiti na taj način to pobijano rješenje nema razloge o tim odlučnim činjenicama pa je time učinjena bitna

povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026508 19 Kž 45 od 25.01.2019. g.)

<----->

Pritvor - Dužnost suda da se izjasni o mogućnosti da se svrha koja se želi postići određivanjem odnosno produženjem pritvora ostvari primjenom neke blaže mjere - član 137. stav 2. ZKP FBiH

UKOLIKO SUD U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA O ODREĐIVANJU ILI PRODUŽENJU PRITVORA PROPUSTI NAVESTI RAZLOGE ZBOG KOJIH JE SMATRAO DA SE U KONKRETNOJ SLUČAJU SVRHA KOJA SE ŽELI POSTIĆI ODREĐIVANJEM ILI PRODUŽENJEM PRITVORA NE MOŽE POSTIĆI PRIMJENOM NEKE BLAŽE MJERE ZA OSIGURANJE PRISUSTVA OSUMNJIČENOG ODNOSNO OPTUŽENOG U KRIVIČNOM POSTUPKU I USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA, KOJA OBAVEZA PROIZILAZI IZ ODREDBE ČLANA 137. STAV 2. ZKP FBiH, UČINIO JE BITNU POVREDU ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH JER RJEŠENJE NEMA RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA.

Iz obrazloženja:

„Odredbom člana 137. stav 2. ZKP FBiH je propisano da, prilikom odlučivanja koju će od navedenih mjera (iz stava 1. istog člana) primijeniti, nadležni organ će se pridržavati uvjeta određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da nisu navedeni razlozi da li bi se optuženom A.E. umjesto mjere pritvora, mogla izreći neka od blažih mjera propisanih relevantnim odredbama ZKP FBiH, a što je prvostepeni sud bio dužan učiniti u smislu prethodno citirane zakonske odredbe. Prema toj odredbi, sud je dužan u svakoj fazi postupka cijeliti mogućnost izricanja blažih mjera, iz čega slijedi da i prilikom odlučivanja o produženju pritvora nakon izricanja prvostepene presude u smislu člana 152. stav 1. ZKP FBiH, postoji obaveza suda da razmotri mogućnost primjene blažih mjera umjesto mjere pritvora, kao najteže mjere.

Budući da je prvostepeni sud u pobijanom rješenju propustio navesti razloge da li bi se svrha mjere pritvora prema optuženom A.E. mogla ostvariti izricanjem blažih mjera, onda pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 031432 18 Kž 4 od 03.01.2019. g.)

<----->

Pritvor - Dopuna prijedloga tužitelja za produženje pritvora - član 145. stav 3. ZKP FBiH

S OBZIROM DA JE ROK IZ ČLANA 145. STAV 3. ZKP FBiH U KOJEM JE TUŽITELJ DUŽAN DA PODNESE PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA - INSTRUKTIVAN ROK, TUŽITELJ MOŽE DOPUNITI PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA DO DONOŠENJA ODLUKE SUDA O PRIJEDLOGU POD UVJETOM DA SE TIME NE ONEMOGUĆAVA DJELOTVORNO

IZJAŠNJENJE OSUMNJIČENOG ODNOSNO OPTUŽENOG O OKOLNOSTIMA RAZLOGA ZBOG KOJIH SE PRITVOR PREDLAŽE.

Iz obrazloženja:

„Iz predmetnog spisa proizilazi da je prethodnim rješenjem od 10.11.2019. g. osumnjičenima A.B. i E.H. određen pritvor koji je po tom rješenju mogao trajati do 08.12.2019. g., da je kantonalna tužiteljica, poštujući rok iz člana 145. stav 3. ZKP FBiH, podnijela prijedlog za produženje pritvora osumnjičenima dana 02.12.2019. g., a da je prvostepeni sud dana 04.12.2019. g. održao ročište za izjašnjenje o tom prijedlogu, na kojem je, nakon izjašnjenja branitelja osumnjičenih koji su ukazali na nedostatak obrazloženja u odnosu na postojanje posebnih pritvorskih razloga, kantonalna tužiteljica izjavila da je u prijedlogu za

produženje pritvora od 02.12.2019. g. greškom izostavljen taj dio obrazloženja. Prvostepeni sud je zatim odobrio kantonalnoj tužiteljici da u pauzi dostavi dopunjen prijedlog, što je ona i učinila, nakon čega je nastavljeno ročište za izjašnjenje, na kojem su se oba branitelja osumnjičenih suštinski izjasnila o dopunjenom prijedlogu, pri čemu nisu tražili dodatno vrijeme za pripremu, niti tvrdili da nisu u mogućnosti da se izjasne o dopunjenom prijedlogu. Čak šta više, razlozi koje su branitelji iznijeli na ročištu za izjašnjenje o prijedlogu za produženje pritvora se suštinski ponavljaju i u njihovim žalbama koje su izjavljene na rješenje o produženju pritvora. Iz navedenog slijedi da, suprotno žalbenim navodima, usljed opisanog postupanja prvostepenog suda odbrane osumnjičenih nisu u konkretnom slučaju bile uskraćene za mogućnost izjašnjenja o dopunjenom prijedlogu za produženje pritvora, niti za vrijeme neophodno za pripremu radi izjašnjenja o dopunjenom prijedlogu. Pri tome ovaj sud ukazuje da rok od pet dana za podnošenje obrazloženog prijedloga za produženje pritvora iz člana 145. stav 3. ZKP FBiH, jeste instruktivni rok za čije nepoštivanje ZKP FBiH ne veže procesne posljedice (vidjeti stav iz rješenja ovog suda broj: 070-0-Kt-09-000164 od 10.04.2009. g., objavljeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda broj 1-2, januar-decembar 2009. g.), pa nepoštivanje ovog roka u konkretnom slučaju, uvažavajući i prethodno pomenute okolnosti, nema za posledicu bitne povrede odredba krivičnog postupka na koje su žalbama ukazali branitelji osumnjičenih A.B. i E.H.. Nadalje, dozvola kantonalnoj tužiteljici da dopuni svoj prijedlog nije dovela do različitog tretmana stranaka i branitelja u smislu odredbe člana 15. stav

1. ZKP FBiH, jer je nakon dostavljanja dopunjenog prijedloga braniteljima osigurano potrebno vrijeme za pripremu radi izjašnjenja o takvom prijedlogu, dok okolnost da je obrazloženje posebnih pritvorskih razloga u dopunjenom prijedlogu identično onom iz prijedloga za određivanje pritvora, ne može uticati na donošenje drugačije odluke u ovom predmetu, obzirom da je prvostepeni sud bio obavezan postupiti i po takvom prijedlogu. Imajući u vidu navedeno, ovaj sud je žalbene prigovore kojima su branitelji osumnjičenih ukazivali na postojanje bitnih povreda odredaba krivičnog postupka u vezi sa kršenjem prethodno pomenutih odredbi ZKP FBiH, ocijenio neosnovanim. Žalbeni navod branitelja osumnjičenog A.B. da je prvostepeni sud pri tome prekršio i odredbe EKLJP, ne precizirajući pri tome koje konkretne odredbe EKLJP su prekršene, ovaj sud je ocijenio paušalnim i kao takvog ga nije mogao ispitati.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 035184 19 Kž od 19.12.2019. g.)

<----->

Pritvor - Postojanje ozbiljnog rizika da će osumnjičeni ometati istragu utjecajem na svjedoke – član 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH

ZA OCJENU POSTOJANJA KOLUZIONI OPASNOSTI SUD PRVENSTVENO MORA UTVRĐIVATI DA LI JE OSUMNJIČENI POKUŠAO NEPOSREDNO ILI POSREDNO DA UTIČE NA SVJEDOKE, A IZUZETNO DA LI POSTOJI OZBILJAN RIZIK DA ĆE POKUŠATI DA UTIČE NA SVJEDOKE PRI ČEMU JE POTREBNO POZVATI SE NA KONKRETNE OKOLNOSTI KOJE UKAZUJU NA POSTOJANJE TAKVOG RIZIKA I NA Taj Način ARGUMENTIRATI ODLUKU O PRODUŽENJU PRITVORA IZ OSNOVA ČLANA 146. STAV 1. TAČKA B) ZKP FBIH.

Iz obrazloženja:

„Odredbom člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBIH je propisano da se pritvor prema osumnjičenom može odrediti/produžiti ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak uticajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače. Tako, iz obrazloženja pobijanog rješenja (strana 8, pasus prvi, drugi i treći) proizilazi da je prvostepeni sud svoj zaključak o ispunjenosti ovog posebnog osnova za pritvor zasnovao i na utvrđenju da osumnjičeni živi u zajedničkom domaćinstvu sa majkom i bratom-oštećenim, da je u više navrata bio nasilan i agresivan prema njima, upućivao im prijetnje, vrijeđao ih, polupao inventar u stanu, na osnovu kojih sud izvodi zaključak da bi osumnjičeni upotrebom sile ili prijetnje mogao uticati na majku i brata-oštećenog kao jedine očevidce u cilju umanjenja njegove krivnje, na koji način su ispunjeni uvjeti iz navedenog pritvorskog osnova tj. zbog koluzione opasnosti, iz kojeg osnova je osumnjičenom produžen pritvor.

Ovaj sud podsjeća, da za ocjenu postojanja koluzione opasnosti sud prvenstveno mora utvrđivati da li je osumnjičeno lice pokušalo neposredno ili posredno da utiče na svjedoke, a izuzetno da li postoji ozbiljan rizik da će pokušati da utiče na svjedoke. Pri tome je potrebno pozvati se na konkretne okolnosti koje ukazuju na postojanje takvog rizika i na taj način argumentirati odluku o produženju pritvora iz pomenutog zakonskog osnova.

U konkretnom slučaju ovaj sud cijeni, da pobijano rješenje sadrži dovoljno konkretnih okolnosti koje ukazuju na postojanje ozbiljnog rizika da bi osumnjičeni mogao ometati istragu uticajem na svjedoke, a prije svega na majku i brata-oštećenog. Iz obrazloženja pobijanog rješenja na strani 8. prvi, drugi i treći pasus proizilazi da je prvostepeni sud prezentirao dovoljno činjenica i okolnosti i to, da je osumnjičeni prijetio majci i bratu, govoreći da će majku ubiti na spavanju i nanijeti zlo porodici, uzorom je smatrao osobu koja je pobila svoju porodicu, razbijao stvari po kući, šarafcigerom pokušao pogoditi brata i zabio ga u napu iznad njegove glave, da su zbog agresivnog ponašanja imali strah od osumnjičenog, bojali ga se, koje sve po ocjeni ovog suda upućuju na zaključak da postoji ozbiljan rizik da će osumnjičeni puštanjem na slobodu ometati istragu uticajem na svjedoke. Pri tome ovaj sud ukazuje, da je osumnjičeni pokretanjem istrage postao svjestan krivičnog djela za koja se tereti, zapriječene kazne za isto, što sve upućuje da osumnjičeni ima interes da utiče na svjedoke i da na postojanje ozbiljnog rizika upućuje

činjenica da živi u zajedničkom domaćinstvu sa svjedocima, na koje se pobijano rješenje poziva da postoji osnovana sumnja da ih je i ranije zlostavljao, kako je to prethodno navedeno. Stoga suprotnim žalbenim navodima branitelja nije dovedena u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda o postojanju uvjeta za produženje pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka

a) ZKP FBIH, zbog čega takve prigovore ovaj sud nije ni mogao uvažiti.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 035106 19 Kž 2 od 20.12.2019. g.)

<----->

Pritvor - Pritvor zbog iteracijske opasnosti – član 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH

ZAKLJUČAK O POSTOJANJU ZAKONSKOG OSNOVA ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA IZ ČLANA 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH NE MOŽE SE ZASNIVATI NA OKOLNOSTIMA IZVRŠENJA DJELA KOJE SU NUŽNE ZA ZAKLJUČAK O POSTOJANJU ZAKONSKIH ELEMENATA ODNOSNOG KRIVIČNOG DJELA.

Iz obrazloženja:

„Ispitujući preostale žalbene prigovore, ovaj sud najprije ističe da se okolnosti izvršenja koje čine obilježja datog krivičnog djela mogu uzeti u obzir pri ocjeni postojanja posebnih pritvorskih razloga u smislu odredbe člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, samo ako se radi o okolnostima koje nisu nužne za zaključak o postojanju (na nivou osnovane sumnje) elemenata konkretnog krivičnog djela. Imajući u vidu navedeno, ovaj sud nalazi da iz predmetnog spisa proizilazi da se optuženom stavlja na teret da je izvršio dva krivična djela Razbojništvo iz člana

289. stav 2. u vezi stavom 1. i u vezi sa čl. 31. i 54. KZ FBiH, na način da je u prvom slučaju njegov saizvršitelj mldb. S.Š., sa kojim je postupao po prethodnom dogovoru, upotrijebio hladno oružje – nož da oštećenom nanese tjelesne povrede, dok je kod drugog krivičnog djela optuženi osnovano sumnjiv da je upotrijebio metalni lanac dužine oko 1m, kojim je zadao udarac oštećenom u predio lijeve noge. S tim u vezi, prvostepeni sud na strani 6. obrazloženja pobijane odluke navodi: „Sama priroda i način učinjenja krivičnog djela razbojništva, upotrebom hladnog oružja noža, odnosno metalnog lanca, uz upotrebu sile, nanoseći strah oštećenim, dozivajući ih, ukazuju na postojanje naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi optuženi boravkom na slobodi mogao ponoviti krivično djelo“. Iz navedenog slijedi da je svoj zaključak o postojanju posebnih pritvorskih razloga iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, prvostepeni sud zasnovao i na okolnostima koje predstavljaju bitne elemente krivičnih djela bez kojih predmetna krivična djela ne bi postojala u takvom obliku, a na kojim okolnostima se, kako je to već navedeno, takav zaključak ne može zasnivati, na što je opravdano ukazano žalbom branitelja optuženog.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 034115 19 Kž 2 od 30.07.2019. g.)

<----->

Pritvor - Pritvor nakon izricanja presude – član 152. stav 1. ZKP FBiH

ZAKLJUČAK SUDA DA SU ISPUNJENI UVJETI ZA PRODUŽENJE PRITVORA NAKON IZRICANJA PRVOSTEPENE PRESUDE, PROPISANI U ČLANU 152. STAV 1. ZKP FBiH, MOŽE SE ZASNIVATI I NA OKOLNOSTIMA KOJE SU BILE OSNOV ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA U SKLADU SA ČLANOM 146. STAV 1. ZKP FBiH U RANIJIM STADIJIMA KRIVIČNOG POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

„... budući da je pobijano rješenje doneseno nakon izricanja prvostepene presude i da predmetni krivični postupak još nije pravosnažno okončan, onda to što je završen jedan stadij

krivičnog postupka, kako branitelj optuženog navodi u žalbi, ne isključuje mogućnost da okolnosti na osnovu kojih se određuje ili produžava pritvor i iz nekog od osnova iz člana 146. tačka a) do d) ZKP FBiH budu osnov i za zaključak o daljem postojanju razloga za pritvor u smislu člana 152. stav 1. ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 027292 18 Kž 16 od 23.10.2018. g.)

<----->

Imovinskopravni zahtjev - Ovlaštenje za podnošenje imovinskopravnog zahtjeva - član 208. stav 1. ZKP FBiH

KANTONALNI PRAVOBRANITELJ NIJE OVLAŠĆEN PODNIJETI U KRIVIČNOM POSTUPKU IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEV U POGLEDU NEPLAĆENIH POREZA I DOPRINOSA JER SE NAPLATA POREZA I DOPRINOSA NE OSTVARUJE U PARNIČNOM NEGO U UPRAVNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

„U vezi prigovora branitelja kojim ukazuje na nerazumljivost izreke presude i u dijelu dosuđenja imovinskopravnog zahtjeva oštećenom ... kantonu, ovaj sud najprije ukazuje da je odredbom člana 207. stav 2. ZKP FBiH propisano da se imovinskopravni zahtjev može odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla, dok je članom 208. stav 1. istog zakona, propisano da prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku. Kako je optuženi pobijanom presudom oglašen krivim što je izbjegao plaćanje poreza i doprinosa, a čija naplata se ostvaruje po pravilima upravnog postupka, iz toga slijedi da se takav zahtjev ne može ostvarivati u parničnom postupku. Shodno tome, pravobranitelj ... kantona nije ovlašten prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u pogledu naplate neplaćenih poreza i doprinosa ostvarivati u parničnom postupku, pa takav zahtjev nije mogao istaći ni u predmetnom krivičnom postupku.

Zbog toga što je prvostepeni sud, nepravilnom primjenom citiranih zakonskih odredbi obavezao optuženog na plaćanje utajenog poreza oštećenom ... kantonu, što je bilo od uticaja na zakonito donošenje presude, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH u vezi sa članom 208. stav 1. ZKP FBiH.

Pri tome, ovaj sud napominje da visina utajenog poreza odnosno doprinosa predstavlja imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom koja se oduzima u slučaju oglašavanja optuženog krivim za predmetno krivično djelo, pod uvjetom da naknadno ti porezi, odnosno doprinosi nisu naplaćeni u upravnom postupku.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 005804 15 Kž od 14.03.2019. g.)

<----->

Imovinskopravni zahtjev - Obaveza da se o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu ispita optuženi - član 211. stav 2. ZKP FBiH

SUD NIJE OVLAŠTEN DOSUDITI OŠTEĆENOM IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEV AKO OPTUŽENI NIJE ISPITAN O POSTAVLJENOM IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU ODNOSNO AKO OPTUŽENOM NIJE

PRUŽENA PRILIKA DA SE O POSTAVLJENOM IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU IZJASNI.

Iz obrazloženja:

„Odredbom člana 211. stav 2. ZKP FBiH, je propisano da će tužitelj, odnosno sud ispitati osumnjičenog, odnosno optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštene osobe u vezi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva. Iz stanja spisa prvostepenog suda proizilazi da su oštećeni, putem svog punomoćnika, advokata ... dana 28.11.2017. g. prvostepenom sudu podnijeli pismeni prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, koji prijedlog je pročitao od strane predsjednika vijeća na glavnom pretresu od 29.11.2017. g., nakon čega je predsjednik vijeća konstatovao „Isti se prihvata kao dokaz“.

Međutim, optuženi S.H. nije pozvan da se izjasni o prijedlogu punomoćnika oštećenih za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva. Nadalje, podneskom od 20.02.2018. g., punomoćnik oštećenih je precizirao postavljeni imovinskopravni zahtjev, koji podnesak je također pročitao na glavnom pretresu od 27.02.2018. g., ali ni tada ovaj optuženi nije pozvan da se o tom podnesku izjasni, niti ga je u smislu odredbe člana 212. stav 2. ZKP FBiH

predsjednik vijeća ispitao o činjenicama vezanim za prijedlog punomoćnika oštećenih za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva. Stoga ovaj sud nalazi da je pravilno u žalbi branitelja ovog optuženog ukazano na navedeni propust prvostepenog suda, jer je pobijanom presudom svim oštećenim dosuđen imovinskopravni zahtjev, na način što je u cjelosti usvojen prijedlog njihovog punomoćnika, dok sud nije ispitao optuženog S.H. o činjenicama vezanim za taj prijedlog.

Iz tog razloga, podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, pa je ovaj sud, uvažavajući žalbu njegovog branitelja, na osnovu člana 329. ZKP FBiH prvostepenu presudu preinačio i u dijelu odluke o imovinskopravnom zahtjevu, tako što su oštećeni ... sa ostvarivanjem imovinskopravnog zahtjeva u cijelosti upućeni na parnični postupak.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06 0 K 010529 18 Kž 8 od 25.10.2018. g.)

<----->

Imovinskopravni zahtjev - Odluka o imovinskopravnom zahtjevu u presudi donesenoj na osnovu sporazuma o priznanju krivnje – član 246. stav 6. tačka a) ZKP FBiH

**ODREDBA ČLANA 246. STAV 6. TAČKA A) ZKP FBIH DOSUĐIVANJE
IMOVINSKOPRAVNOG ZAHTJEVA OŠTEĆENOM ILI UPUĆIVANJE
OŠTEĆENOG SA IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVOM NA PARNIČNI
POSTUPAK NE USLOVLJAVA SPORAZUMOM STRANAKA I BRANITELJA O
IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU NEGO SAMO ZAHTIJEVA DA SE
OPTUŽENI PRI ZAKLJUČIVANJU SPORAZUMA O PRIZNANJU KRIVNJE
UPOZNA I SA MOGUĆIM POSLJEDICAMA KOJE SU VEZANE ZA
IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEV.**

Iz obrazloženja:

„Provjeravajući osnovanost ovih žalbenih navoda braniteljica optuženih M.Ž. i V.D., ovaj sud je, na osnovu sadržine predmetnog spisa i razloga pobijane presude, utvrdio da je ta presuda donesena nakon održanog ročišta za razmatranje sporazuma o priznanju krivnje koji je prihvaćen od strane tog suda. Odredbom člana 246. stav 6. tačka a) ZKP FBiH je propisano da

prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje sud provjerava da li je do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja sa mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i troškove krivičnog postupka. Zakonska odredba, dakle, dosuđivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećenom ili upućivanje oštećenog sa imovinskopravnim zahtjevom na parnični postupak ne uslovljava sporazumom stranaka i branitelja o imovinskopravnom zahtjevu nego se samo zahtijeva da se optuženi pri zaključivanju sporazuma o priznanju krivnje upoznaje i sa mogućim posljedicama koje su vezane za imovinskopravni zahtjev. Prema sporazumima o priznanju krivnje broj ... od 31.05.2018. g. zaključenim između Kantonalnog tužitelja i optuženih M.Ž. i V.D., tačke IV tih sporazuma, koga je prihvatio i prvostepeni sud nakon razmatranja na ročištu održanom 19.06.2018. g., slijedi da su optuženi potpisujući te sporazume potvrdili da su upoznati, pored ostalog, i sa mogućim posljedicama vezanim za imovinskopravni zahtjev oštećenog.“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 007873 18 Kž od 20.02.2019. g.)

<----->

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline - Sadržaj izreke i obrazloženja rješenja o kažnjavanju branitelja – član 257. stav 3. ZKP FBiH

IZREKA I OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA O KAŽNJAVANJU BRANITELJA ZBOG NARUŠAVANJA REDA I PROCESNE DISCIPLINE NA GLAVNOM PRETRESU MORA SADRŽAVATI NAZNAČENJE RADNJI BRANITELJA KOJE PREDSTAVLJAJU NARUŠAVANJE REDA I PROCESNE DISCIPLINE I VREMENA NJIHOVOG PREDUZIMANJA.

Iz obrazloženja:

„Osnovano žalitelj u žalbi ističe da je izreka pobijanog rješenja nerazumljiva, te da obrazloženje rješenja nema razloge o odlučnim činjenicama, čime je zahvaćeno bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

U izreci pobijanog rješenja je navedeno da se branilac kažnjava zbog narušavanja reda i procesne discipline, dakle navodi se zakonski termin propisan u članu 257. stav 3. ZKP FBiH zbog koga se branilac može kazniti na glavnom pretresu, međutim pri tom nisu određeno navedene radnje koje predstavljaju narušavanje reda i procesne discipline, niti je navedeno kada je branilac te radnje zbog kojih se kažnjava preduzeo. Radi toga izreka pobijanog rješenja je nerazumljiva i ne može se ispitati.

Pored navedenog, ni u obrazloženju pobijanog rješenja nije tačno navedeno koje radnje branioca na glavnom pretresu su predstavljale narušavanje procesne discipline, za koje radnje je branilac kažnjen. Naime, u obrazloženju toga rješenja prepisan je tok dijela glavnog pretresa, bez određenog i tačnog navođenja i preciziranja radnji koje su predstavljale narušavanje procesne discipline i zbog kojih je branilac kažnjen.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 07 0 K 008730 19 Kž od 29.05.2019. g.)

<----->

Vežanost presude za optužbu – Izmjena činjenica i okolnosti koje se odnose na oblik umišljaja – član 295. stav 1. ZKP FBiH

IZMJENOM ČINJENIČNOG OPISA DJELA U IZRECI PRESUDE U ODNOSU NA OPIS DJELA U OPTUŽNICI NA NAČIN ŠTO JE, UMJESTO NAVODA IZ OPTUŽNICE DA JE OPTUŽENI POSTUPAO U NAMJERI LIŠENJA ŽIVOTA OŠTEĆENOG, UNIO NAVOD DA JE OPTUŽENI PRISTAO NA LIŠENJE ŽIVOTA OŠTEĆENOG PRVOSTEPENI SUD NIJE POVRIJEDIO IDENTITET PRESUDE I OPTUŽBE JER OPTUŽBA ZA POSTUPANJE S NAMJEROM LIŠENJA ŽIVOTA DRUGE OSOBE ŠTO PODRAZUMIJEVA HTIJE LIŠENJA ŽIVOTA DRUGE OSOBE OBUHVATA, ZBOG SVOJE PRIRODE I SADRŽINE, I PRISTAJANJE NA SMRT TE OSOBE.

Iz obrazloženja:

„Ne može se prihvatiti tvrdnja branioca optuženog u žalbi da je prvostepeni sud prekoračio optužbu i time počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH time što je u činjeničnom opisu izmijenio tekst optužbe na način što je umjesto direktnog umišljaja, koji je u optužnici opisan riječima „u namjeri da M. liši života iz pištolja je ispalio tri hica, neposredno prema tijelu M.G.“, opisao eventualni umišljaj riječima „pa je

ispalio tri hica neposredno prema tijelu M.G., iako je mogao znati da na taj način može lišiti života M.G., pa je na to pristao“.

Tačna je tvrdnja u žalbi da sud, prema odredbi člana 295. stav 1. ZKP FBiH može donijeti presudu samo za ono djelo koje je predmet optužbe, međutim branilac pogrešno smatra da sud nije bio ovlašten da izvrši naprijed navedenu izmjenu u činjeničnom opisu djela i da je da time počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka u vidu prekoračenja optužbe. U smislu odredbe člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH o prekoračenju optužbe radi se samo onda kada se presuda odnosi na drugo djelo od onoga koje je predmet optužbe, dakle kada je izmijenjen objektivni identitet djela. Činjeničnom izmjenom u pobijanoj presudi ostao je nenarušen identitet stvarnog događaja i nisu mijenjane činjenice koje predstavljaju bitna obilježja inkriminisanog djela, a optuženi je oglašen krivim zbog istog krivičnog djela koje mu je stavljeno na teret optužnicom. Prvostepeni sud je utvrdivši da je optuženi postupao sa blažim oblikom krivice, samo u odnosu na subjektivni elemenat krivičnog djela izvršio činjeničnu

izmjenu koja ide u korist optuženog. Tim postupkom nije prekoračena optužba, jer optužba da je optuženi bio svjestan svoga djela i htio njegovo izvršenje, po svojoj prirodi i sadržini je takva da obuhvata i ono što je po obimu manje od toga tj. svijest o mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice i pristajanje na njeno nastupanje, a time nije ni počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH.“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 08 0 K 003040 18 Kž 2 od 25.04.2019. g.)

<----->

Produženje roka za žalbu - Sadržaj izreke rješenja kojim se dopušta produženje roka za izjavljivanje žalbe – član 307. stav 2. i 3. ZKP FBiH

U IZRECI RJEŠENJA KOJIM SE DOPUŠTA PRODUŽENJE ROKA ZA IZJAVLJIVANJE ŽALBE, UZ ROK ZA KOJI SE DOZVOLJAVA PRODUŽENJE ROKA ZA IZJAVLJIVANJE ŽALBE, NEOPHODNO JE NAVESTI I DA DODATNI ROK POČINJE TEĆI OD DANA ISTEKA ROKA ZA ŽALBU.

Iz obrazloženja:

„Odredbama člana 307. stav 2. i 3. ZKP FBiH je propisano da u složenim stvarima, na zahtjev stranaka i branitelja, sud može produžiti rok za izjavljivanje žalbe protiv presude donesene u prvom stepenu najduže za 15 dana, u kom slučaju do odluke suda o zahtjevu za produženje roka, ne teče rok za žalbu. Sukladno citiranoj odredbi zakona, kada sud donese odluku o zahtjevu, rok za žalbu se nastavlja za preostali vremenski period, a da li će on biti produžen, ovisit će od toga da li je zahtjev uvažen. Obzirom na sadržaj citirane zakonske odredbe, jasno je da je u odluci koju sud donese o zahtjevu za produženje roka za žalbu, uz rok za koji se dozvoljava produženje roka za izjavljivanje žalbe, neophodno navesti i od kada dodatni rok počinje teći (od dana isteka roka za žalbu).“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 01 0 K 009692 19 Kž 14 od 21.03.2019. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu - Donošenje presude na osnovu sporazuma o priznanju krivnje u situaciji kada je optuženi izjavio da odustaje od zaključenog sporazuma –član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

PRIHVATANJEM SPORAZUMA O PRIZNANJU KRIVNJE U SITUACIJI KADA SU OPTUŽENI, U PONOVLJENOM POSTUPKU, NAKON UKIDANJA PRETHODNO DONESENE PRESUDE NA OSNOVU SPORAZUMA O PRIZNANJU KRIVNJE, IZJAVILI DA ODUSTAJU OD RANIJE ZAKLJUČENIH SPORAZUMA O PRIZNANJU KRIVNJE, POVRIJEĐENO JE PRAVO OPTUŽENIH NA ODBRANU I TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBIH.

Iz obrazloženja:

„Iz razloga datih u pobijanoj presudi slijedi da prvostepeni sud, na strani 10. pasus 4., konstatuje da je sud ocijenio navedene dokaze i utvrdio da su priznanja krivnje optuženih S.S. i M.S. potvrđena tim dokazima odnosno da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženih u smislu člana

246. stav 6. tačka b) ZKP FBiH, pa je na osnovu člana 246. stav 5. ZKP FBiH prihvatio sporazume o priznanju krivnje zaključene dana 09.04.2014. g. između kantonalnog tužitelja, optuženih S.S. i M.S. i njihovih branitelja i utvrdio da su optuženi učinili krivična djela za koja su pobijanom presudom oglašeni krivim. Uz to, kako slijedi iz stanja spisa, prvostepeni sud iznosi stav da, budući da je taj sud već ranije prihvatio sporazume o priznanju krivnje zaključene 09.04.2014. g., nije bilo razloga da se ti sporazumi ne prihvate i u ponovnom postupku.

Obzirom na takvo stanje u spisu, ovaj sud nalazi da je donošenjem pobijane presude na osnovu sporazuma o priznanju krivnje od 09.04.2014. g., bez provjere da li su ispunjeni uvjeti za prihvatanje tih sporazuma u smislu odredbe člana 246. ZKP FBiH, povrijeđeno pravo optuženih na odbranu. Naime, isključivo je pravo izbora optuženih da li će prihvatiti zaključenje sporazuma o priznanju krivnje. Obzirom na činjenicu da je nakon prihvatanja sporazuma o

priznanju krivnje zaključenih između optuženih, njihovih branitelja i kantonalnog tužiteljstva presuda kojom su ti sporazumi prihvaćeni ukinuta, iz ranije navedenih razloga, i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, neprihvatljiv je stav prvostepenog suda izražen u ponovnom postupku da nema zakonskih razloga da se ne prihvate sporazumi koji

su već zaključeni dana 09.04.2014. g. i razmotreni u smislu odredbe člana 246. ZKP FBiH, kako to sud konstatuje na zapisniku sa ročišta održanog u ponovljenom postupku dana 16.11.2018. g. (strana 19. zapisnika). Stoga je prvostepeni sud, obzirom na navode optuženih i njihovih branitelja istaknute u ponovljenom postupku na održanom ročištu od 16.11.2018. g., da

optuženi odustaju od ranije potpisanih sporazuma o priznanju krivnje, prihvatanjem sporazuma

o priznanju krivnje bez provjere postojanja svih uvjeta iz člana 246. ZKP FBiH za takvo postupanje, povrijedio pravo optuženih na odbranu, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, na koje branitelji optuženih osnovano ukazuju u podnesenim žalbama.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 012064 19 Kž 2 od 02.09.2019. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu - Propust da se u postupku za priznanje strane sudske odluke o sjednici vijeća obavijesti osuđeni - 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

SLIJEDOM ODREDBE ČLANA 431. ZKP FBiH KOJOM JE PROPISANO DA ĆE SE U POSTUPKU PRUŽANJA MEĐUNARODNE PRAVNE POMOĆI O SJEDNICI VIJEĆA OBAVIJESTITI I OSUĐENI, PROPUSTOM PRVOSTEPENOG SUDA DA O SJEDNICI VIJEĆA OBAVIJESTI OSUĐENOG POVRIJEĐENO JE PRAVO OSUĐENOG NA ODBRANU JER ON NIJE BIO U MOGUĆNOSTI IZNIJETI RELEVANTNE ČINJENICE KOJE BI UTICALE NA KONAČAN STAV SUDA U ODNOSU NA PRIZNANJE PRESUDE INOZEMNOG SUDA, TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH

Iz obrazloženja:

„Iz stanja u spisu proizilazi da su, u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude, koji je iniciran zamolnicom Saveznog ministarstva za ustav, reforme, deregulaciju i pravdu Republike Austrije za preuzimanje izvršenja kazne zatvora po pravomoćnoj presudi Pokrajinskog suda Wels broj ... od 08.02.2018. g. protiv osuđenog S.J, o sjednici vijeća prvostepenog suda održanoj dana 05.11.2018. g. obavješteni kantonalni tužitelj i po službenoj dužnosti postavljena braniteljica osuđenog, dok osuđeni uopće nije obavješten o sjednici vijeća, kako je to konstatovano i na strani 5., posljednji pasus, obrazloženja presude.

Kako je odredbom člana 431. stav 4. ZKP FBiH jasno propisano da će se u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći, kao što je konkretan predmet, o sjednici vijeća obavijestiti i osuđeni, što je prvostepeni sud propustio učiniti, osnovanim se ukazuje žalbena tvrdnja branitelja osuđenog da je zbog takvog postupanja suda osuđenom povrijeđeno pravo na odbranu jer on nije bio u mogućnosti iznijeti, po navodima žalbe, relevantne činjenice koje bi uticale na konačan stav suda u odnosu na priznanje presude inozemnog suda. Time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06 0 K 012186 19 Kž od 23.12.2019. g.)

<----->

Prekoračenje optužbe – Oglašavanje optužene krivom za radnje za koje nije bila optužena - član 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH

IZMJENOM ČINJENIČNOG OPISA DJELA U IZRECI PRESUDE U ODNOSU NA OPIS U OPTUŽNICI TAKO DA JE OPTUŽENA OGLAŠENA KRIVOM ZA DRUGE RADNJE UČINJENJA U ODNOSU NA RADNJE UČINJENJA IZ POTVRĐENE (ILI NA GLAVNOM PRETRESU IZMIJENJENE OPTUŽNICE) ODNOSNO ZA RADNJE KOJE OPTUŽENOJ NISU BILE STAVLJENE NA TERET OD STRANE TUŽITELJA I NJENIM, POSLJEDIČNIM, OGLAŠAVANJEM KRIVOM ZA KRIVIČNO DJELO NESAVJESTAN RAD U SLUŽBI IZ ČLANA 387. STAV 2. U VEZI SA STAVOM 1. KZ FBiH UMJESTO ZA KRIVIČNO DJELO PRONEVJERA U SLUŽBI IZ ČLANA 384. STAV 3. U VEZI SA STAVOM 1. KZ FBiH, PRVOSTEPENI SUD JE PREKORAČIO OPTUŽBU JER JE, OGLAŠAVANJEM OPTUŽENE KRIVOM ZA RADNJE UČINJENJA ZA KOJE NIJE BILA OPTUŽENA, POVRIJEDIO NAČELO AKUZATORNOSTI I PRAVO OPTUŽENE NA ODBRANU TE NARUŠIO OBJEKTIVAN POLOŽAJ SUDA U KRIVIČNOM POSTUPKU, BEZ OBZIRA ŠTO SU IZVRŠENE IZMJENE U ČINJENIČNOM OPISU DJELA BILE „U KORIST OPTUŽENE“.

Iz obrazloženja:

„Iz činjeničnog opisa djela u optužnici proizilazi da je tužitelj optuženoj stavio na teret da je učinila produženo krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 384. stav 3. u vezi sa stavom 1.

KZ FBiH, a da je optužena pobijanom presudom oglašena krivom da je učinila krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH. Pri tome, je prvostepeni sud konstatovao (strana 6. presude) da je optužena oglašena krivom za krivično djelo iz iste glave KZ FBiH, te da je riječ o blažem krivičnom djelu.

Međutim, po nalaženju ovog suda, prekoračenje optužbe, ogleda se u činjenici da je optužnicom optuženoj tužitelj stavljao na teret radnje učinjenja koje predstavljaju povredu isključivo jednog blanketnog propisa i to člana 10. Zakona o finansijskom poslovanju, s ciljem da optužena sebi pribavi protupravnu imovinsku korist, tako što novac kojeg je svakodnevno zaprimila od prodate robe u vidu pologa dnevnih pazara, koji joj je povjeren u službi, u iznosu od 481.993,21 KM, nije polagala u blagajnu privrednog društva ili na njegov žiro račun, kojeg je prisvojila i na taj način za navedeni iznos oštetila „K.“ d.d. Sarajevo iz Sarajeva, a da je pobijanom presudom prvostepeni sud optuženu oglasio krivom za druge radnje učinjenja koje predstavljaju povredu blanketnih propisa i to članova 14. i 15. Zakona o računovodstvu i reviziji, kao i

povredu Odluke privrednog društva „K.“ d.d. Sarajevo broj 8891/08 od 19.11.2008. g. o dnevnom depozitu, koje joj tužitelj uopće nije stavljao na teret, tj. da je optužena očito nesavjesno postupala, svjesna da usljed toga može nastupiti šteta za privredno društvo „K.“ d.d. Sarajevo, propustila da svakodnevnom kontrolom stanja novca u blagajni diskonta osigura zakonitost u radu blagajne i zakonitost blagajničkog poslovanja, na način da polože dnevnih pazara koji su joj povjereni u službi u ukupnom iznosu od 461.321,13 KM, nije polagala u blagajnu privrednog društva, odnosno na njegov žiro račun.

Prema članu 295. ZKP FBiH, presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Smisao ove odredbe je da osigura u krivičnom postupku ostvarenje značajnih načela krivičnog postupka. Naime, navedenom odredbom osigurava se primjena

akuzatorskog načela, u smislu da je tužitelj taj koji određuje predmet postupka, pa, prema tome, i predmet presude, a tom odredbom omogućava se i kontradiktornost glavnog pretresa. Osim

toga, ova odredba ima za cilj i da osigura potpuno objektivni položaj suda tokom suđenja. Stoga se ne može govoriti o identitetu optužbe i presude ukoliko se presuda temelji na činjenicama koje su različite od činjenica sadržanih u optužnom aktu, bez obzira da li su činjenice u presudi

„in favorem“ odnosno „in peius“ optužene osobe, jer bi u tom slučaju sud preuzeo ulogu tužitelja i optuženom stavio na teret i one činjenice koje tužitelj nije obuhvatio svojom optužnicom.

Kako je prvostepeni sud pobijanom presudom optuženu oglasio krivom za druge radnje učinjenja u odnosu na potvrđenu i izmijenjenu optužnicu, koje tužitelj optuženoj uopće nije stavljao na teret, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, pa se ne može prihvatiti stav iz pobijane presude da je optužena oglašena krivom za krivično djelo iz iste glave KZ FBiH, da je riječ o blažem krivičnom djelu i da uslijed toga nije povrijeđen objektivni identitet optužbe, niti je prekoračena optužba.

Pored toga, postupajući na navedeni način, prvostepeni sud je povrijedio i pravo na odbranu optužene zagarantovano članom 6. stav 2. ZKP FBiH, kojim je propisano da se optuženom mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama za koje se tereti, a što u konkretnom slučaju optuženoj, pomenutim postupkom suda nije bilo omogućeno jer, nije bila terećena od strane tužitelja za radnje za koje je sud oglasio krivom.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06 0 K 008916 17 Kž od 28.02.2019. g.)

<----->

Nerazumljivost izreke presude - Činjenični opis djela ne sadrži činjenice i okolnosti neophodne da se djelo optuženog odredi - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE NE SADRŽI SVE ŠTO JE POTREBNO DA SE DJELO OPTUŽENOG ODREDI TE JE USLIJED TOGA IZREKA PRESUDE NERAZUMLJIVA ŠTO PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBIH KADA ČINJENIČNI OPIS DJELA U PRESUDI, KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO POREZNA UTAJA IZ ČLANA 273. STAV 3. U VEZI SA STAVOM 1. KZ FBIH UČINJENO IZBJEGAVANJEM PLAĆANJA DOPRINOSA SOCIJALNOG OSIGURANJA PROPISANIH U FEDERACIJI, SADRŽI SAMO NAZNAKU DA JE OPTUŽENI POSTUPIO SUPROTNOSTI ZAKONU O DOPRINOSIMA ALI NE I ODREĐENO NAZNAČENJE NA KOJI NAČIN I SUPROTNOSTI KOJIM ODREDBAMA TOG ZAKONA JE OPTUŽENI POSTUPIO.

Iz obrazloženja:

„Ovaj sud podsjeća da krivično djelo Porezna utaja iz člana 273. st. 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, čini onaj ko za sebe ili drugoga izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom u Federaciji ili doprinosa socijalnog osiguranja propisanih u Federaciji, ne dajući zahtijevane podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa takvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi iznos od 200.000 KM...

U vezi prigovora branitelja da je prvostepeni sud samo formalno naveo zakone navedene u izreci presude i da nije tačno naveo u čemu se sastoji radnja izvršenja krivičnog djela, ovaj sud nalazi da je u izreci presude određeno navedeno postupanje optuženog suprotno članu 10. stav

2. (s tim što citirana odredba ne sadrži tačku 3.) Zakona o porezu na dohodak FBiH, (ne dajući zahtijevane podatke o svom oporezivom prihodu i uskratio plaćanje dodatnih obaveza po osnovu javnih prihoda koje su dospjele za prijavu i uplatu, i to dodatne obaveze poreza na plaću, poreza na dohodak...) jer je navedenom odredbom propisano da se oporezivim prihodima od nesamostalne djelatnosti smatraju i dodatni prihodi po osnovu naknada, potpora i sl. koje poslodavac isplati uposlenicima iznad iznosa utvrđenih posebnim propisima (zakonom, uredbom, kolektivnim ugovorom i dr.).

Nadalje, kako je članom 7. Zakona o porezu na plaću u FBiH decidno navedeno šta se smatra dodatnim primanjima, a članom 11. istog zakona propisan procenat visine stope poreza na dodatna primanja, dok je članom 19. navedenog zakona propisano u kojim rokovima i na koji način je isplatilac plaće, odnosno obaveznik poreza dužan obračunati i uplatiti porez na plaće, izreka presude sadrži opis i navedenih radnji. Međutim, obzirom da se prvostepeni sud u izreci presude samo pozvao na Zakon o doprinosima, ne navodeći suprotno kojim zakonskim odredbama tog zakona je optuženi postupio, izreka presude je u tom dijelu nerazumljiva, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 005804 15 Kž od 14.03.2019. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - Nedostatak razloga o pravnoj kvalifikaciji djela - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

OBAVEZA SUDA DA U OBRAZLOŽENJU PISMENE IZRAĐENE PRESUDE NAVEDE KOJIM SE RAZLOZIMA RUKOVODIO PRI RJEŠAVANJU PRAVNIH PITANJA

**PODRAZUMIJEVA, IZMEĐU OSTALOG, OBAVEZU SUDA DA NAVEDE
RAZLOGE ZBOG KOJIH NALAZI DA IZ UTVRĐENIH ČINJENICA I
OKOLNOSTI, KOJIMA JE OPISANO DJELO OPTUŽENOG ZA KOJE JE
OGLAŠEN KRIVIM, PROIZILAZE POJEDINA ZAKONSKA OBILJEŽJA
KRIVIČNOG DJELA ZA KOJE JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM IZREKOM
PRESUDE, PA JE ZBOG NEDOSTATKA RAZLOGA KOJIMA SE SUD
RUKOVODIO PRI RJEŠAVANJU TOG PRAVNOG PITANJA, UČINJENA BITNA
POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1.
TAČKA K) ZKP FBiH.**

Iz obrazloženja:

„Ovaj sud podsjeća da je dužnost suda, prema odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, da u obrazloženju presude određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivriječnih dokaza, te između ostalog, kojim se razlozima vodio pri rješavanju pravnih pitanja.

U skladu sa navedenim, prvostepeni sud je u obrazloženju bio dužan da navede razloge u vezi pravne ocjene krivičnog djela iz tačke I-2. izreke prvostepene presude. Međutim, prvostepeni sud u obrazloženju samo navodi zakonski opis krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH, tj. da: „ ... djelo čini službena ili odgovorna osoba u Federaciji, koja propuštanjem dužnosti nadzora, očitо nesavjesno postupa u vršenju službene dužnosti, pa zbog toga pravo drugoga bude teško povrijeđeno ili nastupi imovinska šteta st. 2, koja prelazi 10.000,00 KM ...“, nakon čega izvodi zaključak da su radnjom optuženog ostvarena obilježja citiranog krivičnog djela, dok je dalje obrazloženje u potpunosti izostalo. Dakle, nema obrazloženja odlučnih činjenica vezanih za radnju izvršenja u vidu propuštanja dužnosti nadzora, na koju se očitо pozvao prvostepeni sud, nema obrazloženja u vezi standarda očitо nesavjesnog postupanja, zatim ocjene postojanja ovih obilježja datog krivičnog djela spram utvrđenog činjeničnog opisa krivičnog djela u tački I-2. izreke, niti prvostepeni sud daje razloge zašto ne prihvata pravnu kvalifikaciju iz optužnice, na što je opravdano žalbom ukazao kantonalni tužitelj.

Usljed pomenutih propusta, po ocjeni ovog suda, pobijana presuda je u dijelu koji se odnosi na tačku I-2. izreke zahvaćena bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav

1. tačka k) ZKP FBiH, jer u obrazloženju nema razloga o odlučnim činjenicama.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 022212 16 Kž od 12.03.2019. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama – Nedostatak razloga na osnovu kojih je sud utvrdio da je djelo optuženog u vezi sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

U SLUČAJU OSUDE ZA KRIVIČNO DJELO RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČLANA 142. STAV 1. PREUZETOG KZ SFRJ SUD JE, U PISMENO IZRAĐENOJ PRESUDI, DUŽAN, IZMEĐU OSTALOG, NAVESTI I RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH JE UTVRDIO NE SAMO DA JE DJELO ZA KOJE JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM UČINJENO ZA VRIJEME RATA, ORUŽANOG SUKOB ILI OKUPACIJE NEGO I DA JE DJELO UČINITELJA U VEZI SA RATOM, ORUŽANIM SUKOBOM ILI OKUPACIJOM.

Iz obrazloženja:

„Osnovano se žalbom braniteljica optuženog ukazuje da su u pobijanoj presudi izostali i razlozi o postojanju veze („nexusa“) između oružanog sukoba i djela za koje je optuženi oglašen krivim u pobijanoj presudi. Naime, krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana

142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. KZ SFRJ čini: „Ko kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad ... ili izvrši neko od navedenih djela ...“.

Iz citirane odredbe proizilazi da konkretno krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim mora biti počinjeno za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije i da djelo učinitelja mora biti u vezi sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom, s tim da se ne traži "uzročno-posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri uticalo na sposobnost počinioca da poćini zloćin, njegovu odluku da ga poćini, naćin poćinjenja zloćina ili cilj sa kojim je

počinjen“ (presuda Pretresnog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u predmetu Dragoljub Kunarac i dr., paragraf 568). Međutim, prvostepeni sud na strani 15. obrazloženja samo konstatuje da se predmetni događaj odigrao u vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, pri čemu uopće ne navodi razloge zašto smatra da je djelo za koje optuženi oglašen krivim učinjeno u vezi sa pomenutim oružanim sukobom, usljed čega su izostali razlozi i o ovoj odlučnoj činjenici, pa je i time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 008731 18 Kž od 23.04.2019. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama – Nedostatak razloga na osnovu kojih je sud utvrdio da je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu sa prije izvedenim dokazima - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

S OBZIROM NA UVJETE KOJI MORAJU BITI ISPUNJENI ZA IZVOĐENJE SAMO DOKAZA KOJI SE ODOSE NA ODLUKU O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI, NAKON PRIZNANJA OPTUŽENOG NA GLAVNOM PRETRESU, OBRAZLOŽENJE PISMENO IZRAĐENE PRESUDE, DONESENE NA OSNOVU ČLANA 280. ZKP FBiH SLIJEDOM PRIZNANJA OPTUŽENOG NA GLAVNOM PRETRESU, MORA SADRŽAVATI RAZLOGE SUDA NA OSNOVU KOJIH JE UTVRDILO DA JE PRIZNANJE OPTUŽENOG NA GLAVNOM PRETRESU POTPUNO I U SKLADU SA PRIJE IZVEDENIM DOKAZIMA.

Iz obrazloženja:

„Međutim, odredba člana 280. ZKP FBiH, na koju se u svojoj presudi pozvao prvostepeni sud, i koja zaista propisuje da će se, ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu sa izvedenim dokazima, u dokaznom postupku izvesti samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivičnompravnoj sankciji, podrazumijeva dužnost suda da provjeri priznanje optuženog dato na glavnom pretresu kako u pogledu njegove potpunosti tako i usklađenosti sa ranije izvedenim dokazima. To dalje znači da i obrazloženje presude, koja je donesena nakon priznanja optuženog na glavnom pretresu, mora sadržavati potpune i jasne razloge prvostepenog suda na osnovu čega je utvrdio da je priznanje optuženog potpuno i u skladu sa ranije izvedenim dokazima, odnosno sud je bio dužan određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane, kako to propisuje odredba člana 305. stav 7. ZKP FBiH.

Suprotno tome, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude iznio sadržinu dokaza provedenih u toku glavnog pretresa prije priznanja krivnje optuženog, ali je propustio potpuno i određeno navesti šta iz tih dokaza ukazuje da je priznanje optuženog potpuno i da je ono u skladu sa tim dokazima. Kako je prvostepeni sud to propustio učiniti, presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, te je time, kako se to osnovano ukazuje žalbom branitelja optuženog, prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 030882 19 Kž 6 od 19.06.2019. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - Nedostatak ocjene vjerodostojnosti protivrječnih dokaza – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PROPUŠTIVŠI DA OCJENU VJERODOSTOJNOSTI ISKAZA OPTUŽENOG KAO SVJEDOKA DATOG NA GLAVNOM PRETRESU, ČIJA JE SADRŽINA PROTIVRJEČNA ISKAZIMA ODREĐENIH SVJEDOKA, PRVOSTEPENI SUD JE PROPUSTIO DATI U SVOJOJ PRESUDI OCJENU VJERODOSTOJNOSTI PROTIVRJEČNIH DOKAZA, TE JE TIME, POSTUPAJUĆI SUPROTNO ČLANU 305. STAV 7. ZKP FBiH, UČINIO BITNU POVREDU ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Iz stanja spisa prvostepenog suda i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je na prijedlog odbrane, optuženi dao svoj iskaz u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu održanom dana 12.11.2018. g., te je sadržina njegovog iskaza interpretirana na strani 20. pobijane presude. Međutim, pobijana presuda ne sadrži nikakvu ocjenu tog dokaza, iako i iskaz optuženog predstavlja dokaz u krivičnom postupku koji podliježe sudskoj ocjeni na isti način kao i bilo koji drugi dokaz, što znači da je sud u obavezi da i takav dokaz cijeni kako pojedinačno, tako i u vezi sa drugim dokazima, uključujući i ocjenu njegove vjerodostojnosti i uvjerljivosti. S tim u vezi, u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi zašto nisu prihvaćeni navodi iz iskaza optuženog da se predmetni događaj desio na način kako to on tvrdi (da je on napadnut od strane oštećenih, da on nije donio pušku, već da je iznio F. iz svoje kuće i da je pucajući na njega ranio oštećenu E., da on nije upotrebljavao sjekiricu, već oštećena E. i F.). Takvo postupanje suda je suprotno odredbi člana 296. stav 2. ZKP FBiH kojom je propisano da je sud dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana. Iako je prvostepeni sud ocijenio ostale provedene dokaze i na osnovu te ocjene zaključio da je optuženi učinio krivična djela za se koja optužnicom tereti, propustio je da se očituje o navedenom dokazu odbrane, koji je u pogledu navedenih odlučnih činjenica protivrječan iskazima oštećenih Dž.A., Dž.F. i Dž.E.. Na taj način je postupljeno i suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, koja propisuje dužnost suda da u obrazloženju presude određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza. Iz tih razloga je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju je pravilno ukazano u žalbi branitelja.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 030882 19 Kž 6 od 19.06.2019. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - Propust suda da izvrši analizu navoda iz prijedloga tužitelja za produženje pritvora – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PRI ODLUČIVANJU O OSNOVANOSTI PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, SUD JE DUŽAN DA IZVRŠI VLASTITU OCJENU NAVODA I DOKAZA IZ TOG PRIJEDLOGA TE, UKOLIKO PRIHVATI NAVODE TUŽITELJA, U OBRAZLOŽENJU SVOG RJEŠENJA ODREĐENO I POTPUNO NAVESTI ZAŠTO TAJ PRIJEDLOG NALAZI OSNOVANIM.

Iz obrazloženja:

„Nadalje, braniteljica osumnjičenog Š.A. u žalbi prigovara da se zaključak iz pobijanog rješenja o postojanju osnovane sumnje da su osumnjičeni učinili predmetno krivično djelo, ne zasniva na suštinskoj ocjeni dokaza koje je u toku istrage pribavilo tužiteljstvo, već da se radi o doslovnom prepisivanju navoda iz prijedloga tužitelja za produženje pritvora, navedeno na stranama 7. do 11. pobijanog rješenja. Stoga smatra da sud svoju odluku ne temelji na vlastitim, nego na navodima tužitelja iz prijedloga i da je na taj način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Ovakvim žalbenim prigovorima je dovedena u pitanje zakonitost pobijanog rješenja.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da su tačni žalbeni navodi braniteljice osumnjičenog Š.A. o izostanku sudske analize i ocjene dokaza na kojima se zasniva zaključak o postojanju osnovane sumnje i da su u rješenju (počev od strane 8. pa do strane 12.) navedeni doslovno identični razlozi iz prijedloga tužitelja za produženje pritvora (strana 2. do 5.). Navedeno sasvim jasno upućuje da je prvostepeni sud propustio da izvrši svoju analizu dokaza na koje se pozvao i da prema vlastitom utvrđenju određeno navede šta iz tih dokaza upućuje na zaključak da postoji osnovana sumnja da su osumnjičeni učinili krivično djelo za koje se terete. Kako je, dakle, u pobijanom rješenju od strane prvostepenog suda izostala ocjena dokaza na kojoj bi se temeljio zaključak suda o postojanju osnovane sumnje, to pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 034248 19 Kž od 30.10.2019. g.)

<----->

Dokazi na kojima se može zasnovati presuda – Nemogućnost predočavanja na glavnom pretresu svjedoku iskaza kojeg je dao u svojstvu osumnjičenog u istrazi – član 312. stav 2. u vezi sa članom 92., 100., 288. i 296. stav 1. ZKP FBiH

OSOBAMA KOJE SE NA GLAVNOM PRETRESU ISPITUJU ISKLJUČIVO U SVOJSTVU SVJEDOKA NE MOGU SE PREDOČAVATI ISKAZI KOJE SU DALI U ISTRAZI U SVOJSTVU OSUMNJIČENIH ZBOG RAZLIČITIH PRAVA I OBAVEZA PRI DAVANJU ISKAZA OVIH PROCESNIH SUBJEKATA.

Iz obrazloženja:

„Po ocjeni ovog suda, iskazi H.B. i A.B. iz istrage dati u svojstvu osumnjičenih osoba, koji su u predmetu protiv optuženog M.T., na glavnom pretresu ispitani u svojstvu svjedoka, nakon što je H.B. pravomoćno oslobođen od optužbe i A.B. pravomoćno oglašen krivim za isto kazneno djelo za koje se tereti optužnicom optuženi M.T., nisu se mogli koristiti na glavnom pretresu u smislu članka 288. ZKP FBiH, jer to ne dozvoljavaju njihovi različiti procesni položaji pri davanju iskaza, u odnosu na različita prava i obveze koja im po zakonu nameće svaki od tih položaja.

Stoga je, naprijed navedenim postupanjem prvostupanjskog suda, učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 2. ZKP FBiH jer je prvostupanjski sud nepravilno primijenio odredbu članka 288. ZKP FBiH, kada je prvostupanjsku presudu zasnovao na navedenim iskazima tada osumnjičenih svjedoka H.B. i A.B. iz istrage, što je bilo od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 01 0 K 013608 19 Kž 9 od 30.09.2019. g.)

<----->

Dokazi na kojima se može zasnovati presuda – Nemogućnost zasnivanja presude na dokazu koji nije izveden na glavnom pretresu – član 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav

1. ZKP FBiH

BUDUĆI DA SE, PREMA ODREDBI ČLANA 296. STAV 1. ZKP FBiH, PRESUDA MOŽE ZASNIVATI SAMO NA DOKAZIMA KOJI SU IZNESENI NA GLAVNOM PRETRESU, PRESUDA SE NE MOŽE ZASNIVATI NA ISKAZIMA OPTUŽENE KOJE JE ONA DALA U SVOJSTVU OSUMNJIČENE KADA TI DOKAZI – ZAPISNICI O ISPITIVANJU OSUMNJIČENE U ISTRAZI NISU IZVEDENI NA GLAVNOM PRETRESU.

Iz obrazloženja:

„Kako je odredbom člana 296. stav 1. ZKP FBiH propisano da sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu to prvostepeni sud prilikom ocjene dokaza odbrane u ovom slučaju iskaza optužene date na glavnom pretresu nije mogao dovoditi u vezu sa iskazima koje je optužena davala u policiji tokom istrage (zapisnik o ispitivanju osumnjičene K.E. od 17.07.2016. g., sačinjen od strane II PU MUP-a Kanatona Sarajevo, Sektor krim. policije i zapisnik istog organa od 27.07.2016. g.), jer ti iskazi na glavnom pretresu nisu izvedeni kao dokazi. Sljedstveno tome prvostepeni sud je svoje odlučne činjenične zaključke zasnovao na dokazima koji nisu izneseni na glavnom pretresu, čime je postupljeno suprotno odredbi člana 296 stav 1. ZKP FBiH. Stoga je očito da povreda ove odredbe u konkretnom slučaju, mogla biti od uticaja na donošenje zakonite i pravilne odluke suda, odnosno prvostepeni sud nije mogao za izvođenje zaključaka o postojanju djela i krivice kod optužene, koristiti sadržaj navedenih zapisnika, koji kao takvi nisu ni izvedeni kao dokazi na glavnom pretresu, niti je te podatke mogao crpiti iz nalaza i mišljenja vještaka dr. Č.

Na osnovu toga, ovaj sud nalazi da je kršenjem te odredbe prilikom donošenja presude u odnosu na krivično djelo za koje je optužena K.E.oglašena krivom, prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 1. ZKP FBiH, zbog čega je pobijanu presudu valjalo ukinuti na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno suđenje.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026893 18 Kž od 03.04.2019. g.)

<----->

Povređa krivičnog zakona - Prekoračenje ovlaštenja pri izricanju krivičnopravne sankcije – član 313. tačka e) ZKP FBiH

BUDUĆI DA SUD, U SKLADU SA ČLANOM 246. STAV 5. ZKP FBiH, SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVNJE MOŽE ILI PRIHVATITI ILI ODBACITI, NIJE OVLAŠTEN U PRESUDI DONESENOJ NA OSNOVU SPORAZUMA O PRIZNANJU KRIVNJE OPTUŽENOM IZREĆI I SIGURNOSNU MJERU ODUZIMANJA PREDMETA UKOLIKO NJENO IZRICANJE NIJE BILO PREDVIĐENO SPORAZUMOM O PRIZNANJU KRIVNJE ZAKLJUČENIM IZMEĐU STRANAKA I BRANITELJA.

Iz obrazloženja:

„Navedenim sporazumom su se stranke i branitelj sporazumjeli da se optuženom utvrdi za kaznena djela Organizirani kriminal iz članka 342. stavak 2. KZ FBiH u vezi sa kaznenim djelima Teška krađa iz članka 287. stavak 1. točka a) i Neovlašteno prisluškivanje i zvučno snimanje iz člana 188. stav 1. KZ FBiH kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 5 (pet) mjeseci te za kazneno djelo Iznuda iz članka 295. stavak 2. u vezi stavka 1. KZ FBiH kazna zatvora u trajanju od 9 (devet) mjeseci i da mu se izrekne jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) godina. U tom sporazumu je optuženi upoznat sa mogućim posljedicama uključujući i posljedice vezane za imovinsko pravni zahtjev i troškove kaznenog postupka. Predmetni sporazum je prvostupanjski sud prihvatio i nakon toga optuženom izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina predviđenu sporazumom. Kako sporazum nije predviđao mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta optuženom Š.H. iz članka 78. KZ FBiH koja predstavlja kazneno pravnu sankciju u smislu članka 6. KZ FBiH jednako kao i kazna zatvora utvrđena sporazumom, onda je, s obzirom na navedeno prvostupanjski sud prekoračio ovlaštenje koje ima po zakonu jer je postupio protivno članku 246. stavak 7. ZKP FBiH te je time na štetu optuženog učinio povredu Kaznenog zakona iz članka 313. točka e) ZKP FBiH.

Zbog toga je ovaj sud preinačio presudu Kantonalnog suda u ... broj ... od 21.05.2018. g. u dijelu odluke o mjeri sigurnosti oduzimanja predmeta, tako da se mjera sigurnosti ukida u odnosu na optuženog Š.H., a povodom te žalbe, po službenoj dužnosti na temelju članka 324. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i u odnosu na optužene S.K. i Dž.Đ. jer je i prema njima izrekao istovjetnu mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta, a razlozi preinačavanja presude u dijelu mjere sigurnosti oduzimanja predmeta su od koristi i za suoptužene.“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 022049 18 KŽ 21 od 07.02.2019. g.)

<----->

Povreda krivičnog zakona - Prekoračenje ovlaštenja pri izricanju krivičnopravne sankcije - član 313. tačka e) ZKP FBiH

IZRICANJEM UVJETNE OSUDE ZA KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE, S OBZIROM NA ZAKONOM PROPISANU KAZNU, NI UBLAŽAVANJEM KAZNE NE MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA LAKŠA OD JEDNE GODINE, PA, SLIJEDOM TOGA, NI UVJETNA OSUDA (ČLAN 62. STAV 4. KZ FBiH), PRVOSTEPENI SUD JE PRI IZRICANJU KRIVIČNOPRAVNE SANKCIJE PREKORAČIO OVLAŠTENJA KOJA IMA PO ZAKONU I TIME, U KORIST OPTUŽENOG, UČINIO POVREDU KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TAČKE E) ZKP FBiH, ALI SE PRVOSTEPENA PRESUDA NE MOŽE PREINAČITI U ODLUCI O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI AKO ŽALBA TUŽITELJA NIJE IZJAVLJENA I ZBOG ŽALBENOG OSNOVA - POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA.

Iz obrazloženja:

„... Naime u stavu 4. člana 62. KZ FBiH je predviđeno da se uslovna osuda ne može izreći za krivična djela za koja se ni ublažavanjem kazne ne može izreći kazna zatvora lakša od jedne g.. Kada se ova odredba dovede u vezu sa odredbom člana 51. KZ FBiH (u kome su propisane granice ublažavanja kazne) i to odredbom iz tačke b) stava 1. tog člana koja predviđa da „...

ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od 3 (tri) i više godina, kazna se može ublažiti do 1 (jedne) g. zatvora“, onda je sasvim jasno da u predmetnom odlučivanju prvostepenog suda nikako nije moglo doći do izricanja uslovne osude optuženom Z.S. Postupajući na opisani način prvostepeni sud je povrijedio krivični zakon u korist optuženog, ali ta povreda od strane ovog suda nije mogla biti otklonjena u smislu odredbe člana 321. KZ FBiH, jer bi dosljedna primjena člana 62. stav 4. KZ FBiH išla na štetu optuženog Z.S., a tužilac ... u svojoj žalbi je u potpunosti ignorisao opisanu povredu KZ FBiH usmjeravajući svoje žalbene prigovore u potpuno drugom pravcu. Ovaj sud je na navedenu povredu ukazao da bi bio izbjegnuta eventualni zaključak (kod stranaka, branioca i nižestepenog suda) da u predmetnom žalbenom postupku ovaj nedostatak u prvostepenoj presudi nije uočen i da se (odbijajući kao neosnovanu žalbu Kantonalnog tužilaštva) ovaj sud saglasio sa opisanom povredom KZ FBiH. Dakle radi se samo o konstatovanju povrede krivičnog zakona u korist optuženog od strane ovog suda koja u datim procesnim okolnostima (bez obzira na njeno postojanje) nije mogla sama po sebi imati uticaja na drugačiju oduku ovog suda.“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 025404 19 Kž od 22.03.2019. g.)

<----->

Nepravo ponavljanje krivičnog postupka – Uvjeti za nepravo ponavljanje krivičnog postupka - član 340a. stav 1. ZKP FBiH

NISU ISPUNJENI UVJETI ZA NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA ODNOSNO ZA PREINAČENJE PRAVOSNAŽNIH PRESUDA BEZ PONAVLJANJA KRIVIČNOG POSTUPKA U SLUČAJU KADA JE U VRIJEME UČINJENJA KRIVIČNOG DJELA NA KOJE SE ODNOSI JEDNA OD TIH PRESUDA OSUĐENI VEĆ BIO IZDRŽAO KAZNU IZ DRUGE PRAVOSNAŽNE PRESUDE JER SE U TAKVOJ SITUACIJI NE PRIMJENJUJU ODREDBE O ODMJERAVANJE KAZNE OSUĐENOJ OSOBI PRIMJENOM ODREDBA O ODMJERAVANJU KAZNE ZA DJELA UČINJENA U STICAJU.

Iz obrazloženja:

„Prema razlozima datim u obrazloženju pobijanog rješenja prvostepeni sud je odbio kao neosnovan zahtjev osuđenog H.A. za nepravo ponavljanje postupka iz razloga što je utvrdio da je kaznu po presudi Općinskog suda u Zenici broj ... od 19.01.2010. g. u trajanju od 2 (dvije) g. i 9 (devet) mjeseci izdržao dana 15.07.2011. g., a da je krivična djela za koja je osuđen presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj ... od 14.01.2016. g. počinio u mjesecu augustu 2011. g., dakle nakon izdržane kazne zatvora po presudi Općinskog suda u Zenici broj ... od 19.01.2010. g.. S obzirom na navedeno, prvostepeni sud je zaključio da se u pogledu navedenih presuda ne radi o krivičnim djelima za koje se sudi istovremeno

(član 54. stav 1. KZ FBiH), niti su krivična djela za koja je osuđen ranijom presudom učinjena prije nego je osuđeni započeo izdržavanje kazne po ranijoj osudi (član 56. stav 1. KZ FBiH), zbog čega nisu ispunjeni uvjeti iz člana 340a. stav 1. ZKP FBiH za nepravo ponavljanje krivičnog postupka. Iz navedenog proizilazi da je prvostepeni sud odbio zahtjev osuđenog za nepravo ponavljanje krivičnog postupka ne zato što je izdržao kaznu zatvora po ranijoj osudi, nego iz razloga što u presudama povodom kojih osuđenik traži nepravo ponavljanje postupka nisu mogle biti primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju, odnosno nije se radilo o situaciji koju ima u vidu odredba iz člana 54., a niti onaj iz člana 56.

KZ FBiH, koje u smislu člana 340a. stav 1. ZKP FBiH predstavljaju uvjet za nepravno ponavljanje krivičnog postupka. Takve razloge i ovaj sud u cijelosti prihvata kao ispravne, zbog čega su žalbeni prigovori osuđenog ocijenjeni neosnovanim.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 009568 19 Kž 7 od 08.11.2019. g.)

<----->

Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

Zaštita imovine - Nužnost postojanja srazmjera između vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i visine imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom čije se oduzimanje osigurava - član 1. stav 3. Protokola 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima

DA PRIVREMENA MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NE BI PREDSTAVLJALA KRŠENJE PRAVA NA MIRNO UŽIVANJE IMOVINE IZ ČLANA 1. STAV 1. PROTOKOLA 1 UZ EKLP NUŽNO JE, SLIJEDOM STAVA 3. ISTE ODREDBE, POSTOJANJE SRAZMJERE IZMEĐU VRIJEDNOSTI IMOVINE KOJA JE PREDMET PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I VISINE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM ČIJE SE ODUZIMANJE OSIGURAVA.

Iz obrazloženja:

„Osnovano u žalbi branilac optužene prigovara i to da pobijano rješenje ne sadrži obrazloženje u pogledu srazmjernosti između visine imovinske koristi koja je navodno pribavljena izvršenjem krivičnog djela i vrijednosti imovine koja je predmet osiguranja privremenom mjerom, odnosno da se iz pobijanog rješenja ne vidi kolika je vrijednost imovine, koja se ograničava, čime ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Naime, iz sadržine prijedloga kantonalnog tužilaštva ... za produženje i određivanje privremene mjere osiguranja imovinske koristi ... od 27.02.2017. g. proizlazi da je u odnosu na optuženu predloženo produženje mjere osiguranja, zabranom otuđenja i opterećenja nekretnine... koja se sastoji od dvoiposobnog stana u Ul. ... broj 14. sprat 3. oznaka 93. i dijela zajedničkih prostorija i uređaja koji pripadaju stanu i zgradi kao cjelini i zemljište ispod zgrade, površine od 72,00 m2 upisanih u KPU poduložak broj ..., ... KPU Centar, broj parcele ... Međutim, iz izreke pobijanog rješenja se ne vidi koja je vrijednost te imovine niti koja je vrijednost imovinske koristi koja je navodno pribavljena krivičnim djelom. Slijedom toga u

konkretnom slučaju nije moguće ni utvrditi kolika je ukupna vrijednost imovine koja je predmet mjere osiguranja, u odnosu na ukupnu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, a time se ne može ni ocijeniti da li je određivanjem/produženjem mjere osiguranja u pobijanom rješenju, stavljen preveliki teret na optuženu, odnosno da li je na štetu optužene povrijeđen princip srazmjernosti.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026508 19 Kž 52 od 27.05.2019. g.)

<----->

Povezana osoba - Svojstvo povezane osobe u smislu Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom – član 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

ZAKLJUČAK O TOME DA ODREĐENA OSOBA IMA SVOJSTVO POVEZANE OSOBE U SMISLU ČLANA 4. STAV 1. TAČKA D) ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM NE MOŽE SE ZASNIVATI ISKLJUČIVO NA NJENOM SRODSTVU SA OSUMNJIČENOM ODNOSNO OPTUŽENOM OSOBOM NEGO JE POTREBNO UTVRDITI POSTOJANJE OKOLNOSTI UZ KOJE NAVEDENA ZAKONSKA ODREDBA VEŽE SVOJSTVO POVEZANE OSOBE U SMISLU TOG ZAKONA.

Iz obrazloženja:

„Branilac optužene također, osnovano prigovara da prvostepeno rješenje ne sadrži ni razloge o odlučnim činjenicama da se F.F., otac optužene, može smatrati povezanom osobom usljed čega nije ni mogla biti određena i produžena mjera osiguranja na stanu u Ulici ... na broju 14., na kojem je imenovani vlasnik sa dijelom1/1, pa je i na takav način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Naime, prema odredbi člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, povezanom osobom se može smatrati podstrekač ili pomagač, ili pak pravni sljedbenik počinioca i saučesnika u krivičnom djelu ili druge fizičke ili pravne osobe za koje sud utvrdi da su na njih prenesene stvari ili prava koja predstavljaju imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom a to prenošenje nije bilo u dobroj vjeri. Međutim, iako je prvostepeni sud u pobijanom rješenju (na strani 12. pasus 4.) naveo da je otac optužene, F.F. povezano lice, pobijano rješenje uopšte ne sadrži razloge iz kojih bi se mogao izvesti takav zaključak u smislu navedene zakonske odredbe, usljed čega je i po ocjeni ovog suda učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju se žalbom osnovano ukazuje.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 026508 19 Kž 52 od 27.05.2019. g.)

<----->

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine

Prekid izdržavanja kazne - Rokovi trajanja prekida izdržavanja kazne – član 27. stav 2. u vezi sa članom 57. stav 2. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine

ROKOVI U KOJIMA SE NAJDUŽE MOŽE ODLOŽITI IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA, PROPISANI U ČLANU 27. STAV 2. ZAKONA O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE I KOJI SE, U SKLADU SA ČLANOM 57. STAV

2. TOG ZAKONA, PRIMJENJUJU I U POSTUPKU ODLUČIVANJA O MOLBI OSUĐENE OSOBE ZA PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE, ODOSE SE NA POJEDINAČNE ODLUKE O PREKIDU IZDRŽAVANJA KAZNE A NE NA UKUPNO MOGUĆE TRAJANJE PREKIDA IZVRŠENJA TOKOM IZDRŽAVANJA ODREĐENE KAZNE ZATVORA.

Iz obrazloženja:

„Prema razlozima datim u obrazloženju pobijanog rješenja prvostepeni sud je odbio kao neosnovan zahtjev osuđenog R.B. za prekid izdržavanja kazne zatvora u trajanju od 3 mjeseca iz razloga što je utvrdio da je prethodnom odlukom istoga suda broj 07 0 K 015452 18 Kv od 22.01.2019. g. osuđenom bio odobren prekid izdržavanja kazne zatvora u trajanju od 6 mjeseci po osnovima iz člana 27. stav 1. tačke 2. i 8. ZIKS-a, a što po stavu prvostepenog suda, u smislu odredbe člana 27. stav 2. ZIKS-a (koja propisuje rokove na koje se može odložiti kazna zatvora, a koja se u skladu sa odredbom člana 57. stav 2. ZIKS-a primjenjuje i na prekid izdržavanja kazne zatvora), predstavlja maksimalno vrijeme za koje se može odobriti prekid izdržavanja kazne zatvora iz prethodno navedenih zakonskih osnova po istoj presudi (prvostepeni sud je smatrao da se rokovi iz člana 27. stav 2. ZIKS-a ne mogu sabirati, nego se

„u slučaju zahtjeva iz dvije različite zakonske osnove odobrava prekid po povoljnijem za osuđenika“). Međutim, ovakav stav prvostepenog suda nema uporište u odredbama ZIKS-a. Naime, mogućnost odobravanja prekida u izdržavanju kazne zatvora od najduže 3 mjeseci po zakonskom osnovu iz člana 27. stav 1. tačka 2., odnosno 6 mjeseca po zakonskom osnovu iz člana 27. stav 1. tačka 8. ZIKS-a je isključivo vezana za svako pojedinačno odlučivanje suda po podnesenim molbama, pa se vremenski periodi na koje je sud svojim ranijim pojedinačnim aktima odobrio prekid ne mogu uzeti u obzir pri odlučivanju po ponovno podnesenoj molbi za prekid izdržavanja kazne zatvora. U suprotnom bi osuđeni, u situacijama kada im je u više navrata odobravano prekidanje izdržavanja kazne gdje ukupno odobreni vremenski period prelazi rokove iz člana 27. stav 2. ZIKS-a, neopravdano bili uskraćeni u pravu na podnošenje nove molbe za prekid i u onim situacijama kada se naknadno, po proteku vremena na koji im je prekid bio odobran, ponovo desi okolnost koja predstavlja zakonski osnov za prekid izdržavanja kazne zatvora. Prema tome, prvostepeni sud je pogriješio kada je molbu osuđenog za prekid izdržavanja kazne odbio isključivo zbog toga što je, u postupku koji je prethodio podnošenju molbe za prekid izdržavanja kazne u ovom konkretnom slučaju, maksimalno iskorišteno vrijeme na koje se pojedinačnim odlukama može odobriti prekid izdržavanja kazne, bez da se upustio u suštinsku ocjenu postojanja zakonskih uvjeta u smislu člana 27. stav 1. tačke 2. i 8. ZIKS-a.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 07 0 K 015452 19 Kž od 27.09.2019. g.)

<----->

Pravo optuženog da bude saslušan u svojstvu svjedoka (član 6. stav 2. ZKP BiH u vezi sa članom 6. stav 1. EKLJP)

Donošenjem procesne odluke o odbijanju prijedloga za saslušanje optuženog u svojstvu svjedoka čini se povreda temeljnih prava optuženog lica u krivičnom postupku, s obzirom na to da sud, za razliku od ostalih dokaznih prijedloga odbrane, u pogledu ovog dokaznog prijedloga ne uživa diskreciju, a sve imajući u vidu odredbu člana 6. stav 2. ZKP BiH.

Iz obrazloženja:

Naime, pravo na odbranu kao osnovno pravo optuženog, obuhvata nekoliko pojedinih prava, čija je osnovna karakteristika da su isključivo u funkciji odbrane optuženog, odnosno služe jačanju njegovog položaja u krivičnom postupku. U tom smislu, uz pretpostavku nevinosti optuženog, zagaranтованu članom 3. stav 1. ZKP BiH (analogno tome član 6. stav 2. Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i slobodama – EKLJP), te tzv. minimalna prava odbrane optuženog, zagaranтована članom 6. stav 3. EKLJP, položaj optuženog u krivičnom postupku u najznačajnijoj mjeri opredjeljuje i njegovo pravo na iskazivanje o činjenicama, kao sastavni dio prava na pravično suđenje zagaranтованog članom 6. stav 1.

EKLJP. Vijeće podsjeća da je pravo optuženog na iskazivanje o činjenicama zagantovano i domaćim krivičnoprocesnim zakonom, pa je tako u članu 6. stav 2. ZKP BiH kao osnovno načelo krivičnog postupka, koje se ima primjenjivati u cijelom njegovom toku⁵, propisano da se optuženom mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist, pri čemu je izbor načina i sredstava odbrane, po ocjeni ovog Vijeća, izraz slobodne volje optuženog.

Na značaj prava optuženog na iskazivanje o činjenicama, po ocjeni ovog Vijeća, ukazuju i druge odredbe važećeg krivičnoprocesnog zakonodavstva, pa je tako odredbom člana 259. stav 2. ZKP BiH propisano da će sudija, odnosno predsjednik vijeća poučiti optuženog da može dati iskaz u toku dokaznog postupka u svojstvu svjedoka i ako odluči da dâ takav iskaz, da će biti podvrgnut direktnom i unakrsnom ispitivanju u smislu člana 262. ovog Zakona, odnosno opomenut i upozoren u smislu člana 86. ovog Zakona, u kojem slučaju optuženi kao svjedok ne polaže zakletvu,

odnosno ne daje izjavu. Sud će, shodno navedenoj odredbi, omogućiti da se o tom svom pravu optuženi prethodno konsultira s braniocem, a ukoliko nema branioca, Sud će pažljivo ispitati da li mu je branilac neophodan.

Daljom analizom naprijed navedenih odredbi, Vijeće nalazi da se radi o pravima koja pripadaju optuženom kao procesnom subjektu, te o kojim pravima se optuženi poučava (ne upozorava), a da li će se dobrovoljno odreći prava na šutnju (privilegij protiv samooptuživanja) i da li će se u toku postupka optuženi koristiti svojim pravom na iskazivanje o činjenicama zavisi od koncepta njegove odbrane, pri čemu je pravo optuženog na iznošenje odbrane i činjenica u svoju korist na glavnom pretresu samo ponovljeno pravo koje se osumnjičenom garantuje i u istrazi (vidjeti član 78. st. 2. tačka c) i stav 5. ZKP BiH⁶).

Dakle, u slučaju kada je odbrana predložila da se u toku dokaznog postupka optužena sasluša u svojstvu svjedoka, Sud je navedeni dokazni prijedlog, s obzirom na odredbu člana 6. stav 2. ZKP BiH, kojom su regulisana prava osumnjičenog/optuženog, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, a dovodeći istu odredbu u vezi sa članom 259. stav 2. ZKP BiH, dužan prihvatiti, s obzirom da Sud, za razliku od ostalih dokaznih prijedloga odbrane, kako je to naprijed interpretirano, u pogledu ovog dokaznog prijedloga ne uživa diskreciju, a sve pritom imajući u vidu da je odbrana u konkretnom predmetu insistirala na saslušanju optužene u svojstvu svjedoka u toku prvostepenog postupka, što znači da je optuženoj bilo vrlo bitno da ima aktivnu poziciju u ostvarivanju prava na materijalnu odbranu.

Stoga, iako Vijeće cijeni da pravo na šutnju i pravo lica da ne inkriminiše samo sebe (privilegij protiv samooptuživanja) predstavljaju općepriznate međunarodne standarde koji su srž pojma pravičnog postupka shodno članu 6. EKLJP, odnosno da optuženi ima pravo na pasivnu poziciju u smislu da nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja, pravo na iznošenje odbrane koje podrazumijeva da optuženi ukoliko to želi, prije donošenja odluke, objasni svoj stav u pogledu djela koje mu se stavlja na teret, je najvažnije pravo optuženog, koje se pravo, suprotno stavu prvostepenog suda iskazanog u pobijanoj presudi, ne može reducirati niti oduzeti ni u jednoj fazi krivičnog postupka.

Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi da je odbijanjem prijedloga odbrane za saslušanje optužene u svojstvu svjedoka povrijeđeno pravo na odbranu optužene, s obzirom da su nepravilno primijenjena pravila postupka na štetu optužene, cijeneći da svaka povreda procesne norme na štetu optužene ima značenje da je povrijeđeno njeno pravo na odbranu zagantovano međunarodnim aktima⁷, što za posljedicu, budući da je na ovu bitnu povredu ukazano žalbom, ima ukidanje pobijane presude.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 023053 19 Kž od 22.02.2019. g.)

<----->

Nastavak odgođenog glavnog pretresa pred novim članom vijeća (član 251. stav 2. ZKP BiH)

Izmjena člana pretresnog vijeća ne mora u svakom slučaju voditi ka ponovnom izvođenju već izvedenih dokaza, te se isto treba cijeliti sa aspekta tumačenja zakonskih odredbi i tehničkih mogućnosti uvida novog člana u do tada izvedene dokaze, pri čemu naročito treba uzeti u obzir postojanje audio-video zapisa održanih ročišta koji odražavaju neposrednost opažanja organa koji vrši uvid u isto.

Iz obrazloženja:

Prilikom analize, te u konačnici prihvatanja takvih zaključaka, ovo Vijeće se rukovalo sa više zakonskih odredbi kakve poznaje procesni zakon, a koje nesporno ukazuju da izmjena sastava pretresnog vijeća nije mogla imati nikakve negativne reperkusije na sam postupak. U tom pogledu, Apelaciono vijeće je cijeno odredbu člana 253. ZKP BiH u vezi sa odredbom člana 155. ZKP BiH, a shodno kojim se sva ročišta pred Sudom Bosne i Hercegovine snimaju audio-vizuelno, što i predstavlja zvanični zapisnik s glavnog pretresa. S tim u vezi nesporno je da se uvidom u takav snimak može neposredno preslušati iskaz određenog svjedoka, te uvidjeti način njegovog svjedočenja, pokreti, kao i sve druge okolnosti koje se vežu za neposredno opažanje. Na navedeno je pravilno ukazao i prvostepeni sud u paragrafima 95. i 97. pobijane odluke, pri tom naglašavajući da se novoimenovani član vijeća izjasnio da je izvršio uvid u videosnimke, upoznao s izvedenim dokazima, s čim u vezi je konstatovano i da ne bi imala dodatnih pitanja, obzirom da smatra da su iskazi dati na dosta iscrpan način (paragraf 88. pobijane presude). Da bi ispoštovalo prava odbrane na najefikasniji način, prvostepeno vijeće je pak iskaze spornih svjedoka i dodatno prezentovalo na grafoskopu, te potom audio-video zapise uložilo u sudski spis.

Da je reprodukovanje audio-video zapisa sa aspekta neposrednog opažanja, koje je osnovna svrha izvođenja dokaza pred sudom, sasvim opravdano i svrsishodno, ukazuje i odredba člana 317. ZKP BiH koja uređuje pretres pred vijećem Apelacionog odjeljenja, a kojom se u stavu 2. naglašava da kada vijeće Apelacionog odjeljenja ustanovi da je potrebno ponovo izvesti već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje biće prihvaćeni kao dokazi i mogu biti pročitani ili reprodukovani ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca iako im je to bilo omogućeno. Dakle navedena odredba upravo potvrđuje da audio-video zapisi apsolutno odražavaju neposrednost opažanja organa koji vrši uvid u njega.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 1 K 017182 19 Krž od 06.06.2019. g.)

<----->

Konkretizacija odgovornosti pripadnika organizovane grupe (član 285. stav 1. tačka a) ZKP BiH)

Svaka pojedinačna tačka optuženja mora sadržavati konkretne radnje optuženog lica kojima djeluje i ostvaruje bitna obilježja krivičnog djela za koje se tereti, te se njegova krivica ne može zasnivati na radnjama koje preduzimaju drugi članovi organizovane grupe tokom cjelokupnog inkriminisanog perioda, odnosno samo na njegovom članstvu.

Iz obrazloženja:

Analizom pobijane presude ovo Vijeće je već prima facie uočilo manjkavosti iste u činjeničnom opisu izreke pobijane presude u tački 1., a u odnosu na optuženu S. B. Naime, iz činjeničnog opisa optužnog akta, kao i izreke pobijane presude, po tački 1., ne proizilazi niti jedna radnja koja bi označavala aktivnost optužene da je radnjama po toj tački doprinijela funkcionisanju grupe kao i počinjenju predmetne inkriminacije.

Ovo Vijeće ukazuje da svaka pojedinačna tačka optuženja mora sadržavati aktivne ili pasivne radnje optuženog lica kojima djeluje i ostvaruje bitna obilježja krivičnog djela za koje se tereti. Pa tako, ako se optuženoj stavljalo na teret da je kao član grupe počinila krivično djelo Neovlaštenog prometa opojnih droga, pored dokazivanja njenog članstva, da bi se ista označila kao kriva za pojedinu radnju izvršenja takva njena radnja mora biti opisana, te se ne može izvoditi samo na osnovu njene eventualne prisutnosti tokom odvijanja inkriminiranih aktivnosti, bez i da je ta prisutnost na adekvatan način opisana. Dakle, da bi bila oglašena krivom za pojedinu radnju izvršenja unutar djelovanja grupe, ista mora biti i opisana.

Izrekom pobijane presude, tačkom 1., optužena S. B. je, kao i optuženi S. B. i N. H., oglašena krivom da je počinila krivično djelo Neovlašteni promet opojnim drogama, pa je dosljedno tome trebalo kako u izreci tako i u razlozima presude diferencirati jasno kojim to radnjama optužena čini predmetno krivično djelo.

Apelaciono vijeće ističe, a što prvostepena presuda propušta učiniti, da se činjeničnim opisom djela u izreci osuđujuće presude u smislu odredbe člana 285. stav 1. tačka a) ZKP BiH mora konkretizovati radnja koja čini krivično djelo, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe Krivičnog zakona. Ovaj dio presude mora biti jasan i određen, kao i potpun, te je zamjena činjeničnog opisa s parafraziranjem zakonskog propisa nedopuštena.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 3 K 025190 19 KŽ 3 od 24.05.2019. g.)

<----->

Primjena načela javnosti i pravičnog postupka prilikom objave presude (član 286. stav 4. ZKP BiH u vezi sa članom 6. stav 1. EKLJP)

Propustom prvostepenog vijeća da pored osuđujućeg dijela izreke presude pročitati i oslobađajući dio, dovodi se u pitanje pravičnost postupka u cjelini, te se krši načelo javnosti tako što se stvara pogrešna percepcija javnosti o krivici optuženog lica.

Iz obrazloženja:

Krivičnim procesnim zakonom je propisano da se svaka osoba protiv koje se vodi krivični postupak smatra nevinom sve do donošenja pravomoćne presude kojom se oglašava krivom za krivično djelo. Istim je propisano da je objava presude javna, čak i u slučajevima ako je na glavnom pretresu javnost bila isključena, da će sud svim stranama u krivičnom postupku javno pročitati izreku presude. U slučajevima

isključenja javnosti sa glavnog pretresa, sud odlučuje da li će i koliko javnost biti isključena prilikom objavljivanja razloga presude. Objavljivanje presude nije ograničeno samo na stranke u krivičnom postupku, već objavljivanju mogu prisustvovati i građani koji nemaju neposredni pravni interes u krivičnom predmetu, pa samim tim i mediji, s tim da državni organi, sredstva javnog informisanja, udruženja građana, javne ličnosti i druga lica dužni su da se pridržavaju odredbe o pretpostavci nevinosti i da svojim javnim izjavama o krivičnom postupku koji je u toku ne vrijeđaju druga pravila postupka, prava optuženog i oštećenog i načelo sudske nezavisnosti.

Odredba iz člana 6. stav 1. EKLJP ima za cilj da doprinese pravičnom suđenju time što omogućava da sudske odluke budu pod lupom javnosti, dakle izreka presude i u skladu sa ovom konvencijom se uvijek objavljuje javno.

Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi da je navedenom povredom, odnosno propustom prvostepenog vijeća da pročitati pored osuđujućeg dijela izreke presude i oslobađajući dio, dovedena u pitanje pravičnost postupka u cjelini, te je došlo i do kršenja načela javnosti, jer je u percepciji javnosti stečena pogrešna i nepotpuna slika kako o krivici optuženog S. O. tako i o drugim optuženim licima koja su također oslobođena od optužbe i o

inkriminacijama uopće, što je vidljivo iz priloga žalbe, odnosno iz objava u medijima.

Stoga je Apelaciono vijeće našlo da je došlo do relativno bitne povrede odredaba krivičnog postupka koja je imala negativan utjecaj na valjanost izrečene presude, na što je osnovano ukazala odbrana optuženog S. O.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 1 K 019187 18 Krž 2 od 23.04.2019. g.)

<----->

Dopuštenost žalbe na izrečenu mjeru sigurnosti i odluku o oduzimanju imovinske koristi po prihvatanju sporazuma o priznanju krivice (član 312. u vezi člana 231. stav 6. tačka c) ZKP BiH)

Žalba na presudu donesenu po prihvatanju sporazuma o priznanju krivice ima se odbaciti kao nedopuštena i u slučaju kada je izjavljena na odluku o mjeri sigurnosti, kao vrsti krivičnopravne sankcije, a, u konačnici, i na odluku o oduzimanju imovinske koristi, koja se u tom kontekstu ima sagledati kroz okvire postignutog pregovora između strana i činjenicu da je optuženi bio nesporno upoznat s posljedicama prihvatanja takvih pregovora.

Iz obrazloženja:

S tim u vezi, Apelaciono vijeće napominje da procesna posljedica gubitka prava na žalbu na izrečenu krivičnopravnu sankciju za optuženog nastaje u trenutku prihvatanja sporazuma o priznanju krivice od strane Suda, te da bi eventualno izjavljenu žalbu optuženog, odnosno njegove braniteljice zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, a priori trebalo odbaciti kao nedopuštenu.

Naime, iz sadržaja odredbe člana 5. KZ BiH proizilazi da krivičnopravne sankcije pored kazne, podrazumijevaju i uslovnu osudu, mjere sigurnosti i vaspitne mjere, a kako je predmetna žalba izjavljena zbog odluke o oduzimanju predmeta, kao jednoj od mjera sigurnosti propisanih članom 69. KZ BiH, to se predmetna žalba po žalbenom osnovu odluke o krivičnopravnoj sankciji predviđenim članom 300. ZKP BiH, a shodno odredbi člana 231. stav 6. tačka c) ZKP BiH odbacuje kao nedopuštena.

Odbrana optuženog u svakom momentu je bila u mogućnosti da reaguje i da savjetuje optuženog da ne prihvata sporazum, posebno u situaciji kada je dogovoreno da se odluka o oduzimanju predmeta odnosno oduzimanju PMV u vlasništvu treće osobe ostavi na odluku sudu. Međutim to se nije desilo niti u slučaju kada je na ročištu za razmatranje sporazuma o priznanju krivnje na upit sudije optuženom da li se slaže da sud donese odluku o oduzimanju PMV-a, isti izjavio da se slaže.

Osporavanje odluke o krivičnopravnoj sankciji u slučaju kada su sporazumom od strane optuženog uz prisustvo braniteljice, prihvaćene odluke sadržane u tački III sporazuma, a sa čijim posljedicama je dodatno upozoren i na ročištu o razmatranju sporazuma sudije za prethodno saslušanje, te konačno s kojim se i saglasio optuženi, po ocjeni ovog vijeća, nije dozvoljeno, te se žalba iz tih razloga, a imajući u vidu zakonske odredbe člana 231. stav 6. tačka c) ZKP BiH odbacuje kao nedopuštena.

Dakle, kako je nesporno utvrđeno da je optuženi D. R. prihvatio predmetni sporazum, te da se saglasio da odustaje od ustavnih i zakonom zagarantovanih prava, odnosno prava na suđenje i da se u tom slučaju odriče i prava na žalbu u pogledu krivičnopravne sankcije koja mu je presudom izrečena, podrazumijevajući pri tome i krivičnopravnu sankciju propisanu odredbom člana 69. tačka d) KZ BiH, u vezi s odredbom člana 74. i člana 189. stav 6 KZ BiH, žalba odbrane optuženog u skladu s odredbom člana 312. ZKP BiH, odbacuje se kao nedopuštena.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 3 K 030747 19 Kž od 14.02.2019. g.)

<----->

Pravo žalbe na drugostepenu odluku (primjena člana 2. Protokola 7. uz EKLJP)

Iako je prvostepena presuda bila osuđujuća, ali je izricanje kazne izostalo zbog primjene instituta oslobođenja od kazne (član 51. KZ BiH), dopušteno je pravo na žalbu trećestepenom vijeću s obzirom da je tek drugostepenom presudom optuženom prvi put izrečena kazna.

Iz obrazloženja:

Iako je i prvostepena presuda osuđujuća, optuženom je omogućeno pravo na žalbu na osnovu direktne primjene odredbe iz člana 2. Protokola broj 7. uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda⁹, s obzirom da je tek ovom presudom osuđen na kaznu zatvora. Žalbu na odluku o krivičnopravnoj sankciji može izjaviti trećestepenom vijeću Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana od dana prijema presude.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 027400 18 Kž 2 od 09.10.2019. g.)

<----->

Pozivanje na alibi tokom drugostepenog postupka

U slučaju vođenja novog pretresa pred Apelacionim vijećem, sud ne može tužiocu uskratiti pravo da izvodi nove dokaze kojima bi osporio alibi na koji se odbrana pozvala, samo iz razloga što je prvostepena odluka ukinuta po žalbi odbrane.

Iz obrazloženja:

Odbrana optuženog J. se usmeno, a i podneskom koji je zaprimljen dana 19.06.2019. g., usprotivila prijedlogu tužioca za pozivanjem svjedoka na okolnosti pobijanja alibija optuženog, ističući da tužilac takvu mogućnost nema, obzirom da isto nije činio kroz dokaze replike ni tokom prvostepenog postupka. Apelaciono vijeće je odbilo ovakav prigovor odbrane cijeneći da nema procesne smetnje da se navedeni svjedoci saslušaju. Naime, postupak pred ovim Vijećem uistinu ne predstavlja de novo postupak¹⁰, međutim, isti uveliko ovisi od žalbom postavljenih okvira. U konkretnom slučaju prvostepena presuda je bila osuđujuća u dijelu optužbe koji egzistira tokom pretresa pred ovim Vijećem, te je isti dio odluke ukinut povodom

žalbe odbrane. Tužilac se na isti dio odluke nije ni imao razloga žaliti, osim u pogledu odluke o krivičnopravnoj sankciji, što je i učinio. S tim u vezi, odbrana je žalbom, koja je uvažena zbog bitne povrede, a koja povreda je bila smetnja za svako daljnje preispitivanje, ukazala i na postojanje izvjesnog alibija u konkretnom slučaju. Pa kako je žalbom otvoreno isto pitanje, tužilac kao suprotna strana u postupku, i kao stranka na kojoj je teret dokazivanja i pobijanja eventualnog alibija je potpuno ispravno i shodno pravilima i obavezi svog postupanja ustao sa prijedlogom dokaza koji isti pobijaju.¹¹ Stoga, Apelaciono vijeće ne nalazi spornim prihvatanje prijedloga tih dokaza. Zabrana načela reformatio in peius bi postojala u slučaju da je tužilac imao razloga da se žali na prvostepenu odluku i u širem dijelu od istaknutog, a da je isto propustio, da bi sada takve okolnosti isticao. Međutim, u konkretnom slučaju, kako je to već navedeno, žalba tužioca je egzistirala upravo u obimu u kakvom je s njegovog aspekta i bilo potrebno, a kako je pobijana odluka ukinuta po žalbi odbrane, te postupak ipak obnovljen, tužiočeva je obaveza da dokazuje svoju optužbu, te ga Sud u tome ne može sprječavati. Suprotno ponašanje bi povuklo povredu člana 14. ZKP BiH, čiji stav 1. je utemeljen u korist obje strane u postupku tužioca i optuženog, kao i branioca

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 1 K 026633 19 Kžk od 18.07.2019. g.)

<----->

Obaveza utvrđivanja stepena sumnje o krivici potraživanog lica (član 34. tačka h) i član 35. stav 5. tačka d) ZMPP)

Zamoljena država nije u obavezi da cijeni stepen utvrđenosti krivice potraživanog lica, već isključivo činjenicu da uopšte postoji određena sumnja o počinjenju djela, dok će se ostale potrebne faze utvrđivanja krivice provoditi u postupku pred državom moliteljicom koja ga, uostalom, zbog toga i potražuje.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 34. tačka h) ZMPP kao jedna od pretpostavki za izučenje jeste i činjenica da ima dovoljno dokaza za sumnju¹³ da je stranac čije se izručenje traži učinio određeno krivično djelo ili da postoji pravosnažna osuđujuća presuda, iz čega je očigledno da zakonodavac ne predviđa utvrđenje postojanja osnovane sumnje, već postojanje dokaza za sumnju (ne navodeći oblik i stepen sumnje) da je stranac čije se izručenje traži počinio određeno krivično djelo ili da postoji pravomoćna presuda. Već ovako ispravnim tumačenjem citirane zakonske odredbe može se nesporno zaključiti da prvostepeno rješenje pravilno cijeni stepen izvjesnosti o počinjenom krivičnom djelu, a da branilac žalbenim prigovorima pogrešno istrajava na utvrđivanju osnovanosti sumnje preko predviđenog i potrebnog praga.

Kada ovako zaključuje, Apelaciono vijeće cijeni i odredbu člana 35. ZMPP, te upućuje na stav 5. tačku d) istog, gdje je predviđeno da se uz molbu za izručenje dostavlja presuda u originalu ili ovjerenom prijepisu, ako je lice čije se izručenje traži pravosnažno osuđeno, odnosno optužnica, rješenje o pritvoru u originalu ili ovjerenom prepisu, ili drugi akt ravan navedenim, u kojem su sadržani svi podaci koji se tiču počinjenog krivičnog djela i identiteta počinioaca, kao i dokazi za sumnju, pri čemu izričito naglašava da je citirana odredba ranije sadržavala potrebni stepen izvjesnosti o učinjenom krivičnom djelu, obzirom da je zahtijevala dokaze za osnovanu sumnju, što je izmjenama i dopunama predmetnog zakona iz 2013. g. brisano, čime je zakonodavac još jednom ukazao na to da nije na zamoljenoj državi da cijeni stepen utvrđenosti krivice potraživanog lica, već isključivo činjenicu da uopšte postoji određena sumnja o počinjenju djela, dok će se ostale potrebne faze utvrđivanja krivice i provoditi u postupku pred državom moliteljicom koja ga, uostalom, zbog toga i potražuje.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 3 K 032944 19 Kž od 17.09.2019. g.)

<----->

Povreda pretpostavke nevinosti optuženog – član 6. stav 2. EKLJP i član 3. stav 1. ZKP FBiH

**KONSTATIRAJUĆI, PRIJE OKONČANJA GLAVNOG PRETRESA PROTIV
OPTUŽENOG, U POSTUPKU ODLUČIVANJA O PRITVORU PREMA
OPTUŽENOM, DA JE OPTUŽENI USMRTIO OŠTEĆENOG NA OKRUTAN
NAČIN, PRVOSTEPENI SUD JE POVRIJEDIO PRETPOSTAVKU NEVINOSTI
OPTUŽENOG KOJOM JE SUD VEZAN SVE DOK SE NJEGOVA KRIVNJA
PRAVOSNAŽNO NE DOKAŽE U SKLADU SA ZAKONOM.**

Iz obrazloženja:

„Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da je prvostepeni sud obrazlažući postojanje uvjeta za dalje trajanje pritvora prema optuženom Z.F., iz osnova člana 146. stava 1. tačke c) ZKP FBiH, pored ostalog naveo da je optuženi „bez ikakva razloga usmrtio oštećenog H.S. na okrutan način, udarajući ga zajedno sa M.N. rukohvatom pištolja i rukama, te ga šutirajući po glavi i tijelu, kada je bio vezan, izlažući ga velikim patnjama i bolovima, što sve predstavlja naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će optuženi na slobodi ponoviti neko od krivičnih djela“, koje sud konkretno navodi, na strani 16. drugi pasus obrazloženja. Dakle, s takvom konstatacijom izraženom prije okončanja glavnog pretresa protiv optuženog i u postupku odlučivanja o trajanju pritvora prema optuženom, kada sud cijeni samo postojanje osnovane sumnje i ne apsolutnu dokazanost odlučnih činjenica od kojih zavisi ocjena suda o krivnji optuženog, sud je postupio suprotno odredbi člana 6. stav 2. EKLJP (koja propisuje da se svako ko je optužen za krivično djelo smatra nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivnja sukladno zakonu), kao i odredbi člana 3. stav 1. ZKP FBiH (koja propisuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi njegova krivnja). Na taj način ponovo je povrijeđena pretpostavka nevinosti optuženog Z.F. kojom je sud vezan sve dok se njegova krivnja pravosnažno ne dokaže sukladno zakonu.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj: 03 0 K 016380 18 Kž 3 od 11.07.2018. g.)

<----->

Primjena načela in dubio pro reo pri utvrđivanju vremena učinjenja krivičnog djela – član 3. stav 2. ZKP FBiH i član 23. KZ FBiH

KADA U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U OPTUŽNICI VRIJEME UČINJENJA DJELA NIJE TAČNO ODREĐENO NEGO JE NAZNAČENO DA JE ONO UČINJENO U TOKU ODREĐENE GODINE, PRI UTVRĐIVANJU DA LI JE NASTUPILA ZASTARJELOST KRIVIČNOG GONJENJA, U POGLEDU VREMENA UČINJENJA DJELA, MORA SE UZETI ONO ŠTO JE NAJPOVOLJNIJE ZA OPTUŽENOG TJ. DA JE ONO UČINJENO 01. JANUARA TE GODINE.

Iz obrazloženja:

„... žalbeni navodi tužitelja su takođe neosnovani. Vrijeme učinjenja djela je odlučno, između ostalih, i za pitanja koji se krivični zakon ima primijeniti na to djelo i njegovog učinitelja i da li je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja. Stoga je prvostepeni sud, polazeći od toga da u činjeničnom opisu djela iz tačke 1. optužnice nije tačno određeno vrijeme učinjenja djela nego je naznačeno da je ono izvršeno u toku 2003. g., pravilno zaključio da se u pogledu vremena učinjenja djela mora uzeti ono što je najpovoljnije za optuženog (član 3. stav 2. ZKP FBiH) – a to je da je djelo učinjeno 01.01.2003. g.. S obzirom na to, te da je u činjeničnom opisu djela iz tačke 2. optužnice navedeno da je ono izvršeno u junu 2003. g., prvostepeni sud je pravilno zaključio i da se na optuženog K.D. i djelo za koje se tereti optužnicom ima primijeniti raniji KZ FBiH. Naime, sada važeći KZ FBiH, koji je stupio na snagu 01.08.2003. g., nije važio u vrijeme kada su, prema optužnici, učinjena djela za koja se tereti optuženi K.D.. Kako se, i prema odredbi člana 5. KZ FBiH a i prema odredbi člana 4. ranijeg KZ FBiH, na učinitelja krivičnog djela primjenjuje zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela, a, ako je, poslije izvršenja krivičnog djela, jednom ili više puta izmijenjen zakon, zakon koji je blaži za učinitelja, te, kako novi zakon tj. sada važeći KZ FBiH nije blaži za optuženog K.D., ispravno je prvostepeni sud postupio kada je na optuženog K.D. primijenio ranije važeći KZ FBiH i djela za koja se on teretio optužnicom pravno ocijenio kao produženo krivično djelo Porezne utaje iz člana 272. stav 2. u vezi sa stavom 1. ranijeg KZ FBiH.“

<----->

Zakonnost dokaza – član 11. stav 2. i član 5. ZKP FBiH

POKAZIVANJE OVLAŠTENIM SLUŽBENIM OSOBAMA OD STRANE OSOBE LIŠENE SLOBODE GDJE JE ODBACILA NOŽ, NAKON ŠTO JE TA OSOBA POUČENA O NJENIM PRAVIMA IZ ČLANA 5. ZKP FBiH, PREDSTAVLJA ZAKONIT DOKAZ.

Iz obrazloženja:

„Iako se prvostepeno rješenje izričito pobija samo zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj u žalbi ističe da se izjava optuženog u kojoj je on pokazao gdje je odbacio nož ne može smatrati zakonitim dokazom u smislu odredaba člana 6. stav 1., 8, 9, 92 i 93. ZKP FBiH. Branitelj tu žalbenu tvrdnju ne argumentira ali iz nje proizilazi da je navedena izjava sada optuženog H.I. nezakonit dokaz jer on, prije njenog davanja, nije bio poučen o svojim pravima. Međutim, iz iskaza svjedoka E.S., koji se navodi u obrazloženju pobijanog rješenja, a koji se ne osporava žalbom branitelja optuženog H.I., proizilazi da su ovlaštene službene osobe sada optuženog H.I. našli u Hrasnici, u stanu u Ul. ... i lišili ga slobode, da im je tada osumnjičeni H.I. u vozilu pokazao gdje je bacio nož, ali i da je prilikom hapšenja tada osumnjičeni H.I. upoznat sa članom 5. ZKP FBiH. Kako je odredbom člana 5. ZKP FBiH propisano da se osoba lišena slobode mora na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišenja slobode i istovremeno prije prvog ispitivanja poučiti da nije dužna dati iskaz niti odgovarati na postavljena pitanja, te da ima pravo uzeti branitelja kojeg može sama izabrati, ovaj sud nalazi da neargumentirana tvrdnja branitelja da je tada osumnjičeni H.I. pokazao ovlaštenim službenim osobama gdje je odbačen nož prije nego što je poučen o svojim pravima, ne može dovesti u pitanje zakonitost radnje kojom je pronađen nož. Pri tome ovaj sud ima u vidu i da je u toku dokazni postupak u ovoj krivičnopravnoj stvari te da u okviru njega odbrana ima pravo osporavati zakonitost dokaza koji se izvode na glavnom pretresu a da je sudeće vijeće dužno odlučiti o tim prigovorima.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 028041 18 Kž 8 od 08.01.2018. g.)

<----->

Zakonnost dokaza – predmeti privremeno oduzeti na osnovu naredbe za pretresanje stana- član 11. stav 2. i član 76. ZKP FBiH

PREDMETI PRIVREMENO ODUZETI PRILIKOM PRETRESA STANA OBAVLJENOG NA OSNOVU NAREDBE ZA PRETRES U KOJOJ NIJE NAVEDENA SVRHA PRETRESA I KOJI NISU UNIJETI I TAČNO OPISANI U ZAPISNIKU O IZVRŠENOM PRETRESU SU NEZAKONTI DOKAZI I NA NJIMA SE NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.

Iz obrazloženja:

„Prije svega, uvidom u navedene dokaze, ovaj sud nalazi da su tvrdnje braniteljice optuženog da u naredbi Općinskog suda u M. broj ... od 29.12.2014. g. nije navedena svrha pretresa, a da u zapisniku o pretresanju nisu unijeti i tačno opisani privremeno oduzeti predmeti, nego su samo navedeni brojevi potvrda o privremeno oduzetim predmetima, tačne. Stoga se ne može prihvatiti stav iz pobijane presude ... da pomenuta naredba o pretresu sadrži sve ono što je propisano odredbom člana 72. ZKP FBiH, pa je ovakav navod drugostepenog suda proizvoljan. Kako je odredbom člana 76. stav 1. ZKP FBiH propisano da će se privremeno oduzeti samo oni predmeti koji su u vezi sa svrhom pretresanja, te kako u pomenutoj naredbi o pretresu nije navedena svrha pretresanja, a da suprotno članu 76. stav 1. ZKP FBiH u zapisniku o pretresanju nisu unijeti i tačno opisani privremeno oduzeti predmeti, osnovano se žalbom braniteljice optuženog ukazuje na nezakonitost tih dokaza. Naime, odredbom člana 11. stav 2. ZKP FBiH, je propisano da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona. U konkretnom slučaju, nenavođenjem svrhe pretresa u naredbi za pretres Općinskog suda u M. broj ... od 29.12.2014. g. i nepopisivanjem privremeno oduzetih predmeta u zapisniku o pretresanju koji potpisuju i svjedoci koji su prisustvovali pretresanju, učinjena je bitna tj. suštinska povreda ZKP FBiH, pa se na takvim dokazima nije mogla temeljiti pobijana presuda, na što osnovano braniteljica optuženog B.R. ukazuje. Iz navedenih razloga ne može se prihvatiti stav iz pobijane presude, da su privremeno oduzeti predmeti popisani u potvrdama o privremenom oduzimanju predmeta, jer navedene potvrde ne potpisuju svjedoci koji su prisustvovali pretresu, čija je uloga da svojim prisustvom i potpisom potvrde da su oduzeti baš oni predmeti koji su opisani i popisani u zapisniku o pretresanju, što u konkretnom nije slučaj.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 58 0 K 159000 18 Kžž od 21.11.2018. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza – pretresanje osobe izvršeno bez naredbe član 11.
stav 2. i 3. i član 78. stav 3. ZKP FBiH**

**PRETRESANJE OSOBE IZVRŠENO BEZ NAREDBE PREDSTAVLJAĆE
NEZAKONITI DOKAZ AKO JE PRI TOME PROPUŠTENOM DA SE POSTUPI U
SKLADU SA ČLANOM**

**78. STAV 3. ZKP FBiH ODNOSNO AKO JE OVLAŠTENE SLUŽBENA OSOBA
PROPUSTILA DA ODMAH PODNESE PISMENI IZVJEŠTAJ TUŽITELJU KOJI BI
O TOME OBAVIJESTIO SUDIJU ZA PRETHODNI POSTUPAK A U KOJEM
IZVJEŠTAJU BI BILI NAVEDENI RAZLOZI ZA PRETRESANJE BEZ NAREDBE I
SVJEDOKA.**

Iz obrazloženje:

„U danim se okolnostima, zbog toga što prilikom pretresanja optuženog E. K. bez sudske naredbe nije postupljeno u skladu sa članom 78. stav 3. ZKP FBiH, te zbog toga što je došlo i do kršenja odredbi koje uređuju način privremenog oduzimanja i postupanja sa tako privremeno oduzetim predmetima (članovi 84. i 85. ZKP FBiH), opravdano zaključuje da su i naknadno obavljeno vještačenje vještaka dipl. ing. strojarstva D. O., koje je za svoj objekt imalo jedan od privremeno oduzetih predmeta (fotoaparat marke „KODAK“, sive boje, serijski broj..., sa pripadajućom karticom „San disk“ 512 MB), kao i usmeno izjašnjenje ovog vještaka

koje je dao na glavnom pretresu, nezakoniti dokazi. Ovakva ocjena predmetnih dokaza je, dakle, primarno vezana za nezakonitost provedenih radnji dokazivanja – konkretno za nepoštivanje člana 78. stav 3. ZKP FBiH kod optuženikova pretresa koji je obavljen bez sudske naredbe i neprimjenjivanje odredbi članova 84. i 85. ranije navedenog zakona koje propisuju način tužiteljeva postupanja s privremeno oduzetim predmetima. Na ovu situaciju su, dalje, u svemu primjenjive odredbe člana 11. stav 2. i 3. ZKP FBiH. U stavu drugom ranije navedene odredbe je određeno da sud svoju odluku ne može zasnovati na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratificirala niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama zakona o kaznenom postupku. Ista odredba u stavu 3. propisuje da sud svoju odluku ne može zasnovati ni na dokazima koji su dobiveni na osnovu dokaza iz stava 2. ovog člana. Kako su ranije navedeni dokazi očigledno pribavljeni uz bitne povrede članova 78. stav 3., 84. i 85. ZKP FBiH, to se pobijana presuda, na što je opravdano ukazano u žalbi branitelja optuženog E. K., na tim dokazima (zapisnik o pretresanju osobe, potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, nalaz i mišljenje vještaka D.O. i njegovo usmeno izlaganje na glavnom pretresu) nije ni mogla zasnivati.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 005333 16 KŽ 3 od 29.05.2018. g.)

<----->

Zakonitost dokaza – uzimanje mikrotragova sa leša od strane ovlaštenih službenih osoba
- član 11. stav 2. i 3. u vezi sa članom 118. ZKP FBiH

BUDUĆI DA, SLIJEDOM ODREDBE ČLANA 236. ZKP FBiH, OVLAŠTENE SLUŽBENE OSOBE PRILIKOM VRŠENJA UVIĐAJA NISU OVLAŠTENE NAREĐITI PREGLED LEŠA, TE DA PREGLED LEŠA, U SKLADU SA ČLANOM 118. ZKP FBiH VRŠI SPECIJALIZOVANA MEDICINSKA USTANOVA A KAD SE VJEŠTAČENJE VRŠI IZVAN MEDICINSKE USTANOVE – LIJEČNIK SPECIJALISTA SUDSKE MEDICINE, MIKROTRAGOVI UZETI OD STRANE OVLAŠTENIH SLUŽBENIH OSOBA ISPOD NOKTIJU UBIJENE SU NEZAKONITI DOKAZ KAO I NALAZ I MIŠLJENJE VJEŠTAKA KOJI JE IZVRŠIO DNA ANALIZU TIH TRAGOVA.

Iz obrazloženja:

„Cijeneći prigovore odbrane, ovaj sud je, našao da mikrotragovi koji su uzeti ispod noktiju lijeve i desne ruke ubijene G.S. su nezakonito pribavljeni i zbog toga njihovo kasnije korišćenje u izradi nalaza nije dopušteno. Naime, iz iskaza obducenta dr. Č.Mi. slijedi da navedene tragove ona nije uzela prilikom vanjskog i unutarnjeg pregleda tijela G.S. i da ona pretpostavlja da je policija radila taj dio posla, pošto su bili prisutni krim. tehničari. Međutim, odredbom člana 236. ZKP FBiH je propisano da ovlaštena službena osoba, nakon obavještanja tužitelja,

dužna je izvršiti uviđaj i odrediti potrebna vještačenja, osim pregleda, obdukcije i ekshumacije leša. Kako iz iskaza obducenta proizilazi da ona prilikom vanjskog i unutarnjeg pregleda tijela

G.S. nije uzela pomenute tragove, što je suprotno navedenoj zakonskoj odredbi, koja na izričit način propisuje da pregled, obdukciju i ekshumaciju ne mogu vršiti ovlaštene službene osobe,

ovaj sud nalazi da je nezakonit dokaz nalaz i mišljenje biološkog DNA vještačenja, FUP broj 09-18/3-04-5-1576/16 od 22.03.2016. g., koji je pribavljen na osnovu tog dokaza, kao i dio iskaza vještaka diplomiranog biologa K.E. koji je dat povodom tog nalaza. Iz navedenih razloga, ovaj sud presudu nije temeljio na tim dokazima. Odredbom člana 11. stav 2. ZKP FBiH, je propisano da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koja je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona. U konkretnom slučaju, pribavljanjem mikrotragova na navedeni način, učinjena je bitna odnosno suštinska povreda ZKP FBiH, jer su navedene tragove pribavila lica koja nisu ovlaštena vršiti pregled leša.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 07 0 K 013045 18 Kžk od 13.11.2018. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza – vještačenje traga krvi uzetog sa tijela
osumnjičenog bez naredbe ovlaštenog organa - član 312. stav 1. tačka
i) ZKP FBiH u vezi sa članom 123. stav 5. ZKP FBiH**

**ZASNIVANJE PRESUDE NA NALAZU I MIŠLJENJU VJEŠTAKA SAČINJENOM
POVODOM VJEŠTAČENJA TRAGA KRVİ UZETOG SA TIJELA
OSUMNJIČENOG PROTIVNO ODREDBI ČLANA 123. STAV 3. ZKP FBİH,
KOJA PROPISUJE DA PREDUZIMANJE TJELESNOG PREGLEDA
OSUMNJIČENOG ODNOSNO OPTUŽENOG I DRUGE RADNJE U VEZI S TIM
NAREĐUJE SUD, A AKO POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA – TUŽITELJ,
PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ
ČLANA 312. STAV 1. TAČKA I) ZKP FBİH JER JE ODREDBOM ČLANA 123.
STAV 5. ZKP FBİH PROPISANO DA, UKOLIKO JE POSTUPLJENO PROTIVNO
ODREDBAMA TOG ČLANA, NA TAKO PRIBAVLJENOM DOKAZU SE NE
MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.**

Iz obrazloženja:

„Sukladno odredbi člana 123. stav 1. ZKP FBiH, tokom provođenja krivičnog postupka, kada je to potrebno radi utvrđivanja važnih činjenica, tjelesni pregled poduzeće se i bez pristanka osumnjičenog odnosno optuženog, a poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog odnosno optuženog, odnosno druge radnje u vezi s tim, sukladno stavu 3. istog člana naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja - tužitelj.

Iz obrazloženja pobijane presude (strana 7.) proizilazi da se prvostepeni sud odgovarajući na prigovore istaknute od strane branitelja optuženog M.B. u pogledu zakonitosti poduzimanja tjelesnog pregleda optuženog, pozvao na izvještaj Policijske uprave Lj. broj 02-2-7-13-1610/13 od 23.12.2013. g. (prema sadržini akta proizilazi da se radi o izvještaju o učinjenom krivičnom djelu), iz kojeg proizilazi da je predmetni trag izuzet po usmenoj naredbi postupajućeg tužitelja kada je prilikom ispitivanja tada osumnjičenog na njegovoj ruci primijećena brisotina koja je asocirala na krv i da je opasnost od odgode nametala ovakav postupak izuzimanja ovog traga.

Predmetni izvještaj Policijske uprave Lj. od 23.12.2013. g., a kako to proizilazi iz pobijane presude (strana 3. i 4. obrazloženja na kojoj su citirani izvedeni dokazi), prvostepeni sud nije

označio kao dokaz u predmetnoj krivičnopravnoj stvari, iako se u obrazloženju pobijane presude na strani 7. obrazloženja iste, odgovarajući na prigovore branitelja na ovaj izvještaj pozvao, pa je time prvostepeni sud, kako je to osnovano ukazano i u žalbi branitelja optuženog, počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 1. ZKP FBiH. Pri tome je neophodno ukazati i na to, da predmetni izvještaj Policijske uprave Lj. od 23.12.2013. g. o učinjenom krivičnom djelu, ne može biti dokaz postojanja činjenica o izvršenom krivičnom djelu i njegovom učinitelju.

Iz sadržaja spisa predmeta (izuzev navoda koji su sadržani u predmetnom izvještaju Policijske uprave Lj.) se ne vidi tko je i temeljem kojeg akta izvršio izuzimanje spornog traga (bristine sa desne ruke optuženog M.B.) zbog čega se opravdano zaključuje da je ova radnja provedena bez bilo kakvog ovlaštenja, odnosno da je predmetni sporni trag sa desne ruke optuženog M.B. uzet nezakonito. Pri tome je neophodno ukazati da je kantonalni tužitelj shodno odredbi člana

123. stav 3. ZKP FBiH, ukoliko je doista postojala opasnost od odlaganja, imao mogućnost da tokom provođenja istrage sam izda naredbu za provođenje navedene radnje (izuzimanje bristine sa ruke od optuženog), kako bi takva radnja bila zakonita i dokaz pribavljen tom radnjom mogao koristiti u daljem toku krivičnog postupka, a koju mogućnost kantonalni tužitelj, nije koristio.

Stoga, kada je predmetni nalaz i mišljenje Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova zasnovan na nezakonito izuzetom tragu sa desne ruke optuženog M.B., upravo zbog ovog propusta se predmetni nalaz opravdano ocjenjuje nezakonitim dokazom, pa kako je prvostepeni sud pobijanu presudu zasnovao i na ovako pribavljenom nalazu vještačenja, to je pobijanom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na koju se osnovano ukazuje žalbom branitelja optuženog M.B.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 08 0 K 002599 16 KŽ od 14.08.2018. g.)

<----->

Zakonitost dokaza – Posebne istražne radnje – član 11. stav 2. u vezi sa članom 132. ZKP FBiH

DOKAZI DO KOJIH SE DOŠLO PROVOĐENJEM POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI ODREĐENIH NAREDBOM SUDA KOJA NE SADRŽI KONKRETNE RAZLOGE KOJI SE ODOSE NA POSTOJANJE OSNOVA SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI UČINIO KRIVIČNO DJELO I DA SE DOKAZI KOJI ĆE SE PRIBAVITI NJIHOVIM PROVOĐENJEM NE MOGU PRIBAVITI NA DRUGI NAČIN ILI BI NJIHOVO PRIBAVLJANJE BILO POVEZANO S NESRAZMJERNIM TEŠKOĆAMA PRIBAVLJENI SU PROTIVNO ODREDBI ČLANA 132. ZKP FBiH ODNOSNO PRIBAVLJENI SU BITNIM POVREDAMA ODREDBA ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH TE SU STOGA NEZAKONITI DOKAZI U SMISLU TE ZAKONSKE ODREDBE NA KOJIMA SE NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.

Iz obrazloženja:

„Istovjetno kao što je to uočeno u ranije navedenom predmetu, i u konkretnom slučaju, naredbe kojima je odobreno provođenje posebnih istražnih radnji nisu sadržavale konkretne razloge za utvrđenje suda o postojanju osnova sumnje zbog kojih bi tražene naredbe trebalo

odobriti, kao ni razloge iz koji bi bilo vidljivo da se dokazi koji će se pribaviti njihovim provođenjem na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.

Stoga ovaj sud, primjenjujući standarde prakse Evropskog suda za ljudska prava utvrđena u gore navedenom predmetu Dragojević protiv Hrvatske, nalazi da naredbe za provođenje posebnih istražnih radnji sudije za prethodni postupak Kantonalnog suda u S. broj: ... ne sadrže adekvatno obrazloženje koje bi opravdalo zadiranje u privatnost osoba protiv kojih su iste odobrene. Ovakvo postupanje suda je suprotno odredbi člana 132. stav 1. ZKP FBiH. Predmetne naredbe su zbog ovog propusta izdate protivno ranije navedenoj odredbi, pa su, dakle, dokazi do kojih se došlo njihovim provođenjem pribavljeni bitnim povredama odredaba ZKP FBiH, a sud, u skladu sa članom 11. stav 2. ranije navedenog zakona, svoje odluke na takvim dokazima ne može zasnivati.

Iz naprijed navedenih razloga, ovaj sud nalazi da se pobijana presuda u tački 1. a) i 1.b), pored ostalog, temelji i na nezakonitim dokazima. Radi toga, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na koje je pravilno ukazano u osobnoj žalbi optuženog, žalbi njegovog oca, te u žalbama branitelja optuženog.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 09 0 K 024169 17 Kž 18 od 07.11.2017. g.)

<----->

Zakunitost dokaza - Saslušanje optuženog kao svjedoka – član 11. stav 2. i član 274. stav 2. ZKP FBiH

NAKON PODIZANJA OPTUŽNICE, U KRIVIČNOPRAVNOJ STVARI NA KOJU SE ODNOSI OPTUŽNICA, OPTUŽENI MOŽE DATI ISKAZ U SVOJSTVU SVJEDOKA SAMO NA GLAVNOM PRETRESU PRI ČEMU ĆE GA SUD PRETHODNO UPOZORITI U SMISLU ČLANA 274. STAV 2. ZKP FBiH I KOJOM PRILIKOM ĆE OPTUŽENI BITI PODVRGNUT DIREKTNOM I UNAKRSNOM ISPITIVANJU. STOGA, ZASNIVANJE PRESUDE NA ISKAZU KOJI JE OPTUŽENI DAO U SVOJSTVU SVJEDOKA U TUŽITELJSTVU, U VRIJEME DOK JE JOŠ IMAO SVOJSTVO OPTUŽENE OSOBE U ISTOJ KRIVIČNOPRAVNOJ STVARI, PREDSTAVLJA, U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH, ZASNIVANJE PRESUDE NA DOKAZU NA KOME SE NE MOŽE ZASNIVATI PRESUDA JER JE TAKAV DOKAZ PRIBAVLJEN UZ BITNO KRŠENJE ODREDABA ZKP FBiH O POLOŽAJU OPTUŽENOG TOKOM KRIVIČNOG POSTUPKA I, SLJEDSTVENO TOME, BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA I) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Braniteljica optuženih S.S. i K.Ž. osnovano u žalbama ukazuje da je pobijana presuda u odnosu na njene branjenike zasnovana na nezakonitim dokazima, kakvim smatra iskaze svjedoka Š.A.,

M.S. i K.S., iz razloga što su u vrijeme davanja iskaza u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. imali

svojstvo optuženih osoba. Naime, kao optužene osobe Š.A., M.S. i K.S. su sa kantonalnim tužiteljem u Z. zaključili sporazum o priznanju krivnje, za krivična djela za koja su se teretili, koji sporazum je od strane Kantonalnog suda u Z. prihvaćen i donesene su presude kojima su ovi optuženi oglašeni krivim i osuđeni, a koje su postale pravosnažne u odnosu na Š.A. dana 07.02.2012. g., a koji je saslušan u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana 06.12.2011. g., dakle prije pravosnažnosti presude i koji iskaz je korišten na glavnom pretresu prilikom njegovog saslušanja. Pri tome ovaj sud ukazuje, da optuženi nakon podizanja optužnice, može dati iskaz u svojstvu svjedoka samo na glavnom pretresu, s tim da će mu sud dati upozorenja u smislu člana 274. stav 2. ZKP FBiH, kojom prilikom bi bio podvrgnut direktnom i unakrsnom ispitivanju. To znači da je Š.A. u vrijeme saslušanja u svojstvu svjedoka u tužiteljstvu imao još uvijek svojstvo optuženog, koje mu prestaje nakon pravosnažnosti presude. Iz tih razloga iskaz

Š.A. kojeg je dao u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana 06.12.2011. g., nije mogao biti uložen u sudski spis kao dokaz na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, niti se na takvom dokazu može zasnivati pobijana presuda. Ista situacija se odnosi i na iskaz M.S., koji je dao u svojstvu svjedoka u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana 20.12.2011. g., iako je povodom istog krivičnog predmeta imao svojstvo optuženog. Presuda kojom je oglašen krivim i osuđen po osnovu sporazuma o priznanju krivnje donijeta je dana 22.12.2011. g., a postala je pravosnažna dana 14.02.2012. g., kada mu prestaje svojstvo optuženog. Na iskaz

K.S. se takođe odnosi sve naprijed navedeno, a koji je iskaz u svojstvu svjedoka dao u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana 27.12.2011. g., iako je presuda koja je donijeta po osnovu sporazuma o priznanju krivnje dana 29.12.2011. g. i postala pravosnažna dana 21.03.2012. g..

Stoga se osnovano žalbama braniteljice optuženih S.S. i K.Ž. ukazuje da su iskazi Š.A., M.S. i K.S., koji su dati u tužiteljstvu u svojstvu svjedoka protivno zakonu, kada su još uvijek imali svojstvo optuženih i koji su cijenjeni prilikom donošenja pobijane presude, kao i iskazi pomenutih svjedoka, dati na glavnom pretresu, nezakoniti dokazi. Imajući u vidu da su korišteni njihovi raniji iskazi koje su dali u tužiteljstvu, prilikom njihovog saslušanja na glavnom pretresu, koji su im i predočavani, pa iz tih razloga se i oni kao plodovi otrovne vočke, smatraju nezakonitim dokazima, koji su pribavljeni povredama prava na pravičan postupak. Stoga je i po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud pogriješio kada je pobijanu presudu zasnovao na dokazima na kojima se ne može zasnivati presuda, pa je time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 04 0 K 003788 14 Kž 4 od 13.09.2018. g.)

<----->

Postojanje osnovane sumnje da je osumnjičeni odnosno optuženi učinio krivično djelo kao opšti uvjet za određivanje odnosno produženje pritvora – član 146. stav 1. ZKP FBiH

BUDUĆI DA SE KRIVIČNO DJELO, U PRAVILU, MOŽE UČINITI SAMO SA UMIŠLJAJEM A IZ NEHATA KADA TO ZAKON IZRIČITO ODREĐUJE, ZA USTANOVLJENJE POSTOJANJA OSNOVANE SUMNJE KAO OPĆEG UVJETA ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA POTREBNO JE UTVRDITI NE SAMO POSTOJANJE OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI ODNOSNO OPTUŽENI PREDUZEIO RADNJE ZA KOJE SE TERETI NEGO I POSTOJANJE OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI ODNOSNO OPTUŽENI IMAO ODREĐENI PSIHIČKI ODNOS PREMA SVOM DJELU ODNOSNO DA JE BIO SVJESTAN SVOGA DJELA I HTIO NJEGOVO

IZVRŠENJE ILI DA JE BIO SVJESTAN DA USLJED NJEGOVOG ČINJENJA ILI NEČINJENJA MOŽE NASTUPITI ZABRANJENA POSLJEDICA I DA JE PRISTAO NA NJENO NASTUPANJE.

Iz obrazloženja:

„Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je branitelj optuženih A. H. i D. H. na sjednici vijeća od 15.11.2017. g., na kojoj je razmatran prijedlog kantonalnog tužitelja iz optužnice za produženje pritvora prema svim optuženicima, iznio stav da se u radnjama njegovih branjenika nisu stekla obilježja kaznenog djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. KZ FBiH, nego da se radi o kaznenom djelu Sudjelovanje u tuči iz člana 174. ranije navedenog zakona, odnosno u nepovoljnijoj situaciji za optuženog o kaznenom djelu Ubistvo na mah iz člana 167. KZ FBiH. Od strane branitelja je istaknuto i to da apsolutno ne stoji tužiteljeva teza o prethodnom dogovoru optuženih i njihovoj namjeri za lišavanje života oštećenog. Ovim prigovorima branitelj je suštinski ukazao na to da kod njegovih branjenika ne postoji umišljaj za počinjenje kaznenog djela koje im je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret, dakle, da nedostaje subjektivna komponenta predmetnog kaznenog djela. Na ovom stavu branitelj istrajava i u podnesenim žalbama, dodatno ističući u istima da je upravo pitanje umišljaja (u kom pravcu je isti usmjeren) ključno za ocjenu o kojem kaznenom djelu se kod optuženika radi. Kada prvostupanjski sud u svom rješenju daje razloge za ocjenu o neosnovanosti braniteljevih prigovora iznesenih na sjednici vijeća (dilema je li zbog postojećeg umišljaja kod optuženih u pitanju neko drugo kazneno djelo a ne ono za koje se njegovi branjenici terete) onda u njegovom obrazloženju ističe da je analizom raspoloživih dokaza ... „utvrdio postojanje osnovane sumnje da su optuženi preduzeli krivično-pravne radnje koje im se stavljaju na teret da su udarali više puta nogama i rukama H. N. u predjelu glave i tijela što odbrana ne osporava.“ Isticanjem ranije navedenih razloga od strane prvostupanjskog suda je, na nivou osnovane sumnje, odgovoreno samo na objektivnu komponentu inkriminacije.

O subjektivnoj strain predmetnog kaznenog djela, o tome da li su optuženi bili svjesni da poduzetim radnjama mogu usmrтити oštećenog, te da li su upravo takvu posljedicu htjeli ili barem na nju pristali, osporeno rješenje ne sadrži bilo kakve razloge, a u konkretnom slučaju se samo kroz ocjenu umišljaja optuženih moglo odgovoriti na pitanje postoji li osnovana sumnja da su optuženi počinili kazneno djelo koje im je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret ili se eventualno radi o nekom od kaznenih djela na koje je branitelj optuženih A. H. i D. H. ukazao na sjednici vijeća i u svojim žalbama. Ovdje je potrebno istaći da svako kazneno djelo, pa tako i djelo za koje se ovi optuženici terete, predstavlja jedinstvo objektivnih i subjektivnih elemenata koji ga čine, kao što su radnja, protupravnost, krivnja i dr, te da se postojanje osnovane sumnje da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se tereti uvijek mora utvrđivati u odnosu na sve elemente koji ulaze u njegovu strukturu. Očigledno je da prvostupanjski sud prilikom donošenja pobijanog rješenja nije postupio na navedeni način, da su u istom potpuno izostali razlozi za umišljaj optuženih i posljedično tome za koje kazneno djelo se utvrđuje postojanje osnovane sumnje da su gapočinili, što predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj: 09 0 K 029226 17 Kž 2 od 07.12.2017. g.)

<----->

Presuda na osnovu sporazuma o priznanju krivnje - oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom – član 246. stav 6. tačka a) ZKP FBiH

**U SLUČAJU KADA SU SE ZAKLJUČENIM SPORAZUMOM O PRIZNANJU
KRIVNJE STRANKE I BRANITELJ SPORAZUMJELI DA SE OD OPTUŽENIH
ODUZME IMOVINSKA KORIST PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM U TAČNO
ODREĐENOM IZNOSU TE KADA JE SUD PRIHVATIO TAKO ZAKLJUČENI
SPORAZUM, PRESUDOM SE OD OPTUŽENIH MOŽE ODUZETI IMOVINSKA
KORIST PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM SAMO U IZNOSU KOJI JE
NAZNAČEN U SPORAZUMU.**

Iz obrazloženja:

„... pobijana presuda kojom su optuženi M.O., E.M. i H.P. oglašeni krivim zbog izvršenja krivičnih djela koja su im stavljena na teret potvrđenom optužnicom, donesena je po sporazumima o priznanju krivnje koje su optuženi zastupani po braniteljima zaključili sa kantonalnim tužiteljem u S. Navedenim sporazumima o priznanju krivnje, optuženi M.O., E.M. i H.P. su se saglasili da im se za počinjena krivična djela, ne samo utvrde predložene

pojedinačne kazne i izrekne predložena jedinstvena kazna zatvora, već su se saglasili i sa prijedlogom da se od njih, a na osnovu odredaba člana 114. KZ FBiH, izvrši oduzimanje novca u tačno označenim iznosima kako je to precizirano u optužnici a potom i u sporazumima o priznanju krivnje, kao imovinske koristi pribavljene izvršenjem predmetnih krivičnih djela (član 5., odnosno član 6. sporazuma).

U predmetnoj optužnici koju je kantonalni tužitelj podnio protiv optuženih, kantonalni tužitelj je pozivajući se pri tome na odredbu člana 114. KZ FBiH, predložio da se od optuženih M.O., E.M. i H.P. izvrši oduzimanje novčanih sredstava kao imovinske koristi pribavljene izvršenjem predmetnih krivičnih djela i to, od optuženog M.O. novca u iznosu od u iznosu od 8.820,00 KM, 6.175,00 EUR-a, 520,00 HRK, 500,00 CHF, 1000,00 SEK (švedskih kruna), 200,00 USD i sitno kovanog novca u iznosu od 1.251,75 KM, od optuženog E.M. novca u iznosu od 3.048,50 KM, 4.235,00 EUR-a i 470,00 HRK i od optuženog H.P. novca u iznosu od 1.070,00 KM, kako je to navedeno u potvrdama o privremenom oduzimanju predmeta od optuženih. Obzirom da su tako precizirani novčani iznosi iz optužnice uneseni i u sporazume o priznanju krivnje, pri čemu je neophodno istaći na su neosnovane žalbene tvrdne kantonalnog tužitelja da je u optužnici predloženo, a u sporazumima o priznanju krivnje optuženih dogovoreno da se od optuženih ima oduzeti sav novac naveden u potvrdama o privremenom oduzimanju predmeta, jer to ne proizilazi iz navedenih akata, pravilno je prvostepeni sud postupio kada je prihvatanjem sporazuma o priznanju krivnje, pobijanom presudom od optuženih M.O., E.M. i H.P. izvršio oduzimanje novčanih sredstava u iznosima kako je to precizirano u sporazumima o priznanju krivnje, a i optužnici.

Stoga, u konkretnom slučaju kada su se optuženi M.O., E.M. i H.P. zaključenjem sporazuma o priznanju krivnje za izvršena krivična djela, između ostalog izričito saglasili da se od istih izvrši oduzimanje novca u iznosima kako je to precizirano u optužnici, bez pravnog značaja je pozivanje kantonalnog tužitelja na odredbu člana 114. stav 1. i 2. KZ FBiH, kojom je regulisano da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom i da se takva korist ima oduzeti sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno, pod uvjetima iz tog zakona, i u vezi s tim u žalbi iznošenje tvrdnji da su ispunjeni zakonski uvjeti da se od optuženih oduzme sav novac naveden u potvrdama o privremenom oduzimanju predmeta. Suprotnim postupanjem sud bi išao izvan okvira optužnice a i sporazuma o priznanju krivnje.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 09 0 K 029847 18 Kž 8 od 14.12.2018. g.)

<----->

Rješenje o ispravci rješenja – član 306. ZKP FBiH

PROPUST SUDA DA PRILIKOM DONOŠENJA RJEŠENJA O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM ODLUČI O JEDNOJ OD PREDLOŽENIH MJERA OSIGURANJA, NE MOŽE SE NADOMJESTITI DONOŠENJEM RJEŠENJA O ISPRAVCI TOG RJEŠENJA.

Iz obrazloženja:

„Međutim, članom 306. stav 1. ZKP FBiH propisano je da će pogreške u imenima i brojevima kao i druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pisano izrađene presude s izvornikom ispraviti posebnim rješenjem sudija odnosno predsjednik vijeća na zahtjev stranke i branitelja ili po službenoj dužnosti. Prema tome, iz navedene odredbe jasno proizilazi da se ispravka presude a shodno tome ni ispravka rješenja ne može sastojati u unošenju u izreku presude odnosno rješenja odluke koju ne sadrži rješenje koje se ispravlja.

Suprotno navedenom, iz izreke pobijanog rješenja proizilazi da se tim rješenjem o ispravci rješenja Kantonalnog suda u S. broj ... od 18.04.2017. g. optuženom Dž.N. produžavaju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, a koju odluku nije sadržavala izreka rješenja Kantonalnog suda u S. broj ... od 18.04.2017. g.. Time se ne otklanja tehnički nedostatak u tom rješenju nego mijenja njegova sadržina. Na to ukazuje i sadržina zapisnika o vijećanju i glasanju Kantonalnog suda u Sarajevu, održanom dana 18.04.2017. g., u predmetu tog suda broj ..., a koji je ovo vijeće razgledalo u skladu sa članom 171. stav 4. ZKP FBiH i u kojem nije sadržana odluka o produžavanju privremenih mjera osiguranja i u odnosu na optuženog Dž.N. Iz tog razloga, nedostatak odluke u rješenju od 18.04.2017. g. o produženju privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u odnosu na optuženog Dž.N. ne može se otkloniti donošenjem rješenja o ispravci u smislu člana 306. stav 1. ZKP FBiH jer ta odluka o produžavanju privremenih mjera osiguranja i u odnosu na optuženog Dž.N., kako se ukazuje žalbom braniteljice optuženog Dž.N., nije uopšte bila sadržana u rješenju Kantonalnog suda u S. broj ... od 18.04.2017. g..”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 019389 18 Kž 9 od 26.02.2018. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu - propust suda da se izjasni o prigovorima odbrane o zakonitosti dokaza – član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

PROPUST PRVOSTEPENOG SUDA DA SE NA GLAVNOM PRETRESU IZJASNI O OSNOVANOSTI PRIGOVORA ODBRANE KOJI SU SE ODNOSILI NA ZAKONITOST PREDLOŽENIH ODNOSNO IZVEDENIH DOKAZA, PA, POTOM, PROPUST SUDA DA SE U PRESUDI IZJASNI O OSNOVANOSTI PRIGOVORA ODBRANE O ZAKONITOSTI TIH DOKAZA, IAKO JE NA DOKAZIMA NA KOJE SE ODNOSIO PRIGOVOR ODBRANE ZASNOVAO SVOJU PRESUDU, PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH JER JE PRVOSTEPENI SUD NA TAJ NAČIN PROPUSTIO DA UZME U RAZMATRANJE

STAVOVE ODBRANE IZNESENE TOKOM GLAVNOG PRETRESA.

Iz obrazloženja:

„Iz spisa predmeta proizilazi da je branitelj optuženog B.B. na glavnom pretresu održanom dana 15.04.2016. g. istakao prigovore u pogledu zakonitosti dokaza koji su pribavljeni pretresima te na osnovu potvrda o privremenom oduzimanju predmeta. Prigovori su sadržavali tvrdnju da nije postojala naredba suda ni za pretres vozila ni za privremeno oduzimanje predmeta, a nije postojala opasnost od odlaganja koja bi opravdala da se predmeti oduzmu bez naredbe suda. Branitelj je na glavnom pretresu određeno naveo da zbog toga smatra da je oduzimanje predmeta izvršeno protivno članu 80. stav 1. ZKP FBiH. Takođe, branitelj je istakao da privremeno oduzeti predmeti nisu pohranjeni u sudu, u skladu sa članom 84. ZKP FBiH, nego su direktno poslani na vještačenje iz tužiteljstva. Branitelj je na tom glavnom pretresu, na izričito pitanje predsjednice vijeća, izjavio da se taj prigovor odnosi na sve privremeno oduzete predmete. O tim prigovorima odbrane sud nije odlučio na glavnom pretresu održanom dana 15.04.2016. g. nego je odlučivanje o tim prigovorima odložio. Na glavnom pretresu održanom dana 02.06.2016. g. sud je odlučio da će konačnu odluku o zakonitosti i nezakonitosti dokaza dati u svojoj odluci (vjerovatno se mislilo na presudu). Iz zapisnika o glavnom pretresu od 11.07.2016. g. vidljivo je da je branitelj navedene prigovore u vezi sa zakonitošću izvedenih dokaza ponovio i u završnom izlaganju ističući ponovo da ti dokazi, budući da su nezakonito pribavljeni, nisu mogli biti niti predmet vještačenja.

Iz obrazloženja pobijane presude (strana 13.) vidljivo je da je prvostepeni sud, u vezi sa navedenim prigovorom odbrane o zakonitosti izvedenih dokaza, zaključio da su nezakoniti dokazi zapisnik o pretresanju Policijske stanice B. broj 02/6-4-04-2-02/15 od 13.04.2015. g., zapisnik o pretresanju Policijske stanice B. broj 02/6-4-04-2-03/15 od 13.04.2015. g., fotodokumentacija Policijske stanice B. broj 02/6-4-04-2-987/15 od 13.04.2015. g., potvrda o privremenom oduzimanju predmeta izdata od Policijske uprave K., Policijska stanica B. broj 02/6-4-04-2-10/15 od 13.04.2015. g. i dio zapisnika o uviđaju Uprave policije, Policijska uprava K. broj 02/6-4-04-2-23/15 od 13.04.2015. g., u dijelu u kome se navodi da je od strane službenika OKP PU K. i PS B. izvršen pretres navedenih putničkih vozila kao i opis nađenih predmeta koji se mogu dovesti u vezu sa počinjenjem ovog krivičnog djela.

U pobijanoj presudi sud se, međutim, nije izjasnio o osnovanosti prigovora odbrane o zakonitosti ostalih dokaza pa ni osnovanosti tvrdnje odbrane da su nezakoniti dokazi i predmeti oduzeti po potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta Policijske stanice B. broj 02/6-4-04-2-11/15 od 13.04.2015. g. i potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta Uprave policije

T. broj 02/3-1-30/15 od 13.04.2015. g. kao i sva vještačenja privremeno oduzetih predmeta. Budući da je prvostepeni sud propustio se izjasniti na glavnom pretresu o osnovanosti prigovora odbrane koji su se odnosili na nezakonitost izvedenih dokaza nego je to odložio na vrijeme donošenja svoje odluke (presude), pa, potom, u presudi propustio se izjasniti o osnovanosti prigovora odbrane o nezakonitosti navedenih dokaza, iako je na dokazima na koje se odnosio prigovor odbrane zasnavao svoju presudu, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, a ne bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, kako se navodi u žalbi branitelja.

Naime, dužnost je suda da da ocjenu osnovanosti prigovora, iznesenih tokom glavnog pretresa, o zakonitosti dokaza izvedenih na glavnom pretresu. Kako to prvostepeni sud nije učinio ni na glavnom pretresu ni u svojoj presudi, propuštajući na taj način da uzme u razmatranje stavove odbrane iznesene tokom glavnog pretresa, povrijedio je pravo

optuženog na odbranu i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 06 0 K 008179 17 Kž 2 od 17.01.2018. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu - neomogućavanje odbrani da iznese uvodno izlaganje - član 312. stav 1. tačka d) i član 275. stav 3. ZKP FBiH

**NEOMOGUĆAVANJEM ODBRANI DA IZNESE UVODNO IZLAGANJE,
POVRIJEĐENO JE PRAVO OPTUŽENOG NA ODBRANU JER JE POZIVANJE
ODBRANE DA IZNESE UVODNO IZLAGANJE ZAKONOM PROPISANA
OBAVEZNA RADNJA SUDA U OKVIRU GLAVNOG PRETRESA UPRAVO RADI
PRUŽANJA MOGUĆNOSTI ODBRANI DA, IZNOSEĆI KONCEPT ODBRANE,
UKAŽE SUDIJI ODNOSNO SUDSKOM VIJEĆU NA KLJUČNA ČINJENIČNA I
PRAVNA PITANJA KOJA JE, PO OCJENI ODBRANE, POTREBNO RASVIJETLITI
I RASPRAVITI TOKOM GLAVNOG PRETRESA.**

Iz obrazloženja:

„Postupajući na navedeni način sud je, kako se to osnovano ukazuje žalbom branitelja, povrijedio odredbu člana 275. stav 3. ZKP FBiH. Ova odredba propisuje da, nakon čitanja optužnice i uvodnog izlaganja tužitelja, optuženi i njegov branitelj mogu izložiti koncept odbrane. S obzirom na zakonom određenu svrhu uvodnog izlaganja odbrane, ovaj sud nalazi da je neomogućavanjem odbrani da iznese uvodno izlaganje, pogotovo što je prethodno tužiteljica iznijela svoje uvodno izlaganje, povrijeđeno pravo optuženog na odbranu. Naime, pozivanje odbrane da iznese uvodno izlaganje je zakonom propisana obavezna radnja suda u okviru glavnog pretresa upravo radi pružanja mogućnosti odbrani da, iznoseći svoj koncept odbrane, ukaže sudskom vijeću na ključna činjenična i pravna pitanja koja je, po ocjeni odbrane, potrebno rasvijetliti i raspraviti tokom glavnog pretresa. Time se značajno može utjecati na sam tok i sadržinu dokaznog postupka i čitavog glavnog pretresa u smislu njihovog vođenja na način koji će omogućiti rasvjetljavanje i tih činjeničnih i pravnih pitanja te ocjenu izvedenih dokaza i iznesenih pravnih stavova u kontekstu ne samo koncepta optužbe nego i koncepta odbrane. S obzirom na to, ovaj sud nalazi da je propuštanjem suda da pozove odbranu da iznese, ako to hoće, uvodno izlaganje i pored obaveze predsjednika vijeća da se, u skladu sa članom 254. stav

2. ZKP FBiH, stara za svestrano pretresanje predmeta, povrijeđeno pravo optuženog na odbranu, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 06 0 K 008179 17 Kž 2 od 17.01.2018. g.)

<----->

Prekoračenje optužbe - bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH

**IZMIJENIVŠI ČINJENIČNI OPIS DJELA IZ OPTUŽNICE TAKO ŠTO JE
OPTUŽENU OGLASIO KRIVOM ZA PRIBAVLJANJE PROTIVPRAVNE
IMOVINSKE KORISTI U ODREĐENOM IZNOSU PREDUZEĆU NAVEDENOM
U IZRECI PRVOSTEPENE PRESUDE IAKO JOJ JE OPTUŽNICOM BILO**

STAVLJENO NA TERET DA JE RADNJAMA OPISANIM U OPTUŽNICI PRIBAVILA SEBI I SAOPTUŽENOM PROTIVPRAVNU IMOVINSKU KORIST, PRVOSTEPENI SUD JE PREKORAČIO OPTUŽBU I TIME UČINIO BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA J) ZKP FBiH JER SE PRESUDA NE ODNOSI NA DJELO KOJE JE BILO PREDMET OPTUŽBE SADRŽANE U IZMIJENJENOJ OPTUŽNICI.

Iz obrazloženja:

„Naime, u djelimično izmijenjenoj optužnici tužitelja, na glavnom pretresu održanom dana 01.07.2013. g., bilo je navedeno da su saoptuženi P.B. i K.T, na opisani način sebi „pribavili protupravnu imovinsku korist u iznosu od 789.461,00 KM za koji iznos su oštetili preduzeće „E.“ d.o.o. L.“. Kod takvog činjeničnog opisa tužitelj je ostao i na zadnjem glavnom pretresu održanom dana 16.12.2013. g., odnosno i u završnoj riječi. Međutim, sud je, kako to „obrazlaže“ (strana 8. presude, prvi pasus), taj dio činjeničnog opisa optužnice sam izmijenio tako da je, kako navodi, umjesto navoda u izmijenjenoj optužnici „da je optužena sebi pribavila imovinsku korist u iznosu od 789.461,00 KM i za navedeni iznos oštetila preduzeće „E.“, u izreci presude naveo da je optužena „preduzeću „A.c.“ d.o.o. L. pribavila protupravnu imovinsku korist u iznosu od 299.908,30 KM, a za navedeni iznos prčinila štetu poduzeću „E.“. Iz navoda suda proizilazi da je ova izmjena optužnice izvršena iz razloga jer iz provedenih dokaza proizilazi da je ukupno pribavljena imovinska korist od 299.908,30 KM i da tu „protupravnu korist optužena nije sebi pribavila“ već preduzeću „A.c.“. Dakle, ovakvom

izmjenom činjeničnog opisa prvostepeni sud je povrijedio pravilo o vezanosti presude za optužbu iz člana 295. stav 1. ZKP FBiH, jer ovakvim izmjenama sud mijenja bitne elemente predmetnog krivičnog djela koji se odnose na pribavljenu imovinsku korist. Pored toga, kako je navedena izmjena izvršena u izreci presude, onda je osnovan i žalbeni prigovor branitelja, da je optuženoj bila onemogućena efikasna odbrana, odnosno da odbrana nije imala mogućnost da se očituje o tim izmjenama i iznese svoje protuargumente. Postupivši na taj način suprotno odredbi člana 295. stav 1. ZKP FBiH, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, a istovremeno je počinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer je optuženoj bilo uskraćeno pravo na odbranu, kako je na te povrede pravilno ukazao branitelj u žalbi.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 10 0 K 002161 15 KŽ od 28.05.2018. g.)

<----->

Nerazumljivost izreke rješenja kojim su određene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

USLJED PROPUSTA PRVOSTEPENOG SUDA DA U RJEŠENJU KOJIM SU OPTUŽENIMA U KONKRETNOM KRIVIČNOM PREDMETU, ODREĐENE PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ZABRANOM OTUĐENJA ILI OPTEREĆENJA NEKRETNINE ILI STVARNIH PRAVA UPISANIH NA NEKRETNINI, UZ ZABILJEŽBU ZABRANE U ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA, NAZNAČI ČIJE SU VLASNIŠTVO TE NEKRETNINE, IZREKA POBIJANOG RJEŠENJA JE NERAZUMLJIVA, TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.“

Iz obrazloženja:

„Osnovano se žalbama branitelja optuženih S.N. i pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo prvostepeno rješenje pobija i tvrdnjom da je njegova izreka nerazumljiva jer su pobijanim rješenjem određene privremene mjere osiguranja u odnosu na ove optužene i zabranom otuđenja ili opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama na stambenom objektu i dvorištu ... a te nekretnine nisu vlasništvo optuženih S.N. ili pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo. Naime, u izreci pobijanog rješenja, u odnosu na ove nekretnine, propušteno je da se naznači čije su one vlasništvo, te kako su navedene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, u odnosu na ove nekretnine, izrečene optuženima S.N. i pravnoj osobi G. d.o.o. Sarajevo, izreka pobijanog rješenja u tom dijelu je nerazumljiva, te je i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 019389 17 KŽ 5 od 26.02.2018. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - propust suda da obrazloži kojim razlozima se rukovodio pri ublažavanju kazne optuženom - član 312. stav 1. tačka k) i član 305. stav 8. ZKP FBiH

PROPUST SUDA DA IZNESE ZAKONSKI OSNOV ZA UBLAŽAVANJE KAZNE I RAZLOGE KOJIMA SE RUKOVODIO PRI DONOŠENJU ZAKLJUČKA DA KAZNU TREBA UBLAŽITI, PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„... optuženi B.E. je oglašen krivim za krivično djelo Razbojništva iz člana 289. stav 2. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 31. KZ FBiH. Za to krivično djelo u zakonu je propisana kazna zatvora u trajanju od najmanje pet godina, a pobijanom presudom optuženom je izrečena kazna zatvora u trajanju od jedne g.. Iz izreke i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je kazna optuženom izrečena uz primjenu člana 50. KZ FBiH. Ova zakonska odredba odnosi se na ublažavanje kazne i propisuje da sud može učinitelju odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom kad zakon propisuje da se učinitelj može blaže kazniti (član 50. tačka a) KZ FBiH) i kad sud utvrdi da postoje naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja (član 50. tačka b) KZ FBiH). Ni u izreci ni u obrazloženju pobijane presude prvostepeni sud ne navodi po kojem od ovih zakonskih osnova je optuženom izrečena ublažena kazna tj. da li po osnovu iz člana 50. tačka a) ili po osnovu iz člana 50. tačka b) KZ FBiH. U obrazloženju pobijane presude sud navodi samo otežavajuće i olakšavajuće okolnosti koje je cijenio optuženom prilikom odmjeravanja kazne. S obzirom na zakonske osnove iz člana 50. KZ FBiH za ublažavanje kazne, očito je da navodi prvostepenog suda koji se odnose na utvrđene otežavajuće i olakšavajuće okolnosti ne predstavljaju obrazloženje odluke o ublažavanju kazne. S druge strane, odredbom člana 305. stav 8. ZKP FBiH izričito je propisano da će sud u pismeno izrađenoj presudi posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti. S obzirom da prvostepena presuda ne sadrži razloge koji se tiču zakonskih osnova za ublažavanje kazne (postojanje jednog od zakonom izričito propisanih osnova za ublažavanje kazne ili postojanje naročito olakšavajućih okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja) a optuženom je izrečena ublažena kazna zatvora, očito je da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Stoga se osnovano žalbom kantonalne

tužiteljice iz S., prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 027857 17 KŽ 4 od 13.09.2017. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - nedostatak razloga o proporcionalnosti između određenih privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i cilja koji se želi postići njihovim određivanjem, član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PROPUST SUDA DA U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NAVEDE RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH JE ZAKLJUČIO DA POSTOJI PROPORCIONALNOST IZMEĐU VRIJEDNOSTI IMOVINE ČIJE SE RASPOLAGANJE OGRANIČAVA I VRIJEDNOSTI IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM ČIJE SE ODUZIMANJE OSIGURAVA IMA ZA POSLJEDICU NEDOSTATAK RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA, TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Prvostepeni sud je na kraju obrazloženja pobijanog rješenja konstatovao da je vrijednost imovine čije se raspolaganje ograničava proporcionalna s vrijednošću imovinske koristi čije se oduzimanje osigurava. Pri tome je prvostepeni sud naveo da je vrijednost imovinske koristi čije se oduzimanje osigurava određenim i produženim privremenim mjerama osiguranja preko 4 miliona KM, ali je propustio određeno navesti kolika je to vrijednost imovine čije se raspolaganje ograničava tim privremenim mjerama, kako se osnovano ukazuje žalbama branitelja optuženih S.N. i pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo. Stoga ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud propustio dati razloge na osnovu kojih je zaključio da postoji proporcionalnost između vrijednosti imovine čije se raspolaganje ograničava i vrijednosti imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom čije se oduzimanje osigurava te je i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 019389 17 KŽ 5 od 26.02.2018. g.)

<----->

26.

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - propust suda da da ocjenu o tome da li se određenim privremenim mjerama osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nameće pretjeran teret optuženom - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

SUD JE PRI DONOŠENJU ODLUKE O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM DUŽAN DATI I RAZLOGE O TOME DA LI SE ODREĐENIM PRIVREMENIM MJERAMA OSIGURANJA NAMEĆE PREVELIK TERET ZA OPTUŽENE U ODNOSU NA KOJE JE PRIVREMENA MJERA OSIGURANJA ODREĐENA. U PROTIVNOM, RJEŠENJE O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA,

TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBIH.

Iz obrazloženja:

„Žalbom branitelja optužene pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo ukazuje se i da je pobijanim rješenjem i to prvenstveno blokadom računa ove pravne osobe, ona onemogućena u svom redovnom poslovanju i obavljanju redovnih i ugovorenih poslova. Žalba sadrži niz podataka o navodnim posljedicama donošenja rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja u pogledu mogućnosti poslovanja pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo i poziva se na dokaze iz kojih proizilaze te činjenice i koji su priloženi uz žalbu. Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da je navedeno istaknuto i u izjašnjenju branitelja optuženih S.N. i pravne osobe G. d.o.o. Sarajevo na prijedlog tužitelja za produženje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ali, iako se u pobijanom rješenju navodi taj dio izjašnjenja branitelja, pobijano rješenje ne sadrži ocjenu tih navoda branitelja koji se svode na tvrdnju da se određivanjem odnosno produžavanjem ovakvih privremenih mjera osiguranja nameće prevelik teret za navedene optužene. Kako pobijano rješenje ne sadrži razloge o toj tvrdnji odbrane i time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav

1. tačka k) ZKP FBIH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 019389 17 Kž 5 od 26.02.2018. g.)

<----->

Zasnivanje presude na iskazima svjedoka iz istrage koji su korišteni protivno odredbama člana 288. stav 1. i 2. ZKP FBiH – bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 1. i 2. ZKP FBiH

**ISKAZI SVJEDOKA IZ ISTRAGE MOGU SE NA GLAVNOM PRETRESU
KORISTITI SAMO POD UVJETIMA PROPISANIM U ČLANU 288. STAV 1. I 2.
ZKP FBIH NAKON ČEGA SE ONI PRILAŽU KAO DOKAZNI MATERIJAL I
SAMO SE U TIM SLUČAJEVIMA PRESUDA MOŽE ZASNIVATI I NA TIM
ISKAZIMA SVJEDOKA. KORIŠTENJE TIH ISKAZA NA GLAVNOM PRETRESU
PROTIVNO NAVEDENIM ODREDBAMA PREDSTAVLJA NJIHOVU
NEPRAVILNU PRIMJENU I, AKO JE TO BILO ILI JE MOGLO BITI OD UTICAJA
NA ZAKONITO I PRAVILNO DONOŠENJE PRESUDE, PREDSTAVLJA BITNU
POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 2.
ZKP FBIH.**

Iz obrazloženja:

„Dakle, iz pobijane presude proizilazi da prvostepeni sud sve iskaze svjedoka „B1“ cijeni relevantnim dokazima i svoje odlučne činjenične zaključke da je J. R. osoba koja je kritične prilike zajedno sa još dvije nepoznate osobe, pucajući iz automatske puške, ubila civile N. N., M. H. i F. H. i da ne postoji dilema u pogledu utvrđivanja identiteta optuženog, zasniva upravo na iskazima svjedoka „B1“ datim na glavnom pretresu i u toku istrage.

Budući da iskazi svjedoka „B1“ dati u toku istrage nisu u skladu sa odredbom člana 288. stav 1. ZKP FBiH korišteni na glavnom pretresu pa ni priloženi kao dokazni materijal u spis prilikom ispitivanja navedenog svjedoka na glavnom pretresu, niti su se u sudski spis mogli naknadno priložiti kao dokaz shodno članu 288. stav 2. ZKP FBiH, obzirom da je svjedok „B1“

u toku postupka ispitan na glavnom pretresu, zasnivanjem prvostepene presude na tim dokazima, iskazima svjedoka „B1“ iz istrage, od strane prvostepenog suda došlo je do povrede člana 288. stav 2. ZKP FBiH koja je, u konkretnom slučaju, mogla biti od uticaja na donošenje zakonite i pravilne odluke suda. Stoga ovaj sud nalazi da je postupanjem na glavnoj raspravi suprotno navedenoj zakonskoj odredbi i prilikom donošenja prvostepene presude sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH.

Iz navedenih razloga ovaj sud je, uvažavanjem žalbe braniteljice optuženog J. R., na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, donio rješenje kojim je ukinuo prvostepenu presudu i pošto je u istom krivičnom predmetu presuda već jednom bila ukinuta, na osnovu člana 325. stav 2. ZKP FBiH, odredio održavanje pretresa u ovom predmetu pred ovim sudom.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj: 06 0 K 007724 17 Kž 2 od 14.02.2018. g.)

<----->

Zasnivanje presude na dokazu koji nije iznesen na glavnom pretresu – bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 1. ZKP FBiH

ZASNIVANJEM PRESUDE NA DIJELU ISKAZA SVJEDOKA IZ ISTRAGE KOJI SVJEDOKU PRILIKOM NJEGOVOG ISPITIVANJA NA GLAVNOM PRETRESU NIJE PREDOČEN NITI JE SVJEDOKU OMOGUĆENO DA SE O TOM ISKAZU IZJASNI, DAKLE, NA DOKAZU KOJI NIJE NI IZNESEN NA GLAVNOM PRETRESU, PREDSTAVLJA KRŠENJE ODREDBE ČLANA 296. STAV 1. ZKP FBiH KOJE JE MOGLO BITI OD UTJECAJA NA DONOŠENJE PRAVILNE I ZAKONITE ODLUKE TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 2. ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

„Prema stanju spisa i sadržini zapisnika sa glavnog pretresa od 25.04.2016. g., kada je kao svjedok ispitan oštećeni R. T., slijedi da je ovom svjedoku predodčen dio iskaza sa zapisnika od 20.12.2011. g. CJB B.L. u kome se on izjašnjavao o tome kako ga je udarao optuženi

„Kada sam se sagnuo da obrišem pod isti mi je s obje noge skočio na leđa, a zatim bi me nastavljao udarati vojničkim čizmama po cijelom tijelu“, dok iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud svoj zaključak o tome da iskaz oštećenog R. T. kao svjedoka nije pouzdan i vjerodostojan, između ostalog, temeljio i na ranije pomenutom dijelu iskaza oštećenog sa zapisnika od 20.12.2011. g. koji mu nije predodčen.

Dakle, prvostepeni sud je svoju presudu temeljio i na dijelu iskaza oštećenog kao svjedoka koji je dat u toku istrage iako oštećenom taj dio iskaza nije predodčen na glavnom pretresu niti mu je, u smislu člana 288. stav 1. ZKP FBiH, omogućeno da u tom dijelu objasni ili pobije svoj prethodni iskaz. To dalje znači da se radi o dokazu koji nije iznesen na glavnom pretresu, a shodno članu 296. stav 1. ZKP FBiH samo na dokazima i činjenicama koji su izneseni na glavnom pretresu sud može zasnovati presudu. Budući da je prvostepeni sud svoje odlučne činjenične zaključke zasnovao na dijelu iskaza svjedoka oštećenog iz istrage koji nije iznesen na glavnom pretresu i svjedoku oštećenom omogućeno da u tom dijelu objasni ili pobije svoj prethodni iskaz, očito je da je povreda navedenih zakonskih odredaba, u konkretnom slučaju, mogla biti od uticaja na donošenje zakonite i pravilne odluke suda. Stoga je, na taj način, učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Imajući u vidu sve navedeno ovaj sud je djelimičnim uvažavanjem žalbe kantonalnog tužitelja, na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, donio rješenje kojim je ukinuo prvostepenu presudu i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH Broj: 06 0 K 009087 16 KŽ od 09.08.2017.g.)

<----->

Zabrana reformatio in peius – član 322. ZKP FBiH

KADA JE, NA OSNOVU PRIJEDLOGA NADLEŽNOG TUŽITELJA DA SE OSUMNJIČENIMA PRITVOR PRODUŽI IZ RAZLOGA PROPISANIH U ČLANU 146. STAV 1. TAČKA B), C) I D) ZKP FBiH, PRVOSTEPENI SUD OSUMNJIČENIMA RJEŠENJEM PRODUŽIO PRITVOR SAMO IZ RAZLOGA PROPISANOG U ČLANU 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH, TE TO RJEŠENJE, DJELIMIČNIM UVAŽAVANJEM ŽALBE BRANITELJA OSUMNJIČENOG, UKINUTO OD STRANE DRUGOSTEPENOG SUDA I PREDMET VRAĆEN PRVOSTEPENOM SUDU NA PONOVO ODLUČIVANJE, PRODUŽENJEM PRITVORA OSUMNJIČENIM, PRI PONOVNOM ODLUČIVANJU, SADA IZ RAZLOGA PREDVIĐENIH U ČLANU 146. STAV 1. TAČKA B) I D) ZKP FBiH, POVRIJEĐENO JE PRAVILO O ZABRANIO REFORMATIO IN PEIUS BUDUĆI DA JE PROTIV PRETHODNOG RJEŠENJA BILA IZJAVLJENA ŽALBA SAMO U KORIST OSUMNJIČENIH.

Iz obrazloženja:

„... rješenjem Kantonalnog suda u S. broj ... od 18.10.2017. g., donesenim povodom prijedloga Kantonalnog tužiteljstva Kantona S. od 18.10.2017. g. za produženje pritvora

osumnjičenima S.A. i K.A. u trajanju od 2 (dva) mjeseca, a iz razloga propisanih u članu 146. stav 1. tačka b), c) i d) ZKP FBiH, osumnjičenima S.A. i K.A. je pritvor bio produžen samo iz razloga propisanog u članu 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH. Takođe, iz spisa predmeta proizilazi da protiv tog rješenja žalbu nije izjavilo Kantonalno tužiteljstvo Kantona S. nego samo branitelji osumnjičenih i, upravo, djelimičnim uvažavanjem žalbi branitelja osumnjičenih odnosno primjenom člana 324. ZKP FBiH, rješenje Kantonalnog suda u S. broj ... od 18.10.2017. g. je bilo ukinuto i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Iz tih razloga je, a imajući u vidu odredbu člana 322. ZKP FBiH, kojom je propisano da kada je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu, a koja odredba se, u skladu sa članom 338. ZKP FBiH, primjenjuje i u postupku odlučivanja o žalbi na rješenje, bila isključena mogućnost ponovnog produženja pritvora osumnjičenima S.A. i K.A. iz razloga propisanih u članu 146. stav 1. tačka b) i d) ZKP FBiH.

S obzirom na navedeno, prvostepeni sud se u pobijanom rješenju bespotrebno upustio u ponovnu ocjenu osnovanosti prijedloga tužiteljstva za produženje pritvora osumnjičenima S.A. i K.A. iz razloga propisanih u članu 146. stav 1. tačka b) i d) ZKP FBiH.

Slijedom toga, žalbeni navodi kantonalne tužiteljice kojima se osporava pravilnost zaključka prvostepenog suda o nepostojanju posebnih osnova za pritvor prema osumnjičenima S.A. i K.A. iz člana 146. stav 1. tačka b) i d) ZKP FBiH su irelevantni.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 029534 17 KŽ 2 od 27.11.2017. g.)

<----->

Dopuštenost žalbe zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji izjavljenoj protiv presude donesene na osnovu sporazuma o priznanju krivnje – član 327. i član 246. stav 6. tačka c) ZKP FBiH

**AKO SUD IZREKNE OPTUŽENOM KRIVIČNOPRAVNU SANKCIJU KOJA NIJE
UTVRĐENA SPORAZUMOM O PRIZNANJU KRIVNJE, KOJI JE SUD
PRIHVATIO, ONDA STRANKE I BRANILAC IMAJU PRAVO DA IZJAVE ŽALBU
ZBOG ODLUKE O TOJ KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI KAO I PO SVIM
OSTALIM ŽALBENIM OSNOVAMA, VEZANO ZA KRIVIČNOPRAVNU
SANKCIJU KOJA NIJE UTVRĐENA U SPORAZUMU.**

Iz obrazloženja:

„Prema odredbi člana 246. stav 6. tačka a) i c) ZKP FBiH uslov za prihvatanje od strane suda sporazuma o priznanju krivnje zaključenog između optuženog i njegovog branioca, sa jedne strane i kantonalnog tužioca, sa druge strane, je utvrđenje suda da je do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem (tačka a), te upoznavanja optuženog sa svim zakonskim posljedicama pismeno zaključenog sporazuma o priznanju krivnje, uključujući i potpuno razumijevanje optuženog da se sporazumom o priznanju krivnje odriče, ne samo prava na suđenje, već i prava na žalbu na krivičnopravnu sankciju koja će mu se izreći na osnovu sačinjenog sporazuma (tačka c).

Procesne posljedice gubitka prava na žalbu na izrečenu krivičnopravnu sankciju za optuženog nastaju u trenutku prihvatanja sporazuma o priznanju krivnje od strane suda. Sud je vezan sporazumom koji je prihvatio i mora izreći onu krivičnopravnu sankciju koja je predviđena sporazumom, što nesumnjivo proizilazi iz stava 5. člana 246. ZKP FBiH. Međutim, ako sud izrekne optuženom krivičnopravnu sankciju koja nije utvrđena sporazumom o priznanju krivnje, koji je sud prihvatio, onda stranke i branilac imaju pravo da izjave žalbu zbog odluke o toj krivičnopravnoj sankciji, kao i po svim ostalim žalbenim osnovama, vezano za krivičnopravnu sankciju koja nije utvrđena u sporazumu.

Kako je u konkretnoj krivičnopravnoj situaciji prvostepeni sud izrekao optuženom i krivičnopravnu sankciju (mjeru sigurnosti oduzimanje predmeta) koja nije utvrđena u sporazumu o priznanju krivice, žalbu branioca optuženog izjavljena na tu sankciju je dozvoljena...”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 022049 17 Kž 18 od 05.11.2018. g.)

<----->

Izvođenje dokaza na glavnom pretresu pri ponovljenom suđenju nakon ukidanja prvostepene presude - član 331a. stav 4. ZKP FBiH

**NEMA POVREDE PRAVA NA ODBRANU NI BITNE POVREDE ODREDABA
KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH SAMO
ZBOG TOGA ŠTO PRVOSTEPENI SUD NA GLAVNOM PRETRESU,
ODRŽANOM TOKOM PONOVLJENOG SUĐENJA NAKON UKIDANJA
PRVOSTEPENE PRESUDE, NIJE PONOVO NEPOSREDNO IZVEO SVE
DOKAZE KOJI SU NEPOSREDNO IZVEDENI NA GLAVNOM PRETRESU
ODRŽANOM TOKOM PRETHODNOG SUĐENJA POD UVJETIMA
PROPISANIM ČLANOM 331A. STAV 4. ZKP FBiH.**

Iz obrazloženja:

„Neosnovano je žalbom optuženikova branitelja ukazano i na navodnu povredu prava na obranu njegovog branjenika. Ova povreda je učinjena onda kada na štetu optuženog uopće nisu primijenjena ili su nepravilno primijenjena pravila postupka. Branitelj konkretno nalazi da

je predmetnu povredu prvostupanjski sud počinio jer je u ponovnom postupku odbio njegov prijedlog da se na glavnom pretresu ponovo izvedu svi dokazi koji su bili izvedeni u postupku koji je prethodio donošenju ukinute presude. Kod ocjene opravdanosti ranije navedenog stava iz žalbe branitelja optuženog E. M. prvenstveno valja poći od sadržaja odredbe člana 331a. ZKP FBiH koja je u svemu primjenjiva na danu procesnu situaciju. U ovoj odredbi je na izričit način propisano da je prvostupanjski sud dužan da izvede sve procesne radnje i raspravi sva sporna pitanja na koja je ukazao drugostupanjski sud u svojoj odluci. Dalje ista odredba propisuje da će iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pisani nalaz i mišljenje biti prihvaćeni kao dokazi i da mogu biti pročitani ili reproducirani ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branitelja ili nisu bili ispitani od strane suprotne stranke ili branitelja iako im je to bilo omogućeno. Ovo je okvir u kojem se sud kreće kada provodi ponovni postupak nakon ukidanja ranije donesene presude, bez obzira na to što stranke i branitelj na glavnom pretresu, sukladno stavu 3. predmetne odredbe, mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze kojima opravdavaju svoje tvrdnje.

U konkretnom slučaju odluka o odbijanju braniteljevog prijedloga za izvođenje svih dokaza izvedenih u postupku koji je prethodio donošenju ukinute presude je zasnovana na činjenici da su svi svjedoci i vještaci tokom tog postupka unakrsno ispitani od suprotne stranke i branitelja. Ovakvo postupanje prvostupanjskog suda je u svemu u skladu sa članom 331a. ZKP FBiH i obrazloženo je na strani 3. pobijane presude. Pri tome je taj sud, poštujući upute iz ukidnog rješenja neposredno višeg suda broj: 09 0 K 023700 16 Kž 9 od 22.11.2016. g., otklanjajući propuste koji su doveli do ukidanja ranije presude, prilikom novog suđenja opravdano odlučio da se od dokaza koji su izvedeni u ranijem postupku na glavnom pretresu neposredno izvede samo dokaz ispitivanjem oštećenog S. P. I ovaj sud nalazi da za donošenje pravilne i zakonite odluke u ponovljenom suđenju nije bilo nužno izvođenje svih dokaza koji su bili izvedeni u

postupku u kojem je donesena ukinuta presuda. Dakle, na štetu optuženog nije učinjena bitna povreda iz člana 312. stav 1. točka d) ZKP FBiH.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 09 0 K 023700 17 Kž 14 od 31.10.2017. g.)

<----->

Za vještaka određena osoba koja se ne nalazi na popisu sudskih vještaka

Član 11. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NEOSNOVANI SU ŽALBENI PRIGOVORI BRANITELJA OPTUŽENOG DA VJEŠTAČENJE MORA OBAVITI OSOBA SA STALNE LISTE SUDSKIH VJEŠTAKA, JER JE BITNO DA JE VJEŠTAČENJE OBAVILA OSOBA KOJA RASPOLAŽE STRUČNIM ZNANJEM IZ PODRUČJA U KOJE SPADAJU ČINJENICE O KOJIMA TREBA DATI NALAZ I MIŠLJENJE.

Iz obrazloženja:

„Neosnovan je i žalbeni navod branitelja optuženog da je prvostepeni sud zasnovao svoju odluku na nezakonitom dokazu – nalazu i mišljenju dr.sc. Č.M., koja nije na listi stalnih sudskih vještaka. S tim u vezi branitelj navodi da je iz naredbe Kantonalnog tužiteljstva M. broj T07 0 KTA 0016624 od 08.03.2015. g., određeno da će obdukciju i pregled leša izvršiti

dr.sc. Č.M, specijalista patološke anatomije i sudske medicine. Po mišljenju branitelja, ista nije mogla sačiniti nalaz i mišljenje, već je zapisnik o obdukciji sa svim ostalim dokazima trebalo dostaviti na vještačenje jednom od licenciranih i akreditovanih stalnih sudskih vještaka sudske medicine. Kako se prvostepena presuda zasniva na ovom, po mišljenju branitelja nezakonitom dokazu, to je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Članom 11. ZKP FBiH je propisano da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona. Navedeni nalaz nije pribavljen povredama članova 109., 110., 111., 115., 118 i člana 119. kako to branitelj navodi, iz razloga što je nalaz i mišljenje sačinila osoba koja je specijalista patološke anatomije i sudske medicine, dakle osoba koja raspolaže potrebnim stručnim znanjem, a iz pomenute naredbe tužiteljstva proizilazi da je ista određena za vještaka i da je dužna sačiniti nalaz i mišljenje. Prema tome, kako iz naredbe kantonalnog tužitelja proizilazi da pregled i obdukcija leša nije povjerena specijaliziranoj zdravstvenoj ustanovi nego Č.M. – specijalisti patološke anatomije i sudske medicine, ista je u skladu sa članom 118. ZKP FBiH imala obavezu da sačini nalaz i mišljenje. Okolnost da ista nije na listi stalnih sudskih vještaka nema za posljedicu da se ista nije mogla odrediti za vještaka i saslušati u svojstvu vještaka na glavnom pretresu. Pri navedenom treba imati u vidu i odredbu člana 112. ZKP FBiH kojom je propisano da se za vještaka ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (član 96.) ili osoba koja je oslobođena od dužnosti svjedočenja (član 97.), kao ni osoba prema kojoj je krivično djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena na njenom nalazu i mišljenju se ne može zasnivati sudska odluka. Također, treba imati u vidu i odredbu člana 109. ZKP FBiH koja propisuje da se vještačenje određuje kada je za utvrđivanje

ili ocjenu neke važne činjenice potrebno pribaviti nalaz i mišljenje osobe koja raspolaže potrebnim stručnim znanjem. Dakle, nijedna odredba ZKP FBiH ne propisuje da se za vještaka može odrediti samo osoba koja se nalazi na listi stalnih sudskih vještaka, već je neophodno raspolaganje potrebnim stručnim znanjem. Također, članom 11. Zakona o vještacima FBiH (Sl. novine FBiH broj 49/05) je propisano da lista vještaka nije obavezujuća za sud ili drugi organ koji vodi postupak, odnosno druge učesnike u postupku, osim ako je drugačije predviđeno propisima kojima se uređuju pravila postupka. “

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 07 0 K 013045 17 KŽ 3 od 25.10.2017. g.)

<----->

Ponovno izvođenje ranije nezakonito izvedene radnje dokazivanja – član 11. stav 2. ZKP FBiH

OKOLNOST DA JE ODREĐENA RADNJA DOKAZIVANJA IZVEDENA UZ
BITNE POVREDE ZKP FBiH U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH I
USLJED ČEGA SE NA DOKAZIMA PRIBAVLJENIM TOM RADNjom NE MOŽE
ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA, NE ISKLJUČUJE, SAMA PO SEBI,
MOGUĆNOST PONOVRNOG IZVOĐENJA TE RADNJE ODNOSNO
PRIBAVLJANJA ODREĐENOG DOKAZA U SKLADU SA ZAKONSKIM
ODREDBAMA KOJIMA JE TA RADNJA REGULIRANA. TAKVO PONOVRNO
IZVOĐENJE ODREĐENE PROCESNE RADNJE UZ POŠTIVANJE
RELEVANTNIH ZAKONSKIH ODREDBA NE PREDSTAVLJA
KONVALIDACIJU RADNJE DOKAZIVANJA PREDUZETE U RANIJOJ FAZI
POSTUPKA UZ KRŠENJE ZAKONSKIH PROPISA NEGO NOVO IZVOĐENJE
RADNJE I PONOVRNO PRIBAVLJANJE DOKAZA.

Iz obrazloženja:

“U vezi sa prigovorom optuženog G.G. o zakonitosti pribavljanja naloga za gotovinsku isplatu na teret d.o.o. XY za period od 05.10.2007. g. do 13.03.2009. g. od Raiffeisen Bank dd Sarajevo, ovaj sud je imao u vidu i argumente optuženog kojima se isticalo da se na taj način vrši konvalidacija nezakonitih dokaza što, po mišljenju optuženog, nije ispravno i pri čemu se optuženi pozvao na odluke Ustavnog suda BiH broj AP-291/08 i AP-4382/12, u kojima je navedeno da propusti prilikom istrage se ne mogu konvalidirati naknadnim izdavanjem naredbi od strane suda. Međutim, ovaj sud nalazi ovakvu argumentaciju optuženog G.G. neosnovanom. Najprije, pomenute odluke Ustavnog suda BiH se odnose na sasvim drugu situaciju odnosno na pokušaje konvalidacije nezakonito pribavljenih dokaza, dakle, istih onih dokaza koji su pribavljeni u ranijoj fazi postupka protivno zakonskim odredbama. U konkretnom slučaju, nije se radilo o konvalidaciji one dokumentacije koju je vještak H.A. pribavio od strane Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo protivno odredbi člana 86. stav 1. ZKP FBiH nego o ponovnom pribavljanju od strane ovog suda, u skladu sa zakonom, odnosno poslovne dokumentacije. Ta se dokumentacija u svom izvornom obliku nalazi u Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, te je iz tog razloga bilo moguće ponovno izvesti ovu dokaznu radnju - pribaviti ovjerene prijepise te dokumentacije dok su prijepisi, koje je u toku istrage pribavio vještak H.A., izdvojeni iz spisa. Ponovno izvođenje određene procesne radnje, kada je to moguće, uz poštivanje zakonskih odredaba koje se odnose na njeno izvođenje, ne predstavlja konvalidaciju radnje učinjene u ranijoj fazi postupka uz kršenje odnosnih zakonskih propisa nego novo izvođenje radnje i ponovno pribavljenje dokaza. To je uobičajeni postupak (onda kada je on moguć tj. kada se radi

o procesnoj radnji koja se može ponovo izvesti u drugim, zakonom propisanim uvjetima) u slučajevima kada se rezultati određenih procesnih radnji ne mogu koristiti u postupku zbog toga što nisu obavljene u skladu sa zakonom (na primjer, u slučaju da je privilegirani svjedok saslušan bez prethodnog upozorenja da nije dužan svjedočiti može se ponovo saslušati uz poštivanje zakonskih odredbi o nužnosti takvog upozorenja).”

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 015657 15 Kžk 04.10.2016. g.)

<----->

Nezakonita radnja pribavljanja od banaka podataka o finasijskim transakcijama – član 11. stav 2. u vezi sa članom 86. stav 1. ZKP FBiH

**PRIBAVLJANJE PODATAKA OD BANAKA O FINANSIJSKIM TRANSAKCIJAMA
BEZ NAREDBE SUDA PREDSTAVLJA BITNU ODNOSNO SUŠTINSKU
POVREDU ODREDBE ČLANA 86. STAV 1. ZKP FBIH JER SE RADI O
KRŠENJU TE ODREDBE U DIJELU KOJI ODREĐUJE KO JE OVLAŠTEN DA
PRIBAVLJA TU DOKUMENTACIJU USLJED ČEGA SE NA DOKAZIMA KOJI
SADRŽE TE PODATKE, U SKLADU SA ČLANOM 11. STAV 2. ZKP FBIH, NE
MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.**

Iz Obrazloženja:

“Tokom pretresa ovaj sud je donio rješenje kojim je iz spisa predmeta kao nezakonit dokaz izdvojena i dokumentacija koju je od Raiffeisen Bank pribavio vještak H.A. i to ... Navedeni dokazi su izdvojeni iz spisa predmeta kao nezakoniti jer nisu bili pribavljeni u skladu sa odredbom člana 86. stav 1. ZKP FBiH prema kojoj se pribavljanje od banaka podataka o finansijskim transakcijama i poslovima neke osobe koji bi mogli biti dokaz u krivičnom postupku vrši na osnovu naredbe suda. Pribavljanjem navedene dokumentacije bez naredbe suda, bitno odnosno suštinski tj. u pogledu toga ko je ovlašten da pribavlja tu dokumentaciju je povrijeđena odredba člana 86. stav 1. ZKP FBiH, a odredbama člana 11. stav 2. istog zakona je propisano da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim bitnim povredama tog zakona. S obzirom da su bili zasnovani na toj dokumentaciji, iz spisa predmeta, a u skladu sa članom 11. stav 3. ZKP FBiH, kao nezakoniti dokazi izdvojeni su, takođe, nalaz i mišljenje vještaka H.A. od 20.03.2012. g. i iskaz vještaka H.A. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 015657 12 K od 23.04.2013. g.. “

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 015657 15 Kžk 04.10.2016. g.)

<----->

Nezakonita radnja dokazivanja Privremeno oduzimanje predmeta – član 11. stav 2. u vezi sa članovima 79-85. ZKP FBiH

**PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA KOJE NIJE IZVRŠENO U
POSTUPKU KOJI PROPISUJE ZKP FBIH A KOJI IMA ZA CILJ OSIGURANJE
ISTOVJETNOSTI ODUZETIH PREDMETA I ONIH KOJI SU KORIŠĆENI KAO
DOKAZ U KRIVIČNOM POSTUPKU IMA SE SMATRATI PRIBAVLJANJEM
DOKAZA UZ BITNE POVREDE ODREDBA ČLANOVA 79-85. ZKP FBIH
USLJED ČEGA SE NA TAKVIM DOKAZIMA, U SKLADU SA ČLANOM 11.
STAV 2. ZKP FBIH, NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA.**

Iz Obrazloženja:

“Takođe, iz spisa predmeta kao nezakonit dokaz izdvojena je dokumentacija d.o.o. XY, koja je Kantonalnom tužiteljstvu ... dostavljena uz podnesak punomoćnika O.Z. od 02.02.2012. g.. Riječ je o dokumentaciji koja je iz poslovnih prostorija d.o.o. XY iznesena od strane osnivača d.o.o. XY O.Z. samovlasno bez učešća nadležnih organa i provođenja odgovarajuće procedure iako se radilo o poslovnoj dokumentaciji d.o.o. XY, koje je poseban pravni subjekt u odnosu na njegovog osnivača. Budući da je oduzimanje te dokumentacije iz prostorija d.o.o. XY izvršeno bez prisustva optuženog G.G., koji je tada bio direktor d.o.o. XY i to nakon što su prostorije d.o.o. XY otvorene uz prethodnu promjenu brave, da to oduzimanje nije izvršeno u postupku koji propisuje ZKP FBiH za privremeno oduzimanje predmeta niti od strane organa ovlaštenih, po ZKP FBiH, za privremeno oduzimanje predmeta, da prilikom oduzimanja ta

dokumentacija nije popisana niti je na drugi način osigurana njena istovjetnost (stavljanjem u poseban omot i pečaćenjem) te da je, nakon takvog oduzimanja, više dana držana u stanu O.Z., ovaj sud nalazi da su takvim oduzimanjem te dokumentacije bitno povrijeđene odredbe članova 79-85. ZKP FBiH i da se, iz tog razloga, na toj dokumentaciji, u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, ne može zasnivati sudska odluka. “

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 015657 15 Kžk 04.10.2016. g.)

<----->

Slobodna ocjena dokaza – član 16.

U SKLADU SA NAČELOM SLOBODNE OCJENE DOKAZA, PRAVO SUDA DA OCJENJUJE DA LI JE OPTUŽENI UPRAVLJAO PRIJEVOZNIM SREDSTVOM POD UTJECAJEM ALKOHOLA NIJE OGRANIČENO FORMALNIM DOKAZNIM PRAVILIMA KOJIM BI BILO PROPISANO KOJIM SE DOKAZNIM SREDSTVIMA TA ČINJENICA MOŽE UTVRĐIVATI.

Iz Obrazloženja:

„Žalbom branitelja osporava se pravilnost zaključka prvostepenog suda da je optuženi vozilom upravljao u alkoholisanom stanju s koncentracijom alkohola u krvi od 0,62 promila. To utvrđenje suda branitelji osporavaju s pozivom na odredbu člana 162. stav 2. Zakona o sigurnosti prometa na cestama Županije Zapadno-hercegovačke kojom je propisano da će, ako u prometnoj nezgodi ima poginulih osoba, ovlaštena osoba koja obavlja očevid odrediti da se neposrednim sudionicima nezgode uzmu krv i urin radi utvrđivanja jesu li pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu. Kako u konkretnom slučaju od optuženog V.Z. osim krvi nije uzet i urin radi utvrđivanja da li je pod utjecajem alkohola, odbrana smatra da je prvostepeni sud neosnovano odbio njihov prigovor da ne postoji dovoljno dokaza da je optuženi upravljao vozilom pod uticajem alkohola.

Ovi žalbeni navodi branitelja su neosnovani. Naime, odredbom člana 16. ZKP FBiH propisano je načelo slobodne ocjene dokaza prema kojem pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima. U skladu s tim, ni pravo suda da utvrđuje da li je optuženi upravljao prijevoznim sredstvom pod uticajem alkohola nije ograničeno formalnim dokaznim pravilima kojima bi bilo propisano kojim se dokaznim sredstvima ta činjenica može utvrđivati. Stoga, iz same činjenice da prilikom konkretne prometne nezgode od optuženog V.Z., osim uzorka krvi, nije uzet i uzorak urina radi utvrđivanja je li pod uticajem alkohola ne može dovesti u pitanje pravilnost činjeničnog utvrđenja suda da je optuženi upravljao prijevoznim sredstvom pod uticajem alkohola s koncentracijom alkohola u krvi od 0,62 promila. Iz obrazloženja pobijane presude jasno proizilazi na osnovu kojeg dokaza je sud to utvrdio, a u žalbi branitelja se ne osporava vjerodostojnost tog dokaza niti u njemu utvrđena koncentracija alkohola u krvi optuženog.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 08 0 K 002917 17 Kž od 04.10.2017. g.)

<----->

Izuzeće sudije – član 39. tačka d) ZKP FBiH

OKOLNOST DA JE SUDIJA ČLAN VANRASPRAVNOG VIJEĆA KOJE JE IZVRŠILO REDOVNU KONTROLU OPRAVDANOSTI PRITVORA U SMISLU ČLANA 151. STAV

1. ZKP FBiH RANIJE BIO PREDsjedNIK SUDEĆEG VIJEĆA U ISTOM KRIVIČNOM PREDMETU NE PREDSTAVLJA RAZLOG ZA IZUZEĆE NA OSNOVU ČLANA 39. TAČKA D) ZKP FBiH.

Iz Obrazloženja:

“Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka b) ZKP FBiH, branitelj u žalbi ističe da je pobijano rješenje doneseno u vijeću čiji je član bila i sudija Š.R., koja je u ovom predmetu učestvovala kao predsjednica sudećeg vijeća sve do presigniranja predmeta sudiji R.S. kao novoj predsjednici vijeća. Branitelj u žalbi ne navodi zbog kojeg zakonom propisanog razloga iz člana 39. ZKP FBiH se sudija Š.R. morala izuzeti u postupku donošenja pobijanog rješenja. Ovaj sud nalazi da u konkretnom slučaju nije postojao nijedan zakonom propisani razlog za izuzeće sudije Š.R. Naime, pobijano rješenje je donijeto u postupku redovne kontrole opravdanosti pritvora u smislu člana 151. stav 1. ZKP FBiH. Kako se redovna kontrola opravdanosti pritvora nakon potvrđivanja optužnice vrši svaka dva mjeseca nakon donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru, te kako tu kontrolu može vršiti i sudeće vijeće ukoliko se nalazi u zasjedanju u vrijeme vršenja kontrole, okolnost da je sudija Š.R. bila predsjednik sudećeg vijeća u ovom predmetu prije presignacije predmeta drugom sudiji ne predstavlja zakonski razlog za njeno izuzeće u postupku kontrole opravdanosti pritvora u tom predmetu. “

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 027287 17 Kž 11 od 10.08.2017. g.)

<----->

Ovlaštenje suda da tokom glavnog pretresa pribavlja dokaze – član 276. stav 2. tačka e) ZKP FBiH

OKOLNOST DA JE TOKOM ISTRAGE POTREBAN PRIJEDLOG TUŽITELJA ZA PRIBAVLJANJE ODREĐENOG DOKAZA PO NAREDBI SUDIJE ZA PRETHODNI POSTUPAK NE ZNAČI DA SUD TOKOM GLAVNOG PRETRESA Taj dokaz ne može pribaviti, u skladu sa članom 276. stav 2. Tačka E) ZKP FBiH, i bez prijedloga tužitelja.

Iz Obrazloženja:

“Odbijen je kao neosnovan i prigovor optuženog G.G. da ovaj sud nije mogao sam pribaviti dokumentaciju od Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, koja se odnosi na poslovanje d.o.o. XY ... Naime, optuženi G.G. je zakonitost te radnje ovog suda osporavao pozivom na odredbu člana 86. stav 1. ZKP FBiH uz ukazivanje da je odnosna dokumentacija pribavljena bez zahtjeva tužiteljstva. Pri ocjeni tog prigovora optuženog G.G. neosnovanim, ovaj sud je imao u vidu da je odredbom člana 86. stav 1. ZKP FBiH zaista propisano da, ako postoje osnovi sumnje da je neka osoba počinila krivično djelo koje je povezano s dobivanjem imovinske koristi, sud može, na osnovu prijedloga tužitelja, narediti da banka ili druga pravna osoba koja vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima te osobe kao i osobe za koje se osnovano vjeruje da su uključene u te finansijske transakcije ili poslove osumnjičenog ako bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku. Međutim, s obzirom da se u pomenutoj odredbi govori o postojanju osnova sumnje i o osumnjičenom, ovaj sud nalazi da se dio odredbe koji govori o nužnosti postojanja prijedloga tužitelja na osnovu kojeg sud može izdati pomenutu naredbu banci odnosi samo na preduzimanje te radnje tokom istrage. Pri donošenju zaključka da sudu, u

toku glavnog pretresa odnosno pretresa, za pribavljanje dokaza koji se odnose na finansijske transakcije i poslove određene osobe, nije neophodan prijedlog tužitelja, ovaj sud je imao u vidu i odredbu člana 276. stav 2. tačka e) ZKP FBiH, kojom je propisano da je sud ovlašten u toku glavnog pretresa, pa, shodno tome i u toku pretresa pred drugostepenim sudom, naložiti izvođenje dokaza pri čemu to pravo suda nije uvjetovano postojanjem bilo kakvih prijedloga stranaka. “

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 015657 15 Kžk 04.10.2016. g.)

<----->

Značaj ranije pravomoćne presude zasnovane na sporazumu o priznanju krivnje Član 295. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

RANIJE PRAVOMOĆNE PRESUDE ZASNOVANE NA SPORAZUMIMA O PRIZNANJU KRIVNJE I KOJE SE ODNOSI NA DRUGE OPTUŽENE KOJI SU TIM PRESUDAMA OGLAŠENI KRIVIM NE MOGU PREDSTAVLJATI DOKAZ DA JE OPTUŽENI UČINIO ISTO KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE PROTIV NJEGA VODI DRUGI KRIVIČNI POSTUPAK, BEZ OBZIRA ŠTO SE I ON POMINJE U TIM OPISIMA KRIVIČNIH DJELA IZ POMENUTIH PRAVOMOĆNIH PRESUDA.

Iz obrazloženja:

„Prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude ukazao i na osuđenog B.N., koji je kako navodi sa tužiteljem sklopio sporazum o priznanju krivnje na osnovu kojeg je donesena pravomoćna presuda prema kojoj je priznao učinjenje krivičnih radnji sa optuženima O.A., K.T. i L.M. Time je prvostepeni sud ukazujući i na ove okolnosti ponovio kakvo značenje i kakvu „dokaznu snagu“ imaju činjenični opisi djela iz pravomoćnih presuda donesenih u drugim krivičnim postupcima.

U obrazloženju pobijane presude, prvostepeni sud je također naveo da je osuđeni inače ranije optuženi, a u ovom krivičnom predmetu K.M. sa tužiteljem sklopio sporazum o priznanju krivnje na osnovu kojeg je došlo u odnosu na njega do razdvajanja postupka i donesena presuda koja je postala pravomoćna. Prema činjeničnom supstratu djela pravomoćne presude prvostepeni sud je naveo, da su i optuženi O.A., B.E. i M.E. preduzimali određene krivičnopravne radnje, pa da i to ima „dovoljnu dokaznu snagu“ uz ostale dokaze za zaključak o njihovom učešću o učinjenju krivičnog djela za koje su oglašeni krivim.

Pošto u svojim žalbama branitelji optuženih O.A., K.T., B.E. i M.E. osporavaju takvo shvatanje prvostepenog suda i uopšte mogućnost da se iz ovakvih opisa djela pravomoćnih presuda donesenih u drugim krivičnim postupcima, činjenični supstrat djela i obrazloženje može koristiti za zaključak o njihovoj krivnji i učinjenju krivičnog djela, valjalo je ocijeniti takve žalbene prigovore i na njih dati potrebne odgovore.

U davanju odgovora na pomenute prigovore trebalo je poći od odredbe člana 295. stav 1. ZKP FBiH u kojoj je propisano, da se presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Ovako koncipirana zakonska odredba podrazumijeva mogućnost da se i u drugom krivičnom postupku može odlučiti o krivičnom djelu i o krivnji optužene osobe u odnosu na koju je izdvojen krivični postupak, a koja je kao u konkretnom slučaju učestvovala u učinjenju istog krivičnog djela. Takva procesna situacija, naravno, traži odgovor na pitanje kakva je dokazna snaga iz opisa djela takvih pravomoćnih

presuda donesenih u izdvojenom krivičnom postupku. Ovo zbog toga, jer su kako to navodi prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude ranije optuženi u ovom krivičnom predmetu L.M., B.N., Š.T. i K.M. sa tužiteljem sklopili sporazume o priznanju krivnje, nakon čega su razdvojeni postupci i održani pretresi, te donesene presude koje su postale pravomoćne. Pošto se u činjeničnom opisu djela pominju optuženi O.A., K.T., B.E. i M.E., prvostepeni sud je zaključio da su oni kao što je to na više mjesta naprijed ukazano u tim radnjama učestvovali na „aktivan način“.

Za razliku od toga, ovaj sud smatra, da je takvo shvatanje prvostepenog suda pogrešno, a na šta se u žalbama branitelja optuženih O.A., K.T., B.E. i M.E. pravilno prigovara.

Naime, po mišljenju ovog suda ovakve pravomoćne presude donesene u drugim krivičnim postupcima imaju značenje u smislu toga, da su ranije optuženi L.M., B.N., Š. T., K.M. i dr. sada osuđeni, radnjama navedenim u činjeničnim opisima djela iz tih presuda učinili krivično djelo neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. u vezi sa članom 55. KZ FBiH. Radi toga, argumentum a contrario druge činjenice sadržane u činjeničnim opisima djela iz tih pravomoćnih presuda koje se odnose na optužene O.A., K.T.,

B.E. i M.E. nisu relevantne a niti su obavezivale prvostepeni sud da ih prihvati kao utvrđenim u ovom krivičnom predmetu. To dalje znači da je pogrešno zaključivanje prvostepenog suda da te pravomoćne presude zasnovane na sporazumima o priznanju krivnje koje u svojim opisima djela sadrže inkriminirane radnje koje su kako se navodi preduzimali optuženi O.A., K. T., B.E. i M.E., takvog karaktera da imaju dovoljnu dokaznu snagu uz ostale izvedene dokaze subjektivne i objektivne prirode za zaključak da su učinili krivična djela za koja su oglašeni krivim.

Dakle, takvi navodi činjeničnog opisa djela iz pravomoćnih presuda, po mišljenju ovog suda, ne mogu se u ovom krivičnom postupku unaprijed smatrati utvrđenim kako je to zaključio prvostepeni sud u pobijanoj presudi u odnosu na optužene O.A., K.T., B.E. i M.E., koje su pobliže opisane u tač. I i II njene izreke. Osim toga, suprotno zaključivanje nije primjereno

načelu pravičnog postupka i pravu na odbranu, te pravnim standardima koji su im garantovani našim procesnim zakonom kako bi se činjenično stanje pravilno i potpuno utvrdilo. Ove pravomoćne presude imaju značenje u ovom krivičnom postupku da su L.M., B.N., K. M. i dr. učinili krivična djela za koja su oglašeni krivim i izvan toga se ne mogu vrednovati na način kako je to učinio prvostepeni sud.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 04 0 K 004818 15 Kž 7 od 07.07.2016. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu – član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

**POSTOJANJE INSTITUTA UNAKRSNOG ISPITIVANJA NE ISKLJUČUJE PRAVO
DA SE, U CILJU DISKREDITACIJE ODREĐENOG DOKAZA, PREDLOŽI
IZVOĐENJE NOVOG DOKAZA NITI SAMO PO SEBI ISKLJUČUJE
OSNOVANOST TAKVOG PRIJEDLOGA.**

Iz Obrazloženja:

“Iz obrazloženja pobijane presude ... proizilazi da je prijedlog odbrane da se provede novo vještačenje zasnovan na stavu odbrane da je, u vrijeme učinjenja djela za koje se tereti, optuženi

T.G. bio bitno smanjeno uračunljiv a ne samo smanjeno uračunljiv kako to proizilazi iz nalaza i

mišljenja vještaka optužbe. Takav prijedlog odbrane prvostepeni sud je odbio s obrazloženjem da je vještak neuropsihijatar odgovarajući na unakrsna pitanja odbrane bio jasan u pogledu oblika uračunljivosti... Međutim, iz uvodnog izlaganja branitelja kao i iz zapisnika o glavnom pretresu od 23.11.2016. g. proizilazi da je odbrana predložila novo psihijatrijsko vještačenje upravo kako bi osporila zaključak koji proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka optužbe da je uračunljivost optuženog bila smanjena ali ne bitno. Okolnost da je vještak optužbe bio unakrsno ispitan od strane odbrane i da je naveo svoje razloge zbog kojih nalazi da je optuženi u vrijeme učinjenja djela bio u stanju smanjene uračunljivosti, ne može biti osnov za odbijanje prijedloga odbrane za novim vještačenjem. Cilj unakrsnog ispitivanja jeste da se dovede u pitanje vjerodostojnost iskaza datog prilikom direktnog ispitivanja ali postojanje instituta unakrsnog ispitivanja ne isključuje pravo da se, u istom cilju, predloži izvođenje novog dokaza niti samo po sebi isključuje osnovanost takvog prijedloga. U konkretnom slučaju, novo psihijatrijsko vještačenje je predloženo upravo da bi se osporio nalaz i mišljenje vještaka optužbe koji je izjavio da on ne može argumentirati stav o bitno smanjenoj uračunljivosti optuženog u vrijeme učinjenja djela. Objektivno, osporavanje nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra, s obzirom na činjenicu da se radi o visokostručnim pitanjima, teško je ostvarivo bez pomoći drugog vještaka iz iste oblasti. Stoga je, u konkretnom slučaju, odbijanjem prijedloga odbrane za novim psihijatrijskim vještačenjem, s obrazloženjem da je vještak optužbe odgovorio na pitanja branitelja prilikom unakrsnog ispitivanja, odbrana bila onemogućena u efektivnom osporavanju nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra kojeg je odredila optužba. Time je povrijeđeno pravo optuženog na odbranu i učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 08 0 K 002863 17 Kž 2 od 19.04.2017. g.)

<----->

Značaj iskaza neke osobe dat branitelju i mogućnost njegovog korištenja na glavnom pretresu

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ODBIJANJEM PRIJEDLOGA BRANITELJA DA SE NA GLAVNOM PRETRESU KORISTI I IZVEDE DOKAZ ČITANJEM ISKAZA OSOBE M.M. KOJI JE DAT BRANITELJU I DA SE UVEDE U DOKAZNI MATERIJAL, NIJE POVRIJEĐENO PRAVO NA ODBRANU OPTUŽENOG, PA SAMIM TIM NI UČINJENA BITNA POVREDA ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH

Iz obrazloženja:

„Odredbom člana 15. stav 1. ZKP FBiH je propisano da je sud dužan stranke i branitelja tretirati na jednak način i svakoj strani pružiti jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnoj raspravi. Nadalje, prema odredbi člana 288. stav 1. ZKP FBiH iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnoj raspravi i mogu biti korišteni prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje nakon čega se prilažu kao dokazni materijal ili za dodatno ispitivanje. U ovom slučaju osobi će se dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz. Izuzetak od navedenog pravila propisan je u stavu 2. istog člana navedenog zakona, kojim je predviđeno da se zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu po odluci suda, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih razloga ili ako bez zakonskog razloga neće da daju iskaz na glavnoj raspravi. Dakle, iz

navedene zakonske odredbe slijedi da se samo iskazi dati u istrazi mogu koristiti kao dokaz na glavnom pretresu u situaciji kada ispitana osoba nije u mogućnosti doći pred sud. Žalbom branitelja se ne dovodi u pitanje da M.M. kao svjedok nije ispitan u toku istrage, pa zbog toga nije ni bilo zakonskog osnova da se njegov iskaz dat branitelju prihvatiti kao dokaz. Branitelj ni u žalbi ne ukazuje na konkretnu zakonsku odredbu koja omogućava da se iskaz svjedoka dat branitelju optuženog koristi kao dokaz. Stoga, suprotno navodima u žalbi, odbijanjem prijedloga branitelja optuženog da se na glavnom pretresu izvede dokaz čitanjem iskaza M.M. koji je dat branitelju i da se kao dokaz uloži u spis, prvostepeni sud nije postupao suprotno odredbi člana 288. stav

1. ZKP FBiH, pa zbog toga nije povrijeđena odredba člana 15. stav 1. ZKP FBiH, niti je takvim postupanjem učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 01 0 K 008478 15 KŽ od 31.08.2016. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu – član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

**POSTOJAĆE POVREDA PRAVA NA ODBRANU I TIME BITNA POVREDA
ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D)
ZKP FBiH UKOLIKO SUD PROPUSTI DA ODLUKU O ODBIJANJU
ODREĐENOG DOKAZNOG PRIJEDLOGA ODBRANE OBRAZLOŽI U VEZI SA
RAZLOZIMA NA KOJIMA JE TEMELJEN Taj DOKAZNI PRIJEDLOG.**

Iz Obrazloženja:

“Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane za rekonstrukciju događaja te da se taj prijedlog ... odnosio na okolnosti interakcije odnosno učinka projektila na tijelo oštećenog odnosno na okolnost međusobnog djelovanja tijela oštećenog i projektila. Međutim, iz zapisnika o glavnom pretresu ... od 23.11.2016. g. vidljivo je da je prijedlog za rekonstrukciju događaja obrazložen postojanjem razlika u iskazima svjedoka i materijalnih dokaza koji se nalaze u spisu. Iz toga slijedi da prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude uopšte nije naveo razloge o osnovanosti prijedloga odbrane za vršenjem rekonstrukcije događaja s obzirom na konkretno obrazloženje odbrane tog dokaznog prijedloga. Iz tog razloga, prvostepeni sud je odbijanjem prijedloga odbrane za rekonstrukcijom događaja povrijedio pravo optuženog na odbranu budući da svoju odluku o odbijanju tog prijedloga nije temeljio na razlozima zbog kojih je odbrana predložila izvođenje tog dokaza. Time je prvostepeni sud takođe učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 08 0 K 002863 17 KŽ 2 od 19.04.2017. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu – član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH u vezi sa članom 6. stav 2. i 3. ZKP FBiH.

**ODBIJANJEM PRIJEDLOGA ODBRANE DA OPTUŽENI NA GLAVNOM
PRETRESU DA ISKAZ O ČINJENICAMA U SVOJSTVU OPTUŽENOG
POVRIJEĐENO JE PRAVO OPTUŽENOG NA ODBRANU.**

Iz Obrazloženja:

“Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog u žalbi navodi da je odbrana u uvodnom izlaganju a i u nastavku glavnog pretresa predlagala da optuženi iznese svoju odbranu odnosno da da iskaz o činjenicama u svojstvu optuženog u kojem slučaju ne bi bio obavezan podvrgnuti se direktnom i unakrsnom ispitivanju. Branitelj u žalbi navodi i da je taj prijedlog odbrana obrazložila pozivom na pravo optuženog na odbranu i na pravo optuženog da ne odgovara na pitanja. Međutim, na protivljenje tužitelja, prvostepeni sud je odbio taj prijedlog odbrane s obrazloženjem da ZKP FBiH ne predviđa takvu mogućnost. Usljed toga, optuženi je, htijući iznijeti svoju odbranu, bio primoran pristati na davanje iskaza o činjenicama u svojstvu svjedoka, te tako neutemeljeno podvrgnut unakrsnom ispitivanju čime je povrijeđeno njegovo pravo na odbranu.

Ispitujući ove žalbene navode, ovaj sud je utvrdio da je u zapisniku o glavnom pretresu od 19.12.2016. g. konstatiran prijedlog odbrane da optuženi T.G. da iskaz o činjenicama u svojstvu optuženog zajedno s pomenutim obrazloženjem. Takođe, utvrđeno je i da je taj prijedlog odbrane odbijen s obrazloženjem da ZKP FBiH ne predviđa tu mogućnost. Nakon toga, ističući da se to čini zbog toga što je odbijen prijedlog da da iskaz o činjenicama u svojstvu optuženog, branitelj optuženog je izjavio da optuženi pristaje da bude saslušan kao svjedok. Ovaj sud nalazi da je odbijanjem prijedloga odbrane da optuženi T.G. da iskaz o činjenicama u svojstvu optuženog povrijeđeno pravo optuženog na odbranu. Naime, isključivo je stvar izbora optuženog u kojem će svojstvu dati iskaz o činjenicama tj. da li u svojstvu optuženog kao svjedoka ili samo u svojstvu optuženog. Nepravilan je stav prvostepenog suda da ZKP FBiH ne predviđa mogućnost za optuženog da iskaz o činjenicama da upravo u tom svojstvu odnosno da optuženi iskaz o činjenicama može dati samo u svojstvu svjedoka. Na nepravilnost takvog stava prvostepenog suda upućuje odredba člana 6. stav 2. ZKP FBiH, kojom se izričito propisuje da se osumnjičenom odnosno optuženom (dakle, i na glavnom pretresu) mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist. Odredba člana 6. stav 3. ZKP FBiH pak propisuje da osumnjičeni odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja. Iz navedenih odredaba jasno proizilazi da je pravo optuženog da da iskaz o činjenicama i u svojstvu optuženog i da uskrati odgovore na postavljena pitanja. Osim toga, član 274. stav 1. ZKP FBiH obavezuje sudiju odnosno predsjednika vijeća da na glavnom pretresu pouči optuženog da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist što, takođe, jasno ukazuje da se prava optuženog propisana u članu 6. stav 2. i 3. ZKP FBiH odnose i na stadij glavnog pretresa. Iz odredbe člana 274. stav 2. ZKP FBiH vidljivo je pak da je davanje iskaza u svojstvu svjedoka samo jedna mogućnost za optuženog a ne, s obzirom na prethodno navedene odredbe, i jedini mogući oblik davanja iskaza o činjenicama od strane optuženog. Stoga je prvostepeni sud odbivši prijedlog odbrane da optuženi T.G. da iskaz o činjenicama u svojstvu optuženog povrijedio njegovo pravo na odbranu, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 08 0 K 002863 17 KŽ 2 od 19.04.2017. g.)

<----->

Nema razloga kojima se sud rukovodio pri izricanju mjera zabrane umjesto pritvora Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POBIJANIM RJEŠENJEM JE OPTUŽENOM UMJESTO MJERE PRITVORA IZ ČLANA

152. STAV 1. ZKP FBiH IZREČENA MJERA ZABRANE NAPUŠTANJA BORAVIŠTA I ZABRANE PUTOVANJA I TO POZIVOM NA ČLAN 140 ST. 1. I 2. ZKP FBiH, ALI SUD PRI TOME NIJE NAVEO RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH SMATRA DA SU ISPUNJENI UVJETI ZA IZRICANJE MJERE ZABRANE PROPISANE TOM ODREDBOM, ODNOSNO, POBIJANO RJEŠENJE NE SADRŽI RAZLOGE ZBOG ČEGA JE NEOPHODNO IZRICANJE TIH MJERA ZABRANE I ŠTA SE ŽELI POSTIĆI TIM MJERAMA. S

TIM U VEZI TREBA UKAZATI NA ODREDBU ČLANA 140b. STAV 1. ZKP FBiH, KOJA ZAHTIJEVA DA RJEŠENJE O IZRICANJU MJERA ZABRANE BUDE OBRAZLOŽENO, ODNOSNO, DA SE U NJEMU NAVEDU RAZLOZI ZBOG KOJIH SUD SMATRA DA SU ISPUNJENI UVJETI ZA IZRICANJE POJEDINIH MJERA ZABRANE TE DA JE NJIHOVO IZRICANJE NEOPHODNO RADI OSTVARENJA ODREĐENIH PROCESNIH CILJEVA. KAKO JE PRVOSTEPENI SUD PROPUSTIO NAVESTI RAZLOGE KOJIMA SE RUKOVODIO PRI IZRICANJU NAVEDENIH MJERA ZABRANE, OSNOVANO SE ŽALBOM BRANITELJICE OPTUŽENOG UKAZUJE DA POBIJANO RJEŠENJE NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA, TE DA JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 09 0 K 023306 16 Kž 5 od 14.06.2016. g.)

<----->

U opisu djela nedostaju subjektivni elementi kvalificiranog oblika krivičnog djela razbojništva iz člana 289. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

AKO SU U OPISU DJELA IZ OPTUŽNICE NAVEDENE SAMO ČINJENICE I OKOLNOSTI KOJE SE ODOSE NA POSTOJANJE UMIŠLJAJA OPTUŽENIH U SMISLU NJIHOVOG PSIHIČKOG ODNOSA PREMA RADNJAMA KOJE PREDSTAVLJAJU OSNOVNI OBLIK KRIVIČNOG DJELA RAZBOJNIŠTVA IZ ČLANA 289. STAV 1. KZ FBiH, A NE I PREMA NJEGOVOM KVALIFICIRANOM OBLIKU IZ STAVA 2. ISTOG ČLANA DA SU BILI SVJESNI DA UDARANJEM PESNICAMA OŠTEĆENIKU MOGU NANIJETI TEŠKE TJELESNE OZLJEDE I DA SU PRISTALI NA NJIHOVO NASTUPANJE, ONDA JE PRVOSTEPENI SUD PRAVILNO POSTUPIO KADA NIJE PRIHVATIO PRIJEDLOG TUŽITELJA U POGLEDU PRAVNE OCJENE DJELA, DA SE RADI O KVALIFICIRANOM OBLIKU OVOG KRIVIČNOG DJELA, VEĆ O NJEGOVOM OSNOVNOM OBLIKU.

Iz obrazloženja:

„Optuženima A.J. i J.M. je na teret stavljeno da su dana 06.05.2004. g., u 22,00 sata u T., u ulici K.M, ispred ljetne bašte kafea „S.“ kod objekta „N.P.“ prišli do D.M. i od istog tražili da im da njegov mobilni telefon kako bi nekog navodno nazvali, da su, dalje, nakon što je D. to odbio, sve s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi i u namjeri da od istog oduzmu mobitel, fizički nasrnuli na D.M., tukući ga pri tome pesnicama po licu i ostalim dijelovima tijela, kojom prilikom su mu udarcima pesnicama nanijeli teške tjelesne ozljede u vidu razderno-nagnječne rane leđa nosa sa prijelomom nosnih kostiju uz njihovo pomjeranje, kao i iskrivljenje nosa i krvarenje na isti, pa je, nakon toga, jedan od njih iz ruku D.M. istrgnuo mobilni telefon marke Nokia 3310 sa korisničkom karticom, te da su se, potom, oba optuženika sa ukradenim mobitelom udaljili sa lica mjesta pribavivši za sebe protupravnu imovinsku korist. Ovako dani opis kaznenopravnih radnji ne sadrži naznaku da su optuženi A.J. i J.M. kritične prilike oštećenom D.M. htjeli nanijeti tešku tjelesnu ozljedu, odnosno da su bili svjesni da udarcima koje mu zadaju takvu ozljedu mogu nanijeti, te da su, i pored postojanja takve svijesti, na tu moguću posljedicu poduzetih radnji pristali. U činjeničnoj osnovi predmetne optužnice, dakle, umišljaj optuženih za nanošenje teške tjelesne ozljede

oštećenom realno nije sadržan. Ovo je okolnost zbog čega prvostupanjski sud za ranije navedeni oblik vinosti kod optuženih, kada je u pitanju teška tjelesna ozljeda oštećenog, u obrazloženju pobijane presude objektivno nije ni mogao dati bilo kakve razloge. Ako po opisu kaznenopravnih radnji iz potvrđene optužnice na strani optuženih umišljaj ne postoji, onda se o toj činjenici, sud u svojoj presudi ne može izjašnjavati, odnosno iznositi razloge za njegovo postojanje. Po nalaženju ovog suda, bitna povreda iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju je u žalbi ukazao tužitelj, nije počinjena. Opravdano je, dakle, u danim okolnostima, od strane prvostupanjskog suda zaključeno da su optuženi počinili kazneno djelo Razbojništvo iz člana 289. stav 1. KZ FBiH, a ne njegov teži oblik iz stava 2. iste odredbe, za koji su terećeni potvrđenom optužnicom Kantonalnog tužiteljstva u Tuzli.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: 03 0 K 010496 14 Kž 4 od 28.04.2017. g.)

<----->

Nakon ukidanja pritvora protiv optuženog koji se nalazio na slobodi može se samo odrediti a ne produžiti pritvor

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

U PROCESNOJ SITUACIJI KOJA JE STVORENA UKIDANJEM PRITVORA I PUŠTANJEM OPTUŽENOG NA SLOBODU, NAKNADNIM DONOŠENJEM RJEŠENJA KOJIM MU SE PRODUŽAVA PRITVOR PRVOSTEPENI SUD NIJE DONIO ODGOVARAJUĆE RJEŠENJE. OVO STOGA ŠTO JE DONOŠENJEM RJEŠENJA, KOJIM JE UKINUT RANIJE ODREĐENI PRITVOR VIŠE NIJE BIO NA SNAZI, PA JE POSTOJALA PROCESNA MOGUĆNOST DA SE OPTUŽENOM KOJI SE NALAZIO NA SLOBODI SAMO PONOVO ODREDI, A NE PRODUŽI PRITVOR. RADI TOGA JE IZREKA POBIJANOG RJEŠENJA U SUPROTNOSTI SA RAZLOZIMA DATIM U NJEGOVOM OBRAZLOŽENJU U KOME SE NAVODE RAZLOZI ZA PRODUŽENJE PRITVORA OPTUŽENOM, IAKO IZ IZREKE POBIJANOG RJEŠENJA PROIZILAZI DA SE OPTUŽENI NALAZI NA SLOBODI. POSTUPAJUĆI NA NAVEDENI NAČIN PRVOSTEPENI SUD JE UČINIO BITNU POVREDU ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH, NA KOJU BRANITELJ OPTUŽENOG OSNOVANO UKAZUJE ŽALBOM.“

Iz obrazloženja:

„Na osnovu stanja u spisu ovaj sud je utvrdio da je u ovom predmetu prvostepena presuda, kojom je izrečena kazna zatvora optuženom, donesena dana 28.10.2016. g., nakon čega je, rješenjem prvostepenog suda broj 09 0 K 026010 16 K od 28.10.2016 g., optuženom produžen pritvor koji može trajati najduže devet mjeseci od dana donošenja presude ili do nove odluke suda. Navedeno rješenje prvostepenog suda je, u postupku odlučivanja o žalbi branitelja optuženog, ukinuto rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 026010 16 Kž 4 od 07.11.2016. g. i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Postupajući u ponovnom postupku prvostepeni sud je dana 14.11.2016. g. donio rješenje kojim je ukinuo pritvor optuženom, te istovremeno odlučio da se optuženi ima odmah pustiti na slobodu, koje rješenje je uvažavanjem žalbe kantonalnog tužitelja ukinuto rješenjem

Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 026010 16 Kž 5 od 18.11.2016. g. i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Dakle, žalbom branitelj optuženog se osnovano ukazuje da se u vrijeme donošenja pobijanog rješenja optuženi nije nalazio u pritvoru obzirom da mu je pritvor ranije ukinut i isti pušten na slobodu.

Kod takvog stanja u spisu osnovanim se ukazuju i navodi u žalbi branitelja optuženog da nije bilo procesne mogućnosti da se optuženom produži pritvor koji je jednom ukinut u toku ovog krivičnog postupka, već da se pritvor mogao samo ponovo odrediti. Naime, u procesnoj situaciji koja je stvorena ukidanjem pritvora i puštanjem optuženog na slobodu, donošenjem rješenja kojim se optuženom produžava pritvor prvostepeni sud nije donio odgovarajuće rješenje. Ovo stoga što je donošenjem ranijeg rješenja, kojim je ukinut pritvor optuženom, ranije određeni pritvor više nije bio na snazi. Stoga se s pravom u žalbi branitelja ukazuje da je izreka pobijanog rješenja nerazumljiva, kada se izrekom tog rješenja produžava pritvor optuženom, a istovremeno se određuje da će se pritvor računati od dana i časa lišenja slobode, što je u

međusobnoj suprotnosti. Također izreka pobijanog rješenja je u suprotnosti sa razlozima datim u pobijanom rješenju u kome se navode razlozi za produženje pritvora optuženom, iako iz izreke pobijanog rješenja proizilazi da se optuženi nalazi na slobodi. Postupajući na navedeni način prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka

k) ZKP FBiH, na koju branitelj optuženog osnovano ukazuje žalbom.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 026010 16 Kž 6 od 23.12.2016. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama u rješenju o određivanju ili produženju pritvora – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PRI IZNOŠENJU RAZLOGA NA OSNOVU KOJIH JE UTVRADIO POSTOJANJE OSNOVANE SUMNJE DA JE OPTUŽENI UČINIO ODREĐENO KRIVIČNO DJELO SUD JE DUŽAN DA ODREĐENO NAVEDE NE SAMO NA OSNOVU KOJIH DOKAZA JE TO UTVRADIO NEGO I ŠTA IZ TIH DOKAZA UKAZUJE NA TO JER U PROTIVNOM, RJEŠENJE O ODREĐIVANJU ODNOSNO PRODUŽENJU PRITVORA NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA ŠTO PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBIH.

Iz Obrazloženja:

„... iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da se zaključak prvostepenog suda da je osumnjičena C.B. učinila krivična djela za koja se tereti zasniva na rezultatima posebne istražne radnje nadzora i tehničkog snimanja telekomunikacija. Pri tome, prvostepeni sud se pozvao na određene telefonske komunikacije između osumnjičenih C.B. i I.E. i to tako što je naveo broj pod kojim je ta komunikacija navedena u prijedlogu tužitelja za produženje pritvora osumnjičenoj C.B. od 18.07.2016. g., te datum i vrijeme te telefonske komunikacije. Prvostepeni sud je, dakle, propustio u pobijanom rješenju tačno navesti šta je sadržina tih komunikacija i šta iz presretnutih komunikacija ukazuje na postojanje osnovane sumnje da je osumnjičena C.B. učinila krivična djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH i Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH. S obzirom na to, a da branitelj u žalbi ističe da iz telefonskih komunikacija na koje se pozvao prvostepeni sud proizilazi da su

osumnjičeni C.B. i I.E. razgovarali o svemu drugom samo ne o drogi, ovaj sud nalazi da, za sada, postoji sumnja u pravilnost zaključka prvostepenog suda o postojanju osnovane sumnje da je osumnjičena C.B. učinila navedena krivična djela.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 03 0 K 013243 16 Kž 4 od 02.08.2016. g.)

<----->

Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PRESUDA NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA AKO SUD U OBRAZLOŽENJU PRESUDE, NAKON ŠTO IZNESE SADRŽINU IZVEDENIH DOKAZA, SAMO KONSTATIRA DA IZ TOGA PROIZILAZI DA SE U RADNJAMA OPTUŽENIH STIČU OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG DJELA ODNOSNO AKO PROPUSTI ODREĐENO SE IZJASNITI IZ KOJIH ČINJENICA I OKOLNOSTI SADRŽANIH U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE PROIZILAZE POJEDINA ZAKONSKA OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG DJELA.

Iz obrazloženja:

“Budući da obrazloženje pobijane presude uopšte ne sadrži razloge kojima se prvostepeni sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja odnosno ne sadrži razloge na osnovu kojih je sud utvrdio da radnje optuženih za koje ih je oglasio krivim pobijanom presudom sadrže obilježja krivičnih djela za koje su oglašeni krivima pobijanom presudom, prvostepeni sud je i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude, nakon što je iznio sadržinu pojedinih dokaza izvedenih tokom glavnog pretresa samo konstatirao da iz toga proizilazi da se u radnjama optuženih stiču obilježja krivičnih djela i potom pojedinačno za svakog od optuženih pobrojao krivična djela koja su oni učinili. Prema tome, izostalo je potpuno i određeno izjašnjenje prvostepenog suda iz kojih činjenica i okolnosti sadržanih u činjeničnom opisu djela proizilaze pojedina zakonska obilježja krivičnih djela za koja su optuženi T.A., T.M. i T.A. oglašeni krivima. To je posljedica i propusta prvostepenog suda da, u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, a na koji propust se ukazuje žalbom branitelja optuženog T.M.. Toj imperativnoj zakonskoj normi ne može se udovoljiti prostim iznošenjem sadržaja izvedenih dokaza i zaključkom da iz tih dokaza proizilazi da su optuženi učinili radnje za koje su oglašeni krivima.”

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 03 0 K 014125 16 Kž od 08.02.2017. g.)

<----->

Nedostatak razloga o relevantnosti određenih okolnosti u vrijeme donošenja odluke o produženju pritvoru – član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

ODLUKA SUDA O PRODUŽENJU PRITVORA OSUMNJIČENOM ODNOSNO OPTUŽENOM MOŽE SE ZASNIVATI I NA OKOLNOSTIMA KOJE SU POSTOJALE U VRIJEME UČINJENJA DJELA ALI JE SUD, U TOM SLUČAJU, DUŽAN NAVESTI RAZLOGE ZAŠTO TE OKOLNOSTI SMATRA I DALJE RELEVANTNIM ZA OCJENU POSTOJANJA UVJETA ZA PRITVOR U VRIJEME DONOŠENJA ODLUKE O PRODUŽENJU PRITVORU. U PROTIVNOM,

RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRITVORA NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA ŠTO PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz Obrazloženja:

“Iz pobijanog rješenja proizilazi da je prvostepeni sud svoj zaključak o postojanju stvarne prijetnje narušavanja javnog reda u slučaju puštanja optuženog na slobodu kao jednog od uvjeta za produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, ponovo zasnovao na okolnostima koje su postojale još u vrijeme učinjenja predmetnog krivičnog djela. Pri tome, prvostepeni sud je u obrazloženju svoga rješenja naveo da je zaključak o postojanju stvarne prijetnje narušavanja javnog reda u slučaju puštanja optuženog na slobodu temeljio na analizi okolnosti relevantnih za trenutačnu situaciju odnosno situaciju u vrijeme odlučivanja o pritvoru. Međutim, suprotno uputi iz rješenja ovog suda broj ..., prvostepeni sud je propustio određeno se izjasniti zašto okolnosti na koje se pozvao i koje su postojale u vrijeme učinjenja predmetnog krivičnog djela smatra relevantnim i za trenutnu situaciju odnosno za situaciju u vrijeme odlučivanja o pritvoru. “

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023321 16 KŽ 8 od 29.04.2016. g.)

<----->

ZAKON O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

TRETMAN MLAĐE PUNOLJETNE OSOBE U SKLADU SA ZAKONOM O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU – ČLAN

12. TAČKA C) ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

ZA TRETIRANJE NEKE OSOBE SA NAVRŠENIH 18 A NENAVRŠENIH 21 GODINU ŽIVOTA MLAĐOM PUNOLJETNOM OSOBOM U SKLADU SA ZAKONOM O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU POTREBNO JE I DA SE RADI O OSOBI ČIJI RAZVOJ NIJE NA TOM NIVOU DA BI SE MOGLA SMATRATI PUNOLJETNOM OSOBOM.

Iz Obrazloženja:

“Odredbom člana 1. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku propisano je da se tim zakonom utvrđuju posebna pravila postupanja prema, između ostalih, mlađim punoljetnim osobama. Međutim, odredbom člana 12. stav c) navedenog zakona propisano je da izraz mlađa punoljetna osoba, upotrijebljen u tom zakonu,

podrazumijeva osobu koja je navršila 18 a nije navršila 21 godinu života i čiji razvoj nije na tom nivou da bi se mogla smatrati punoljetnom osobom. Za tretiranje neke osobe sa navršenih 18 a nenavršenih 21 godinu života mlađom punoljetnom osobom prema tom zakonu, potrebno je, dakle, i da se radi o osobi čiji razvoj nije na tom nivou da bi se mogla smatrati punoljetnom osobom. U toku postupka nije utvrđeno da razvoj optuženog nije na tom nivou da bi se mogao smatrati punoljetnom osobom.”

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 04 0 K 007319 16 KŽ od 14.09.2016. g.)

<----->

Povezanost u radnjama izvršenja optuženih kao osnov za vođenje jedinstvenog krivičnog postupka – član 23. ZKP BiH

U slučaju kada se jedan optuženi (ili više njih) tereti da je počinio krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine, a drugi optuženi za krivično djelo iz Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, ukoliko postoji poveznost u radnjama izvršenja optuženih, potrebno je provesti jedinstven postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 3 K 024035 17 KŽ od 30.05.2017. g.)

<----->

Ovlaštenja tužioca u istrazi

Diskreciona ovlaštenja tužioca u istrazi nisu ograničena odredbom člana 28. ZKP BiH, u smislu ustupanja krivičnog predmeta nadležnom entitetskom tužilaštvu na dalje postupanje.

(Rješenje vanraspravnog vijeća Suda BiH, broj: S1 2 K 019200 16 Kv od 12.10.2016. g.)

<----->

Uračunavanje mjera zabrane napuštanja boravišta u izrečenu kaznu zatvora po članu 56. KZ BiH

Nema mjesta uračunavanju mjere zabrane napuštanja boravišta u izrečenu kaznu zatvora, jer se ova mjera ne može smatrati lišenjem slobode u smislu člana 56. KZ BiH.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 1 K 006028 17 Krž 5 od 10.02.2017. g.)

<----->

Mogućnost korišćenja iskaza osumnjičenog koji je dat bez prisustva branioca u slučaju kada odbrana nije bila obavezna (članovi 78. stav 2. tačka c., 259. stav 2. i 273. stav 1. ZKP BiH)
Postoji mogućnost korišćenja iskaza osumnjičenog kao dokaza na glavnom pretresu u slučaju kada je optuženi svjedočio na glavnom pretresu i kada je prije toga u skladu sa odredbom člana 259. stav 2. ZKP BiH poučen da će biti podvrgnut direktnom i unakrsnom ispitivanju u smislu člana 262. istog zakona, iako se kao osumnjičeni odrekao prava na branioca, a odbrana nije bila obavezna, čime se saglasio i sa mogućnosti čitanja i korišćenja njegovog iskaza datog u svojstvu osumnjičenog, i to na osnovu odredaba člana 273. stav. 1. i 3. ZKP BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 018698 15 KŽ 3 od 11.02.2016. g.)

<----->

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela od pravnog lica – član 111. KZ BiH

Bez obzira što je u konkretnom slučaju dokazano da je optuženi počinilac krivičnog djela, te da je isti krivično djelo izvršio u svojstvu odgovornog lica (direktora) u pravnom licu, Sud je primjenom odredbe člana 111. KZ BiH, koja predviđa mogućnost oduzimanja imovinske koristi od trećih lica, utvrđenu imovinsku korist, nasuprot prijedloga Tužilaštva da se ista oduzme od optuženog, oduzeo od predmetnog pravnog lica.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 020373 16 K od 21.11.2016. g.)

<----->

Dužnost izjašnjenja tužioca prilikom redovne kontrole mjera zabrane u toku istrage

Prilikom izjašnjenja u okviru redovne kontrole mjera zabrane u toku istrage, tužilac je dužan navesti okolnosti zbog kojih je i u daljem toku postupka neophodna dalja primjena mjera zabrane, kao i okolnosti zbog kojih istraga u ovom predmetu još uvijek nije okončana, te precizno navesti istražne radnje koje su poduzete u proteklom periodu i radnje koje se u narednom periodu planiraju poduzeti.

(Rješenje vanraspravnog vijeća Suda BiH, broj: S1 2 K 014305 17 Kv 40 od 29.05.2017. g.)

<----->

Nužnost zamjene mjere pritvora blažim mjerama, pa i kod pritvorskog osnova iz člana 132. stav 1. tačka c) ZKP BiH, a u skladu sa odredbom člana 123. stav 2. i 3. ZKP BiH

Prilikom odlučivanja o prijedlogu za produženje pritvora sud je u skladu sa odredbama člana 123. stav 2. i 3. ZKP BiH dužan razmotriti da li je zbog dužine trajanja pritvora i dalje neophodno primjenjivati mjeru pritvora kao najtežu mjeru za obezbjeđenje prisustva optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka, te ukoliko utvrdi da to više nije neophodno, istu zamijeniti mjerama zabrane, a što se odnosi i na pritvor određen po pritvorskom osnovu iz člana 132. stav 1. tačka c) ZKP BiH.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 025190 17 Kž 2 od 30.10.2017. g.)

<----->

Rješenje kojim se određuje dužnost naknade prouzrokovanih troškova (član 187. ZKP BiH)

Prilikom primjene člana 187. ZKP BiH, odnosno u situaciji kada se optuženom, branitelju, zakonskom zastupniku, svjedoku, vještaku, prevoditelju i stručnoj osobi, određuje da snose troškove svog dovođenja, odgađanja istražne radnje ili glavnog pretresa i ostale troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivnjom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa, potrebno je izričito precizirati koje su to radnje njihovom krivnjom bile ponovljene, pa na tako utvrđenom činjeničnom stanju donijeti odluku o naknadi troškova.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 1 K 012625 16 Krž 10 od 12.12.2016. g.)

<----->

Uslovi za ponavljanje postupka u korist osuđenog shodno članu 327. stav 1. tačka d) ZKP BiH

Ne postoji uslov za ponavljanje krivičnog postupka iz člana 327. stav 1. tačka d) ZKP BiH kada radnje u dva odvojena krivična predmeta, kako u smislu vremenskog kontinuiteta, tako i u

smislu samostalnih radnji izvršenja djela, čine zasebnu autonomnu kriminalnu količinu, a ne produženo krivično djelo propisano odredbom člana 54. stav 2. KZ BiH.

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 024029 17 Kž 2 od 09.03.2017. g.)

<----->

Pretpostavka nevinosti

Član 3. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POSTOJI POVREDA PRETPOSTAVKE NEVINOSTI OPTUŽENOG KADA SUD SVOJ ZAKLJUČAK DA JE OPTUŽENI U VRIJEME UČINJENJA DJELA BIO PRIPADNIK ODREĐENIH ORUŽANIH SNAGA ZASNIVA NA NJEGOVOJ ŽIVOTNOJ DOBI U VRIJEME ORUŽANOG SUKOBA I PRETPOSTAVCI DA JE USLIJED TOGA PODLIJEGAO OPĆOJ JAVNOJ MOBILIZACIJI TE DA ODBRANA NIJE PREDOČILA DOKAZE KOJI BI UKAZIVALI NA SUPROTNO.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 022246 16 Kž 3 od 17.10.2016. g.)

<----->

Dokazi na kojima se ne može zasnivati sudska odluka

Član 11. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

UKOLIKO ZKP-OM FBIH NIJE IZRIČITO PROPISANO DA SE NA DOKAZU PRIBAVLJENOM KRŠENJEM ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA, SUD JE DUŽAN DA ZA SVOJ ZAKLJUČAK DA SE IPAK RADI O DOKAZU NA KOME SE, U SKLADU SA ČLANOM 11. STAV 2. ZKP FBIH, NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA NAVEDE POTPUNE I ODREĐENE RAZLOGE ZBOG KOJIH SMATRA DA KRŠENJE ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE PRI PRIBAVLJANJU TOG DOKAZA UKAZUJE DA JE Taj dokaz pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala odnosno bitnim povredama ZKP FBIH.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 026508 16 Kž od 15.12.2016. g.)

<----->

Ne postoji obaveza suda da održi ročište radi izjašnjenja o prijedlogu tužitelja za određivanje privremene mjere osiguranja

Član 16. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

NE RADI SE O MANDATORNOM POSTUPKU SUDA U SMISLU ČLANA 16. STAV 2. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM, AKO RJEŠENJEM ODREDI PRIVREMENU MJERU OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM PRIJE NEGO ŠTO JE OSUMNJIČENIMA I NJIHOVIM BRANITELJIMA OMOGUĆIO DA SE IZJASNE O PRIJEDLOGU TUŽITELJA ZA ODREĐIVANJE MJERE OSIGURANJA JER NAVEDENA ZAKONSKA ODREDBA OSTAVLJA NA

**DISKRECIONU OCJENU SUDU DA LI ĆE ILI NEĆE ODREDITI PRIVREMENU
MJERU PRIJE NEGO ŠTO POMENUTIM OSOBAMA OMOGUĆI IZJAŠNJENJE O
TOM PRIJEDLOGU.**

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 026779 16 Kž 2 od 20.07.2016. g.)

<----->

Propust suda da o prijedlogu za određivanje mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi odluči u roku od 7 (sedam) dana

Član 17. stav 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom

**OKOLNOST DA JE OD PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE
MJERE OSIGURANJA PA DO DANA ODLUČIVANJA O ISTOM PROTEKLO
VIŠE OD SEDAM RADNIH DANA NE MOŽE BITI OSNOV ZA GUBITAK
MOGUĆNOSTI PRVOSTUPANJSKOG SUDA DA O PREDMETNOM
PRIJEDLOGU MJERODAVNO ODLUČUJE, JER SE RADI O INSTRUKTIVNOM
ROKU KOJI, U OSNOVI, TREBA OSIGURATI PRAVOVREMENO
ODLUČIVANJE O PRIJEDLOGU KANTONALNOG TUŽITELJA ZA
ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE.**

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 023659 15 Kž od 18.02.2016. g.)

<----->

Dužnost suda da se izjasni o osnovanosti prigovora odbrane istaknutih na ročištu za razmatranje prijedloga za određivanje odnosno produženje pritvora

Član 145. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**SMISAO ODREDBE ČLANA 145. STAV 2. ZKP FBiH KOJOM JE PROPISANO
DA SE PRITVOR ODREĐUJE I PRODUŽUJE RJEŠENJEM SUDA NA
PRIJEDLOG TUŽITELJA A NAKON ŠTO SUD PRETHODNO SASLUŠA
OPTUŽENOG NA OKOLNOSTI RAZLOGA ZBOG KOJIH SE PRITVOR
PREDLAŽE (OSIM U SLUČAJU PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA
ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA
146. STAV 1. TAČKA A) TOG ZAKONA) JE DA SE ODBRANI OMOGUĆI
OSPORAVANJE POSTOJANJA OSNOVA ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO
PRODUŽENJE PRITVORA, PA TO PRAVO ODBRANE PODRAZUMIJEVA
OBAVEZU SUDA DA OCIJENI OSNOVANOST TIH PRIGOVORA ODBRANE.**

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 024765 16 Kž 4 od 04.07.2016. g.)

<----->

Vežanost suda za činjenice i okolnosti za koje se osumnjičeni odnosno optuženi tereti pri ocjeni postojanja osnovnog uvjeta za određivanje ili produženje pritvora

Član 146. stav 1. Zskona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRI OCJENI DA LI JE ISPUNJEN OSNOVNI UVJET ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA SUD JE VEZAN ZA ČINJENICE I OKOLNOSTI ZA KOJE SE TERETI OSUMNJIČENI ODNOSNO OPTUŽENI A NE ZA PRAVNU KVALIFIKACIJU DJELA KOJU JE TUŽITELJ DAO U PRIJEDLOGU ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 11 od 29.07.2016. g.)

<----->

Nije učinjena povreda identiteta presude i optužbe

Član 295. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ZA OCJENU O TOME JE LI SUD ZAHVATOM U ČINJENIČNU OSNOVU OPTUŽNICE POVRIJEDIO NJEN OBJEKTIVNI IDENTITET NUŽNO JE POĆI OD OPISA KAZNENOPRAVNIH RADNJI ONAKO KAKO SU ISTE NAVEDENE U PREDMETNOM OPTUŽNOM AKTU I OPISA TIH RADNJI IZ IZREKE PRESUDE KOJA JE POVODOM TE OPTUŽBE DONESENA. KADA SE U KONKRETNOM SLUČAJU TA DVA OPISA USPOREDE VIDLJIVO JE DA SE ZAHVATOM SUDA U ČINJENIČNI SUPSTRAT OPTUŽNICE SAMO PRECIZNIJE OZNAČAVA KOJIM HICIMA SU OŠTEĆENIKU A.A. NANESENE POJEDINE TJELESNE OZLJEDE I NA KOJEM DIJELU TIJELA, PA OVAKVA IZMJENA, U OSNOVI, PREDSTAVLJA KOREKCIJU ČINJENIČNOG SUPSTRATA IZ PRVOBITNO PODNESENOG OPTUŽNOG AKTA U SKLADU SA ČINJENIČNIM STANJEM UTVRĐENIM U PROVEDENOM KAZNENOM POSTUPKU.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 023779 16 Kž 6 od 29.06.2016. g.)

<----->

Zahtjev za izuzeće predsjednika vijeća i sudije izvjestitelja

Član 312. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NA SJEDNICI VIJEĆA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, VANRASPRAVNO VIJEĆE NIJE BILO NADLEŽNO DA ODLUČI O ZAHTJEVU ZA IZUZEĆE ZASNOVANOM NA ODREDBI ČLANA 39. TAČKA E) ZKP FBIH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 025213 16 Kž 6 od 02.03.2016. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRAVO OPTUŽENOG NA ODBRANU PODRAZUMIJEVA PRAVO BRANITELJA DA ISTIČE PRIGOVORE TOKOM DOKAZNOG POSTUPKA NA GLAVNOM PRETRESU.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 07 0 K 011607 16 Kž od 16.11.2016. g.)

<----->

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**NIJE POVRIJEĐENO PRAVO NA ODBRANU OPTUŽENOG, IAKO SU ON I
BRANITELJ PRIMILI PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA NEPOSREDNO
PRIJE ROČIŠTA NA KOME SU UPOZNATI O RAZLOZIMA ZA PRODUŽENJE
PRITVORA I O NJIMA SE IZJASNILI**

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03 0 K 014874 16 Kž 2 od
22.03.2016. g.)

<----->

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**OCJENA O POSTOJANJU ZAKONSKIH OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG
DJELA MOŽE SE ZASNIVATI SAMO NA ČINJENICAMA I OKOLNOSTIMA
KOJE SU SADRŽANE U OPISU DJELA U OPTUŽNICI I, SLJEDSTVENO, U
ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE.**

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 01 0 K 000702 15 Kž 4 od 20.01.2016. g.)

<----->

Nema razloga zbog čega se iteracijska opasnost za produženje pritvora može zamijeniti
mjerama zabrane

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POGREŠNO JE SHVATANJE PRVOSTEPENOG SUDA DA SE PRISUSTVO OPTUŽENOG ZA
USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA UMJESTO MJERE PRITVORA IZ OSNOVA ČLANA
146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH MOŽE POSTIĆI MJERAMA ZABRANE IZ ČLANA 140. I 140a.
TAČKA B) ZKP FBiH OVO ZBOG TOGA, JER POMENUTI PRITVORSKI OSNOV NEMA ISKLJUČIVI
CILJ DA OBEZBJEDI PRISUSTVO OPTUŽENOG NA GLAVNOM PRETRESU, VEĆ DA POVODOM
KONKRETNOG KRIVIČNOG DJELA OTKLONI ITERACIJSKU OPASNOST, DAKLE, DA SVOJOM
PREVENTIVNOM PRIRODOM ELIMINIŠE OPASNOST (IZMEĐU OSTALIH OPASNOSTI) DA
OPTUŽENI PONOVI KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA TRI GODINE
ILI TEŽA KAZNA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03 0 K 015375 16 Kž 6 od
16.12.2016. g.)

<----->

Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje kao razlog za ukidanje prvostepene presude

Član 330. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**SHVATANJE DA ISKAZ SVJEDOKA UVIJEK MORA BITI POTKRIJEPLJEN
NEKIM DRUGIM DOKAZOM DA BI BIO VJERODOSTOJAN, VODILO BI TOME
DA SE SVJEDOCIMA KOJI SU JEDINI OČEVIDCI NEKOG DOGAĐAJA, NE BI**

MOGLA POKLONITI VJERA BEZ OBZIRA NA UVJERLJIVOST I
VJERODOSTOJNOST NJIHOVOG KAZIVANJA ŠTO BI ZNAČILO I
NARUŠAVANJE PRINCIPA SLOBODNE OCJENE DOKAZA JER BI SE
DOKAZNA VRIJEDNOST TAKVIH ISKAZA UNAPRIJED ODREĐIVANA
OKOLNOŠĆU DA LI SU ONI POTVRĐENI (DRUGIM DOKAZIMA) ILI NE, A
NE PREMA SLOBODNOM UVJERENJU SUDA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06 0 K 007358 15 Kž od 18.02.2016. g.)

<----->

Zakonitost dokaza

Član 11. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

U SLUČAJU KADA ZKP FBiH NE PROPISUJE IZRIČITO DA KRŠENJE
ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE IMA ZA POSLJEDICU NEMOGUĆNOST
ZASNIVANJA SUDSKE ODLUKE NA DOKAZU PRIBAVLJENOM KRŠENJEM TE
ODREDBE, ZAKLJUČAK DA JE TAKO PRIBAVLJENI DOKAZ NEZAKONIT I DA
SE NA NJEMU NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA NE MOŽE SE
TEMELJITI ISKLJUČIVO NA SAMOJ ČINJENICI KRŠENJE ODNOSNE
ZAKONSKE ODREDBE NEGO JE POTREBNO IMATI U VIDU CILJ TE
ODREDBE, ZNAČAJ PROPUSTA DA SE POSTUPI U SKLADU SA NJOM ZA
OSNOVNA PRAVA I SLOBODE OPTUŽENOG I DRUGIH UČESNIKA U
POSTUPKU KAO I UTJECAJ TOG PROPUSTA NA OSNOVNA NAČELA
KRIVIČNOG POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

“Međutim, odredba člana 104. ZKP FBiH a niti neka druga odredba ZKP FBiH ne sadrži izričitu zabranu zasnivanja sudske odluke na iskazu koji nije pribavljen u skladu sa članom 104. ZKP FBiH kao što je to u slučaju povrede nekih drugih zakonskih odredaba (na primjer, kao što to propisuje član 97. stav 4. ZKP FBiH, u slučaju povrede odredaba prethodnih stavova tog člana). Iz tog razloga, samo na činjenici da prilikom saslušanja oštećene u PU Travnik nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH ne može se zasnivati zaključak da se u konkretnom slučaju radi o nezakonitom dokazu u smislu člana 11. ZKP FBiH. Za donošenje takvog zaključka neophodno je, osim same činjenice da pri saslušanju oštećene nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH, cijeliti i cilj te odredbe, značaj propusta da se postupi u skladu sa njom za osnovna prava i slobode optuženog i oštećene kao i utjecaj tog propusta na osnovna načela krivičnog postupka.

U protivnom, to bi značilo da povreda bilo koje odredbe ZKP FBiH prilikom pribavljanja ili izvođenja nekog dokaza ima za posljedicu nezakonitost tog dokaza.

Kako u konkretnom slučaju prvostepeni sud nije cijenio cilj navedene odredbe, značaj navedenog propusta za osnovna prava i slobode navedenih učesnika krivičnog postupka i osnovna načela krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u mogućnosti, a u vezi sa žalbenim navodima branitelja, ispitati ispravnost navedenog zaključka prvostepenog suda.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06 0 K 005470 14 Kž od 03.09.2014. g.)

<----->

Sudjelovanje člana raspravnog vijeća u donošenju odluke vanraspravnog vijeća
Član 25. stav 6. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**ČLAN VANRASPRAVNOG VIJEĆA KOJE VRŠI REDOVNU KONTROLU
OPRVDANOSTI PRITVORA U SMISLU ČLANA 151. STAV 1. ZKP FBiH
MOŽE BITI I SUDIJA KOJI JE ČLAN SUDEĆEG ILI RASPRAVNOG VIJEĆA U
ISTOM PREDMETU.**

Iz obrazloženja:

“Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog u žalbi najprije ističe da je u sastavu vanraspravnog vijeća, koje je donijelo to rješenje, bio i sudija T.N., koji je u istom krivičnom predmetu predsjednik sudećeg vijeća... Prema mišljenju branitelja, sudija T.N. nije imao zakonsko ovlaštenje da učestvuje u donošenju

odluke povodom kontrole opravdanosti pritvora. Usljed toga, vijeće koje je donijelo pobijano rješenje nije bilo u potpunosti vanraspravno vijeće, te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) i d) ZKP FBiH.

Ovi žalbeni navodi branitelja su neosnovani. Iako tvrdi da sudija T.N. nije imao zakonsko ovlaštenje da sudjeluje u donošenju pobijanog rješenja, branitelj u žalbi ne navodi zakonsku odredbu iz koje proizilazi takva tvrdnja. Odredbom člana 25. stav 6. ZKP FBiH propisano je da u vijeću sastavljenom od trojice sudija sud odlučuje o žalbama protiv rješenja kada je to određeno tim zakonom i donosi druge odluke izvan glavne rasprave. Zakon, prema tome, u odredbi na koju se u žalbi pozvao branitelj, ne isključuje mogućnost da član vanraspravnog vijeća bude i sudija koji je član sudećeg ili raspravnog vijeća u istom predmetu. Vijeće iz člana 25. stav 6. ZKP FBiH se uobičajeno naziva vanraspravno vijeće samo zbog toga što odluke donosi izvan glavne rasprave. S obzirom na to, neosnovano se žalbom branitelja prvostepeno rješenje pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH tj. tvrdnjom da je sud bio nepropisno sastavljen pri donošenju pobijanog rješenja.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 007012 15 K od 02.07.2015. g.)

<----->

Pretres vozila

Član 67. st. 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**PREGLED UNUTRAŠNOSTI PUTNIČKOG VOZILA S CILJEM PRONALAZENJA
TRAGOVA KRIVIČNOG DJELA I PREDMETA VAŽNIH ZA KRIVIČNI
POSTUPAK KOJI SE VRŠI UZ OTVARANJE VOZILA OD STRANE
OVLAŠTENIH SLUŽBENIH OSOBA PREDSTAVLJA RADNJU PRETRESANJA,
ZA ČIJE JE ZAKONITO PROVOĐENJE POTREBNA NAREDBA SUDA.**

Iz obrazloženja:

“Kada je u pitanju sporni zapisnik iz njegovog sadržaja proizlazi da su ovlašteni djelatnici MUP Z. ... dana 18.09.2011. g. na parking prostoru MUP-a ... izvršili kriminalističko- tehnički pregled putničkog motornog vozila marke „Audi TT“, registarske oznake ..., vlasništvo A.V., te da su na istom konstatirali uočena oštećenja i evidentirali pronađene tragove i predmete. Za istaći je da ZKP FBiH ne poznaje radnju dokazivanja pod nazivom kriminalističko-tehnički pregled vozila, te da se ovlašteni djelatnici policije u samom zapisniku nisu pozvali na odgovarajuću odredbu procesnog zakona temeljem koje su konkretnu radnju obavili. Nije sporno da je prilikom obavljanja ranije navedene radnje predmetno vozilo otvarano i da su iz istog izuzeti razni predmeti radi provođenja naknadnih vještačenja. Upravo ova okolnost da je prilikom obavljanja kriminalističko-tehničkog pregleda došlo do otvaranja vozila, da je, dakle, narušen njegov integritet, opravdava stav po kojem se u konkretnom slučaju radi o pretresu kao radnji dokazivanja za čije je zakonito provođenje uvijek neophodna odgovarajuća naredba suda. U spisu predmeta takva naredba nije sadržana. Dodatno treba istaći da je na pretresima održanim pred ovim sudom federalna tužiteljica istakla da nema pismene naredbe suda za prijevoz vozila marke

„Audi TT“ ispred PS Ž. na parking prostor MUP-a ... i da su ovu radnju pratile službene zabilješke policije ..., te da je za ranije navedenu primopredaju vozila i prikupljanje tragova iz istog usmene naredbe izdao kantonalni tužitelj koji je rukovodio istragom „

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 003843 14 Kžk od 17.02.2015. g.)

<----->

Propuštanje da se audio ili audio-vizuelno snimi iskaz iz istrage maloljetne oštećene
Član 104. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PROPUST DJELATNIKA PU DA, U SKLADU SA ČLANOM 104. ZKP FBiH, IZVRŠE AUDIO ILI AUDIO-VIZUELNO SNIMANJE SASLUŠANJA MALOLJETNE OŠTEĆENE MLAĐE OD 16 GODINA NE PREDSTAVLJA POVREDU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA OŠTEĆENE A NI OPTUŽENOG PROPISANIH USTAVOM I MEĐUNARODNIM UGOVORIMA KOJE JE BOSNA I HERCEGOVINA RATIFIKOVALA NITI IMA KARAKTER BITNE (TJ. TEMELJNE) POVREDE ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH, USLJED KOJE BI SUŠTINSKI, ZBOG SAME POVREDE NAVEDENE ODREDBE, BILA OZBILJNO DOVEDENA U PITANJE OBJEKTIVNOST TOG DOKAZA NEOVISNO OD NJEGOVE KONKRETNE POUZDANOSTI. STOGA TI PROPUSTI NE ČINE TAKAV ISKAZ MALOLJETNE OŠTEĆENE DAT U PU NEZAKONITIM DOKAZOM.

Iz obrazloženja:

“Naime, odredbe člana 100. ZKP FBiH kao ni druge odredbe tog zakona ne propisuju da se na iskazu maloljetne osobe čije saslušanje nije izvršeno uz pomoć psihologa, pedagoga ili druge stručne osobe, kako je to propisano u članu 100. stav 4. ZKP FBiH kao ni na iskazu maloljetne osobe koja nije navršila 16 godina života i koja je oštećena krivičnim djelom, čije saslušanje nije snimljeno audio ili audio-vizuelnim sredstvima, kako to propisuje član 104. ZKP FBiH, ne može zasnivati sudska odluka. U ZKP FBiH nije izričito navedeno ni da su tako pribavljeni dokazi – pribavljeni na nedozvoljen način.

Sljedstveno, odluka o tome da li su dokazi pribavljeni na način koji nije u saglasnosti sa tim zakonskim odredbama – nezakoniti dokazi, mora se zasnivati na odredbama člana 11. stav 2.

i 3. ZKP FBiH. Članom 11. stav 2. ZKP FBiH propisano je da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama tog zakona. Stavom 3. istog člana propisano je da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobiveni na osnovu dokaza iz stava 2. tog člana.

Propust djelatnika PU T. da audio ili audio-vizuelnim sredstvima snime saslušanje maloljetne oštećene P.A., obavljeno dana 29.08.2012. g., ne predstavlja povredu ljudskih prava i sloboda oštećene a ni optuženog propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala. Riječ je o odredbi koja ima isključivo procesni značaj i njen cilj je da se osigura eventualna provjera vjerodostojnosti iskaza maloljetne oštećene konstatovanog u zapisniku, te, po potrebi, spriječi njeno suvišno pojavljivanje pred organima krivičnog postupka u daljem toku krivičnog postupka. Imajući to u vidu, te činjenicu da iz spisa predmeta ne proizilazi da je saslušanje maloljetne P.A. u PU T. dana 29.08.2012. g. izvršeno uz povredu nekih drugih zakonskih odredaba, ovaj sud nalazi da propust djelatnika PU Travnik da izvrše audio ili audio-vizuelno snimanje saslušanja oštećene P.A. nema karakter ni bitne (tj. temeljne) povrede odredaba krivičnog postupka u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, usljed koje bi suštinski, zbog same povrede navedene odredbe, bila ozbiljno dovedena u pitanje objektivnost tog dokaza neovisno od njegove konkretne pouzdanosti. Stoga ti propusti ne čine iskaz maloljetne oštećene P.A. dat u PU T. dana 29.08.2012. g. nezakonitim dokazom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine , broj: 06 0 K 005470 15 Kž 2 od 13.05.2015. g.)

<----->

**Zakonitost dokaza dobivenog uzimanjem tjelesnih uzoraka od
osumnjičenog odnosno optuženog
Član 123. stav 2. i 3. Zakona o krivičnom postuku Federacije Bosne i
Hercegovine**

**S OBZIROM DA, PREMA ODREDBI ČLANA 123. STAV 3. ZKP FBiH,
PODUZIMANJE TJELESNOG PREGLEDA OSUMNJIČENOG ODNOSNO
OPTUŽENOG I DRUGE RADNJE U VEZI S TIM NAREĐUJE SUD, A AKO
POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA – TUŽITELJ, UZIMANJE TJELESNIH
UZORAKA OD OSUMNJIČENOG U SVRHU DNK ANALIZE MOGUĆE JE
SAMO NA OSNOVU NAREDBE SUDA ODNOSNO – KADA POSTOJI
OPASNOST OD ODLAGANJA – NA OSNOVU NAREDBE TUŽITELJA. U
SUPROTNOM, SAM UZETI TJELESNI UZORAK KAO I NALAZI I MIŠLJENJA
VJEŠTAKA KOJIMA JE IZVRŠENA NJEGOVA ANALIZA – NEZAKONIT SU
DOKAZ (ČLAN 11. STAV 2. I 3. ZKP FBiH).**

Iz obrazloženja:

"Iako se tokom provođenja kaznenog postupka u skladu sa članom 123. stav 2. ZKP FBiH, kada je to potrebno radi utvrđivanja važnih činjenica, može izvršiti uzimanje tjelesnih uzoraka od optuženog, pa čak i bez njegovog pristanka, provedena radnja nije zakonita iz razloga jer je prilikom uzimanja brisa bukalne sluznice od tada osumnjičenog D.M. postupljeno suprotno odredbi člana 123. stav 3. ranije navedenog zakona, koja na izričit način propisuje da

poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja – tužitelj. Ovako pribavljeni dokaz je zbog ranije navedenog propusta nezakonit, isti se kao takav nije mogao koristiti kod izrade nalaza koji se sačinjen od strane JU Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske Banja Luka, pa je dio tog nalaza gdje je došlo do njegovog korištenja valjalo izdvojiti iz spisa predmeta. Nezakonit je primarno pribavljeni dokaz pa slijedom toga i dokaz dobijen na osnovu tog dokaza. Istovjetno se zaključuje i kada je u pitanju dio predmetnog nalaza u kojim je ovaj nesporni uzorak doveden u vezu sa tragovima koji su pribavljeni prilikom kriminalističko-tehničkog pregleda vozila - zapisnik MUP Z., Uprava policije, Odsjek za kriminalističku tehniku i KDZ Z. od 19.09.2011. g..”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 003843 14 Kžk od 17.02.2015. g.)

<----->

Potreba ponovnog održavanja sjednice vijeća nakon ukidanja rješenja o pritvoru
Član 145. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NAKON ŠTO JE OSUMNJIČENOM I NJEGOVOM BRANITELJU DATA MOGUĆNOST DA SE, U SKLADU SA ČLANOM 145.STAV 2. ZKP FBiH, IZJASNE O OKOLNOSTIMA RAZLOGA ZBOG KOJIH JE PREDLOŽENO PRODUŽENJE PRITVORA ŠTO SU ONI I ISKORISTILI NA ODRŽANOM ROČIŠTU, TE SE IZJASNILI O TIM OKOLNOSTIMA NAKON ČEGA JE PRVOSTEPENI SUD DONIO RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRITVORA, KOJE JE UKINUTO I PREDMET VRAĆEN PRVOSTEPENOM SUDU NA PONOVO ODLUČIVANJE, ONDA POVODOM ISTOG PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NIJE POTREBNO PONOVO ODRŽAVANJE SJEDNICE, TE IZJAŠNJENJE OSUMNJIČENOG I NJEGOVOG BRANITELJA O OKOLNOSTIMA RAZLOGA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, JER SU SE VEĆ O NJEMU IZJASNILI.

Iz obrazloženja:

Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, branitelj osumnjičenog P.M. najprije ističe da je rješenje donijeto a da prethodno osumnjičeni, u skladu sa odredbom člana 145. stav 2. ZKP FBiH, nije saslušan na okolnosti razloga zbog kojih je od strane tužiteljstva predloženo produženje pritvora.

Ovaj žalbeni navod branitelja osumnjičenog P.M. je neosnovan.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja kao i spisa predmeta proizilazi da je konkretno rješenje doneseno povodom prijedloga Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj T01 0 KT 0003798 15 od 26.10.2015. g. za produženje pritvora osumnjičenom P.M. Iz spisa predmeta proizilazi, takođe, da je osumnjičenom i njegovom branitelju data mogućnost da se, u skladu sa članom 145. stav 2. ZKP FBiH, izjasne o okolnostima razloga zbog kojih je predloženo produženje pritvora. I osumnjičeni i njegov branitelj su tu mogućnost iskoristili i na ročištu, koje je, povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora, održano u Kantonalnom sudu u Bihaću dana 29.10.2015. g., su se izjasnili o okolnostima razloga zbog kojih je predloženo produženje pritvora osumnjičenom P.M. Tek nakon toga prvostepeni sud je donio rješenje o produženju pritvora osumnjičenom P.M. broj 01 0 K 010510 15 Kv 2 od 29.10.2015. g., koje je ukinuto rješenjem Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 010510 15 Kž od 09.11.2015. g., a predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Nakon toga, prvostepeni sud je donio novo rješenje o produženju pritvora osumnjičenom P.M. broj 01 0 K 010510 15 Kv 3 od 12.11.2015. g., koje je, takođe, ukinuto rješenjem Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 010510 15 Kž 2 od 24.11.2015. g. a predmet ponovo vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Pobijano rješenje od 03.12.2015. g. donijeto je, dakle, povodom prijedloga Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj T01 0 KT 0003798 15 od 26.10.2015. g. za produženje

pritvora osumnjičenom P.M., u odnosu na čije navode su se osumnjičeni i njegov branitelj izjasnili na ročištu održanom dana 29.10.2015. g., pa, stoga, suprotno žalbenim navodima branitelja, prije njegovog donošenja nije bilo neophodno ponovno izjašnjavanje osumnjičenog P.M. o okolnostima razloga za produženje pritvora. Stoga se neosnovano žalbom branitelja ukazuje da je pri donošenju pobijanog rješenja povrijeđena odredba člana 145. stav 2. ZKP FBiH.

Pošto je pobijano rješenje donijeto povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora prema osumnjičenom P.M. od 26.10.2015. g., dakle, povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora podnesenom tokom istrage protiv osumnjičenog P.M. na navedeni stav ovog suda nema utjecaja okolnost da je u međuvremenu potvrđena optužnica protiv sada optuženog P.M. Naime, na pritvor nakon potvrđivanja optužnice primjenjuju se posebne zakonske odredbe (član 151. ZKP FBiH).

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01 0 K 010510 15 Kž 3 od 09.12.2015. g.)

<----->

Pritvor zbog koluzijske opasnosti nakon što su u istrazi saslušani svjedoci
Član 146. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**OKOLNOST DA SU U ISTRAZI SASLUŠANI SVJEDOCI U VEZI KOJIH SE
PREDLAŽE PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1.
TAČKA B) ZKP FBiH, SAMA PO SEBI, NE ISKLJUČUJE MOGUĆNOST
PRODUŽENJA PRITVORA PO OVOM OSNOVU SVE DOK POSTOJE
NAROČITE OKOLNOSTI KOJE UKAZUJU NA OMETANJA KRIVIČNOG
POSTUPKA UTJECAJEM NA SVJEDOKE.**

Iz obrazloženja:

“Imajući u vidu način na koji su ovi osumnjičeni pokušali utjecati na svjedoke iznesen u obrazloženju pobijanog rješenja, te činjenicu da saslušanjem svjedoka u istrazi nisu u potpunosti osigurani ti dokazi nego je samo izvršeno pribavljanje dokaza radi ostvarenja cilja istrage, a da odredba člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH mogućnost produženja pritvora vezuje za postojanje naročitih okolnosti koje ukazuju na ometanje, utjecajem na svjedoke, krivičnog postupka u cjelini, ovaj sud nalazi da je za ocjenu pravilnosti zaključka prvostepenog suda o postojanju razloga za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH, u odnosu na osumnjičene N.D. i P.S., irelevantno što su svjedoci, na koje se pozvao sud pri utvrđivanju postojanja ovog osnova za pritvor, već saslušani u istrazi. Ovo tim prije što iz pobijanog rješenja proizilazi da su svjedoci A.S. i H.S. prijetnje u vezi svjedočenja u ovom predmetu primili i nakon što su u istrazi saslušani kao svjedoci, a te se okolnosti ne osporavaju žalbama branitelja.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 024411 15 Kž od 03.09.2015. g.)

<----->

Višestruko prekršajno kažnjavanje kao naročita okolnost koja opravdava bojazan od ponavljanja krivičnog djela

Član 146. stav 1. tačka c. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**RANIJE KAŽNJAVANJE OPTUŽENOG ZBOG SAOBRAĆAJNIH PREKRŠAJA ZA KOJE SU MU VIŠE
PUTA IZREČENE I ZAŠTITNE MJERE ZABRANE UPRAVLJANJA VOZILOM PREDSTAVLJAJU**

NAROČITE OKOLNOSTI KOJE OPRAVDAVAJU BOJAZAN DA BI OPTUŽENI BORAVKOM NA SLOBODI MOGAO PONOVI TI KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA OD TRI GODINE ILI TEŽA KAZNA, UPUĆUJE NA PRAVNI ZAKLJUČAK DA JE PRVOSTEPENI SUD PRAVILNO POSTUPIO KADA JE OPTUŽENOM PRODUŽIO PRITVOR IZ OSNOVA ČLANA 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

Pobijajući prvostepeno rješenje u dijelu koji se odnosi na poseban osnov za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, u žalbi branitelja osumnjičenog se navodi da se, u konkretnom slučaju, nisu kumulativno ispunili posebni uslovi za određivanje pritvora predviđeni navedenom odredbom, niti je prvostepeni sud dao valjane razloge koji se odnose na uslove za produženje pritvora po tom zakonskom osnovu.

Nasuprot tome, ovaj sud je ocijenio da je prvostepeni sud naveo sasvim jasne i određene razloge na osnovu kojih je izveo zaključak da postoje naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će osumnjičeni ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od 3 (tri) g. ili teža kazna, čime su ispunjeni uslovi za produženje pritvora prema njemu, na osnovu tačke c) naprijed navedene zakonske odredbe. Okolnosti da je optuženi samo u toku 2013. i 2014.g. petnaest puta evidentiran u prekršajnoj evidenciji zbog različitih prekršaja počinjenih protivno odredbama ZOBS-a BiH i to uglavnom zbog prekršaja počinjenih prekoračenjem brzine, da su mu više puta bile izrečene i zaštitne mjere zabrana upravljanja vozilom i to tri mjere u 2013.godini, a koje okolnosti se ne osporavaju ni žalbom, te i način izvršenja krivičnog djela za koje se optuženi osnovano sumnjiči u ovom predmetu, i po ocjeni ovog suda, ukazuju na naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi isti boravkom na slobodi mogao ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od 3 (tri) g. ili teža kazna. Dakle, i dalje postoji poseban osnov za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, kako je to zaključio i prvostepeni sud.

Pravilnost navedenog zaključka prvostepenog suda ne može se dovesti u sumnju navodima žalbe da optuženi nije ranije osuđivan. Zakonska odredba za određivanje, odnosno produženje pritvora, na osnovu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, ne zahtijeva utvrđenje da je optuženi ranije osuđivan za istovrsna krivična djela, nego postojanje naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da će optuženi između ostalog, ponoviti krivično djelo. Kako je već navedeno, naročite okolnosti su pravilno utvrđene od strane prvostepenog suda, a upravo te okolnosti predstavljaju valjan pravni osnov za produženje pritvora, a što nije suprotno ni praksi Evropskog suda za ljudska prava.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 022420 15 Kž 2 od 13.01.2015. g.)

<----->

Sadržina prijedloga za produženje pritvora

Član 149. st. 2., 3. i 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POSTOJANJE OBRAZLOŽENOG PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA KAO UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 149. STAV 2., 3. ILI 4. ZKP FBiH PODRAZUMIJEVA POSTOJANJE ODREĐENOG IZJAŠNJENJA TUŽITELJA U PRIJEDLOGU ZA PRODUŽENJE PRITVORA O POSTOJANJU ZAKONOM PROPISANIH UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1. TAČKA A) DO D) ZKP FBiH, TE ODREĐENO IZJAŠNJENJE TUŽITELJA O ČINJENICAMA I

DOKAZIMA IZ KOJIH PROIZILAZI POSTOJANJE TIH ZAKONSKIH UVJETA.

Iz obrazloženja:

„Osporavajući pravilnost zaključka prvostepenog suda o daljem postojanju osnova za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, branitelj osumnjičenog M.M. u žalbi ističe da je prijedlog kantonalnog tužitelja za produženje pritvora po ovom osnovu neargumentovan i da se u njemu ne konkretizuje iz čega proizilazi da se u ovom slučaju radi o posebno teškom krivičnom djelu, da je ono počinjeno u vanrednim okolnostima i da bi puštanje na slobodu ovog osumnjičenog rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda.

U vezi sa ovim žalbenim navodima, ovaj sud je utvrdio da je u prijedlogu za produženje pritvora osumnjičenim M.M., M.A. i V.A. broj ... kantonalna tužiteljica navela razloge zbog kojih smatra da u konkretnom slučaju postoje vanredne okolnosti i da bi puštanje na slobodu osumnjičenih rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda. Međutim, u odnosnom dijelu prijedloga za produženje pritvora kantonalna tužiteljica nije navela da se u konkretnom slučaju radi o posebno teškom krivičnom djelu, a što je jedan od uvjeta za produženje pritvora po ovom zakonskom osnovu. Usljed toga, produženje pritvora osumnjičenima na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, uz utvrđivanje od strane suda da je u konkretnom slučaju riječ o posebno teškom krivičnom djelu, predstavlja odlučivanje izvan prijedloga kantonalne tužiteljice za produženje pritvora.

Stoga, a s obzirom da se pritvor na osnovu člana 149. stav 3. ZKP FBiH može produžiti samo na obrazloženi prijedlog tužitelja, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja osumnjičenog M.M. ističe da u konkretnom slučaju nije bilo uvjeta za produženje pritvora ovom osumnjičenom i po osnovu iz člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 024677 15 Kž 2 od 17.12.2015. g.)

<----->

Nemogućnost naknadnog uvođenja zapisnika o iskazu svjedoka iz istrage na glavnom pretresu

Član 288. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PREDSJEDNIK VIJEĆA JE PRAVILNO POSTUPIO KADA JE NA GLAVNOM PRETRESU ODBIO PRIJEDLOG BRANITELJA DA SE NAKNADNO U DOKAZE UVEDE ISKAZ SVJEDOKINJE IZ ISTRAGE, JER TAJ NJEZIN ISKAZ NIJE BIO KORIŠTEN PRILIKOM NJENOG ISPITIVANJA, A NITI JOJ JE DATA MOGUĆNOST DA OBJASNI ILI POBIJE TAJ SVOJ ISKAZ, KAKO JE TO PROPISANO U ODREDBI ČLANA 288. STAV 1. ZKP FBiH, PA KAO TAKAV NE MOŽE PREDSTAVLJATI DOKAZ IZVEDEN NA GLAVNOM PRETRESU, A NITI SE NA NJEMU MOŽE ZASNOVATI PRESUDA.

Iz obrazloženja:

Neosnovan je i žalbeni prigovor branitelja optuženog kojim ukazuje da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženog. U vezi s tim branitelj u žalbi navodi da je prvostepeni sud neosnovano odbio prijedlog branitelja da se kao dokaz prihvati zapisnik o saslušanje svjedokinje u PU Mostar dana 29.01.2013. g.. Naime, i po ocjeni ovoga suda, naknadno uvođenje ovog zapisnika kao dokaza samog za sebe, nije prihvatljivo s obzirom da je svjedokinja neposredno ispitana na glavnom pretresu i pri tome joj nije predočavan iskaz iz istrage dat u PU Mostar dana 29.01.2013. g. odnosno nije joj bila data mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz, kako to propisuje odredba člana 288. stav 1. ZKP FBiH, a kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud. Osim toga, potrebu izvođenja ovog dokaza na glavnom pretresu njegovim čitanjem i uvođenjem u spis odbrana nije utemeljila s potrebnim stupnjem relevantnosti, pa niti sada u žalbi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 K 0081744 13 Kž 2 od 02.10.2013. g.)

<----->

Povreda prava na odbranu

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PROPUST SUDA DA ODLUČI O PRIJEDLOGU OPTUŽENOG DA MU SE UMJESTO POSTOJEĆEG POSTAVI NOVI BRANITELJ PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

“... iz spisa predmeta proizilazi da je optuženi na glavnom pretresu održanom dana 21.04.2014. g. na prvostepenom sudu predlagao da mu se dotadašnji branitelj po službenoj dužnosti advokat H.H. razriješi i postavi novi navodeći konkretne razloge za taj svoj zahtjev. Iste prijedloge optuženi je navodio i u svojim podnescima od 17.08.2013. g., 12.09.2013. g., 17.04.2014. g., 22.04.2014. g., 05.05.2014., 06.05. 2014. g. (a te je prijedloge ponavljao i na glavnim pretresima). Međutim, umjesto da sud donese odluku povodom prijedloga optuženog, sud je taj prijedlog ignorirao nastavljajući sa glavnim pretresima, sa istim braniteljem, na kojim je provedena većina dokaza, sve dok optuženi nije sam izabrao novog branitelja dana 05.05.2014. g., s tim, da mu je braniteljica kojoj je optuženi potpisao punomoć advokat S.Dž. tek rješenjem prvostepenog suda od 06.10.2014. g. postavljena za braniteljicu po službenoj dužnosti. Pri svemu je bitna i okolnost da se optuženom sudi za krivično djelo za koje je po odredbi člana 59. stav 3. ZKP F BiH obavezano da ima branitelja već u vrijeme dostavljanja optužnice. Osim toga iz spisa proizilazi da je optuženi slabog materijalnog stanja što je bio i razlog da ga sud u pobijanoj presudi oslobodi od troškova krivičnog postupka (strana 16.presude). Dakle, na opisani način sud je učinio još jednu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP F BiH koja se takođe odnosi na povredu prava na odbranu optuženog.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 017366 14 Kž 12 od 21.01.2015. g.)

<----->

Dužnost suda da uzme u razmatranje činjenice i dokaze na koje se, u vezi postojanju osnovane sumnje da je učinjeno krivično djelo, poziva tužitelj u prijedlogu za produženje pritvora

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRI OCJENI POSTOJANJA OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI UČINIO KRIVIČNO DJELO ZBOG KOJEG SE PROTIV NJEGA VODI ISTRAGA KAO OPĆEG UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, SUD JE DUŽAN UZETI U RAZMATRANJE ČINJENICE I DOKAZE NA KOJE SE U PRIJEDLOGU ZA PRODUŽENJE PRITVORA POZVAO TUŽITELJ I ODREĐENO SE IZJASNITI DA LI IZ TIH DOKAZA PROIZILAZI POSTOJANJE OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI UČINIO KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE TERETI.

Iz obrazloženja:

“Iz ranije navedenog je vidljivo da se zaključak prvostepenog suda da prijedlog tužitelja za produženje pritvora osumnjičenom Č.H. ne nudi dokaze na osnovu kojih bi se moglo utvrditi postojanje osnovane sumnje da je on učinio krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH zasniva na listi onoga što je kantonalni tužitelj, po mišljenju prvostepenog suda, propustio navesti u svom prijedlogu za produženje pritvora osumnjičenom Č.H.. Međutim, prvostepeni sud se u svom rješenju ne osvrće na ono što je kantonalni tužitelj naveo u prijedlogu za produženje pritvora. Naime, pobijano rješenje ne sadrži analizu dokaza na koje se tužitelj pozvao u svom prijedlogu za produženje pritvora – iskaza svjedokinje Č.M., izvještaja o izvršenom pretresu M.S., Č.H. i Č.M., potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od osumnjičenih Č.H. i M.S., te od Č.M., zapisnika o uviđaju FUP-a od 29.06.2014. g. povodom pronalaska crne platnene torbe ispod podvožnjaka Kamberović polje, u blizini Tržnog centra „Džananović“, u kojoj torbi se nalazilo veće pakovanje NN zeljaste materije, transkripata presretnutih telefonskih razgovora između osumnjičenih Č.H. i M.S., te nalaza i mišljenja FUP-a, Centra za hemijska i toksikološka vještačenja od 11.02.2015. g.. Budući da se prvostepeni sud u obrazloženju svoga rješenja propustio određeno izjasniti u vezi ovih konkretnih dokaza na koje se pozvao kantonalni tužitelj u prijedlogu za produženje pritvora kao dokaza iz kojih proizilazi postojanje osnovane sumnje da je osumnjičeni Č.H. učinio krivično djelo za koje se protiv njega vodi istraga, osnovano se žalbom kantonalnog tužitelja tvrdi da pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 022122 15 Kž 20 od 02.07.2015. g.)

<----->

Propust da se cijene razlike u iskazima svjedoka

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

AKO U PRVOSTEPENOJ PRESUDI NISU CIJENJENE RAZLIKE U ISKAZIMA KOJE SU SVJEDOCI DALI U ISTRAZI I NA GLAVNOM PRETRESU, A NITI BITNE RAZLIKE U ISKAZIMA SVJEDOKA KOJE SU DALI NA GLAVNOM PRETRESU UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

Ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja optuženog B.S. ukazuje da je prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude, suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, propustio dati ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza te da, usljed toga, pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama a što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Takođe, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja ističe da je prvostepeni sud propustio, u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, izvršiti savjesnu ocjenu svih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, te da je to moglo imati utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude, čime je prvostepeni sud učinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Obrazlažući navedene tvrdnje, branitelj je u žalbi sasvim određene naveo slučajeve u kojima je prvostepeni sud, pri ocjeni iskaza određenih svjedoka, propustio cijeliti pojedine dijelove iskaza tih svjedoka sa glavnog pretresa, koji se odnose na odlučne činjenice pa je, usljed toga, ako je riječ o iskazima svjedoka koji su se drugačije izjašnjavali prilikom njihovog saslušanja u istrazi, izostala ocjena vjerodostojnosti protivrječnih dokaza a u odnosu na ostale svjedoke ili vještake izostala savjesna ocjena njihovih iskaza pojedinačno i u međusobnoj vezi sa ostalim dokazima.

Tako, iz obrazloženja pobijane presude (strana 4.) proizilazi da se utvrđenje prvostepenog suda da je optuženi učinio krivična djela za koja je oglašen krivim zasniva, između ostalog, na iskazu svjedoka – oštećenog B.A, datom u toku istrage, kada je ovaj svjedok rekao da je samo sjekiriom mogao zadobiti povrede na glavi i da zna da su prijatelji optuženog oteli od njega (oštećenog) sjekiru tj. da je on nije imao u rukama kada je zadobio povredu glave. Međutim, kako se to osnovano ukazuje u žalbi branitelja, ovaj svjedok je prilikom ispitivanja na glavnom pretresu izjavio da mu je udarac u glavu optuženi zadao čakijom odnosno nečim kao ribarskim nožem kao i da je on na optuženog nalijetao sjekiriom. Dakle, iskazi ovog svjedoka iz istrage i sa glavnog pretresa, u pogledu ovih odlučnih činjenica, su međusobno protivrječni, pa je sud bio dužan, u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, izvršiti ocjenu vjerodostojnosti ovih protivrječnih dokaza i određeno navesti koji od ovih iskaza svjedoka – oštećenog B.A. nalazi vjerodostojnim i iz kojih razloga. Kako je prvostepeni sud to propustio, učinio je bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 004977 14 Kž od 19.08.2015.g.)

<----->

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

1) NEPOSTOJANJE U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE ČINJENICA I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI SUBJEKTIVNI ODNOS UČINITELJA PREMA DJELU ČINI IZREKU PRESUDE NERAZUMLJIVOM.

2) SUD JE DUŽAN U OBRAZLOŽENJU PRESUDE NAVESTI RAZLOGE ZA IZVRŠENJE ČINJENIČNE MODIFIKACIJE OPISA DJELA U PRESUDI U ODNOSU NA OPIS DJELA U OPTUŽNICI.

Iz obrazloženja:

Uvidom u izreku prvostepene presude utvrđeno je da je tom presudom optuženi P.F. oglašen krivim što je: „dana 28.09.2012. g., oko 21,50 sati, u ulici U.U.do broja 19, općina Ilidža, nakon višegodišnjih međusobnih nesuglasica i nesporazuma sa S.S. u momentu kada oštećeni S.S. vozeći se na mjestu suvozača u p.m.v. marke „Mercedes“, reg. br. T40-A- 000, kojim je upravljao njegov sin S.A., prolazio prilaznim putem ka svojoj kući, a pored ugostiteljskog objekta vlasništvo optuženog, koji je sjedio u bašti, stao sa vozilom a P.F.sa udaljenosti od 3 m pištoljem marke Magnum, cal 357, fabr. br. CBT 1729, ispalio jedan metak u pravcu S.S. koji ga je pogodio u dio desne prednje regije i nanio mu povredu u vidu prostrelne rane sa prelomom desne ključne kosti, koje povrede su teške“, čime je počinio krivično djelo ubistva iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 28. KZ FBiH. Osnovano žalbe ukazuju da je ovakva izreka presude nerazumljiva, da u sebi ne sadrži subjektivne elemente koji određuju krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim i da se stoga presuda ne može pravno definisati na način kako je to uradio prvostepeni sud. Žalbe saglasno ukazuju na činjenicu da je prvostepeni sud iz činjeničnog opisa optužnice Kantonalnog tužiteljstva u Sarajevu izostavio riječi „u namjeri da ga liši života“, a da takvo izostavljanje navedenih obilježja krivičnog djela prvostepeni sud nije obrazložio u prvostepenoj presudi. Određivanje subjektivnih elemenata krivičnog djela ubistva koje je optužnicom stavljeno na teret optuženom predstavlja bitno obilježje tog krivičnog djela, koje uz navođenje objektivnih radnji koje optuženi preduzima predstavlja nephodan uslov da bi se određeno ponašanje moglo

pravno kvalifikovati kao krivično djelo ubistva iz člana 166. stav 1. KZ FBiH, pa izostanak ovog subjektivnog elementa čini izreku presude nerazumljivom. Osnovano ukazuju žalbe da je posljedica nerazumljivosti izreke presude to da je nejasno koje krivično djelo je optuženi počinio, jer se samo na osnovu objektivnih obilježja djela sadržanih u izreci prvostepene presude, radnje optuženog mogu pravno kvalifikovati kao neko drugo krivično djelo, i to prema navodima žalbi kao krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. stav 1. KZ FBiH. Nadalje, žalbe osnovano ukazuju da prvostepeni sud ne daje nikakve razloge za izostavljanje iz izreke presude riječi „u namjeri da ga liši života“, niti u izreci presude navodi bilo kakve druge riječi koje bi se odnosile na subjektivni odnos optuženog prema izvršenju djela, odnosno koje bi predstavljale subjektivne elemente krivičnog djela za koje je oglašen krivim. Okolnost da prvostepeni sud bez obrazloženja koje se tiče njegove odluke da iz izreke presude izostavi navedene riječi i bez promjene subjektivnih elemenata u izreci presude, u obrazloženju presude navodi da je optuženi prilikom izvršenja djela postupao sa eventualnim umišljajem ne dajući pri tome nikakve razloge za takav zaključak, ni u kom slučaju ne utiče na zaključak da je izreka presude nerazumljiva.

Obzirom na iznijete razloge žalbeni prigovori da je prvostepenom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH-izreka presude je nerazumljiva, su osnovani, te je stoga u skladu sa odredbom člana 330. ZKP FBiH drugostepeni sud žalbu tužitelja uvažio, a žalbu branitelja djelimično uvažio, prvostepenu presudu ukinuo, predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 016252 13 Kž 5 od 06.11.2014.g.)

<----->

Ne dostavlja se na odgovor žalba izjavljena na rješenje o pritvoru

Član 338. u vezi sa članom 317. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

**U POSTUPKU PO ŽALBI PROTIV RJEŠENJA, U SMISLU ČLANA 338. ZKP
FBIH, NE PRIMJENJUJE SE ODREDBA ČLANA 317. ISTOG ZAKONA PA NIJE
BILA OBAVEZA SUDA DA ŽALBU IZJAVLJENU PROTIV RJEŠENJA
DONESENOG POVODOM PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE PRITVORA
OPTUŽENOM DOSTAVLJA NA ODGOVOR SUPROTNOJ STRANI, ZBOG
ČEGA SE NEOSNOVANIM UKAZUJU I ŽALBENI NAVODI BRANITELJA
OPTUŽENOG DA MU JE POVRIJEĐENO PRAVO NA ODBRANU ZATO ŠTO
NIJE BIO U MOGUĆNOSTI IZJASNITI SE NA ŽALBU KANTONALNOG
TUŽITELJA.**

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 07 0 K 011762 15 Kž od 18.03.2015.g.)

<----->

Ispitivanje osumnjičenog u fazi istrage

Prilikom ispitivanja u fazi istrage osumnjičeni nije bio upoznat sa krivičnim djelom koje mu se stavlja na teret i osnovima sumnje protiv njega, kako to nalaže odredba člana 78. stav 2. ZKP BiH, stoga se zaključuje da u konkretnom slučaju postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, jer ZKP BiH ne propisuje mogućnost podizanja optužnice bez sprovođenja istrage i prethodnog ispitivanja osumnjičenog.

Iz obrazloženja:

Povreda odredbe člana 298. tačka c) ZKP BiH podrazumijeva postojanje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a naročito ako je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili je stvar pravnosnažno presuđena. S tim u vezi, Apelaciono vijeće je u konkretnom slučaju našlo da postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, kako je to osnovano ukazano žalbom branioca optuženog C.A.

Naime, odbrana optuženog C.A. osnovano u žalbi ističe da optuženom prilikom ispitivanja u istrazi nije stavljeno na teret ni krivično djelo, ni činjenični supstrat iz tačke 5. optužnice, odnosno tačke 7. izreke presude, konkretno, da je optuženi C.A. dana 12.07.2006. g., u društvu izvjesne osobe „Alen“, prikriivenom istražitelju kodnog naziva „Marko“ nudio na prodaju 10 kg heroína, te mu dao probni uzorak heroína od 2 grama, pri čemu je dogovoreno da će se primopredaja droge i novca desiti slijedeći dan, tj. 13.07.2006. g., do čega nije došlo, jer je optuženi C.A. uočio prisustvo policije.

Apelaciono vijeće je uvidom u zapisnik o saslušanju osumnjičenog C.A., utvrdilo da isti prilikom ispitivanja u fazi istrage nije bio upoznat sa krivičnim djelom koje mu se stavlja na teret i osnovama sumnje protiv njega, kako to nalaže odredba člana 78. stav 2. ZKP BiH, što znači da tužilac nije proveo istragu protiv optuženog za predmetno krivično djelo, te u smislu člana 225. stav 3. ZKP BiH, nije ni mogao podići optužnicu. Naime, iz činjeničnog opisa koji mu je predložen ne proizilaze radnje izvršenja krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, za koje je nepravosnažno osuđen prvostepenom presudom. U tom pogledu, Apelaciono vijeće ističe da je cilj ispitivanja da se osumnjičenom stave na znanje osnovi sumnje i dokazi protiv njega, da bi od optužbe mogao da se brani, a dokaze da opovrgne.

Prema tome, osnovano se žalbom ukazuje da stav prvostepenog vijeća da nije isključena mogućnost da je „Tužilaštvo kasnije donijelo naredbu o proširenju istrage i za predmetno djelo“, nije prihvatljiv. Prvostepeno vijeće je bilo u obavezi da provjeri postoji li naredba o proširenju istrage i za predmetno krivično djelo, da li je optuženom predložen osnov sumnje i omogućeno mu da iznese svoju odbranu, kako to propisuju imperativne norme procesnog zakona.

S obzirom na navedeno, ovo Vijeće smatra da zbog takvog propusta tužilaštva, a kasnije i suda, nije moglo doći do podizanja optužnice, njenog potvrđivanja, a u konačnici ni do donošenja prvostepene presude, te je shodno tome Apelaciono vijeće donijelo odluku kojom se, za navedeno krivično djelo, optužba odbija u odnosu na optuženog C.A.

Dakle, Apelaciono vijeće zaključuje da u konkretnom slučaju postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, jer ZKP BiH ne propisuje mogućnost podizanja optužnice bez sprovođenja istrage i prethodnog ispitivanja osumnjičenog.

Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće je uvažilo žalbu branioca optuženog C.A., pobijanu presudu preinačilo tako što je prema optuženom C.A. odbilo optužbu za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238 stav 1. KZ FBiH, za koje je oglašen krivim u dijelu II-7 izreke pobijane presude.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja broj: S1 2 K 003354 14 KŽ 13 od 19.09.2014. g.)